

Enying Város Polgármestere

8130 Enying, Kossuth u. 26.

Tel./Fax: 22/372-002

pmhiv@enying.eu

Előterjesztés

Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2011. április 27-i ülésére

Tárgy: Integrált Városfejlesztési Stratégia

Előterjesztő: Dr. Pintér György polgármester

Tisztelt Képviselő-testület!

Enying Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 47/2011. (II. 23.) számú határozatával a FEHÉRVÁR Építész Kft.-t bízta meg az Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítésével. A Kft. eleget tett a vállalkozási szerződésben foglalt kötelezettségének, és elkészítette a stratégia anyagát, mely az „Enying városközpont rehabilitáció” pályázat alapját képezi. A cég 2011. április 26. napján juttatja el az önkormányzathoz a kész anyagot, melyet a Tisztelt Képviselők ezt követően tekinthetnek meg az anyag terjedelmétől függően a város honlapján vagy személyesen a polgármesteri hivatalban. Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az Integrált Városfejlesztési Stratégiát elfogadni szíveskedjenek.

Enying, 2011. április 22.

Tisztelettel

Dr. Pintér György
Polgármester

Határozati javaslat

Enying Város Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy határozott, hogy az Integrált Városfejlesztési Stratégiát jelen határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Enying Város
Integrált Városfejlesztési Stratégiája
2011. április

Tartalomjegyzék

I	Vezetői összefoglaló	5
II	Bevezetés	16
II.1	Integrált városfejlesztési stratégia fogalma és alkalmazott módszertana.....	16
III	A város szerepe a településhálózatban.....	18
III.1	Enying helyzete a magyar városhálózatban, a város vonzáskörzetének bemutatása 20	
III.2	Enying a Közép-dunántúli régióban, Fejér megyében	21
III.2.1.	<i>Demográfia:</i>	21
III.2.2.	<i>Enyingi kistérség:</i>	22
III.2.3.	<i>Gazdasági helyzet</i>	24
III.2.4.	<i>Társadalom, közszolgáltatások</i>	26
III.2.5.	<i>Környezet, Tájhasználat</i>	27
III.2.6.	<i>Infrastruktúra</i>	29
IV	Városi szintű helyzetértékelés	31
IV.1	Városszerkezet	31
IV.1.1.	<i>A település története és morfológiája</i>	31
IV.2	Népesség változása, demográfia	36
IV.3	Kisebbségek	39
IV.4	Háztartás család	39
IV.5	Képzettség.....	39
IV.6	Foglalkoztatás - munkanélküliség	41
IV.7	Gazdasági jellemzők.....	44
IV.7.1.	<i>Mezőgazdaság</i>	44
IV.7.2.	<i>Ipar</i>	45
IV.7.3.	<i>Fejlettségi mutatók</i>	45
IV.8	Kereskedelem, Intézményi ellátottság, Idegenforgalom	48
IV.9	Környezeti jellemzők	51
IV.9.1.	<i>Lakáshelyzet</i>	51
IV.10	Közzolgáltatások	54
IV.10.1.	<i>Humán közszolgáltatások</i>	54
IV.10.2.	<i>Társadalmi önszerveződések, civil szféra aktivitásának fő területei</i>	58
IV.11	Környezeti állapot.....	59
IV.11.1.	<i>Levegő</i>	59
IV.11.2.	<i>Víz</i>	59
IV.11.3.	<i>Talaj</i>	60
IV.11.4.	<i>Éghajlat</i>	61
IV.11.5.	<i>Települési környezet</i>	61
IV.11.6.	<i>Csapadékvíz-elvezetés, bel-és árvízvédelem</i>	62
IV.11.7.	<i>Ivóvízellátás</i>	62
IV.11.8.	<i>Gázellátás</i>	63
IV.11.9.	<i>Elektromos energia</i>	63
IV.11.10.	<i>Kommunikációs hálózat</i>	63
IV.11.11.	<i>Zöldterület-gazdálkodás</i>	64
IV.11.12.	<i>Közlekedés</i>	65
IV.11.13.	<i>Szennyvízkezelés</i>	67
IV.12	Kulturális és természeti örökség védelme.....	68
IV.12.1.	<i>Települési és épített környezet</i>	68
IV.13	Korábbi időszak fejlesztései	71
V	SWOT analízis	74
V.1	ERŐSSÉGEK	76
V.2	Gyengeségek.....	77

V.3	LEHETŐSÉGEK	78
V.4	VESZÉLYEK	79
VI	Városrészi funkciók	80
VII	Anti-szegregáció	82
VIII	Az egyes városrészek területi megközelítésű elemzése	86
VIII.1	Városrészek beazonosítása	86
VIII.2	Enying városszerkezete	88
VIII.3	Városrészek helyzetelemzése	88
VIII.3.1.	<i>Enying városrész</i>	91
VIII.3.2.	<i>Balatonbozsok városrész</i>	99
VIII.3.3.	<i>Kabókapusztá – Leshegy városrész</i>	104
VIII.3.4.	<i>Alsótekeres és az egész külterület</i>	106
IX	A város hosszú távú jövőképeinek meghatározása	109
IX.1	A jövőkép meghatározásának módszertana	109
IX.2	Kijelölt jövőkép	109
X	Jövőbeni fejlesztési irányok meghatározása	111
X.1	Célok kitűzése, stratégia meghatározása	111
X.2	A fejlesztés célrendszere, célfája	111
X.3	Átfogó cél meghatározása	113
X.3.1.	<i>Részcélok</i>	114
X.3.2.	<i>Az önkormányzat jövőbeni céljai általánosságban</i>	115
X.3.3.	<i>Enying város fő célkitűzései a következők:</i>	118
X.4	Középtávú célok meghatározása	119
X.5	Az egyes városrészek konkrét céljainak meghatározása	125
X.5.1.	<i>Enying városrész</i>	125
X.5.2.	<i>Balatonbozsok városrész</i>	126
X.5.3.	<i>Kabókapusztá – Leshegy városrész</i>	127
X.5.4.	<i>Alsótekeres városrész és a külterület</i>	128
X.6	A célok hierarchiája	129
XI	A célrendszer konzisztenciája, koherenciája	130
XI.1	A célrendszer koherenciája	130
XI.2	Az Integrált Városfejlesztési Stratégia céljainak illeszkedése a Településfejlesztési Konceptió alapelveihez	132
XI.3	Az Integrált Városfejlesztési Stratégia városrészi céljainak illeszkedése a hatályos településszerkezeti és szabályozási tervhez	132
XII	A 2011-2019 között fejleszteni kívánt akcióterületek kijelölése	136
XII.1	Enying városközpont akcióterület	137
XII.2	Enying déli iparterület és környezete akcióterület	139
XIII	Fenntarthatósági szempontok	150
XIII.1	A fenntartható környezeti fejlődés programja	150
XIII.2	A stratégia megvalósításának főbb kockázatai	152
XIV	A Stratégia megvalósíthatósága	155
XIV.1	Ingatlangazdálkodási terv	155
XV	A városrehabilitációs célok elérését szolgáló, nem fejlesztési jellegű tevékenységek ismertetése	160
XV.1	Tervalku a városfejlesztési elképzelések szabályozott kereteiben	160
XV.2	Város marketingstratégia, együttműködés a stratégiai fejlesztési célok eléréséhez	160
XV.3	Az integrált stratégia megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások	161
XV.3.1.	<i>Stratégiai menedzsment szervezet</i>	161
XV.3.2.	<i>Operatív menedzsment szervezet</i>	162
XV.3.3.	<i>A településközi koordináció mechanizmusára tett javaslatok</i>	163
XV.3.4.	<i>Az egyeztetés folyamata, feltételei</i>	164
XV.4	Partnerség	164
XV.5	Monitoring és IVS felülvizsgálat	165

XVI	Felhasznált források jegyzéke	167
XVII	Mellékletek jegyzéke:	168

I Vezetői összefoglaló

Alkalmazott módszertan

Az integrált városfejlesztési stratégia egy fejlesztési szemléletű középtávot (7-8 év) átölelő dokumentum, melynek alapvető céljai a következők:

- a városokban a területi alapú, területi szemléletű tervezés megszilárdítása,
- a városrészre vonatkozó célok kitűzése, és annak középtávon való érvényesítése.

A városfejlesztési dokumentumok eszköztára az integrált városfejlesztési stratégiával elmozdul a megvalósítás irányában, hiszen ebben a dokumentumban a megvalósítás pénzügyi és szervezeti feltételeiről is számot kell adni. Egyik fő célja, hogy az egyes városrészekben kijelölje a támogatással, vagy támogatás nélkül megvalósuló fejlesztendő akcióterületeket. Nem jogszabályi kötelezettség, hanem egy hiánypótló dokumentum, mely megteremti a településfejlesztési koncepció célkitűzései, és a támogatási forrás orientált akcióterületi terv közötti átmenetet. Mindemellett legitim dokumentum, ugyanis az integrált városfejlesztési stratégiát az önkormányzat képviselő-testülete hagyja jóvá határozat formában.

Enying város integrált városfejlesztési stratégiájának elkészítése során az Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkársága által kiadott „Városfejlesztési Kézikönyv (2. javított kiadás)” című dokumentuma, és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség ROP Irányító Hatóság útmutatásai szerint jártunk el.

A dokumentum felépítése

AZ IVS I. fejezetében, a Vezetői összefoglalóban röviden kiemeltük az IVS fontosabb megállapításait és lényegi elemeit.

Az IVS II-III. fejezetében tártuk fel Enying szerepét a településhálózatban, rávilágítottunk nemzetközi kapcsolataira, országos, régiós, megyei és kistérségi szerepkörére.

A IV-VIII. fejezetekben elemeztük, hogy a város egészének illetve az egyes városrészeknek milyen társadalmi, gazdasági, környezeti jellemzői vannak, illetve milyen közszolgáltatási funkciókat látnak el, és megvizsgáltuk az egyes városrészek funkcióellátottságát is. Erre a helyzetfelmérésre alapozva határoztuk meg Enying jövőképét, átfogó célját, középtávú és városrészi céljait a IX-XI. fejezetben, megvizsgálva a célrendszer koherenciáját és konzisztenciáját, valamint a célok környezeti hatásait.

A XII. fejezetben a városrészi célokra alapozva határoltuk le azokat az akcióterületeket, amelyekben a város az elkövetkező 7-8 évben fejlesztéseket akar indítani. Bemutattuk a fejlesztési tevékenységek célrendszerhez való kapcsolatát is ebben a fejezetben.

A stratégia megvalósíthatóságával a XIII. fejezetben foglalkoztunk, a fenntarthatósággal, a XIV-XV. fejezetben a stratégia megvalósíthatóságát vizsgáljuk, melynek keretében elkészítettük az ingatlangazdálkodási tervet, melyben az önkormányzat forgalomképes, és a korlátozottan forgalomképes ingatlanokat és az önkormányzat ingatlankezelési irányelveit mutattuk be. Ebben a fejezetben ismertetjük a partnerség keretében megtett tevékenységeket, a megvalósítás szervezeti kereteit és a stratégia megvalósításának monitoring rendszerét is.

A mellékletek között található az anti-szegregációs terv és a civil szervezetek kérdőívei.

Enying szerepe a településhálózatban

Enying város Fejér megye dél-nyugati részén (Mezőföld), a megyehatár (Somogy, Veszprém) mentén található. 1992. január 1. óta város, mezőgazdasági központ.

Enying a Dunántúlon – egyik legfrekvenciáltabb helyén – sajátos területi elhelyezkedéssel rendelkezik. Egyrészt jellemzője, hogy a 77 km hosszú Balaton által elválasztott Észak-Dunántúl és Dél-Dunántúl keleti részének kapcsolódási helye, másrészt a Dunántúl egyes természeti tájegységeinek találkozási helyén fekszik (Balaton-felvidék, Bakony- és Bakonyalja, Mezőföld, Somogyi dombság). Harmadrészt jellegzetes közlekedés-földrajzi adottsággal rendelkezik. Dunaföldvár térségében lévő Duna-hídon át, a 64. sz. főközlekedési út révén sajátos – szinte egyetlen – közúti kapcsolatot biztosít Közép- és Dél-Alföld és a Balaton környéke, illetve Észak- és Közép-Dunántúl között.

Az enyingi kistérség Fejér megyében a Mezőföld dél-nyugati részén helyezkedik el, mint hátrányos kistérség. Területe 481 km². Az Enyingi kistérség központja Enying. A terület erdőkben szegény, tipikusan mezőgazdasági vidék, amelynek egyhangúságát cserjés területek, dús vegetációjú patakok völgyek, árterek teszik vonzóvá. Megyei viszonylatban a legritkábban lakott térség. (50,7 fő/km²)

A kistérség földrajzi elhelyezkedés és a közúton való megközelíthetőség szempontjából igen előnyös adottságok jellemzik, hiszen a közelben található az ország leglátogatottabb helyeinek ranglistáján második helyet elfoglaló Balaton, de a megyeszékhely Székesfehérvár is mindössze 35 km-re fekszik a kistérség központjától, Enyingtől. A kistérség közúti tengelye a 64-s főút, mely átszeli a kistérséget, és egyúttal kapcsolatot teremt a 7-s főúttal és az M7-s autópályával.

A kistérséghez tartozó 9 településének (a megye településeinek 9 %-a) összterülete 481 km² (a megye területének 11 %-a), amivel a megye második legkisebb térsége. 24 ezret valamivel meghaladó népességszámát tekintve azonban a legkisebb térség. Ezekből adódóan népsűrűsége is igen alacsony (51 fő/km²), megyei viszonylatban is ritkán lakott kistérségről van szó.

Helyzetértékelés a város egészére vonatkozóan

Demográfia

Enyingre az országos átlaghoz hasonlóan lassú népességfogyás jellemző. Ennek oka a negatív természetes szaporulat és magas elvándorlás mértéke. Enying város népességének koreloszlása – még ha eltérő mértékben is, de a hazai tendenciáknak megfelelően – az időskorúak irányába tolódik el. Enying lakosságának napjainkra kb 8-9 %-a roma, melynek csak 40 %-a kereső képes.

Foglalkoztatottság

A rendszerváltást követően Enyingen is megjelent a munkanélküliség. Enyingen a munkanélküliségi ráta kétszerese a megyei átlagnak, ami nagyon magasnak mondható. A regisztrált munkanélküliek zömét a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a szakmunkásképzőt végzettek teszik ki.

Gazdasági jellemzők

Enying gazdaságának alapjait elsősorban a város mezőgazdasági szerepköre, valamint közvetlenül vagy közvetve ehhez kapcsolódóan létrejött vállalkozása adják. Ehhez hozzájárul a hagyományos gabona-, szőlő, bortermesztés. Az ország más részeihez viszonyítva fejletlen kereskedelmi és szolgáltató hálózata a rendszerváltás után sem fejlődött kellő mértékben.

Jellemzőek a kis-, és ezen belül is a mikro vállalkozások. A városban két nagyobb létszámú foglalkoztató mezőgazdasági vállalkozás található. Ezen kívül kisebb mértékben, de meghatározó még két élelmiszeripari-, két műtrágya és növényvédőszerrel foglalkozó cég és egy pékség is. A gazdasági tevékenységet folytatók között tehát a mezőgazdaságban tevékenykedők vannak túlsúlyban, ennek magyarázata a város történelmi múltjában keresendő.

A kereskedelmi cégek aránya főleg a mezőgazdasági termékek értékesítésére specializálódhatott, nem pedig az idegenforgalmat és lakossági ellátást kielégítő alapszolgáltatások számának gyarapodására.

Lakásállomány

A lakásállomány 2000 óta régiós szinten 4,1 %-kal, megyei szinten 4 %-kal bővült, melyhez viszonyítva Enyingen ez a szám 2,8 %, ami mind a régiós, mind a megyei átlag alatt van. A lakások építési formái közül Enyingen a családi házas építés dominál, szinte 100 %-ban.

Oktatás-nevelés: bölcsődék, óvodák, közoktatás

Enyingen több óvoda, általános iskola, egy zeneiskola és egy gimnázium működik. Ami az intézményi ellátottságot illeti, megállapítható, hogy az óvodai férőhelyek száma hasonló az országos és megyei átlaghoz. Az ellátás azonban szétszóró, 3 óvodát tart fenn az önkormányzat, mely igen gazdaságtalan. Célszerű lenne egy helyen koncentrálni a gyerekeket.

Az általános iskolai ellátást már nem csak az Enyingen élő diákok veszig igénybe, hanem a környező településen élők is, így már térségi vonzáskörzete is van az iskolának.

Szociális ellátás

Összességében – amennyire a rendelkezésre álló adatokból kiolvasható – a támogatások eseteinek száma folyamatosan emelkedik. Ez az adat, a foglalkoztatás alacsonyabb szintjével van összefüggésben.

Az Enying-Lepsény-Kisláng mikro-körzeti társulás családsegítési feladatait Enying Város Önkormányzata Enying Város Egyesített Szociális Intézmény) elkülönült szervezete útján látja el.

A Mezőföldi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálati Társulás erre a célra alakult. A jelzőrendszeres segítségnyújtást Enying Város Önkormányzata Enying Város Egyesített Szociális Intézmény elkülönült szervezete útján látja el. Folyamatosan biztosítja a vállalt feladat ellátását Enying, Dég, Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhídvég, Lepsény, Kisláng ill. a gesztor önkormányzat Enying tekintetében a lakosság arányosan kihelyezett 100 (2007-től 125) készülék vonatkozásában. A Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás 2006. január 1-től Enying, Dég, Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhídvég, Lepsény településekre kiterjedően központi orvosi ügyeletet tart fenn, amelyet az Emergency szerviz üzemeltet. Helye: Enyingi rendelőintézet ügyeleti helyisége. A városban élő idősek ellátását egy bentlakásos idősok otthona látja el.

Közműszolgáltatások, közlekedés

Enying város belterületeinek csapadékvíz-elvezető rendszere részleges, elégtelen és általánosan rendezetlen. A belterületi ingatlanok felszíni víz elleni védelme megnyugtatóan jelenleg nem biztosított. A belterület zömében családi házas beépítésű. A meglévő csapadékvíz-elvezető-hálózat részben zárt csatorna, zömében nyílt földárók, helyenként burkolattal ellátva. A belterület egy jelentős részén a csapadékvíz-elvezetés az útfelületen valósul meg.

Az enyingi ivórendszer három önálló részre tagolódik:

- Enying-Balatonbózsoki Vízmű /ivóvíz és csatorna
- Kabóka-Leshegy Vízmű
- Alsótekeresi Vízmű

A vízművek minden területen önkormányzati tulajdonban vannak, és koncessziós szerződés keretében szolgáltatók üzemeltetik. Az ellátás közel 100 –os.

A településen a gázközművek kiépítettsége teljesnek mondható, a jelenlegi igényeket a meglévő kapacitások megfelelően ellátják. A gázellátást biztosító cég az E-ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt.

A közvilágítási berendezések elemein belül megkülönböztethetjük az aktív (fényforrás irányába haladó készülékek) és passzív elemeket (közvilágítás célját szolgáló tartószerkezetek, vezetékrendszer stb.) Enying város a közvilágítási szolgáltatást az E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Részvénytársaságtól veszi igénybe.

A távbeszélő-hálózat kiépült, valamennyi vezetékek nélküli táv- és hírközlési szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani. A vezetékes telefon-szolgáltatást a Magyar Telekom Rt. - a MATÁV Rt. jogutódja - végzi.

A településen 220 ingatlant ellátó szennyvízcsatorna hálózat van kiépítve. A településen a szennyvizet házi gyűjtőkbe vezetik, melyek vízzárósága kétes, a gyűjtőkből a szennyvíz egy része közvetlenül a talajba jut, károsítva annak élővilágát, a felszín alatti vizeket. 2010-ben a Környezet és Energia Operatív program (KEOP) szennyvízelvezetés és tisztítás egyfordulós pályázati konstrukciója keretén belül pályázatot és nyert vissza nem térítendő támogatást a város szennyvízkezelési problémáinak megoldására. A megvalósítás befejezése várhatóan 2013. év vége. A beruházás során Alsótekeres és Leshegy településrész kivételével kiépül a gyűjtőhálózat. A csatornázatlan területeken gravitációs szennyvíz elvezetési technológia kialakítása, szerelt rendszerű csatornahálózattal tervezett, 11 db központi átemelő telep beépítésével.

A település jól megközelíthető, a 64. sz. főút tulajdonképpen kettészeli a települést. Nem messze található az M7 autópálya és a 7.sz. főútvonal. A 7.sz. 1. rendű és a 64.sz. II. rendű főutak kereszteződése közforgalmi csomópont. A belső úthálózat leg többje aszfalt burkolattal rendelkezik, kisebb részük talajstabilizált vagy zúzottkőves borítású. A helyi közutak és járdák állapota több helyen nem megfelelő. A mellékutak állapota egyrészt az úttest minősége, teherbírása és azok elégtelen szélessége miatt nem kielégítő. A meglévő mellékúthálózat fejlesztése mellett új utak építésére is szükség van. A településen és környékén a kerékpározók biztonsága érdekében szükség van kerékpárút-hálózat kialakítására, mely az önkormányzat tervei között már évek óta szerepel.

Kulturális és természeti örökség védelme

A valamivel több, mint 5 km hosszú és alig egy-másfél km széles helység, szalagtelepülés jellegű. Enying tipikus kisvárosias városközponttal rendelkezik, melyre jellemző a zárt sorú sűrű beépítés az utcavonalon előkert nélkül, viszonylag kis telekmérettel. Itt helyezkedik el az intézmények döntő többsége, valamint az egyedi megjelenésű és funkciójú épületek, kastély, templomok. A városközpont köré felfűződő területek zömét kertvárosias, családi házas beépítés jellemzi nagy zöldfelületi aránnyal. Jellemző az oldalhatáron álló beépítés előkerttel és az alacsony beépítési százalék.

Enying erősségei, gyengeségei, lehetőségei és veszélyei

A helyzetértékelés alapján a város következő erősségei emelendők ki:

- Jó minőségű termőföld, mely sokrétű agrár és kertészeti hasznosítást tesz lehetővé
- Szociális ellátás helyben történő biztosítása
- Az ősi organikus településszerkezet jelentős részének fennmaradása

Enying a következő gyengeségek kiküszöbölésére és kompenzálására kell, hogy törekedjen:

- A főút miatt nagy átmenő forgalom
- Alacsony vállalkozói aktivitás
- Egyoldalú gazdasági szerkezet
- Kevés állandó munkahely
- Vándorlási veszteség
- Központi településrésztől különálló településrészek lakónépességének csökkenése

- Megváltozott lakosság összetétel – szegregátumok kialakulása
- A szükséges minőségi és mennyiségi fejlesztések, felújítások elmaradása;
- Községi rendezvényter hiánya
- Kerékpárutak összekapcsolódásának hiánya
- Akadálymentesítés alacsony szintje
- Utak, járdák minőségének gyors romlása
- Nem hatékonyan működő intézmények (fenntartás, üzemeltetés)
- Rendezvények hatékonyabb szervezése

A város fejlesztése során a következő lehetőségek adódnak:

- Helyi környezeti erőforrások minél szélesebb körű felhasználása;
- Energiagazdálkodás korszerűsítése
- Települési zöldfelületek arányának növelése – (településközpont)
- Helyi mikro, kis- és középvállalkozások erősítése, szállítói hálózatokhoz való csatlakozása
- Mezőgazdasági termékínálat, helyben történő feldolgozás bővítése
- Város kistérségi központként történő fejlesztése
- Iskolázottsági szint emelése
- Környezettudatos nevelés támogatása
- Egészségmegőrző nevelés, iskolai prevenció támogatása, szűrővizsgálatok hangsúlyozása
- Szabadidő hasznos eltöltéséhez lehetőségek biztosítása (főképp a fiatalok számára)
- Lakóterületi bővítési lehetőségek
- Építészeti egységes településképi kialakításának igénye;
- Épületek rendszeres karbantartása, felújítása
- Hatékony intézményüzemeltetés
- Járdák felújítása, akadálymentesítése
- Parkolók építése
- Kerékpárutak építése
- Elkerülő út építése
- szennyvíz és csapadékhálózat fejlesztése

Enying jövőbeni fejlődése során az alábbi veszélyekkel szembesülhet:

- Csatornahálózat kialakításáig, és a rákötésekig a felszíni vizek szennyezése növekszik
- A szükséges minőségi és mennyiségi fejlesztések elmaradása;
- A konkurencia megerősödése;
- Tőkehiány
- Növekvő munkanélküliség
- Városból kiszoruló deviáns elemek megjelenése
- Épített környezet romlása

Enying városrészei

Enying területe a város történelméből adódóan több városrészre bontható. Balatonbozsok község 1966. év október 1-én közigazgatásilag Enyinggel egyesült. A konkrét területhatár a két település között nem pontosan ott húzódott, - mint ahol jelen tervkészítés során – lehatároljuk, de a két településrész összenövése során betelepült új rész szerkezetileg elkülöníthető. Enying települészszerkezetéből adódóan a központi belterület mellett – mely Enyingből és Balatonbozsokból áll – két lakott terület található, Kabókapusztá és Alsótekeres, továbbá két népességgel is bíró külterületi lakóhelye van: Leshegy és Öreghegy.

A fentieket figyelembe véve Enying városában négy városrészt különítettünk el, melyek a következők:

1. Enying városrész
2. Balatonbozsok városrész
3. Kabókapusza – Leshegy városrész
4. Alsótekeres városrész és a külterület

Enying városrész

Enying városrész Enying városközpontjaként funkcionál, területe 4 544 215 m². Itt élt 2001-ben a lakosság 71,6 %-a, mely mára 74,4 %-ra emelkedett. A foglalkoztatottak aránya ebben az aktív korú népességen belül a városrészben 53 %. Ez a városrész rendelkezik a legtöbb városi funkcióval, melyet később Városrészi funkciók c. fejezetben elemzünk.

Enying városrészben található a városi központ szerepét alátámasztó intézmények többsége.

A helyzetelemzést áttekintve a következő megoldandó feladatok, problémák láthatók az Enying városrészben:

1. Közösségi terek hiánya
2. Megfelelő kialakítású és biztonságos „főutca” hiánya (ahol elválasztott rendszerű a gyalogos, kerékpáros és közúti forgalom. Megfelelő a parkoló kialakítása mind számát, mind megközelítését tekintve és rendezett a zöldfelülete)
3. Kevés gyermek a városrész lakosságához viszonyítva
4. Elöregedő lakosság
5. Ifjúság elvándorlása a munkalehetőségek számának csökkenése miatt
6. Szegregátumok kialakulása és erősödése.
7. A szociális rendszer nem tart lépést a társadalmi változásokkal
8. Épített környezet romlása
9. Vállalkozások megszűnése
10. Járdák minőségének gyors romlása, akadálymentesítés alacsony szintje
11. A szükségletekhez képest kevés parkoló
12. Kevés kerékpárút
13. biztonságos közlekedési csomópontok hiánya
14. Rossz minőségű zöldfelület
15. Kevés EU-s szabványnak megfelelő játszótér
16. Egészségügye ellátórendszer bizonytalan elhelyezése
17. Épületek működtetésének magas költsége
18. Közösségi rendezvénytér hiánya
19. Infrastruktúra hiánya (szennyvíz, csapadékvíz)

Összefoglalva úgy látjuk, hogy az Enying városrész a középtávon fejlesztendő városrész Enyingen, melynek fő lehetőségei minőségi városközpont kialakítása kistérségi központként és közösségi terek biztosítása a lakosság számára. A városrehabilitáció elsődleges kulcsterületének tekintendő.

Balatonbozsok városrész

Balatonbozsok városrész Enying városrészközpontjaként funkcionál, területe 1 545 102 m². Itt élt 2001-ben a lakosság 17,1 %-a, mely mára 16,8 %-ra csökkent. A foglalkoztatottak aránya ebben az aktív korú népességen belül a városrészben 51 %, 370 fő. A Balatonbozsok városrész jelentős része falusias jelleg, csak a déli területei (Enyinggel történő összeépülés) mutat kisvárosi karaktert. A településrészt lassan elöregedő népesség jellemzi, kevés fiatallal.

A helyzetelemzést áttekintve a következő megoldandó feladatok, problémák láthatók az Balatonbozsok városrészben:

1. Közösségi terek hiánya
2. Megfelelő kialakítású és biztonságos „főutca” hiánya (ahol elválasztott rendszerű a gyalogos, kerékpáros és közúti forgalom. Megfelelő a parkoló kialakítása mind számát, mind

megközelítését tekintve és rendezett a zöldfelülete)

3. Elöregedő lakosság
4. Szegregátumok kialakulása és erősödése.
5. Épített környezet romlása
6. Járdák minőségének gyors romlása, akadálymentesítés alacsony szintje
7. Kevés kerékpárút
8. biztonságos közlekedési csomópontok hiánya
9. Rossz minőségű zöldfelület
10. Épületek működtetésének magas költsége
11. A főút miatt nagy átmenő forgalom – környezetszennyezés
12. Alacsony vállalkozói aktivitás
13. Kevés állandó munkahely
14. Községi rendezvényter hiánya
15. Infrastruktúra hiánya (szennyvíz, csapadékvíz)

Összefoglalva úgy látjuk, hogy Balatonbózsok városrész a középtávon fejlesztendő városrészközpont Enyingen, melynek fő lehetőségei a közösségi terek biztosítása a lakosság számára

Kabókapusztá – Leshegy városrész

Kabókapusztá Enying központi belterületétől délre külön álló egységet alkotva helyezkedik el 337 670 m² területtel. Tőle délre található Leshegy, mely külterületi lakott hely, területe 173 279 m². A városrész összesen 510 949 m² területű, a legkisebb városrészi egység.

A helyzetelemzést áttekintve a következő megoldandó feladatok, problémák láthatók Kabókapusztá – Leshegy városrészben:

1. Kevés gyermek a városrész lakosságszámához viszonyítva
2. Elöregedő lakosság
3. Szegregátumok kialakulása és erősödése.
4. Épített környezet romlása
5. Járdák minőségének gyors romlása, akadálymentesítés alacsony szintje
6. Kevés kerékpárút
7. Rossz minőségű zöldfelület
8. Alacsony vállalkozói aktivitás
9. Kevés állandó munkahely
10. Infrastruktúra hiánya (szennyvíz, csapadékvíz)

Összefoglalva úgy látjuk, hogy Kabókapusztá – Leshegy városrész esetében a megfelelő infrastruktúra és közterület kialakítása a cél.

Alsótekeres és az egész külterület

A lakónépesség száma meglehetősen alacsony, Külterületi lakott helyként nyilvántartott Alsótekeres 355 731 m² és a külterület ami összesen 76 353 013 m², mely (jelen városrészt tekintve Alsótekeres és Leshegy területét leszámítva) 75 824 003 m².

A helyzetelemzést áttekintve a következő megoldandó feladatok, problémák láthatók az Alsótekeres és a külterületi városrészben:

1. Kevés gyermek a városrész lakosságszámához viszonyítva
2. Elöregedő lakosság
3. Ifjúság elvándorlása a munkalehetőségek számának csökkenése miatt
4. Szegregátumok kialakulása és erősödése.
5. A szociális rendszer nem tart lépést a társadalmi változásokkal
6. Épített környezet romlása
7. Járdák minőségének gyors romlása, akadálymentesítés alacsony szintje
8. Alacsony vállalkozói aktivitás

9. Kevés állandó munkahely

10. Infrastruktúra hiánya (szennyvíz, csapadékvíz)

A városrész céljainak és fejlesztési tevékenységének meghatározásakor az említett problémákat kell elsősorban figyelembe venni.

Anti-szegregációs terv

A IVS részeként készül el a város anti-szegregációs terve, amelynek célja, hogy – szociális helyzet elemzésén túl – feltárja mindazokat a problémákat, amelyek nehezítik egy-egy társadalmi csoport integrációját, elsősorban az oktatás és munkaerőpiac terén. Az anti-szegregációs terv kiinduló lépéseként le kell határolni a város leromlott részeit, szegregátumait. Fontos megemlíteni, hogy a KSH-tól kapott adatok alapján Enyingen 3 jelentős szegregált terület található, és a város néhány részére készült mutatók alapján több terület szegregációval veszélyeztetett terület. A város fejlesztésénél mindenképpen figyelemmel kell lenni arra, hogy a változtatások és beruházások hatásai a társadalmi folyamatokat kedvezőbb irányba befolyásolják.

A város jövőképe

Enying városa vonzó, minőségi életkörünyezetet nyújtó, versenyképes mezőgazdaságra épülő, kisvárosi szerepkör intézményi- és kapcsolatrendszerét működtető térségi központtá váljon, mely képes a pihenő szerepkört is ellátva hosszú távon fenntartható életminőséget biztosítani.

Jövőbeni fejlesztési irányok

Enying középtávú céljainak meghatározását az egyes városrészekhez kapcsolódó konkrét fejlesztési elképzelések csoportosításával, tematizálásával végeztük el. A középtávú célok kijelölésében támaszkodtunk Enying és az egyes városrészek helyzetelemzésére.

A fenti részcélok és átfogó célok mentén középtávra az alábbi célokat tűztük ki:

1. Munkanélküliség csökkentése, új munkahelyek teremtése (több lábon állás, helyi gazdaságfejlesztés, mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar fejlesztése, turizmus szolgáltatásainak fejlesztése)
2. Közlekedési kapcsolatok fejlesztése, 64-es út átkelési szakaszának biztonságossá tétele, kerékpárút és járdák korszerűsítése, építése, közterületek, zöldfelületek rehabilitációja.
3. Hatékony kistérségi közigazgatási központ kialakítása, a biztonságos kisváros identitás erősítése (rendelőintézet építése stb..)
4. Önkormányzati tulajdonú köz- és gazdasági célú intézmények /ingatlanok energiaellátásának korszerűsítése, akadálymentesítése.
5. A helyi lakosság számára is elérhető kulturális, ifjúsági, civil, vallási, aktív szabadidős és közösségépítő tevékenységek, valamint erre alkalmas szabadterei és fedett helyszínek biztosítása, a város/ részközpont vonzerejének növelése érdekében.
6. A minőségi városkép kialakítása, az épített és a természeti környezet értékeinek megőrzése, feltételeinek javítása.

A fenti célok a városi környezet minőségi javítását, a társadalmi kohézió erősítését és a helyi gazdaság élénkítését segítik elő.

Az egyes városrészek esetében is meghatároztunk célokat.

Enying városrész célja: az épített környezetét megőrző és fejlesztő, hatékony közigazgatási, közösségi, kereskedelmi és szolgáltató központjává váljon a városnak és a kistérségnek. Emellett a város számára gazdaságilag, stratégiailag, város működés szempontjából fontos gazdasági funkciók elhelyezése.

Balatonbozsok városrész célja: falusias jellegét, természet-közelségét megőrző, egyre szélesebb körű és jobb minőségű szolgáltatásokat nyújtó települési alközponttá váljon.

Kabókapusza – Leshegy városrész célja: idegenforgalmi célú fejlesztés, lovas turizmus erősítése mellett a falusias jelleg megőrzése a természet-közeliség figyelembe vételével. A közlekedési kapcsolatok erősítése és közműellátás folyamatos biztosítása.

Alsótekeres városrész és a külterület városrész célja: falusias jelleg és természet-közeliség megőrzése, kiváló kertészeti lehetőségek és hozzá kereskedelemi lehetőség fejlesztése. Mezőgazdaság fejlesztése.

Célrendszer koherenciája

A városrészek céljai egységes, egymást kiegészítő, támogató rendszerré állnak össze, a szomszédos városrészekre meghatározott célok illeszkednek egymáshoz. A célrendszer nem eredményezi zárványok kialakulását. A tervezett funkcióbővítések nem okoznak a többi városrész számára hátrányos funkciócsökkenést, ill. –vesztést.

A 2011-2019 között fejleszteni kívánt akcióterületek kijelölése

A következőkben kijelöljük az akcióterületeket illetve bemutatjuk területenként az elkövetkező 7-8 évben (középtávon) tervezett fejlesztési tevékenységeket. A fejezetben összefoglaljuk, hogy Enying Város Önkormányzata a fejlesztési tevékenységek meghatározásakor és az akcióterületek kijelölése során a város átfogó középtávú és városrészi céljainak elérésében milyen komplex megközelítést alkalmaz, valamint a tevékenységek célokhoz való kapcsolódásának módját.

Enyingen 2 fejlesztendő akcióterület van, melyek a következők:

1. Enying városközpont akcióterület
2. Enying déli iparterület és környezete akcióterület

Enying városközpont akcióterületet tartjuk a városrehabilitáció elsődleges célpontjának.

A tervezett fejlesztési tevékenységek a városközpont akcióterületen a következők:

- új egészségügyi ellátó intézmény építése,
- 2295/2 és a 2293 hrsz-ú közterület környezetrendezése (új egészségügyi ellátó intézményhez kapcsolódóan)
- Szabadság tér - Batthyány kastély északi sarka – 64-es főközlekedési út keresztezésében körforgalmi csomópont létesítése és a Deák Ferenc utca 1437/1 és a 1434 hrsz-ú útszakaszával való összeköttetés kiépítése
- Batthyány kastély II. ütem felújítása – polgármesteri hivatali épületként történő hasznosítása
- Szabadtéri színpad felújítása, átépítése
- 1474/3 hrsz-ú park területet - meglévő növényzet védelme érdekében fafelvételi és favédelmi terv készítése mellett – városi szintű közparkká történő fejlesztése
- 1475 hrsz-ú területen gyermekjátszótér kiépítése és parkrendezés
- 1474/45 hrsz-ú közterület rendezése (kiszolgáló útfelületek, parkolók, zöldfelület rendezés)
- 1486/5 hrsz-ú területen álló – jelenleg kistérségi iroda működik – épület városi könyvtárrá történő átépítése
- 1474/40 és /71 hrsz-ú területen város sportcsarnok, rendezvénycsarnok építése
- Bocskai István és Hunyadi János utca keresztezésében városi piac építése
- Közintézmények energiahatékonyságának javítása (pl.: idősok napközi otthona, gimnázium épülete, városi művelődési ház, építészeti hatóság/Gyámhivatal épülete, jelenlegi könyvtár épülete, Herceg Batthyányi Fülöp általános iskola épülete, óvodák épületei)
- Közintézmények akadálymentesítése
- Új óvoda építése – egy épületben megoldani a 3 óvoda üzemeltetését
- Teljes körű szennyvízelvezetés és kezelés megoldása
- Kulturális programok szervezése,
- Közterületek minőségének javításával, járda és zöldfelület megújítás

- A 64-es út mentén egységes koncepció alapján közterület rehabilitáció (kerékpárutak és gyalogos területek elválasztott rendszerű kialakítása, területre felfűződő parkok revitalizációja, és ezeket összekapcsoló zöldfelület rendezése (csapadékvíz elvezető rendszerek megoldása) ezáltal a kereskedelmi zóna ösztönzése, a kereskedelem terén a meglévő funkciók megerősítése és minőségi kereskedelmi szolgáltatás nyújtása
- Minőségi városkép kialakítása, homlokzat felújítások révén
- Közlekedési biztonság javítása – csomópontok biztonságossá, akadálymentessé tétele
- Parkolóhelyek számának növelése,
- Kerékpárutak növelése,
- Szegregátum kialakulásának csökkentése

Ingyangazdálkodás

Az Önkormányzat tulajdonában számtalan ingatlan van, melyeket szükség szerint a városvezetés fejlesztési célzattal tart meg, értékesít, vagy használ fel. Az IVS célja többek között az, hogy egy középtávon átfogó, átlátható, kiszámítható befektetői környezetet eredményezzen, mely által a magántőke bevonására minél könnyebben szert lehet tenni, illetve a saját ingatlanjainak üzemeltetése minél hatékonyabb módon legyen megoldható. Az IVS mellett – azzal összhangban – a város rendelkezésére áll a szabályozási terve és helyi építési szabályzata, mely az átláthatóságot és a potenciális befektetők gyors döntési mechanizmusait segítik.

Minden évben meghatározásra kerülnek a vagyongazdálkodási irányelvek, melyek alapján meghirdetik az értékesítésre, bérleményre váró ingatlanokat, meghatározva a területarányos értékesítési árat.

A tervezett fejlesztések esetében, bár szükség lenne, de nincs igazán lehetőség ingatlanok vásárlására, aminek az oka elsősorban az önkormányzat szűkös anyagi helyzete. A fejlesztések megvalósítása vagy önkormányzati ingatlanon történik vagy a fenti ingatlanok értékesítéséből befolyó összegből az akcióterületen található ingatlanok megvásárolhatók és a fejlesztésekhez szükséges önerő biztosítható.

Partnerség

A felmérések alapján Enyingen a partnerség erősítése kiemelten fontos. Ezt egyrészt a nehéz gazdasági helyzet, másrészt a helyi társadalom önmagáról, illetve az egyes felek egymásról alkotott képe indokolja. Mindkét szempontból fontos a társadalmi kohézió erősítése, mivel a jelenlegi helyzetből csak egy megerősödött helyi közösségnek van esélye kilábalni.

Az erős belső kohézió megteremtése elsődlegesen a bizalom megerősítésével érhető el elsősorban a helyi vezetés és a lakosság között, amiért mindkét félnek tennie kell. A partnerség erősítésében az Önkormányzat, a helyi intézmények és a helyi civil szervezetek lehetnek kezdeményezők.

Az Integrált városfejlesztési stratégia készítése során kérdőíves formában megkerestük a városban működő civil szervezetek képviselőit, mondjanak véleményt a képviselt szervezetük működése szempontjából a város jelenlegi és jövőbeni helyzetéről.

A megkeresett szervezetek jelentős része élt a válaszadási lehetőséggel, így gondolataikat, véleményüket megoszthatjuk önnel, és beépíthetjük a készülő fejlesztési dokumentumba.

IVS végrehajtásának szervezeti keretei:

Az integrált stratégia megvalósítása – a Városfejlesztési kézikönyv szerint – olyan szervezeti működést kíván meg a várostól, amely biztosítja

- egyrészt a stratégia egészének folyamatos karbantartását, az elért eredmények visszacsatolását a stratégia tervezési folyamatába („stratégiai menedzsment”);
- másrészt pedig a stratégia által kijelölt akcióterületi alapú fejlesztések professzionális és hatékony megvalósítását („operatív menedzsment”).

A stratégiai menedzsment a „hatások” érvényesüléséért, az operatív menedzsment pedig az eredményekért visel felelősséget. Az eredmények visszacsatolása a program nyomon követéséből („monitoring”) származó adatok alapján történik.

A stratégia menedzsment szervezete nem választható el a város önkormányzatának szervezeti rendszerétől. A feladatok az önkormányzati hivatal szakapparátusának szoros együttműködését igénylik.

A település mérete és intézményrendszere jelenleg nem bír el egy külön városfejlesztési társaságot, bár a település vezetői belátták ennek fontosságát, értelmét. Jelen pillanatban a városfejlesztési stratégiával kapcsolatos operatív feladatok menedzselését, koordinálását Enying Város Polgármesteri Hivatal Műszaki Osztálya – településfejlesztés feladatokért felelős szervezeti egysége hivatott ellátni, aki az önkormányzati fejlesztési projektmenedzseri feladatokat végzi. Az ő munkáját két fő segíti:

- Pénzügyi feladatokban a Polgármesteri Hivatal Pénzügyi osztályának munkatársa,
- Műszaki feladatok ellátása, tekintetében a Polgármesteri Hivatal Építésügyi igazgatási feladataiért felelős szervezeti egység munkatársa

Ez a csapat lesz az Önkormányzat városfejlesztési stratégiáját operatív szinten koordináló, kezelő szervezete, így ők felelnek a kitűzött célok megvalósításáért, a stratégia szükséges módosításának kezeléséért, a dokumentum aktualizálásáért, a további fejlesztések szükségletek bevonásáért, valamint ők végzik el a fejlesztésekhez kapcsolódó pénzügyi, műszaki és kommunikációs feladatokat, a közbeszerzési eljárások lebonyolítását, a kivitelezések koordinálását.

Monitoring és IVS felülvizsgálat

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia megvalósulásának egyik fontos mechanizmusa a monitoring feladatok ellátása. Enying Város Önkormányzata az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célokat, azok megvalósulásának módját, valamint eredményeit előre láthatólag egy-két évente áttekinti és a szükséges változtatásokat beépíti, így folyamatosan karbantartott, koncepcióval színelő stratégiai dokumentummal fog rendelkezni. Az IVS nyomon követéséért Enying Város Polgármesteri Hivatalának projektfejlesztéssel foglalkozó munkatársai felelősek.

II Bevezetés

II.1 Integrált városfejlesztési stratégia fogalma és alkalmazott módszertana.

Az integrált városfejlesztési stratégia egy fejlesztési szemléletű középtávot (7-8 év) átölelő dokumentum, melynek alapvető céljai a következők:

- a városokban a területi alapú, területi szemléletű tervezés megszilárdítása,
- a városrészre vonatkozó célok kitűzése, és annak középtávon való érvényesítése.

A városfejlesztési dokumentumok eszköztára az integrált városfejlesztési stratégiával elmozdul a megvalósítás irányában, hiszen ebben a dokumentumban a megvalósítás pénzügyi és szervezeti feltételeiről is számot kell adni. Az integrált városfejlesztési stratégia (IVS) a város jelentős fejlesztéseinek meghatározójává válik középtávon. Feltételezi a város életében meghatározó erőközpontok partnerségét és kompromisszumát, mely magába foglalja az önkormányzaton és közsféra intézményein túlmenően a lakossággal, vállalkozókkal és civil szervezetekkel való konzultációt. Egyik fő célja, hogy az egyes városrészekben kijelölje a támogatással, vagy támogatás nélkül megvalósuló fejlesztendő akcióterületeket. Nem jogszabályi kötelezettség, hanem egy hiánypótló dokumentum, mely megteremti a településfejlesztési koncepció célkitűzései, és a támogatási forrás orientált akcióterületi terv közötti átmenetet. Mindemellett legitim dokumentum, ugyanis az integrált városfejlesztési stratégiát az önkormányzat képviselő-testülete hagyja jóvá határozat formában. Az már most egyértelműen látszik, hogy az IVS elkészítése középtávon minden várossal szemben szakmailag indokolt elvárás lesz minden típusú város-rehabilitáció esetében, hiszen a fenntartható város-rehabilitáció tervezés nem a városi méret függvénye. Az is jól látszik, hogy a minisztériumi szándékok szerint idővel nem csak a funkcióbővítő vagy a szociális város-rehabilitációról szóló Regionális Operatív Program (ROP) keretében lesz kötelező a városok számára IVS-t felmutatni egy sikeres pályázathoz, hanem más hazai és Európai Unió által támogatott programok esetében (pl: ROP-ok egyéb pályázati konstrukciói, TÁMOP, TIOP esetében) is előnyt jelent majd, ha a pályázati kiírásra benyújtott projekt a települési integrált fejlesztési stratégiájába illeszkedik.

Az IVS egy hiánypótló dokumentum, mely megteremti a településfejlesztési koncepció célkitűzései, és a támogatási forrás orientált akcióterületi terv közötti átmenetet.

Enying város integrált városfejlesztési stratégiájának elkészítése során az Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkársága által kiadott „Városfejlesztési Kézikönyv (2. javított kiadás)” című dokumentuma, és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség ROP Irányító Hatóság útmutatásai szerint jártunk el. Szem előtt tartottuk a partnerség koncepcióját, igyekeztünk minden érdekcsoporttal ismertetni az IVS jellemzőit, elkészítésének célját, és véleményük, fejlesztési javaslataik figyelembevételével alakítottuk ki stratégiánkat. Az elemzések készítésekor a felhasznált adatokat a KSH és Enying Város Önkormányzata bocsátotta rendelkezésünkre, valamint a KSH a TEIR honlapján és a T-Start rendszerben található nyilvános adatokból dolgoztunk.

Az IVS azt az integrált, területi alapú tervezési szemléletet kívánja megjeleníteni, mely ötvözi a különböző szakpolitikai megközelítéseket (pl.: gazdaságfejlesztés, környezeti fejlesztés, közlekedésfejlesztés, társadalmi célok megvalósítása, stb....), összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait az önkormányzat városfejlesztésben meghatározó és döntéshozó szerepe mellett. Az integrált megközelítés további eleme, hogy a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, megvalósítási és fenntartási módját szinergikusan kezeli. Az IVS készítésének alapját képezi, hogy a közösségi források csak olyan beruházásokat támogassanak, amelyeket a piac nem képes elvégezni. Ez a városfejlesztésnek kulcskérdése, a piaci és állami beruházások közötti egyensúly megtalálása az IVS alapvető feladata.

Újszerű eleme, hogy a helyzetértékelésre alapozó fejlesztési célok és irányok meghatározásán túl megvalósítási elemeket is magába foglal. Ilyenek például a forráskoordináció, ingatlangazdálkodási terv, melyek nemcsak a város szándékain múlnak, hanem az adott piaci környezeten és a város számára elérhető támogatási, pályázati források által kínált lehetőségeken is. Ezért szükséges az integrált városfejlesztési stratégia időnkénti felülvizsgálata (2-3 évenként), az abban foglaltak aktualizálása, a megvalósított akcióterületi fejlesztésekre építve újabb prioritizált fejlesztési területek kijelölése.

Az IVS szerkezete

Az IVS tartalmi felépítése röviden, a 2009-ben kiadott Városfejlesztési kézikönyv metodikai irányelvei alapján a következő főbb fejezeteket tárgyalja:

A város szerepe a településhálózatban: az Országos Területfejlesztési Konceptióban megalapozott policentrikus városfejlesztési koncepcióhoz kapcsolódóan, illetve a város szerepének meghatározása a szűkebb és tágabb térség településhálózatában. Figyelembe veendőek a későbbiekben az Országos Településhálózat-fejlesztési Konceptió elsődlegesen a településhálózati szerepkörökkel kapcsolatos megállapításai, iránymutatásai. A fejezet rövid, összefoglaló, a város szempontjából lényegi elemekre koncentrálni áttekintését adja a településhálózati szerepnek.

Városi szintű helyzetértékelés: A helyzetértékelés a város jelenlegi helyzetét vázolja fel. Az értékelés alapja a város valós helyzete, a tényszerű adatokra épülő elemzés, viszonyítási alapja pedig a város jövőképében meghatározott hosszú távú célok, szándékok, értékek.

A városrészek elemzése: Be kell mutatni – térképpel egyértelműen illusztrálva – az egyes városrészek elhelyezkedését. A városrészek hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város belterületét. Indokolt esetben a külterületen is azonosítható városrész, a későbbiekben meghatározásra kerülő adatigény azonban ezen a területeken nem teljesíthető központi statisztikai adatokkal, a szükséges alátámasztó adatokkal tehát a városoknak kell rendelkezniük. Röviden bemutatandó, hogy mely megfontolások vezettek az adott városrészekre való felosztáshoz.

Szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területek: Az anti-szegregációs helyzetértékelés célja annak bemutatása, hogy mely városrészben, vagy városrésznél kisebb egységben található olyan terület, amely a hátrányos helyzetű lakosságot jelentős számban tömöríti. A helyzetértékelésnek „fejlesztési szemléletmódban” kell készülnie.

Stratégia: A fejlesztési célok és irányok meghatározása a városra és a városrészekre, a beavatkozási területek (akcióterületek) kijelölése és jellemzése, akcióterületenkénti költségbecslés, megvalósíthatóság, illeszkedés és kockázatelemzés.

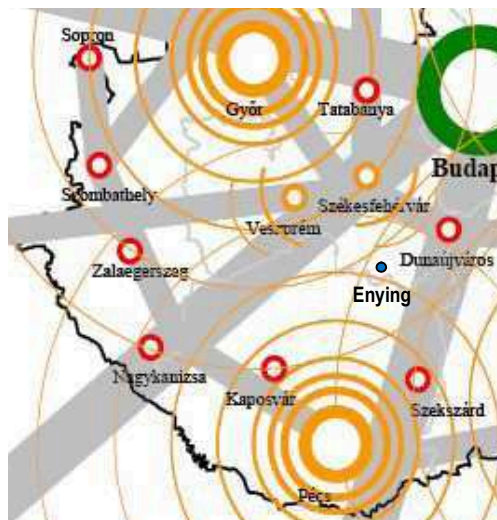
A megvalósítás eszközei: A nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek, városmarketing stratégia, szervezeti elvárások, településközi koordinációra tett javaslatok, ingatlangazdálkodási koncepció elkészítése, partnerség és monitoring.

Az integrált városfejlesztési stratégia sikerének kulcselemei az alábbiak:

- A hosszú távú („konceptcionális”) városfejlesztési célok középtávon reálisan megvalósítható programokká és projekteké váló lebontása (akcióterületek, akciók)
- A területi alapú, területi szemléletű tervezési módszertan következetes alkalmazása (területileg lehatárolt városrészek, azon belüli fejlesztési zónák, azaz az akcióterületek lehatárolása és elemzése)
- A városfejlesztési tevékenységek megfelelő fókuszálása, elkerülendő a források szétforgácsolódását, s így az értékek középtávú preferenciáinak kialakítása – pontos probléma- és lehetőségelemzésre épülő, átlátható és elfogadott célok kitűzése és a városfejlesztési és városmenedzselési tevékenységek egyértelmű és átlátható hozzárendelése e célokhoz.
- Valós, a társadalom és a gazdaság érdemi szereplőinek széleskörű bevonásával (partnerség) kialakított stratégia, a partnerség bevonásával végzett stratégiai monitoring a megvalósításban.

III A város szerepe a településhálózatban

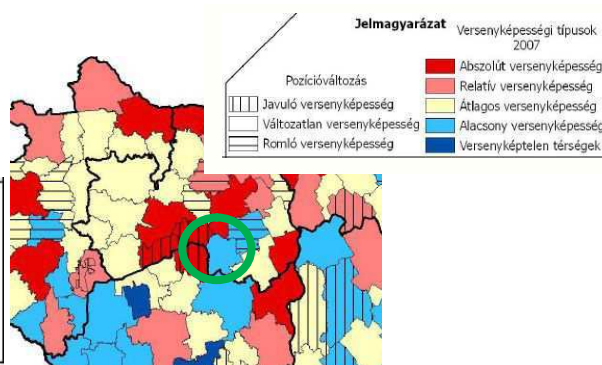
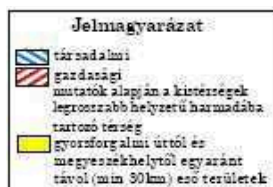
Enying településhálózatban betöltött szerepét az OTK policentrikus városfejlesztési koncepcióját szem előtt tartva végeztük, és megvizsgáltuk a város közvetlen térségében betöltött és a tágabb környezetére ható szerepét is.

Országos Területfejlesztési Koncepció (2005. VÁTI Kht.)
Regionális Fejlesztési Pólusok

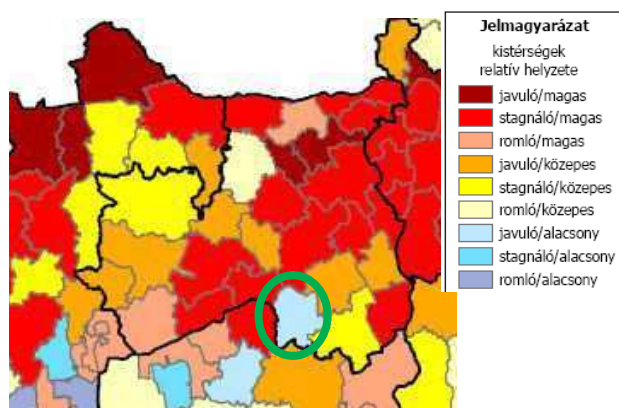
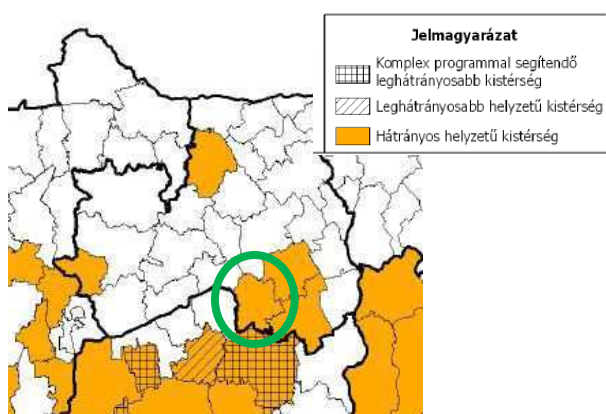

Enying a Budapest – Székesfehérvár – Nagykanizsa - Ljubljana által kijelölt nemzetközi fejlesztési tengely közvetlen szomszédságában helyezkedik el. Győr és Pécs, mint nagy fejlesztési pólus és Székesfehérvár – Veszprém, mint közepes fejlesztési pólus gyűrűző hatásai is érzékelhetők, de nem befolyásolják jelentősen státuszát.

Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) (2005. VÁTI Kht.)
Elmaradott térségek és perifériák

OTK felülvizsgálat alapján:
Kistérségek gazdasági versenyképessége 2007.

Társadalmi és gazdasági szempontból elmaradott térségek
Az ország többi részétől elmaradó infrastruktúra

A társadalmi térszerkezet és változása 2007

Az OTK külön kezeli a társadalmi és gazdasági szempontból elmaradott térségeket, és azok fejlődési irányait. Komplex célokat és részcélokat fogalmaznak meg kitörési lehetőségként.

Országos Területfejlesztési Konceptió (2005. VÁTI Kht.) – OTK (Elfogadta az Országgyűlés 97/2005.(XII.25.) OGY határozata.

„A helyi fejlesztési kitörési pontokat, fejlesztési elképzeléseket a helyi környezeti és kulturális értékekre építve kell meghatározni, kialakítani, elkerülve az értékek felélését, illetve elhanyagolását. A falvak egy része gazdag építészeti, kulturális és természeti örökséggel rendelkezik, amelyeknek a megóvása mellett a turisztikai piacon történő, megfelelő hasznosítása lehetőséget jelenthet az inaktív települések dinamizálására. A természeti és épített örökség felújítása lehetőséget teremthet a leszakadó települések népességének munkaerőpiacra történő visszavezetésére és a felújított örökség értékeinek hasznosítására.

Az elmaradott térségek településszerkezeti adottságait figyelembe véve az alábbiak biztosítása szükséges:

Részcélok:

- a lakosság, különös tekintettel a képzett csoportok helyben tartása érdekében foglalkoztatás bővítése a táji, természeti adottságokra építve és fenntarthatóan használva ösztönözni kell helyben, illetve a térség-központokban a munkahelyek teremtését, a kis- és középvállalkozások fejlesztését, új vállalkozások indítását, a távmunka fokozott ösztönzését valamint a lakosság képzettségi szintjének, alkalmazkodóképességének javítását, a képességek fejlesztését;
- az elmaradott térségekben minden településen biztosítani kell a megfelelő életkörülmények infrastrukturális feltételeit (ivóvíz, szennyvíz, villany, szilárd burkolatú út, gáz, vagy valamely energiapótló megoldás), a közszolgáltatások megfelelő elérhetőségét a településszerkezeti adottságokat és a szükségleteket figyelembe véve, szem előtt tartva a kistelepülések működőképességének és lakosságmegtartó erejének növelését;
- a térségi központokban a környező települések lakói által igénybe vett szolgáltatások szükséglet szerinti bővítése és minőségének fejlesztése;
- a város és vidéke kapcsolat erősítése érdekében a térségi központok elérhetőségének javítása
- a társadalmi problémák kezelése kapcsán az egészséges életmód széles körben való elterjesztése, az egészségügyi és szociális szolgáltatások minőségének és elérhetőségének javítása, valamint a tartós munkanélküliségből következő foglalkoztatási, mentális problémák kezelése és közösségsszervezési akciókkal,”

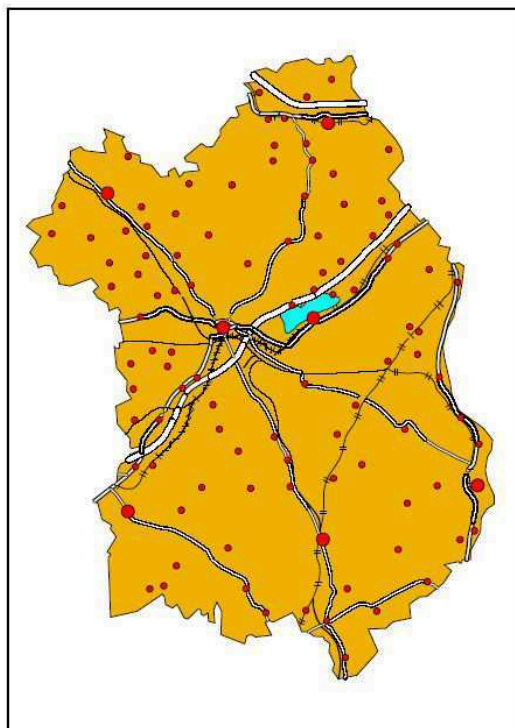
Az OTK nagy hangsúly helyez a település szerkezetének és értékeinek megőrzésére, fejlesztésére és a társadalmi, közösségi szintér fejlesztésére.

Enying város Fejér megye dél-nyugati részén (Mezőföld), a megyehatár (Somogy, Veszprém) mentén található. 1992. január 1. óta város, mezőgazdasági központ.

Enying a Dunántúlon – egyik legfrekvenciáltabb helyén – sajátos területi elhelyezkedéssel rendelkezik. Egyrészt jellemzője, hogy a 77 km hosszú Balaton által elválasztott Észak-Dunántúl és Dél-Dunántúl keleti részének kapcsolódási helye, másrészt a Dunántúl egyes természeti tájegységeinek találkozási helyén fekszik (Balaton-felvidék, Bakony- és Bakonyalja, Mezőföld, Somogyi dombság). Harmadrészt jellegzetes közlekedés-földrajzi adottsággal rendelkezik. Dunaföldvár térségében lévő Duna-hídon át, a 64. sz. főközlekedési út révén sajátos – szinte egyetlen – közúti kapcsolatot biztosít Közép- és Dél-Alföld és a Balaton környéke, illetve Észak- és Közép-Dunántúl között.

III.1 Enying helyzete a magyar városhálózatban, a város vonzáskörzetének bemutatása

Vonzáskörzetnek nevezzük azt a teret, amely bizonyos funkciók tekintetében, illetve komplex módon egy településhez kapcsolódik. A vonzáskörzet lakói számára (teljességgel vagy megosztva) bizonyos szerepköröket a központi település intézményrendszere lát el. A vonzáskörzet a funkciók tekintetében értelmezve, egyedi vonzáskörzetekként írhatók le. Összesített funkcionális vonzás esetén komplex vonzáskörzetről beszélünk. Minden város egyúttal vonzásközpont (vagy társközpont), de néhány esetben községi jogállású vonzásközpontok is lehetnek. A központoktól távolodva csökken a vonzás erőssége, hiszen az egyre növekvő távolság hatására csökken a kapcsolatteremtés gazdaságossága, gyakorisága. A vonzáskörzetek a térszerkezet fontos elemei, hierarchikusan épülnek fel, nem szabdalhatók fel bárhol önkényesen. A vonzáskörzetek elemzése a társadalom-földrajzi kutatások egyik legfontosabb vizsgálati egysége.

A megye településszerkezete viszonylag stabilnak tekinthető, az elmúlt évtizedben nagyarányú változás nem történt. A települések száma 107. A megye településsűrűsége az országos átlagtól eltérően viszonylag ritka, 100 km²-re 2,4 település jut, szemben az országos 3,4-del. Településhiányos területek Pusztaszabolcs és Gárdony, valamint Sárobgárd és Dunaújváros közötti térségek.

A két megyei jogú város (Székesfehérvár és Dunaújváros) mellett a megyében 13 város van. Enying a 13 város közül a 6 helyen áll lakónépesség tekintetében.

Ezzel – a városok arányát tekintve – Fejér megye megfelel az országos átlagnak. A városok a megye településszerkezetében meghatározó szerepet töltenek be, különösen a megyeszékhely és Dunaújváros, a kisvárosok közül Mór és Bicske.

A városok szerepe ugyan az elmúlt években némileg felértékelődött, de továbbra is Székesfehérvárnak van a legnagyobb vonzáskörzete.

A kisvárosok jelenthetnék a városi hiányos térségekben az urbanizációs központokat, de közlekedési, kapcsolatuk infrastrukturális fejletlenségük miatt nem mindenben tudnak eleget tenni ennek a funkciónak, azonban a középfokú ellátást minden település számára megfelelő színvonalon biztosítani képesek.

Sorsz.	Település	Lakónépesség	Kistérség
1.	Székesfehérvár	101 973 fő (2010) ^[4] +/- ▲	Székesfehérvári kistérség
2.	Dunaújváros	48 187 fő (2010) ^[5] +/- ▼	Dunaújvárosi kistérség
3.	Mór	14 327 fő (2010) +/- ▼	Móri kistérség
4.	Sárobgárd	12 715 fő (2010) +/- ▼	Sárobgárdi kistérség
5.	Bicske	11 579 fő (2010) +/- ▼	Bicskei kistérség
6.	Gárdony	9551 fő (2010) ^[6] +/- ▲	Gárdonyi kistérség
7.	Ercsi	8282 fő (2010) +/- ▼	Ercsi kistérség
8.	Enying	6922 fő (2010) +/- ▼	Enyingi kistérség
9.	Polgárdi	6973 fő (2010) +/- ▲	Székesfehérvári kistérség
10.	Pusztaszabolcs	6087 fő (2010) ^[7] +/- ▼	Adonyi kistérség
11.	Martonvásár	5756 fő (2010) +/- ▲	Ercsi kistérség
12.	Velence	5166 fő (2010) +/- ▲	Gárdonyi kistérség
13.	Rácalmás	4470 fő (2010) +/- ▲	Dunaújvárosi kistérség
14.	Bodajk	4110 fő (2010) +/- ▼	Móri kistérség
15.	Adony	3838 fő (2010) ^[8] +/- ▲	Adonyi kistérség

Az enyingi kistérség Fejér megyében a Mezőföld dél-nyugati részén helyezkedik el, mint hátrányos kistérség. Területe 481 km². Az Enyingi kistérség központja Enying. A terület erdőkben szegény, tipikusan mezőgazdasági vidék, amelynek egyhangúságát cserjés területek, dús vegetációjú patakvölgyek, árterek teszik vonzóvá. Megyei viszonylatban a legritkábban lakott térség. (50,7 fő/km²)

A kistérség földrajzi elhelyezkedés és a közúton való megközelíthetőség szempontjából igen előnyös adottságok jellemzik, hiszen a közelben található az ország leglátogatottabb helyeinek ranglistáján második helyet elfoglaló Balaton, de a megyeszékhely Székesfehérvár is mindössze 35 km-re fekszik a kistérség központjától, Enyingtől. A kistérség közúti tengelye a 64-s főút, mely átszeli a kistérséget, és egyúttal kapcsolatot teremt a 7-s főúttal és az M7-s autópályával.

Lepsény vasúton is megközelíthető a Budapest-Balaton közötti vasúti közlekedés révén, azonban a MÁV az utóbbi években jelentősen csökkentette azon vasúti járatok számát, melyek megállnak a településen.

III.2 Enying a Közép-dunántúli régióban, Fejér megyében

III.2.1. Demográfia:

Enyinget a Közép-dunántúli régióhoz, Fejér megyéhez és a régió hasonló népességszámú városaihoz hasonlítottuk. Az adatok alapján megfigyelhető a folyamatos népesség fogyás, mely Enyingen is hasonló mértékű, mint a régióban mért nagy átlag. A vándorlási különbözet esetében tapasztalható, hogy jóval kisebb mértékű, mint a megyei átlag és a hasonló településeké. A házasságkötések száma két jelentős adattartalommal bír: egyrészt a fiatalok számának csökkenését jelzi, másrészt a fiatalok térségből való elvándorlását. Enying házasságkötések számát mutató adata igen alacsony.

Népességi adatok – forrás: KSH (2009.)

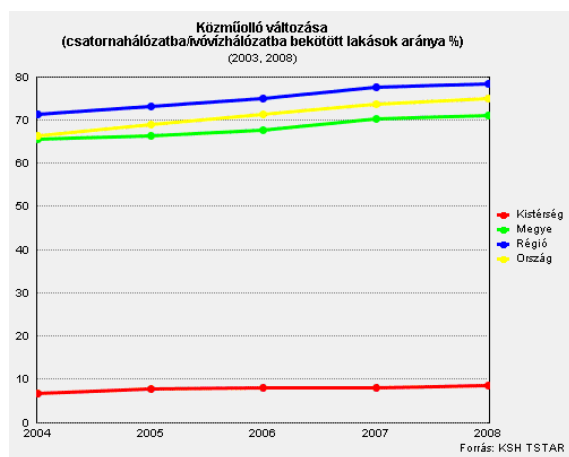
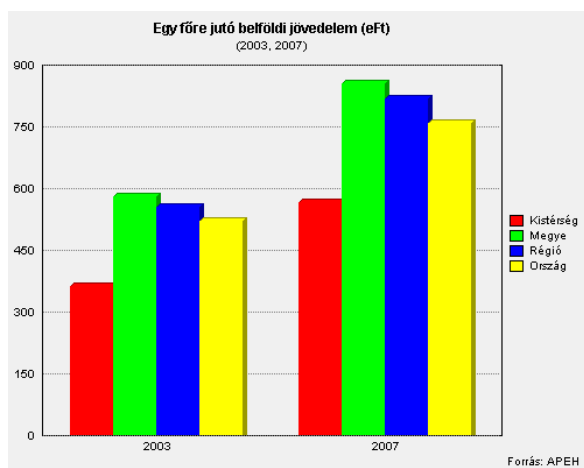
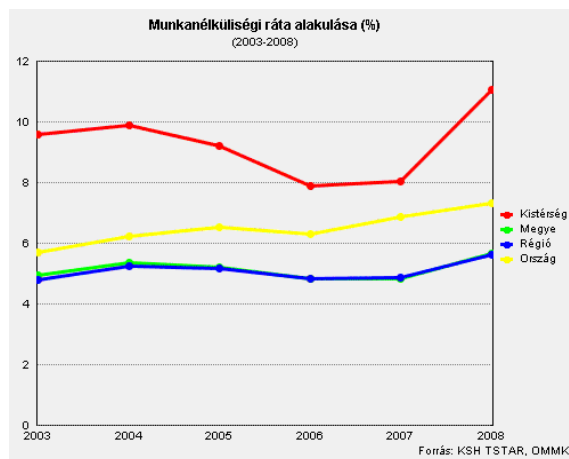
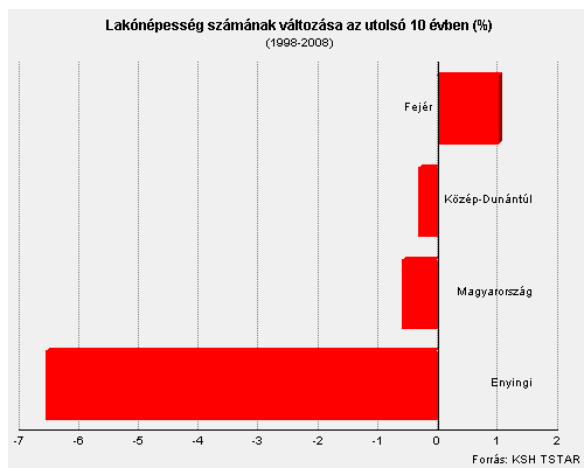
város	Terület (ha)	lakónépesség		Házasságkötés	élve szül	halálozás	természetes szaporulat (fogyás)	belföldi vándorlási különbözet
		fő	megyei %-ban					
Közép-dunántúli régió	1 111 593	427 416		3 976	10 161	14 079	-3 914	-879
Fejér Megye	435 846	1 098 654		1 463	3 937	5 342	-1 405	-23
Enying	8 278	6 922	1,62	13	55	103	-48	-13
Ercsi	6 531	8 282	1,94	24	97	111	-14	-123
Polgárdi	7 216	6 973	1,63	25	74	99	-25	164
Sümege	6 413	6 327		19	52	128	-76	-22
Zirc	3 740	7 098		26	60	77	-17	27
Nyergesújfalu	3 950	7 543		39	65	93	-28	-77
Ács	10 384	7 110		19	65	107	-42	-9

Enying település közigazgatási jogállása, kistérségi szerepköre az idők folyamán sokat változott. 1829-ben szerzett vásártartási privilégiumot. 1850-es években már járási székhelyként működött, és egyben járásbírói székhely is volt. A település – köszönhető a tudatos településfejlesztésnek – a 20. század elejétől kisvárosias vonásokat mutat. A település 1992-ben városi rangot kapott.

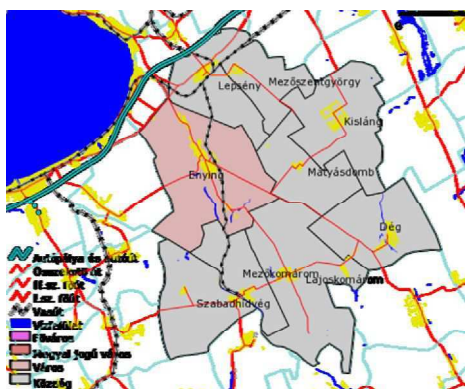
Enying által ellátott közigazgatási szerep a térségben:

- országos illetékességű okmányiroda
- 6 településre kiterjedő gyámhivatal (Enying -Balatonbuzsok - Kabókapuszt - Alsótekeres ; Dég ; Lajoskomárom ; Lepsény ; Mezőkomárom ; Szabadhidvég)
- 8 településre kiterjedő építésügyi igazgatás (kiemelt építésügy)

A térség szempontjából a lakónépességi adatok változása a megyei átlag változásaihoz képest prognózis értékű. Látható milyen mértékű a lakosságszám csökkenése. A munkanélküliségi adatok az országos, és megyei tendenciákat követi. A térség jövedelmi viszonyai az országos átlag alattiak, ami a térségi mezőgazdasági jellegéből következik. A közműhálózat változása csak a csatornahálózat kiépítésével csökkenthető.

III.2.2. Enyingi kistérség:

A megye déli részén a Mezőföld nyugati szélén elhelyezkedő kistérség. A kistérség földrajzi elhelyezkedése alapján – a Balaton közelsége, ipari centrumok elérhetősége – látszólag kedvező helyzetben van. Azonban annak ellenére, hogy a terület északnyugat-délkelet irányban átszeli a 64. sz. főút, északkeleten pedig érinti az M7 autópálya és a 70-es sz. főút, mégis perifériális helyzetben van. A megyei és az országos meghatározó térszerkezeti vonalak elkerülik, a 64. sz. főúttól északra és délre belső perifériák alakulnak ki, amely fokozza a kistérség hátrányos helyzetét.

A térségközpont, illetve a Balatonhoz viszonylag közel fekvő települések esélye lehet a szorosabb kapcsolódás az üdülőterülethez, amihez viszont a közlekedési kapcsolatok fejlesztésére lenne szükség.

A kistérséghez tartozó 9 településének (a megye településeinek 9 %-a) összterülete 481 km² (a megye területének 11 %-a), amivel a megye második legkisebb térsége. 24 ezret valamivel meghaladó népességszámát tekintve azonban a legkisebb térség. Ezekből adódóan népsűrűsége is igen alacsony (51 fő/km²), megyei viszonylatban is ritkán lakott kistérségről van szó.

Terület (km ²)		433
Lakónépesség (fő, 2007. dec. 31.)		21193
Kedvezményezett térség		Igen
Mérték szerint	Hátrányos helyzetű	Igen
	Leghátrányosabb helyzetű	Nem
	Komplex Program	Nem
Települések száma		9
Jogállás szerint	Város	1
	Község	8
Kedvezményezett települések száma		5
Típus szerint	Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott	5
	Országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott	5

Adatforrás: KSH 2009

A kistérség településszerkezetében a térségközpont Enying domináns közel 7200 lakosával, ami a kistérség népességének közel harmadát teszi ki. 500 fő alatti település nincs, 500 és 1000 fő közé esik Mátyásdomb és Szabadhidvég népessége. A települések fele 2000- 5000 fő közötti. Az átlagos településnagyság 2468, a második legalacsonyabb a megyében.

Név	Jogáll	Terület (100ha)	Népesség (fő)	Lakásállomány
Dég	Község	47	2 285	865
Enying	Város	83	7 218	2604
Kisláng	Község	53	2 661	1023
Lajoskomárom	Község	76	2 415	893
Lepsény	Község	39	3 284	1197
Mátyásdomb	Község	35	791	283
Mezőkomárom	Község	29	1 011	412
Mezőszentgyörgy	Község	27	1 420	468
Szabadhidvég	Község	44	886	408
Összesen		433	21 971	8 153

Adatforrás: KSH 2009

Az Enyingi kistérség települései által létrehozott Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás 2004-ben alakult. A Társulás célja, hogy a kistérség lakossága az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jusson hozzá, és a kistérséget alkotó önkormányzatok a többcélú társulás keretében történő együttműködéssel, minél teljesebben, forrásaik célszerű és optimális felhasználásával biztosítsák a mind magasabb szintű ellátást, szolgáltatást és településfejlesztést.

A többcélú társulást megelőzően már 1996-tól - a térségben területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény alapján a fejlesztések összehangolására, a közös területfejlesztési koncepciók, programok, javaslatok és tervek kialakítására - területfejlesztési társulás működött.

A többcélú társulássá alakulással az együttműködés a területfejlesztésen túl kiterjedt

- az oktatás
- egészségügy
- szociális ellátás és
- belső ellenőrzés területére.

A többcélú társulásban 9 település Enying, Dég, Kisláng Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy és Szabadhidvég vesz részt. Mátyásdomb és Mezőszentgyörgy tekintetében az együttműködés a területfejlesztésre terjed ki.

A Társulási Tanács a társulás feladatainak ellátása érdekében Enying Város Polgármesteri Szervezeti egységeként Kistérségi Iroda néven munkaszervezetet hozott létre. A munkaszervezet vezetését Enying Város jegyzője látja el Távollétében, akadályoztatási esetén a munkaszervezet vezetői feladatokat Enying Város aljegyzője látja el.

A Társulás saját feladatellátásban két fő ellenőrből álló Ellenőrzési csoport létrehozásával biztosítja a belső ellenőrzési feladat ellátásában részt vevő települési önkormányzatok, azok polgármesteri hivatalainak, a társulás belső ellenőrzését, valamint az önkormányzatok, és az intézményi társulások felügyelete alá tartozó költségvetési szervek felügyeleti jellegű ellenőrzését.

A Mezőföld az Alföldnek a Dunántúl nyugati irányba eső része, melynek természetes határai a Velencei-tó-Balaton ÉK-DNy-i, Sió csatorna ÉNy-DK-i és a Duna folyam É-D irányú vonala. Ennek a csaknem háromszög alakú területnek - mely a Duna mentén éles és meredek tereplépcsővel (lőszfal) választódik el az Alföldtől - a Balaton felé néző nyugati csúcsában fekszik a Mezőföldi vagy Enyingi kistérség. A térség helyzete belső periférikus. A fővárostól 100 km-re, az egykori vármegye székhelytől (Veszprém) és a jelenlegi megyeszékhelytől a kistérség legtávolabbi települése is 80 km-en belül van. A Balaton Keleti fővárosa Siófok a 64-es illetve a 70-es úton gyakorlatilag egy félórás autózás után elérhető.

A Mezőföldi Kistérség éghajlata az Alföldéhez nagyon hasonló. A leghidegebb hónap a január, átlaghőmérséklete -0,6 C, míg a legmelegebb hónap a július 21,3 C átlaghőmérséklettel. Sok éves vonatkozásban a legcsapadékosabb hónap a június. Az uralkodó szélirány É, ÉNy, ÉNy-Ny irányú. Miután mind a szélirány mind a gyakoriság meglehetősen biztonsággal kiszámítható (84%) joggal merülhet fel az úgynevezett "hátacon" a domborulatok tetején a megújuló energiaforrások (szél) kihasználása megfelelő magasságú teljesítményű szélturbinák majdani telepítésének megalapozott igénye.

III.2.3. Gazdasági helyzet

A kistérség speciálisan mezőgazdasági jellegű, hiszen közel 90%-ban agrár meghatározottságú területekkel rendelkezik. A kistérségen belül rendkívül egyenlőtlen az alapanyag termelés és a feldolgozás aránya, igen nagy a hiány élelmiszeripari feldolgozó üzemekből, melyek a hozzáadott érték növelésével emelhetnék az agrárgazdasággal foglalkozók jövedelmét, a nemzetközi versenyképesség elérését.

A nagyvállalatok aránya igen csekély a kistérségben. Zömében KKV-k működnek a településeken. Foglalkoztatási szempontból Fejér megye legkritikusabb helyzetű térsége az enyingi a sárbogárdi mellett. A kistérség partner a „Fejér Paktum”-ban. A foglalkoztatási paktum keretében feltárássra került a megye kistérségeiben rendelkezésre álló potenciális munkaerőigény, valamint a képzési igények.

A kistérség gazdaságában hagyományosan domináló szerepet játszik a növénytermesztés és az állattenyésztés – ezek eredményei országosan is kiemelkedőek –, ehhez szolgáltatói tevékenység

kapcsolódik még. A kistérség jó termőhelyi adottságú talajain 75-90%-ban szántóművelés folyik. A térség iparilag fejletlen, döntően rurális terület, a halmozottan hátrányos kategóriába tartozik.

A kistérségben a megyei és a régiós átlaghoz képest is alacsonyabb a vállalkozói aktivitás, (ez a megyei átlagnak csupán 48%-a), amelyből négyötöd a kis tőkeigényű egyéni vállalkozás. A kistérség a régió munkanélküliséggel legjobban sújtott területei közé tartozik. A megye iparosodottabb térségeivel szemben – ahol a munkanélküliség a korábbi évek gyors emelkedését követően csökkenő tendenciát mutatott –, az inkább mezőgazdasági jellegű Enyingi kistérségben a munkanélküliség mértéke továbbra is magas. A munkanélküliek között jelentős a tartósan munka nélkül lévők aránya, a Sárbogárdi kistérséget követően a második legmagasabb a megyében. A kistérségben a munkanélküliek kb. fele a városra koncentrálódik.

A kilencvenes évek szerkezeti változásai, a hagyományos nagyüzemek piacvesztése eredményeként Fejér megyében a munkanélküliségi ráta az országos átlag fölött alakult. Néhány térség, mindenekelőtt a megyeszékhely dinamikus fejlődése következtében mára a negatív tendenciák megálltak, részben visszafordultak – meghagyva ugyanakkor a jelzett területi különbségeket. A munkaerőpiac a 2006-2007-es évekre stabilizálódott, azóta a munkanélküliség folyamatosan nő a gazdasági válság miatt.

A kiskereskedelmi üzletek száma ebben a térségben a legalacsonyabb, mindössze 300, és a lakosságarányos számukat tekintve is átlag alatti. Ugyancsak itt a legalacsonyabb a vendéglátóhelyek száma is. Utóbbin belül feltűnő, hogy azok közel fele a bár, borozó kategóriába tartozik (a másik fele étterem, cukrászda), szemben a megyei 30 %-os aránnyal. A térségben a kiskereskedelmi üzletek száma alacsony (320 körüli), népesságarányos számukat tekintve a megye legrosszabbul ellátott térségei közé tartozik.

Enying kistérség gazdasági életében a turizmus jelenlegi formájában nem játszik meghatározó szerepet. A turizmusból származó bevételek még kiegészítő jövedelmek formájába sem jelentkezik értékelhető mértékben. A turisztikai vállalkozások száma igen kevés. Kabókapusztán a Varga lovastanya; Dégen az Erdei Iskola és Borostyán Panzió és étterem. Falusi vendéglátásnak még nincsenek hagyományai.

A kistérség Balatonhoz való közelsége potenciáli lehetőségeket rejt magában az idegenforgalom vonatkozásában, amelynek azonban gátja jelenleg a települések hiányos infrastruktúrája, a hulladékkezelés, a szennyvíz-elvezetés és tisztítás megoldatlansága, a Balaton irányába a közúti és kerékpárút kapcsolatok kiépítetlensége, a vonzó, rendezett településképek, a minősített falusi és egyéb szálláshelyek, programok hiánya. A turizmusban potenciálisan számba vehető természeti erőforrások között említhető a Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhidvég térségében a föld mélyében található termálvíz, amelynek a kitermelése és hasznosítása komoly tőkebefektetést igényelne. Említésre méltó továbbá a szőlőtermesztési és borászati kultúra, amely termékké fejlesztve ugyancsak a turisztikai kínálatot bővíthetné.

Sokatmondó tény, hogy a KSH 2007. évi adatai alapján hivatalosan regisztrált kereskedelmi szálláshely csak Dégen található a kistérségben. A statisztikában rögzített adatok mellett a falusi turizmus keretében szálláshelyet Enyingen, Lepsényben, Lajoskomáromban és Mezőkomáromban üzemeltetnek.

A terület legnagyobb potenciális értéke a Balatonhoz való közelség, amely lehetővé teszi háttér települési funkciók ellátását, amennyiben kiépülnek az ehhez szükséges infrastrukturális és kínálati feltételek. E területen elsősorban az aktív és a hobbi turizmus térségi hagyományokra épülő fejlesztését (pl. lovaglás és kapcsolódó rendezvények, versenyek, borutak, falusi gasztronómia stb.) célszerű

ösztönözni. Elősegítheti a feltételek kialakulását a kistérségre jellemző igen erős civil szerveződés, amelyek jelentős hányada közvetve vagy közvetlenül az idegenforgalomhoz is kapcsolódik.

Idegenforgalmi szempontból még kevésbé feltört, nem jutott el a felismerés tudatáig, talán a reklám hiányában, hogy ez a terület, amely a Balaton előterében sajátos szolgáltatásaival, ingatlanáiraival messze kedvezőbb feltételeket kínál a közvetlen balatoni régiónál.

III.2.4. Társadalom, közszolgáltatások

Az Enyingi kistérség lakónépessége közel 25 ezer fő, ezzel a megye legkisebb lélekszámú térsége. Lakosainak egyharmada a központban, Enyingen él.

A térség igen alacsony népsűrűségével elmarad a Közép-Dunántúli és a megyei átlagtól, azt a mezőváros jellegű, szétterülő, nagyhatárú Enying népsűrűség mutatója sem éri el (87 fő/km²); ez a hasonló népesség-nagyságú városok országos átlagánál is alacsonyabb.

Az elöregedéssel is veszélyeztetett települések – Lajoskomárom, Mezőkomárom és Szabadhidvég – népessége csökkent. E három település mellett Mezőszentgyörgy és Mátyásdomb az elnéptelenedéssel leginkább veszélyeztetett települések a kistérségben.

A kistérségben a megyén belüli rossz vagyoni és jövedelmi helyzetet a magas munkanélküliség és a vállalkozáshiány is magyarázza.

Az enyingi kistérség legtöbb településén igen erős a civil szerveződés, elsősorban a kultúra, hagyományörzés, művelődés és a sport területén működik sok egyesület, illetve csoport.

A közoktatási feladatok ellátása:

1. Közoktatási intézményi feladatok:

A Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás gondoskodik a közoktatási feladat ellátásában részt vevő önkormányzatok fenntartásában működő, általános iskolák és óvodák hatékonyabb működésének szervezéséről, az intézményekben folyó nevelés-oktatás színvonalának javításáról. Az ösztönző támogatás feltétele volt, hogy ezek az oktatási intézmények megfeleljenek a kormányrendelet mellékletében meghatározott minimális osztály-, illetve csoportlétszámoknak.

Ennek keretében a társulás Lajoskomárom-Szabadhidvég vonatkozásában közoktatási intézményi társulást működtet.

2. Pedagógia szakszolgálati feladatok:

A Társulás gondoskodik arról, hogy a feladat ellátásában részt vevő önkormányzatok területén

- logopédiai ellátás, és
- pályaválasztási tanácsadás

valamennyi önkormányzat területén elérhető legyen.

Szociális ellátás

A Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás szociális ellátás területén a családsegítésre, házi segítségnyújtásra és jelzőrendszeres segítségnyújtásra kötött együttműködést.

A családsegítés két mikro-körzetben valósul meg.

Az Enying-Lepsény-Kisláng mikro-körzeti társulás családsegítési feladatait Enying Város Önkormányzata Enying Város Egyesített Szociális Intézmény) elkülönült szervezete útján látja el.

Dég-Mezőkomárom-Szabadhidvég-Lajoskomárom mikro-körzeti társulás családsegítési feladatait Szabadhidvég Község Önkormányzata a Mezőföldi Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálati Társulás erre a célra alakult szervezetét bízta meg

A jelzőrendszeres segítségnyújtást Enying Város Önkormányzata Enying Város Egyesített Szociális Intézmény elkülönült szervezete útján látja el Folyamatosan biztosítja a vállalt feladat ellátását Enying, Dég, Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhidvég, Lepsény, Kisláng ill. a gesztor önkormányzat Enying tekintetében a lakosság arányosan kihelyezett 100 (2007-től 125) készülék vonatkozásában.

A Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás 2006. január 1-től Enying, Dég, Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhidvég, Lepsény településekre kiterjedően központi orvosi ügyeletet tart fenn amelyet az Emergency szerviz üzemeltet. Helye: Enyingi rendelőintézet ügyeleti helyisége.

III.2.5. Környezet, Tájhasználat

Tájbesorolás	A kistájakhoz tartozó települések
I. Nagytáj (makrorégió): Alföld	
I.4.31.Kistáj: Enyingi-hát	Enying (Alsótekeres, Balatonbozsok, Kabókapusztá)
I.4.32. Kistáj: Káloz-Igari löszhát	Lepsény, Kálóz, Kisláng, Lajoskomárom, Mezőszentgyörgy, Mátyásdomb, Dég
I.4.33. Kistáj: Sió-vögy	Mezőkomárom, Szabadhidvég

A kistájak részletes agro-ökológiai elemzése itt azt mutatja, hogy a kistérség természetföldrajza kevésbé összetett. Érinti az Alföld nagytáján belül a Mezőföld középtáj három kistáját.

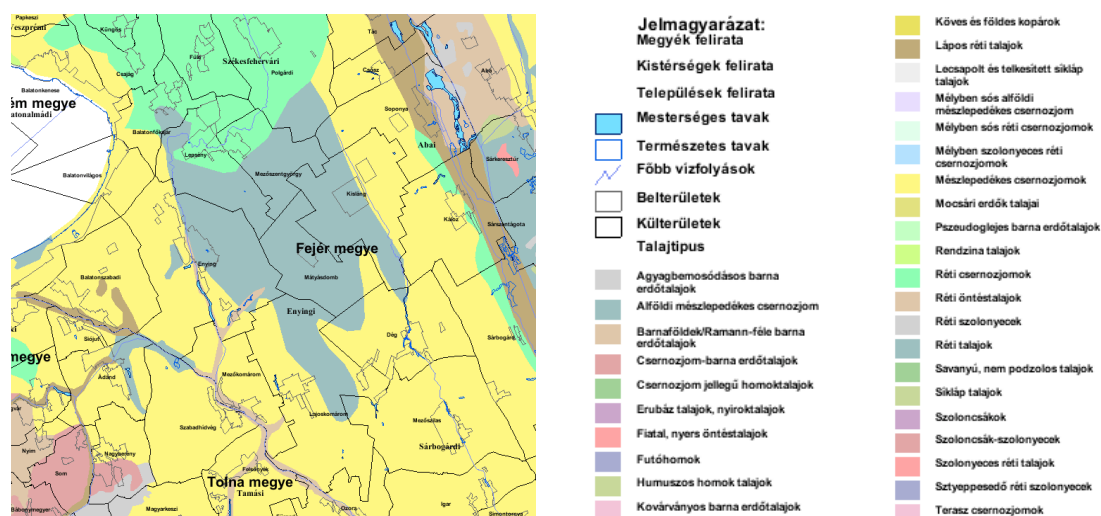
A Enyingi-hát mérsékelt meleg, mérsékelt száraz éghajlatú kistáj. Leggyakoribb az észak-nyugati szélirány, amely sokszor felkavarja a finom lösztakarót. A közepes hőigényű kultúráknak kedvez az éghajlat. A térség kifejezetten jó agráradoottságú terület. A vízigényes kultúrák (szántóföldi zöldség, burgonya) termesztése miatt az öntözés indokolt. A táj meghatározó vízfolyása a Sió-csatorna és a Kabóka patak. A kistájnak öt állóvize van. Az enyingi tároló rendszer meghatározó jelentőségű (93 ha). A Káloz-Igari löszhát Fejér és Veszprém megye területén helyezkedik el. A kistáj 15 településéből hét található az Enyingi kistérségben. A kistáj déli része mérsékelt meleg, mérsékelt száraz éghajlatú. Leggyakoribb az észak-nyugati szélirány, ami a száraz lösztakarót gyakran felkavarja. Kisláng és Dég területének jelentős része talajvédelem tekintetében a Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Program lehetséges célterülete (talajvédelem kb. 5500 ha). Ugyanakkor Lepsény és Mezőszentgyörgy vízvédalomra szorul (5200 ha). A kistájnak nyolc természetes tava van. A hat mesterséges tároló- és halastó összesen 141 ha vízfelületű. A Sióhoz folyik le egyetlen vízfolyása, a Bozók-patak. Adottságai kertészeti növénytermesztésre is kiválóan alkalmasak.

A kistérség területén tájhasználat szempontjából egyoldalú szántó művelési ág érvényesül – a mezőgazdasági hasznosítású földterület 88,79 %-a –, tekintettel a földterület magas aranykorona értékére. Itt található az ország összes gazdaságában művelt szántóterületének közel 1 %-a. A termőterületből a szőlő részaránya a megyei átlagot meghaladja, a többi művelési ág átlag alatti. Megyei vonatkozásban a szántóterület 15 %-át, a szőlőterület 20 %-át a kistérségben művelik. A gyümölcsös területe elenyésző. A művelési ágak átlagos területe szántó tekintetében 3,87 ha az egyéni gazdaságok esetében (megyei átlagérték körüli), gazdasági szervezetekre vetítve 978,81 ha (a régióban a legmagasabb). A szántóföldi növénytermesztés vetésszerkezete az összes gazdaság tekintetében: kalászos gabona 39,31 %; kukorica 31,80 %. A megye egyik legjelentősebb burgonya

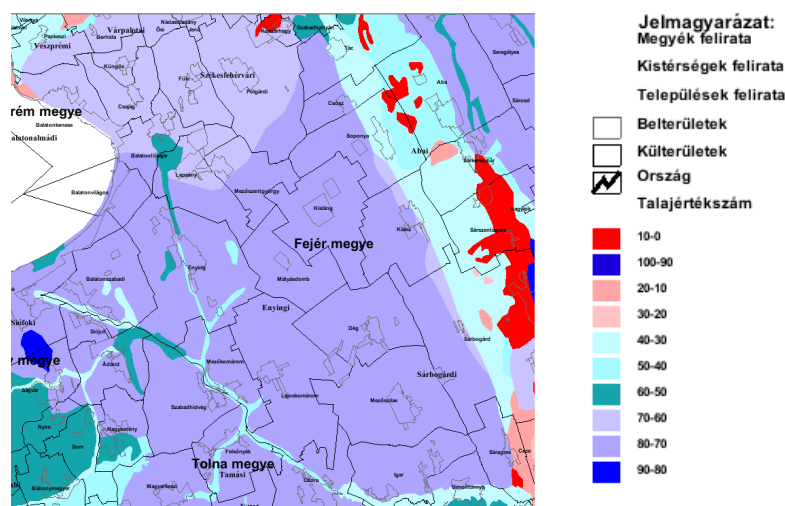
termőterülete itt található. Az ipari és takarmánynövények, zöldségfélék területének aránya átlagos szintű. Itt található Fejér megye szarvasmarha állományának 15,2 %-a, sertés állományának 17,6 %-a.

A termelési szerkezet alapvetően a mezőgazdasági alaptevékenységre épül. A gabona és az ipari növények termesztése mellett a sertés, szarvasmarha és a juhtenyésztése jelentős. Az 1000 ha mezőgazdasági területre jutó eszközállomány a kis teljesítményű traktorállomány tekintetében megyei átlag feletti, egyéb esetekben megyei átlag alatti. A mezőgazdasági tevékenységet folytatók által használt összes földterület 64 %-át gazdasági szervezetek művelik.

A természeti adottságok egyik meghatározója a kiváló minőségű termőtalaj, mely a Bácska vagy Bánát vidékeivel egyenrangú, búzát, kukoricát, nagyhozamú olajos és takarmánynövények termesztési lehetőségeinek abszolút biztonságát jelenti, más kultúrák kiegészítésével. Ezek figyelembevételével alakult és alakulhat, fejlődhet egyrészt az állattenyésztés minden bizonnyal a bioenergia alapanyag termelés.

(forrás: TEIR adatbázis)

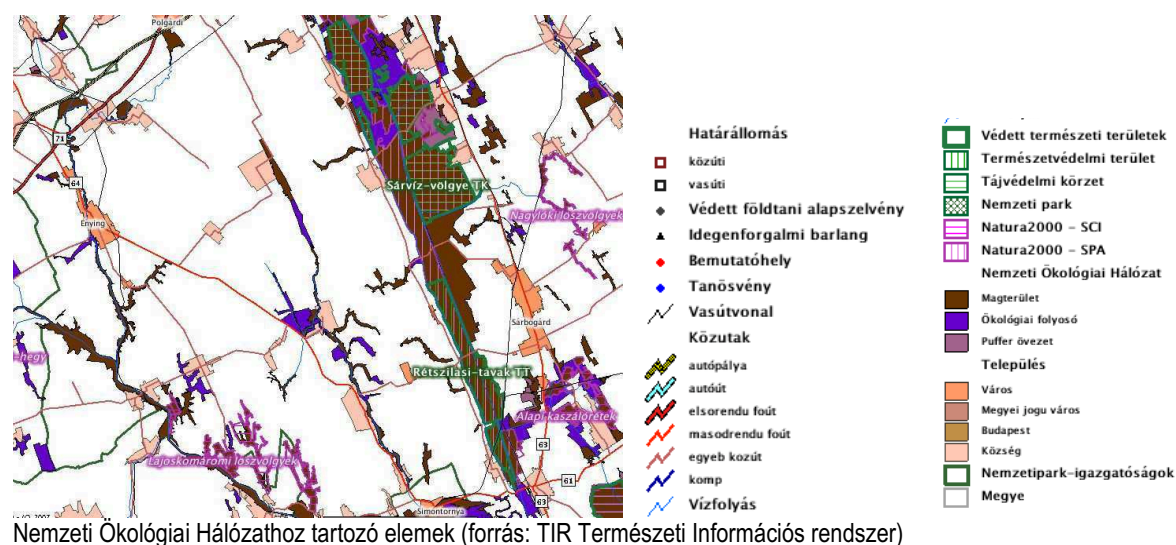
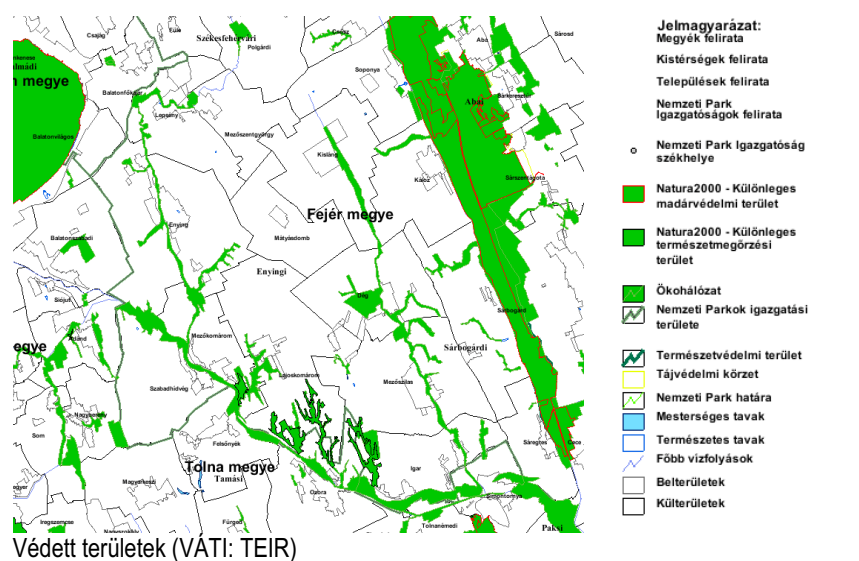

(forrás: TEIR adatbázis)

Fejér megye alapvetően kedvező talajtani adottságokkal rendelkezik. A talajok minőségét azonban különböző degradációs folyamatok csökkenthetik (pl. erózió, savanyodás, elvízenyősödés). Fejér megyében nagy, összefüggő belvív-veszélyeztetett területek nincsenek. Ilyen jelenségek elsősorban a mélyfekvésű, réti, réti csernozjom és öntés talajok körzetében fordulnak elő, főleg a Séd-Nádor

vízrendszer mentén. Jelentős minőségrontó tényező lehet a talajszennyezettség. Talajszennyezések közé tartoznak a természetidegen anyagok talajba jutása (juttatása), illetve különböző kémiai anyagok szakszerűtlen felhasználásából, tárolásából eredő szennyezések (pl. szeméttlerakás, olajszennyezés, nitrát felhalmozódás, növényvédőszer maradékok). Fejér megye mezőgazdasági művelt területein jelentősebb szennyezésről nincs tudomásunk.

A talaj védelmének kiemelt szerepet kap a termőtalaj – mint megújuló természeti erőforrás –, valamint a talajfelszín, mint szennyezésre érzékeny felület fokozott védelme a területhasználatoknál, a terhelő/szennyező anyagok kibocsátásánál, elhelyezésénél, ártalmatlanításánál. A talajok minőségének romlásánál a talajdegradáció, ezen belül az erózió, defláció kiterjedt területeket érint a megyében: erősen erodált mintegy 30 ezer ha, ahol a talajpusztulás mértéke a termőréteg több mint 70 %-át érintette; közép fokú erózió tapasztalható mintegy 46 ezer ha területen, ahol a termőréteg 30-70 %-a már lepusztult; szélerózió is tapasztalható 4 400 ha területen, Sárobgárd-Alap és Előszállás térségének talajain. A szélerózió az Enyingi kistérségben is igen jelentős szántóterületeket érint.

III.2.6. Infrastruktúra

A kistérség közlekedésében meghatározó szerepe van a személygépkocsinak és az autóbusz-közlekedésnek, ennek ellenére az autóbusz járatok sűrűsége alacsony. A települések közötti összekötő

úthálózat jelentős fejlesztéseket igényel, bár a fő probléma a térség szempontjából, hogy a főközlekedési utak elkerülik a térséget (az M7-es és a 70. sz. főút északon érinti csupán), így a gazdasági vérkeringésbe a bekapcsolódásuk nehezen valósítható meg. A térség közúti tengelye a 64. sz. út, mely Enyinget, Simontornyát és a Balaton-partot kapcsolja össze. Ugyanakkor a Balaton déli háttértelepüléseivel hiányzik a kapcsolat. A vasúti közlekedés szempontjából meghatározó a Budapest-Siófok-Nagykanizsa vasútvonal, ugyanakkor problémát jelent, hogy a Lepsény-Dombóvár vonalon Mezőhidvégtől megszűnt a vasúti forgalom. Az enyingi térség a megyén belül a sárbogárdi térség után a mutatókat összevontan vizsgálva a legelmaradottabb. Az infrastrukturális hiányok miatt a térség az ipari befektetők számára kevésbé vonzó.

A kistérségben 8153 lakás található (adatforrás: KSH 2009.), amely a megye kistérségei közül a legkevesebb, a megyei lakásállománynak csak mintegy 6 %-a. A 100 lakásra jutó lakosok tekintetében a kistérség 257-es adattal a megyében a legmagasabb.

A közműellátás szempontjából a kistérség részlegesen ellátott. A vízellátás 100%-os, de a közüzemi szennyvízcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya rendkívül alacsony közel 5 %, ami országos viszonylatban is kirívó. A vezetékes vízhálózatba a térség településein az arány 95%, a megyei átlaggal megegyező.

A térség közúti ellátottsága jó, ám az infrastruktúra területén (csatorna, úthálózat, csapadékvíz kezelés) jelentős elmaradásokkal küzd.

A közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma az utóbbi 2-3 évben megnőtt. A lakossági ellátottság 100 %-osnak nevezhető. A közműves ivóvízhez való hozzájutás minden településen biztosított. Ugyanakkor a szennyvízelvezetésben és szennyvíztisztításban alacsony szinten áll a megye, ezért a szennyvíz csatornázottság jelentős beruházásokat igényel. A településeknek csupán harmada csatornázott, a bekapcsolt lakások aránya 51 %. A legtöbb településen még mindig szippantással gyűjtik össze a szennyvizet. A hiányosságok miatt a talajszennyeződés jelentős méreteket ölt. A jelentős technológiai újítások bevezetése és alkalmazása ellenére is még sok a tennivaló. A szennyvíziszap kezelése, ártalmatlanítása nem megoldott, a szennyvíztisztítók módszerei elavultak.

A megye dél-nyugati részén fekvő kistérség megközelítése mind közúton, mind pedig vasúton erősen korlátozott. A közlekedési kapcsolatok hiánya következtében nem számottevő az átutazók száma sem.

IV Városi szintű helyzetértékelés

A városfejlesztési stratégiájának meghatározásához elengedhetetlen a „hova igyekszünk?” kérdés mellett a „hol tartunk most?” kérdésre felelni: az IVS készítése lehetőséget teremtett a város helyzetének részletes vizsgálatára. E vizsgálat során

- mintegy a helyzetfeltárás bevezetőjeként röviden összefoglaltuk a város jelenét meghatározó múlt legfontosabb mérföldköveit, kiemelve azokat, melyek elsődleges hatással voltak a város szerkezetének, funkcióinak alakulására;
- részletesen elemeztük a rendelkezésre álló statisztikai adatokat, megnéztük a fejlődés tendenciáit,
- helyi kérdőívek írásban az Önkormányzathoz eljuttatott vélemények alapján véglegesítettük a helyzetképet.

Az ágazati típusú vizsgálatok szempontjai, a helyzetfeltárás város egészére vonatkozó alfejezetei:

Adottságok:

- Természeti és épített környezet,
- Demográfia,
- Gazdaság,
- Turisztika,
- Szociális és egészségügyi ellátó rendszer,
- Sport,
- Oktatás, egyetem,
- Közműellátottság,
- Közlekedési helyzet.

A helyzetértékelés a város jelenlegi helyzetét vázolja fel. Az értékelés alapja a város valós helyzete, a tényszerű adatokra épülő elemzés, viszonyítási alapja pedig a város jövőképében meghatározott hosszú távú célok, szándékok, értékek. A helyzetértékelés kitér a vonzáskörzet bemutatására is. A helyzetértékelés alapvetően a legutóbbi (2001) népszámlálási adatokra alapszik. Az alábbi fejezetekben bemutatandó társadalmi, gazdasági és környezeti jellemzőknél alapvetően a 2001-es népszámláláskor összegyűjtött adatok kerülnek bemutatásra, illetve ahol rendelkezésre állnak frissebb adatok, ott a forrást és a vizsgált időszakot megjelölve ezeket is feltüntetjük, lehetőséget teremtve ezzel a tendenciák levonására, vizsgálatára.

IV.1 Városszerkezet

IV.1.1. A település története és morfológiája

Kedvező földrajzi fekvése már a római korban megmutatkozott. A Balaton délkeleti kanyarulatának és a római főútvonalak kereszteződésének közelében jelentős település volt, amelyet összefüggően még nem ismerünk, de a régészeti megfigyelések szerint a római kori települési helyek nagy számban is sűrűn követik egymást Enying bel- és külterületén egyaránt. Sok kései római lelet jelzi: épület és kemence maradvány, temetőrészek sírjai, sok érem a Leshegyen, a belterületen a Petőfi utcában és Balatonbozsokon a vályogtető téglagyár környékén. A kelta eredetű bennszülött lakosság korai falusias településeit a Csíkgát-patak (Cinca-patak) völgyében lehet megfigyelni településnyomok, temetőrészek sírjainak jellegzetes használati- és viseleti tárgyainak alapján.

A régészeti leletek tanulsága szerint az állandó település Nagy Károly korában (786-814) alakult ki. A Sió mentén talált avar sírok őrzik ennek emlékét. Az államalapítás és egyházszervezés korától kezdve Enying a veszprémi egyházmegye, majd Veszprém vármegye része lett, s az is maradt egészen 1950-

ig, amikor az Enyingi járás többi községei együtt Fejér megyéhez csatolták. Enying természeti viszonyainál fogva mocsaras, nádasokkal körülvett terület lévén, nagyobb védelmet nyújtott, mint a magaslatokra épült Kustyán, Hódos és Páta. Határában három elpusztult középkori falu helye mutatható ki: Hódos, Kustyán és Páta faluké.

Enyingről legkorábbi adataink 1138. évtől valók, melyek szerint következtetni lehet arra, hogy már ebben az időben bizonyos fejlettséggel bíró település volt.

Enyinget középkori forrásaink először a XIII. század második harmadában, IV. Béla uralkodása idején említik először.

A korai oklevelekben feltűnő, kedvező társadalmi helyzetű "jobbágyok" utódai a XIV. században kisbirtokos nemesek, akik közösen birtokolják a falut. Közülük emelkedik ki a XV. században Török Ambrus, aki fokozatosan megszerzi mások birtokrészeit s 1489-ben már a falu urának mondja magát. Enying a XVI. században már nagyobb település volt, viszont Kustyán ekkorra elpusztásodott. 1536-ban a dikátorok (adóösszeírók) még elhagyott falunak írják, többé nem népesedett be, illetve állandó lakosai nem voltak. Régi templomának falromjai még 1755-ben is feltűnően láthatók voltak. Ekkor Enying Veszprém vármegye legnépesebb települései közé tartozott. A XVI. században Enying vált a Török család sármelléki javainak az u.n. "Sármelléki Tartomány"-nak központjává, melyet róla enyingi uradalomnak neveznek a XVIII. századtól. Török Ambrus halála után a hatalmas birtokokat szerző Enyingi Török Imre lett a földesúr. Feltehetőleg az ő nevéhez fűződik az enyingi vár (emeletes várkastély) megépítése, amely 1527 táján a faluval együtt Batthyány Ferenc kezére került. Ettől kezdve évszázadokon át a család kezén van a település, amelyet a török veszély megszűnésével uradalmuk központjává tettek, s biztosították számára a mezővárosi rangot.

A falu a török uralom idején két alkalommal (1564-ben, 1589-1621 között) is lakatlanná vált, de a hadak elvonulásával ismét benépesült. Lakossága 1600 táján a református hitre tért át, de vallási egységét nem tudta megőrizni. A XVIII. századi rekatolizáció eredményeként vegyes vallásúvá vált. A református egyház 1645-től vezetett anyakönyvet, 1743-tól az újonnan létrehozott mezőföldi egyházmegyéhez tartozott. Mindkét felekezet nemzedékek óta tart tanítót: az első katolikus tanítót 1746-ból, a reformátust 1755-ből ismerjük. A település 1701-től kezdett fejlődni. Ekkor ugyanis ifj. Batthyány Ádám megszüntette a birtokok zálogba adását és saját kezelésbe vette enyingi gazdaságát is. Ekkor 3000 magyar holdat tett ki a falu határa. A falu 60 házból állt, lakosai földműveléssel, állattenyésztéssel és szőlőműveléssel foglalkoztak.

A Rákóczi szabadságharc idején a község parasztjai is csatlakoztak Rákóczi felszabadítást hozó csapataihoz. Az 1700-as évek második felében Enying visszakért a Batthyányok birtokába. Enying a Rákóczi-szabadságharc és a sok áldozatot szedő 1711. évi pestisjárvány után indult fejlődésnek. Az uradalom fokozatosan majorsági gazdálkodásra tért át, birkát, szarvasmarhát, lovat tenyésztett. A növekvő földesúri terhekkal szemben bizonyos állami védelmet az 1766-ban és 1768-ban bevezetett urbárium jelentett, amely korlátozta a földesúr mozgásterét. Az úrbérrendezés idején már nincs lakatlan jobbágytelek a településen. A lakosok megélhetését segíti, hogy 1788-ban egy szőlőhegyet telepítenek Hódospusztán. Iparosokkal (csizmadiákkal, lakatosokkal, takácsokkal stb.) már az 1770-es évektől kezdve találkozunk az összeírásokban. Az egyre szervezettebben és hatékonyabban működő uradalom 1829-ben szerzett vásártartási privilégiumot székhely-település számára. Ez azonban csak közvetetten mozdította elő a mezőváros fejlődését, mivel e fontos jövedelmi forrást az uradalom 1920-ig a saját kezelésében tartotta. Ezzel magyarázható, hogy 1848 tavaszán a mezőváros parasztsága fellázadt, s a maga számára követelte a vásártartás jogát - harca azonban nem járt sikerrel. Enying 1848 utáni fejlődését meghatározta az a tény, hogy a Batthyány-család 1853-ban Körömdre tette át székhelyét. Mivel a Batthyány-család hercegi ága 1870-ben férfiágon kihalt, a birtokok a két lányörökös révén a Draskovics és a Montenuovo családok kezelésébe kerültek. Az enyingi uradalmat a Draskovics-család

kapta meg, amely ezt ettől kezdve többnyire bérleti rendszerben működtette. 1895-ben az uradalom jelentős részét, (3272 kh) gróf Csekonics Imre vásárolta meg, aki Enyingre tette át székhelyét. 1945-ig több nagyobb birtokos (gr. Csekonics, Wertheim család, közbirtokosság) között oszlott meg a járási székhely szerepét is betöltő nagyközség területe.

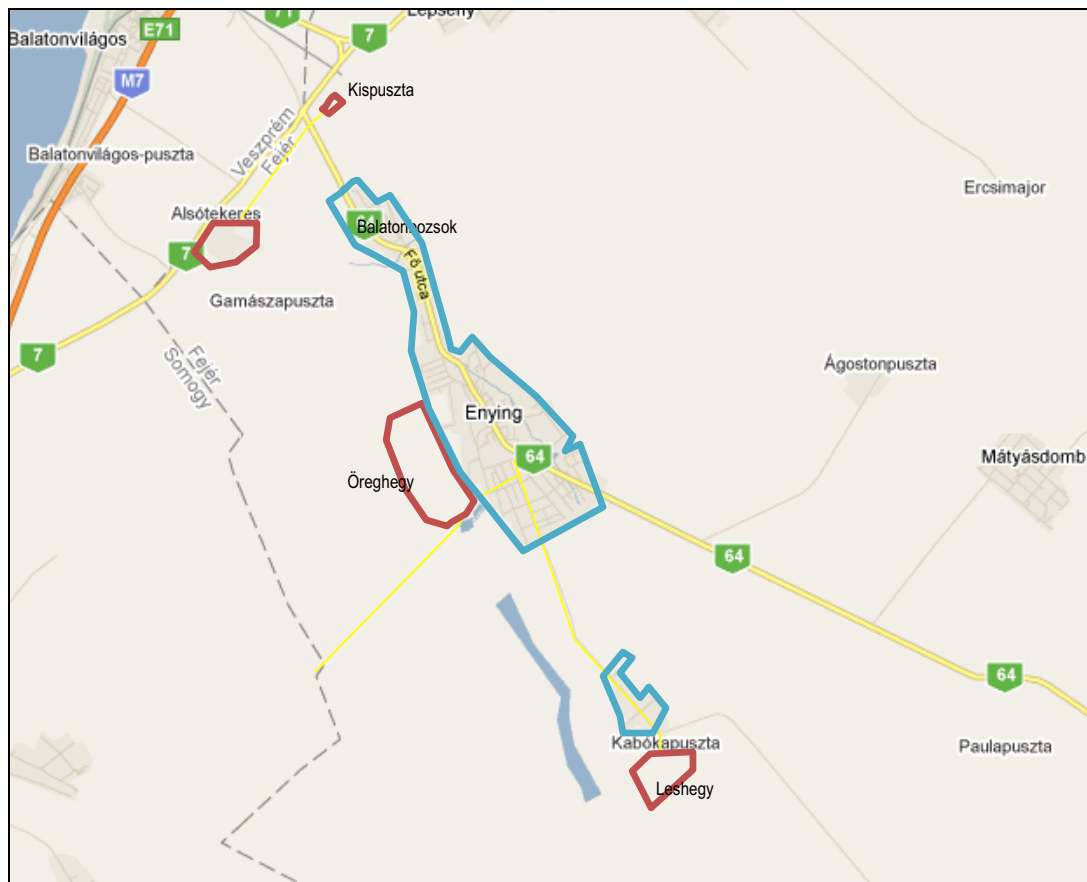
Az 1800-as évek közepén Enying már mezőváros jelleggel bírt, járásszékhelye 1867-ig a szomszédos Balatonbozsok volt Enying a kiegyezés évében járási székhely rangra emelkedett, ide költöztek a járási hivatalok és intézmények. Ez a tény Enying további fejlődésére általános hatással volt. A ma is döntően mezőgazdasági jellegű település a XIX. század végén megindult egy bizonyos fokú iparosodás. Megépült 1880-ban a Veszprém - Dombóvári vasútvonal állomásépületével. A település századunk elejétől kisvárosias vonásokat mutat. 1905-től van takarékpénztára, az Országos Hitelszövetkezet helyi fiókot létesít, 1912-ben felépítik az impozáns községházát, bevezetik a villanyvilágítást (1925), a polgárok szórakoztatására mozi hoznak létre. A húszas években a vasútállomás mellett megépül a gőzmalom, melynek jó lisztminősége révén, termékeit Európa legtávolabbi országaiba, sőt még Egyiptomba is szállították, valamint az Egyesült Államokba is. Fejlődését elősegítette, hogy a Bach-korszakban járási, járásbírósi székhely lett. A Horthy-korszakban iparostanonc iskolája (1922-1944), polgári iskolája (1933-1946) iskolavárosi funkcióját erősítette. Népessége folyamatosan gyarapodott: a II. József kori szinthez képest századunk elejére meg kétszereződött, napjainkra négyszeresére emelkedett. 1786-ban 1920, 1900-ban 3634, 1960-ban 6406, 1995-ben 7580 fő lakta. A II. világháború utolsó szakaszában a község súlyos harcok színtere volt, ami miatt tetemes anyagi kár érte. 1945 után az energiákat évekig az újjáépítés kötötte le. Erre a földosztást követően, gyökeresen megváltozott birtokviszonyok közepette került sor. Az evangélikus, katolikus és református iskolát 1948-ban államosították. 1949-ben megépítették a vízvezetékét.

Enying 1970. évben központi intézkedés következtében nagy községi rangra emelkedett. A szomszédos, Enyinggel már majdnem teljesen összeépült Balatonbozsok község 1966. év október 1-én közigazgatásilag Enyinggel egyesült. Balatonbozsok ugyancsak régi település volt Veszprém megyében. Pred. Bosus néven már 1082-ben szerepel. 1435-ben a Fejérvári egyház birtokában volt. Az 1488-as évben egytelkes nemesek lakták. A török időkben elpusztult, de a XVII. század elején már ismét virágzó egyháza volt. Bozsok nemes urak fészke volt, kevés volt a parasztság, ezért a Bakonyból hoztak munkásokat aratásra, nyomtatásra. Az 1828-as évben 400 fő lakosa volt, a földművelés mellett virágzott a takács céhmesterség. A kiegyezésig Balatonbozsok volt a járásszékhely, illetékessége alá tartozott Enying is. A Budai Posta út Bozsokon vezetett keresztül. Míg a dombóvári vasútvonal nem épült meg, addig Bozsokon keresztül szállították a gabonát délről Veszprémbe. Bozsokon volt az átutazók pihenőhelye. Minden harmadik ház vendégfogadó volt ebben az időben. Temploma árpád kori, a 64-es úttól nyugatra levő dombon áll.

Enying 1992-ben kapta meg a városi rangot.

helység városrészei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése	A népszámlálási lakónépesség	A lakások	A nem lakott üdülők	A lakott egyéb lakóegységek	Postai irányítószám	A külterület települési jellege	A településrész távolsága a központi belterület centrumától (km)
	száma 2001. február 1-jén, a 2010. január 1-jei közigazgatási állapot szerint						
Enying központi belterület	6 509	2 314	1	2	8130 ¹	–	–
Egyéb belterület:							
Kabókapusztá	284	88	–	–	8130	–	5,4
Külterület:							

Alsótekeres	217	76	–	–	8130	Mgl.	7,1
Kispusztá	–	–	–	–	8131	Kt.	4,5
Les-hegy	95	33	–	–	8130	Mgl.	6,1
Mikó-tanya	–	–	–	–	8130	Mgl.	2,0
Öreghegy	21	10	–	1	8130	Mgl.	1,0

A 8 278 hektár területű település nép sűrűsége 82,78 fő/km², ami erősen közelít az országos, de különösen a dunántúli kisvárosok átlagához. Településformáját tekintve utcás, szalagtelkes, északnyugat-délkeleti irányban elnyújtott. Csaknem 5 km hosszú főutcája (64-es számú út szépen, ízlésesen parkosított. Középületei, lakóházai, üzletei a virágos előkertekkel kellemes habitusú kisvárost alkotnak. Mellékutcai igazodnak a felszíni adottságokhoz. Ezek a dombhálózatokról lefutó félköríves utcák részben az erózió. gátlást szolgálják, de a hozzáigazodó beépítési móddal sajátos színeket, romantikát tudnak kölcsönözni. A város folyamatosan fejlődő kommunális ellátása jónak mondható.

A város közlekedési viszonyaiban az autóbusz közlekedésnek van meghatározó szerepe, tekintettel a kedvező földrajzi fekvésre, a közúthálózat térségi alakulására, annak viszonylagos fejlettségére (M7, 70-es, 71-es, 64-es számú főutak).

Batthyány Lajos építtette a Református templomot 178-1792 között. Az ősi település több dombvonulatra, kacskaringós utcákkal épült, szabálytalanul, rendezetlenül, esetlegesen nőtt. A rendezetlenség mellé társuló szűk utcák. Emiatt Batthyány Fülöp Enyingen a fő utca nagyobb arányú rendezését hajtotta végre, megszüntette a zezugos kanyarulatokat és ő maga jelölte meg a széles utca irányát (1817.). Támogatással, telekadománnyal, építőanyag-juttatással, pénzmegváltással elérte a rendezetlen, elképzeléseinek útjában álló épületek lebontását, új lakások építését. Miután Batthyány

tevékenységének fő iránya a gazdálkodás volt, Enyingnek uradalmi központi szerepet szánt. Ezt az itt felépített épületekben is ki kívánta fejezni (1825.).

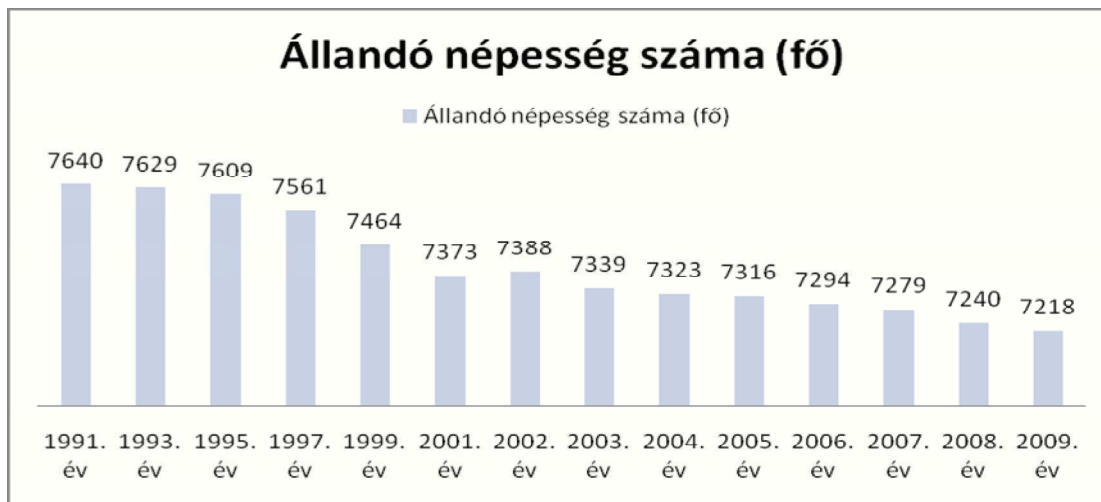

Adatforrás: 2011 Google

IV.2 Népeség változása, demográfia

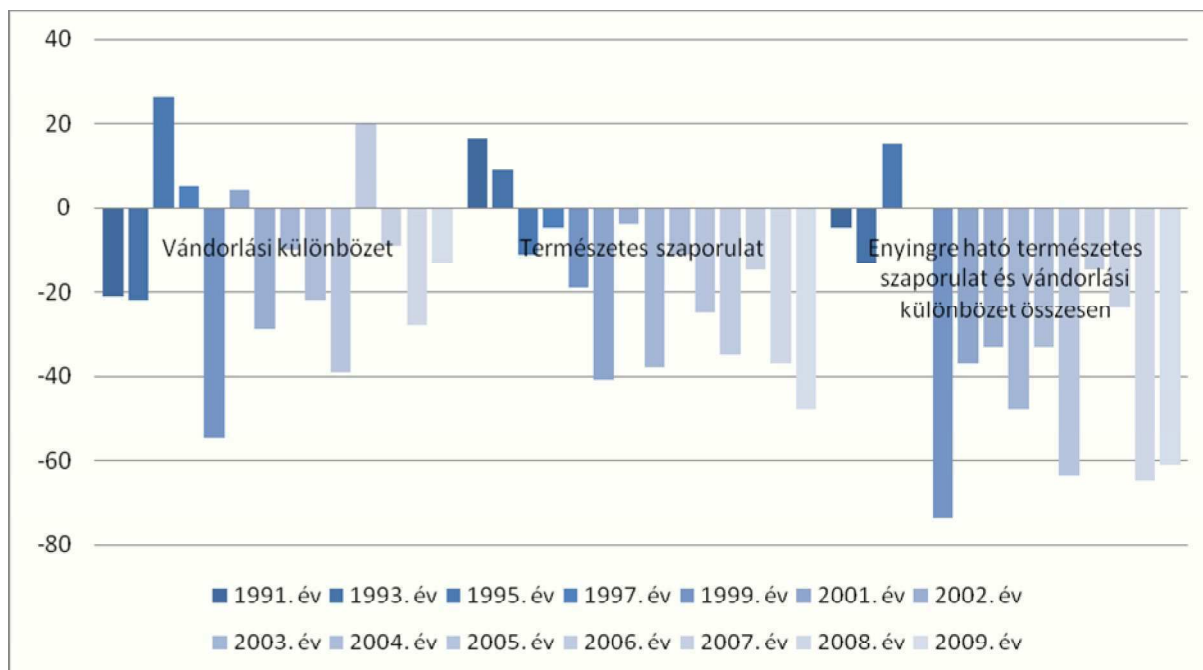
Enying területe 8 278 hektár, mely nem változott a rendszerváltás óta. A legutóbbi, 2001-es népszámlálás adatai szerint a város lakónépessége 7 130 fő (ebből 3555 fő férfi és 3575 fő nő), míg 10 évvel korábban 7150 fő volt (ebből 3581 fő férfi és 3569 fő nő). Az állandó népesség 2001-ben 7 373 fő volt, ami 7 218 főre csökkent (KSH 2009-re vonatkozó adatbázisa szerint).

A népsűrűség az állandó lakónépességből számítva 2009-ben 82,78 fő/km² volt 2009-ben. Jelentős városról lévén szó, ez a magas érték nem meglepő, az Enyingi kistérség átlaghoz képest 50,7 fő/km², ami már a megye illetve az ország viszonylag ritkán lakott területei közé tartozik.

Adatforrás: KSH T-Star

Enying népmozgalmára immár másfél évtizede a változó ütemű természetes fogyás jellemző; pozitív természetes szaporodás utoljára 1993-ban fordult elő. Az elmúlt 10 év alatt (1999-2009) során az élve születések száma 2007-ben volt a legmagasabb (84 fő) a legalacsonyabb pedig 2005 és 2009-ben 55 fővel. A népességfogyás mértékét a vándorlási egyenleg sem képes ellensúlyozni.

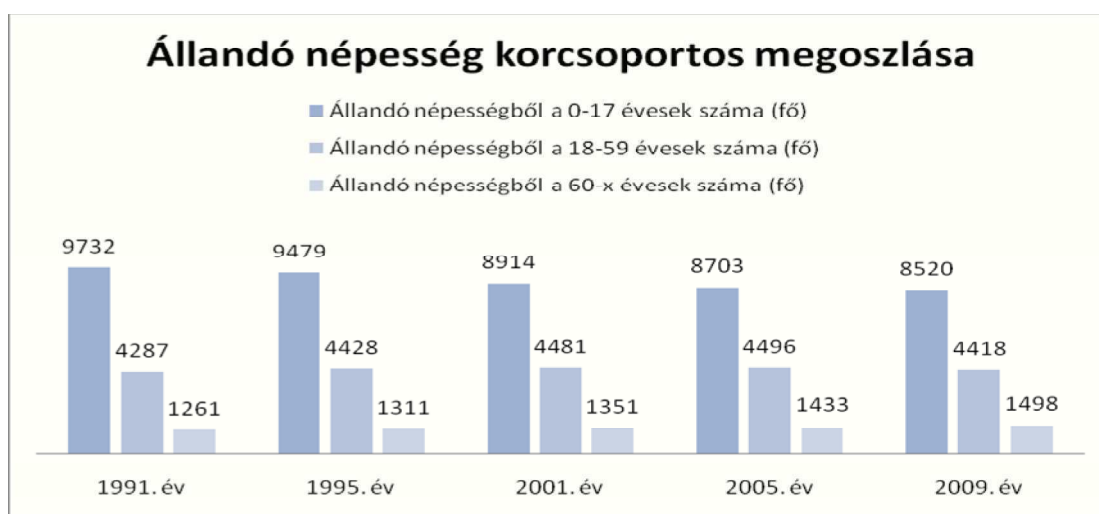
Adatforrás: KSH T-Star

Az elvándorlás a népesség tartós térbeli-területi helyváltoztatását, lakónépességének megváltozását jelenti, amiben Enying esetében is elsősorban gazdasági, illetve foglalkoztatási okok játszanak szerepet. A legtöbben 2006-ban költöztek a településre (355 fő), a legkevesebben pedig 2009-ben (211 fő). A népesség 1999-ben csökkent a legerőteljesebben (74 fővel). Ennek oka, hogy ebben az évben az elvándorlás szokatlan mértékben meghaladta a beköltözések számát. Mivel a következő években az elvándorlások szám is csökkent valamelyest, a vándorlási egyenleg említett eltolódását a beköltözők számának zuhanása idézte elő. Megfigyelhető, hogy viszonylag kiegyenlített a lakosság számának alakulása, mert a természetes szaporulat és a vándorlási különbözet értékei kiegyenlítik egymást. A környező településekről történő célirányos beköltözés is feltételezhető, hiszen a kistérség többi településének vándorlási egyenlege arányosan változott.

Időszak	Élve születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)	természetes szaporulat	Odavándorlások száma	Elvándorlások száma	Vándorlási különbözet	Lakosság számának alakulása
1999. év	70	89	-19	236	291	-55	-74
2000. év	71	98	-27	244	272	-28	-55
2001. év	66	107	-41	269	265	4	-37
2002. év	76	80	-4	299	328	-29	-33
2003. év	59	97	-38	258	268	-10	-48
2004. év	75	86	-11	271	293	-22	-33
2005. év	55	80	-25	236	275	-39	-64
2006. év	68	103	-35	355	335	20	-15
2007. év	84	99	-15	338	347	-9	-24
2008. év	71	108	-37	260	288	-28	-65
2009. év	55	103	-48	211	224	-13	-61

Adatforrás: KSH T-Star

Megállapítható, hogy az állandó népesség alakulása eltér az országos vagy a megye egészére jellemző tendenciáktól. Például Enyingen a természetes szaporodást csak 14 évvel később (1995-ben) váltotta fel a természetes fogyás, mint Magyarország egészére vonatkoztatva (1981.), és igen fontos, hogy a népesség vándorlása jóval erősebben befolyásolja a lakosságszámot a városban, mint egy nagyobb térség szintjén.

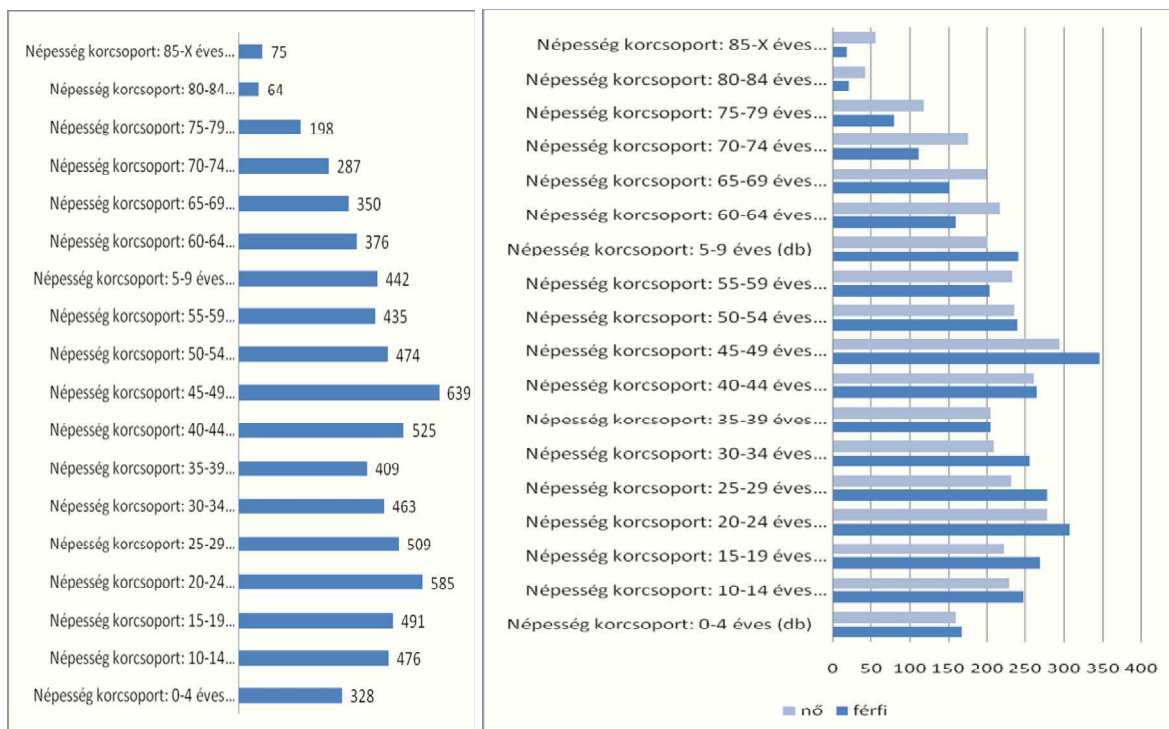

Adatforrás: KSH T-Star

A korösszetétel változását megfigyelve fokozatos előregedést tapasztalunk, amit a 60 éven felüliek évről évre növekvő arányát túl a korfa alakja is jelzi. Az 5 éves intervallumok közül a legmagasabb a 45-

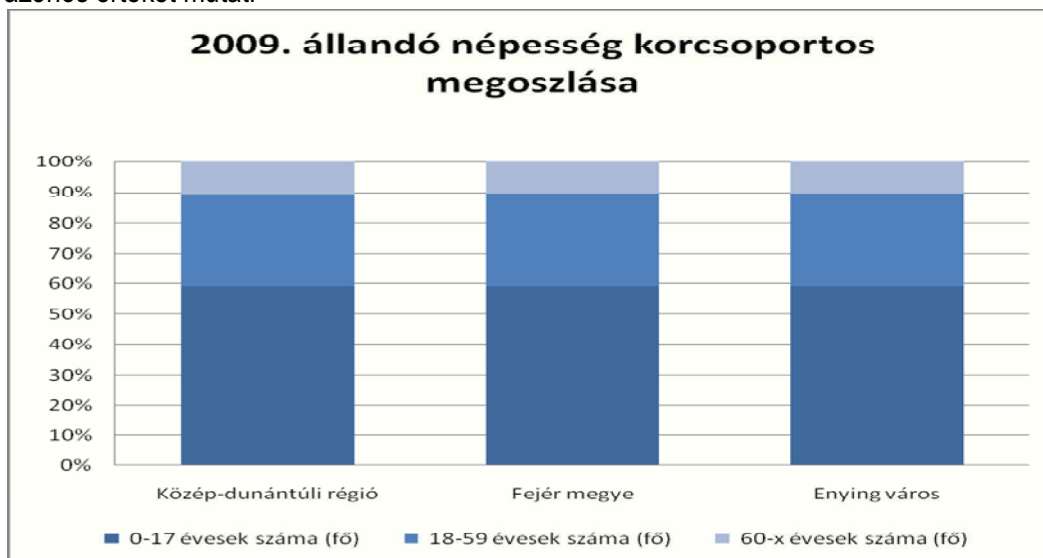
49 évesek aránya a, a fiatal korosztályok náluk jóval kevesebben vannak. Némileg kivételt jelent a 20 év körüli korcsoport, ami azzal magyarázható, hogy a már említett legnépesebb korosztály gyermekei a népszámlálás idején jórészt 15-25 év közöttiek voltak. A nemek aránya általában általában az országos tendenciát tükrözi: a fiatal korosztályokon közel egyenlő az arány, vagy valamelyest a férfiak vannak többségben, majd a közép- és különösen az öregkorúaknál a férfiak nagyobb halálozási aránya egyre fokozódó nőbőletet eredményez.

Enying város népességének koreloszlása – még ha eltérő mértékben is, de a hazai tendenciáknak megfelelően – az időskorúak irányába tolódik el. Az időskorúak helyzetének javítása mellett kiemelten fontos a fiatalokkal való törődés, hiszen a város érdeke is, hogy a jövő nemzetének minél kedvezőbb feltételeket teremtesen és a városban maradásukat ösztönözze.

Adatforrás: KSH T-Star

Enying korösszetételében a nagyobb térségi szintű adatokkal összehasonlítva azt lehet mondani, hogy szinte azonos értéket mutat.

Adatforrás: KSH T-Star

Enying települészerkezetéből adódóan a központi belterület mellett – mely Enyingből és Balatonbozsokból áll – két lakott terület található, Kabókapusztá és Alsótekeres, továbbá két népességgel is bíró külterületi lakóhelye van: Leshegy és Öreghegy.

IV.3 Kisebbségek

A 2001-es népszámlálás adatai alapján Enyingen a nemzetiségek szerepe nem meghatározó, a lakosság túlnyomó többsége magyarnak vallotta magát. A válaszok alapján a romák aránya 2 %, bár feltételezhető, hogy a valóságban ez az érték némileg magasabb, mivel a lakosság közel 13 % nem nyilatkozott nemzetisége tekintetében. A településen egyéb nemzetiségek, így a német, román etnikum a város lakosságában csupán néhány fővel képviseltetik magukat.

Adatforrás: népszámlálás 2001.

Enying lakosságának napjainkra kb 8-9 %-a roma, melynek csak 40 %-a kereső képes. A ténylegesen dolgozók száma ennek kb 10 %-a. Az önkormányzat feladatának tekinti a roma célcsoport élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő piaci integrációjuk elősegítését.

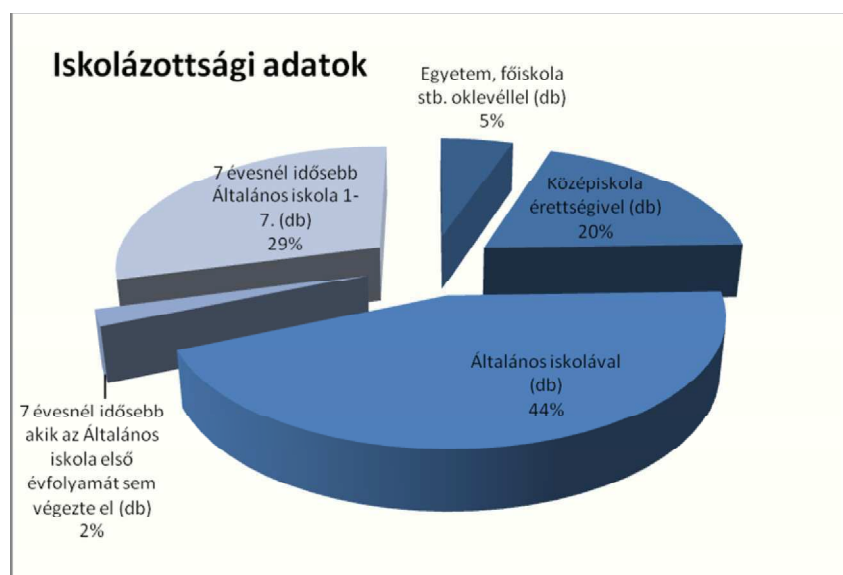
IV.4 Háztartás család

A város lakossága a 2001-es népszámlálás évében összesen 2430 darab háztartást tartott nyilván, így a háztartások átlagos létszáma 2,92 fő volt, ami a megyei és országos viszonylatban magasnak mondható (megye átlaga 2,67 fő, az országé 2,57 fő).

IV.5 Képzettség

Enyingen a KSH adatszolgáltatásai alapján 2001-ben a népességen belül felsőfokú végzettségűek aránya 5 %. A tendencia hazánkban az, hogy a magasán képzett népesség általában a nagyobb településeken koncentrálódik. E tekintetben a tendenciát Enying is követi. A rurális települések között a

az átlagos iskolázottság jellemzi, mely ugyan az országos átlag alatti, de a hasonló szintű és helyzetű települések között átlagosnak mondható. A lakosság mezőgazdasági jellegét a legalább középiskolai érettségivel rendelkezők alacsonyabb aránya is mutatja.

Adatforrás: népszámlálás 2001.

Óvoda	
feladat-ellátási helyek száma	3
férőhelyek száma	230
beírt gyermekek száma	237
Óvodapedagógusok száma	22
gyermekcsoportok száma	10

Adatforrás: KSH2009.

Általános iskola	
osztályok száma	28
osztálytermek száma	27
főállású pedagógusok száma	56
tanulók száma	569
Naponta bejárótanulók száma	67

Adatforrás: KSH2009.

Középiskola	
Nappali tagozatos gimnáziumi tanulók száma	145
Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma	145
Középiskolai osztályok száma	6
Középiskolai osztálytermek száma	8
Középiskolai főállású pedagógusok száma	11
Naponta bejáró középiskolai tanulók száma	105
Kollégiumban lakó középiskolai tanulók száma	1
Középiskolai felnőttoktatásban tanulók száma	51

Adatforrás: KSH2009.

Kultúra - könyvtár	
A nyilvános könyvtárak beiratkozott olvasóinak száma 2009 (fő)	1 172
A nyilvános könyvtárak száma 2009 (db)	1

Ami az intézményi ellátottságot illeti, megállapítható, hogy az óvodai férőhelyek száma kevesebb, mint amire igény van és a jelenleg beíratott gyerekek száma meghaladja. Ez hasonló az országos és megyei átlaghoz. Az ellátás is szétszór, 3 óvodát tart fenn az önkormányzat, mely igen gazdaságtalan. Célszerű lenne egy helyen koncentrálni a gyerekeket.

Az általános iskolában a tantermek száma egyel kevesebb, mint az osztályok száma. Az átlagos osztálylétszám 21 fő. Az általános iskolai ellátást már nem csak az Enyingen élő diákok veszik igénybe, hanem a környező településen élők is, így már térségi vonzáskörzete is van az iskolának.

A középiskola kihasználtsága már nem olyan jó mint az általános iskoláé. Csak 6 osztályt tudtak indítani a 8 tantermes iskolában. A tanulók 72,4 %-a bejáró, és csak 27,6 % helyi – enyingi – tanuló.

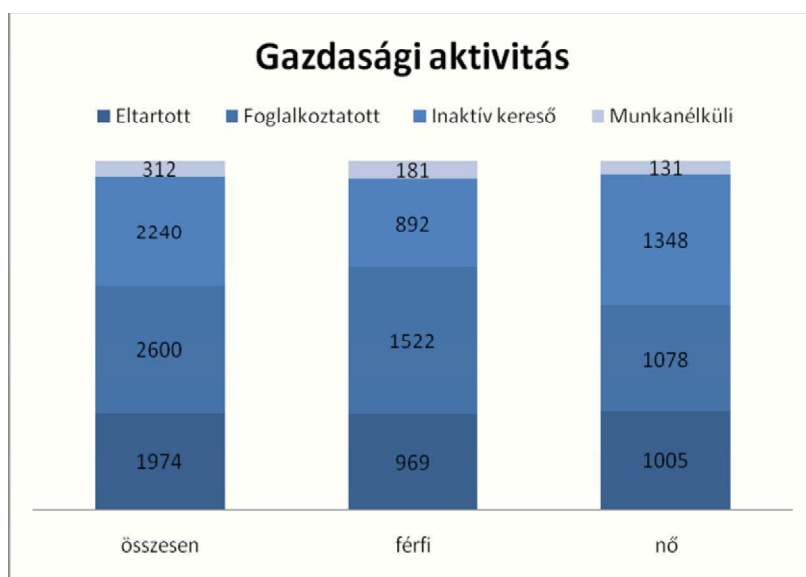
A településen felnőttoktatás is folyik, középiskolai szinten 2009-ben 51-en vettek részt a felnőttképzésben.

A településen egy könyvtár is működik Vas Gereben Városi Könyvtár, melynek jelentős számú olvasója van.

IV.6 Foglalkoztatás - munkanélküliség

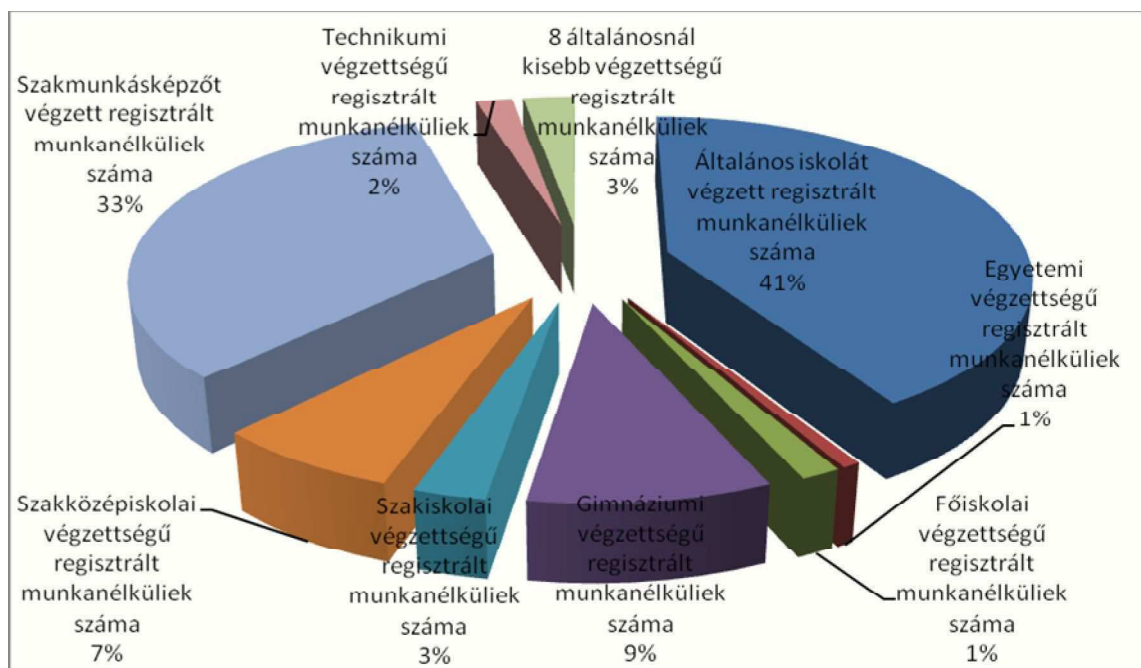
	1980			1990			2001		
	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő
Eltartott Összesen (db)	2520	1034	1486	2273	949	1324	1974	969	1005
Foglalkoztatott Összesen (db)	3520	2080	1440	3156	1917	1239	2600	1522	1078
Inaktív kereső Összesen (db)	1316	591	725	1595	629	966	2240	892	1348
Népesség összesen (db)	7356	3705	3651	7150	3581	3569	7126	3564	3562
Munkanélküli Összesen (db)				126	86	40	312	181	131

Adatforrás: Népszámlálás 2001.

Adatforrás: Népszámlálás 2001.

A rendszerváltást követően Enyingen is megjelent a munkanélküliség. Ám mivel a város gazdasági életében eleve nem a nagyipari létesítményeké volt a főszerep, a mezőgazdaság pedig egy ideig még tartotta magát, így a krízis csak később érződött. A fenti adatokból szembetűnő, hogy a foglalkoztatottak aránya 2001-ben a népesség 36,49 %, mely azt jelenti, hogy egy aktív keresőre 1,74 eltartott, inaktív kereső és munkanélküli jut. 2001. óta ez az érték emelkedett. Fenti adatok arányaiban megfelelnek az országos átlagnak.

Adatforrás: KSH T-STAR 2010. év végi adatok alapján

Regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti megoszlása

2010. év vége	összesen
Álláskeresési segélyben részesülők száma	94
Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma	110
Regisztrált munkanélküliek száma	741
Rendszeres szociális segélyben részesülő regisztrált munkanélküliek száma	280
180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek száma	262

A regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása jól mutatja a munkanélküliek végzettség szerinti összetételét. Enyinget - jellemzően agrárstruktúrájából adódóan - nem jellemzi a magas iskolai végzettség. Mégis meghatározó az alacsony végzettségűek közötti nagy munkanélküliség aránya.

Enying népességéhez képest 2010 év végén 10,26 %-os volt a munkanélküliség, mely a megyei átlag fölötti.

Érdekes megvizsgálni a regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti megoszlását is. Az értékelést a korfa összevetésével együtt érdemes tekinteni. E két jelentős adat alapján elmondható, hogy átlagosan 15-20 % között van a korcsoporti munkanélküliség.

A fiatal 20-24 éves korosztály körében 16 %-os a munkanélküliség, ami 35 éves korig folyamatosan emelkedik egészen 19 %-ig. 35-49 éves korosztály között 14,5 % a munkanélküliség, majd egy jelentős visszaesés tapasztalható 50 éves kor felett, ahol 20 % fölötti ez az arány.

A munkanélküliek száma iskolai végzettség, munkakör, ill. korosztály szerint gyakorlatilag minden csoportban emelkedett az utóbbi években. Ám az emelkedés a szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők körében jóval mérsékeltebb, vélhetőleg a Székesfehérvár és környékén (Közép-Dunántúlon) tapasztalható szakmunkáshiány hatására. Sajnos a pályakezdő munkanélküliek száma is növekszik.

Fontos adat a 180 napnál hosszabb ideje munka nélkül lévők emelkedő aránya. Az utóbbi 3 év adatai alapján elmondható, hogy ez az érték másfélszeresére nőtt.

Az enyingi munkavállalók 59,1 %-a a településen belül talál munkát, és a többi – szám szerint 1063-an – járnak más településre dolgozni. Enying - mint kistérségi központ – munkahelyein 1063 fő.

A regisztrált munkanélküliek száma 2001-ben, a vállalkozói kedv megnövekedésével az országos átlag közeli volt Enyingen, ugyanakkor a megyei átlag alatt maradt. Azóta folyamatos emelkedés figyelhető meg, ami ugyan megfelel az országos tendenciáknak. A tendencia arra utal, hogy a mezőgazdaság jelentős válságban van, az utóbbi évek gazdasági válsága és a természeti károk a mezőgazdasági vállalkozások foglalkoztatási lehetőségeit jelentősen csökkentették.

A rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 éveseken) belül Enyingen 57,47 %, míg országosan 43,5%. 100 foglalkoztatottra jutó inaktív kereső és eltartott

Az éves adatok mellett fontos megjegyezni, hogy a munkanélküliek száma egyes éveken belül igen erős ingadozást mutat. A mezőgazdaság nyújtotta idénymunka-lehetőségek hatására a második és

harmadik negyedében jelentősen megemelkedik a foglalkoztatottak száma, majd drasztikus csökkentés következik és a munkanélküliségi adatok jelentős emelkedés tapasztalható.

A nyilvántartott munkanélküliek száma a vizsgált időszakban:

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Enying	484	514	446	402	422	606

A munkakorú népesség száma

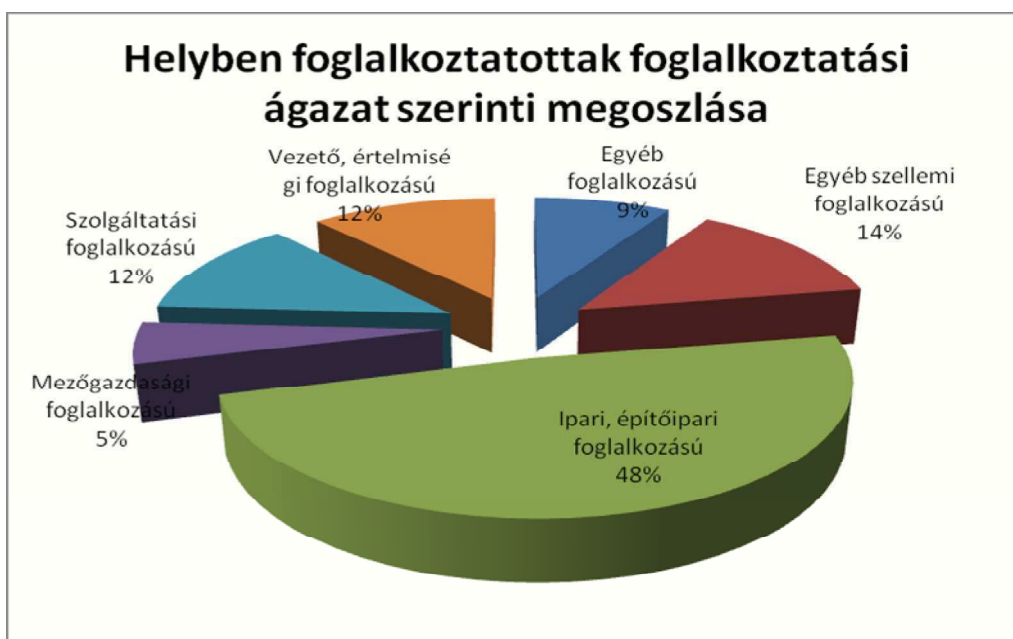
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Enying	4820	4839	4860	4864	4909	4909

A nyilvántartott munkanélküliek aránya a munkakorú népesség számához

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Enying	10,04	10,62	9,18	8,26	8,60	12,34
Fejér megye	4,69	5,10	4,99	4,62	4,61	5,70

Forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat Portál

Enyingen a munkanélküliségi ráta kétszerese a megyei átlagnak, ami nagyon magasnak mondható. A regisztrált munkanélküliek zömét a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a szakmunkásképzőt végzettek teszik ki

Adatforrás: Népszámlálás 2001.

A térségben vizsgálat nemek szerinti nettó átlagkereseti adatokból kitűnik, hogy folyamatosan nő a különbség a nők és férfiak átlagkeresete között. Az adatok alapján közel 8-9 %-os eltérés tapasztalható.

IV.7 Gazdasági jellemzők

Enying gazdaságának alapjait elsősorban a város mezőgazdasági szerepköre, valamint közvetlenül vagy közvetve ehhez kapcsolódóan létrejött vállalkozása adják. Ehhez hozzájárul a hagyományos gabona-, szőlő, bortermesztés. Az ország más részeihez viszonyítva fejletlen kereskedelmi és szolgáltató hálózata a rendszerváltás után sem fejlődött kellő mértékben.

IV.7.1. Mezőgazdaság

Az agrárgazdaság természet adta kincse a löszön képződött kiváló minőségű termőtalaj. A város mezőgazdasági nagyüzemei szintén szerkezeti átalakuláson mentek keresztül. A privatizáció során egyre nagyobb teret hódít a magán és bérgazdálkodás, a zártkerti művelés, kirajzolódni látszanak a modern farmergazdálkodás körvonalai.

A vidék jó minőségű gabonáját feldolgozó öreg malomnak többnyire csak fényes múltja, szolid jelene van, még az úgynevezett "Akócs-malom" évtizedek óta üres, funkcióvesztett, s lassan úrrá lesz rajta az enyészet. Öröndetes a Varga-tanya lovasiskola és panzió tevékenysége. Sárpuszta is a lovasturizmus kedvelőinek egyik célpontja, s a csaknem másfél száz éves múltra visszatekintő Enying-Alsótekeresi Dísz és Gyümölcsfa iskola Rt nemcsak hazai, hanem külföldi piacon is kínálja jó színvonalú termékeit, eredményes en. Csaknem 80 ha-on legkülönbözőbb díszcserjéket és gyümölcsfa csemetéket szaporítanak a 70-es főút 100-as kilométerénél. Nemcsak a Balaton-környéket, hanem a Dunántúl nagy részét is innen látják el elsőrendű szaporítóanyaggal. Tavasszal és ősszel – nyugat-európai színvonalú elárúsító parkja - óriási forgalmat bonyolít le. Több mint száz fajtából, változatból válogathatnak a vásárolni vágyók.

A vidék fő terménye a búza, kukorica és a cukorrépa, melynek termésátlagja meghaladja az országos átlagot. Jelentős még a takarmánynövény, szőlő- és gyümölcsstermesztés, míg az állattenyésztésben, a sertés és versenylótenyésztés terén éri el a város mezőgazdasága - az országhatárokon túl is elismert eredményeit.

Agráralkalmassága a megye többi településéhez, illetve a kistérségéhez viszonyítva kimagasló. Enying területének szinte teljes egésze intenzív hasznosításra alkalmas.

A környezeti érzékenység megítélése tekintetében a szélrózsió okozza a legtöbb problémát a szántóterületeken.

Enying jelentős mezőgazdasági háttérrel rendelkezik, jellemző mind a kisgazdasági, mind pedig a nagyüzemi növénytermesztés. A nagyüzemi művelést végzők közül legjelentősebb a gabona és takarmánytermesztéssel, valamint állattartással is foglalkozó Mezőszöv Zrt. Jelentős mezőgazdasági üzem, és egyben foglalkoztató a város déli részén található MIKÓ és MIKÓ Mezőgazdasági Kft. (Enying, Mikó-tanya).

A fentiekén kívül jelentős mezőgazdasági tevékenységet végez az Alsótekeresi Faiskola is. A mezőgazdasági termelés hatékonysága mérsékelt mind a régióban, mind Enyingen. A tömegtermelésre alkalmas művelt és szántóterület aránya meghaladja az Európai Unió átlagát, jellemző a nagytáblás művelési rendszer.

Enyingen hiányoznak a mezőgazdasági termékeket népszerűsítő marketing eszközök, valamint a termelőket és az értékesítőket összekötő értékesítő láncok. A termelők versenyképessége jelentősen csökkent az európai gazdákkal szemben.

A szőlőtermesztés jelentő hagyományokkal rendelkezik. A borszőlő termesztés jelentős visszaesést mutatott az elmúlt évek során, azonban a csemegezőlő jelenléte nagyobb arányú.

IV.7.2. Ipar

A térség, de maga a város is iparilag fejletlen, ilyen szempontból halmozottan hátrányos helyzetű. Ennek oka többért:

- Az elsősorban történelmi idők óta mindig mezőgazdaságból és szolgáltatásból élő településen az iparnak nem voltak és nincsenek tradíciói;
- Csupán a mezőgazdasági termékeket feldolgozó ipar számára van megfelelő mennyiségű és minőségű nyersanyag;
- Nincs egyéb ipartelepítő tényező: energiahordozók, ipari víz, jó közlekedés, szakképzett munkaerő stb.;
- Hiányzik a szükséges infrastruktúra;
- Kedvezőtlenül hatott és hat napjainkban is az ipartelepítés nemzeti politikája, mely a megye északi térségét és a két megyei jogú nagyvárost, Székesfehérvárt és Dunaújvárost preferálja;
- A szomszédos Siófok és az iparilag fejlettebb DK-i Veszprém megyei ipari háromszög éveken át vonzotta és foglalkoztatta település munkaképes lakosságának jelentős részét. Az elmúlt évtizedek politikai irányvonala, mely az ipar erőteljes centralizálását képviselte, nem fordított megfelelő figyelmet az enyingi térségre.

Az ipari struktúra a tulajdonviszonyok megváltozása, a piac gazdaság kérdése a munkanélküliség növekedését eredményezte, mely napjaink komoly problémája. A helyi kis és középvállalatok munkaerő igénye minimális, míg az olyan cég, mint a Videoton Holding, mely nagyobb létszámú munkaerő alkalmazására alkalmas teljes mértékben piacfüggő, profitorientáltsága miatt helyi, de - egyáltalán - magyarországi működése folytonos bizonytalanságot indukáló.

Számottevő ipari termelés Enyingen a Videoton Holding Rt. Kábelkonfekcionáló Üzemében folyt, amelynek a bezárását 2003 januárjában jelentette be a vállalat vezetősége. Az ipari tevékenységek közül a mezőgazdasági feldolgozóipar a legjelentősebb. Kiemelkedő jelentőségű a hús- és tejfeldolgozással foglalkozó Enyingi Agrár Rt. és Mezőszöv Rt.. Jelentősebb ipari tevékenységet végez még két élelmiszeripari, két műtrágya és növényvédőszerrel foglalkozó cég is. Jelentős fejlődést jelentett és a jövőbe mutat a Fetilina Kft. (Műtrágyagyártás és kereskedelem, növény-védőszer kereskedelem és termények felvásárlása), akiknek központi telephelye a városban található.

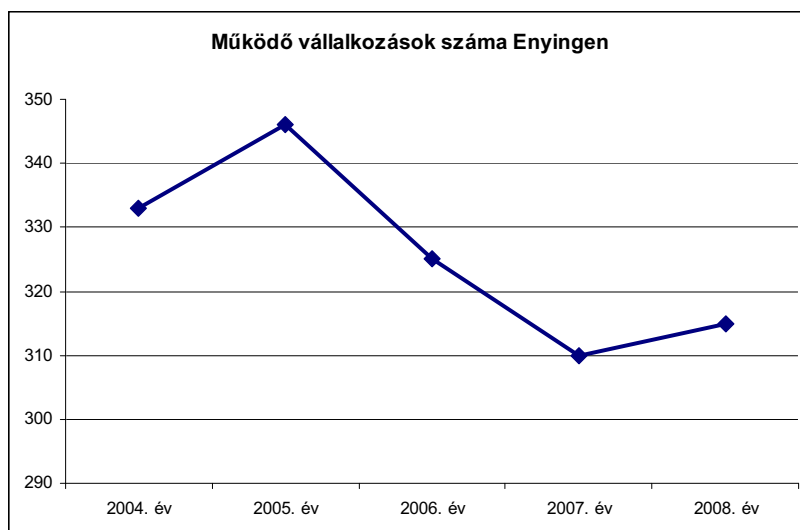
Bár egy ilyen nagyságrendű, földrajzi adottságú kisvárosnak maximum 1000 főipari foglalkoztatottra van szüksége. A többségnek itt a mezőgazdaságban, kereskedelemben, vendéglátásban, idegenforgalomban, a szolgáltató ágazatokban, a pénzügyi és egyéb intézményrendszerben kell dolgoznia. Várossá nyilvánítás óta a település konkrét lépéseket is tett ezekben a szférákban.

Egyéb ipari tevékenység a városra nem jellemző, tehát az ebből adódó környezet szennyezés csekély mértékűnek mondható.

IV.7.3. Fejlettségi mutatók

A működő vállalkozások számáról 2004. és 2008. közötti adatok állnak rendelkezésre. 2004 és 2005 között határozott fejlődés jellemezte e szám alakulását, évi közel 4%-os növekedési ütemmel. A legtöbb vállalkozás - szám szerint 346 - 2005-ben működött, majd a következő két évben erős visszaesés mutatkozott, majdnem 10%. Ezután egy nagyon lassú emelkedés tapasztalható. 2009-2010-re a működő vállalkozások számát tekintve nincs adatunk, de valószínűleg a gazdasági válság hatására jelentős visszaesés mutatkozhatott. Az országos átlagot összehasonlítva 2004-2007-ben a működő vállalkozások száma stagnáló, mérsékelten növekvő értéket mutatott. Ennek oka a magyarországi

gazdaságpolitikai és a vállalkozásokat sújtó jogszabályi változások és a nemzetgazdaság egészét érintő külső hatások, folyamatok voltak.

Adatforrás: KSH Stadat

Mindez azonban nem feltétlenül tekinthető negatívumnak, hiszen ha a megmaradt vállalkozások jól működnek, a struktúra „kényszervállalkozók” helyett terjeszkedő, perspektívával rendelkező vállalkozások irányába mozdul el, a cégek pedig létszámleépítés helyett további munkaerő felvételét tervezik, akkor nem jelent problémát létszámuk ilyen mértékű csökkenése. A működő vállalkozások száma csak az enyingi székhelyű vállalkozásokról ad információt, az adatsor még gyarapítja a telephellyel rendelkező vállalkozások száma is.

Adatforrás: KSH T-Star

Érdekes képet kapunk, ha megvizsgáljuk a működő vállalkozások megoszlását az egyes nemzetgazdasági ágak esetében. A diagram az egyes ágakba tartozó vállalkozások számát mutatja be.

Az adattáblában a vállalkozások és egyéni vállalkozások is megjelennek, míg az előző adatsor csak a társas vállalkozások adatait tartalmazta. Az adatsorból jó látszik, hogy mezőgazdaságban vállalkozók részaránya az összes vállalkozóhoz képest 31 %, a következő építőipar és kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban 12 % arány figyelhető meg. A három ágazatban vállalkozók teszik ki az összes vállalkozás 55 %-át. A mezőgazdaságban tevékenykedők arány azért is figyelemre méltó, mert főleg családi vállalkozások, őstermelők jelentik az alapját. Jellemzően a 4-5 %-ot képviselő gazdasági ágazatok jellemzőek a vállalkozások térén a városban. A kulturális, kommunikáció, oktatás terén vállalkozók összes aránya nem haladja meg a 2,7 %-ot. A hagyományos nehéz- és könnyűipari ágakban (bányászat, feldolgozóipar, energiaipar és –szolgáltatás) a vállalkozások területén közel 10 %-os a vállalkozói arány.

Működő társas vállalkozások száma foglalkoztatottak száma szerint

Időszak	(1-4 fő)	(5-9 fő)	(10-19 fő)	(20-49 fő)	(50-249 fő)	(250 fő felett)
2004. év	310	12	3	4	2	1
2005. év	316	16	6	3	3	
2006. év	294	17	5	3	3	
2007. év	278	21	5	3	3	
2008. év	287	19	4	3	2	

Adatforrás: KSH Stadat

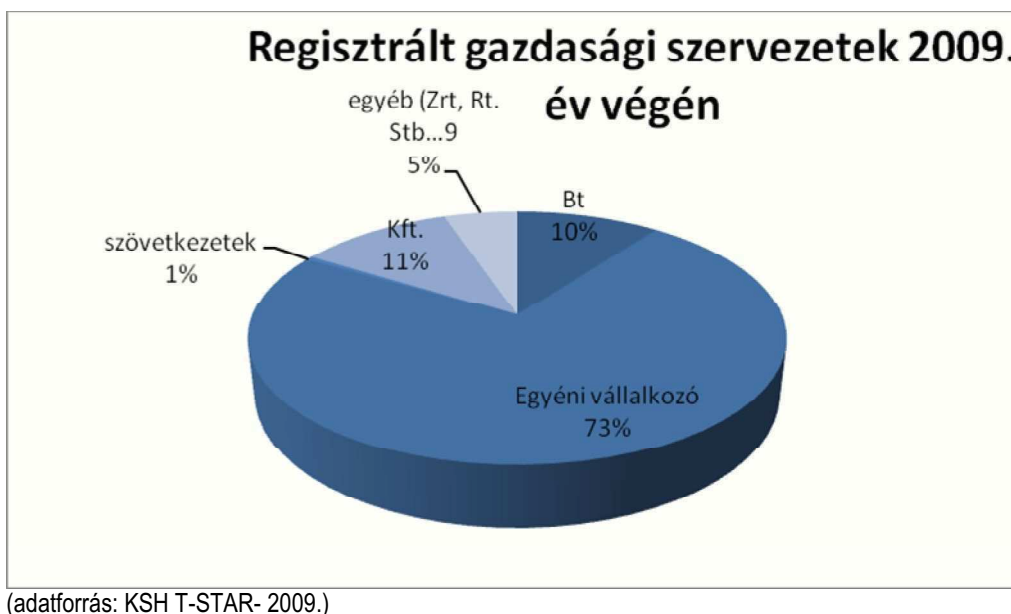
Ugyanezen vállalkozások foglalkoztatottak száma szerinti megoszlása azt mutatja, hogy a legtöbb vállalkozás 1-4 fő közötti.

vállalkozások (egyéni és társas egyben) méret szerinti megoszlása	db
0 és ismeretlen fős	196
1-9 fős	612
10-19 fős	9
20-49 fős	8
50-249 fős	4
250-499 fős	0
500 és több fős	0

(adatforrás: KSH T-STAR- 2009.)

Az évek során lassan egy-két vállalkozás megerősödik, ami a foglalkoztatottak létszámának emelkedésével jár együtt. Zömében azonban a mikro-vállalkozások jellemzőek a térségre. Ha megvizsgáljuk az egyéni vállalkozók és őstermelőkkel bővített foglalkoztatottak mutatóját, látható a struktúra, a „kényszervállalkozói” kör elterjedése, illetve a családi vállalkozás, mint méret preferálása.

Jellemzőek a kis-, és ezen belül is a mikro vállalkozások. A városban két nagyobb létszámot foglalkoztató vállalkozás található. Az Enyingi Agrár Rt. 243 főt, Mezőszöv Rt. 52 főt foglalkoztat. Ezen kívül kisebb mértékben, de meghatározó még két élelmiszeripari-, két műtrágya és növényvédőszerrel foglalkozó cég és egy pékség is. A gazdasági tevékenységet folytatók között tehát a mezőgazdaságban tevékenykedők vannak túlsúlyban, ennek magyarázata a város történelmi múltjában keresendő.

A kereskedelmi cégek aránya főleg a mezőgazdasági termékek értékesítésére specializálódhatott, nem pedig az idegenforgalmat és lakossági ellátást kielégítő alapszolgáltatások számának gyarapodására. Nem jelent meghatározó tényezőt az idegenforgalomban működő vállalkozások száma sem, valószínűleg a magasabb igény szint kielégítésére képtelen kisvállalkozások helyét fokozatosan kisebb számú, de nagyobb gazdasági erejű, fejlettebb, speciális szolgáltatásokat nyújtó társaságok veszik át.

A fent bemutatott szerkezeti adatok alapján elmondható, hogy az enyingi gazdaság fő pillérét változatlanul a mezőgazdasági és ahhoz kapcsolódó gazdasági tevékenységek jellemzik.

IV.8 Kereskedelem, Intézményi ellátottság, Idegenforgalom

Enying évszázadokon át a Bakony-vidék és a Mezőföld terményeinek legfőbb cserepiac helye volt. Ide szállították a tűzi és épületefát, valamint az egyéb "helyi" termékeket, hogy azt itt gabonára, olajra, vágóállatra cseréljék. Ez adta meg az itteni piacok és vásárok jelentőségét és vetette meg a sokoldalú kiskereskedelem alapjait már a XIX. Század legelején. A piac helye és időpontja, esetleges állat és kirakodóvásárok tartása aktuális kérdés napjainkban is. 1948 után a kereskedelem bázisa országszerte az állami üzletláncok és ÁFÉSZ-ek lettek. Napjainkban már a bérlelők, de még nagyobb hányadban az egyéni vállalkozók által fenntartott üzlet, kereskedelmi egységeké a vezető szerep. A város áruellátása, áru kínálata, mely környezete fölé emeli - az átlagosnál jobb. Szükség lesz a jövőben bevásárlóközpont (vásárcsarnok-piac), kulturált zenés szórakozóhelyre és vendégfogadásra alkalmas panzióra, szállodára. Az Uniós csatlakozás után külkereskedelmi egységek objektív feltételein is javítani kell.

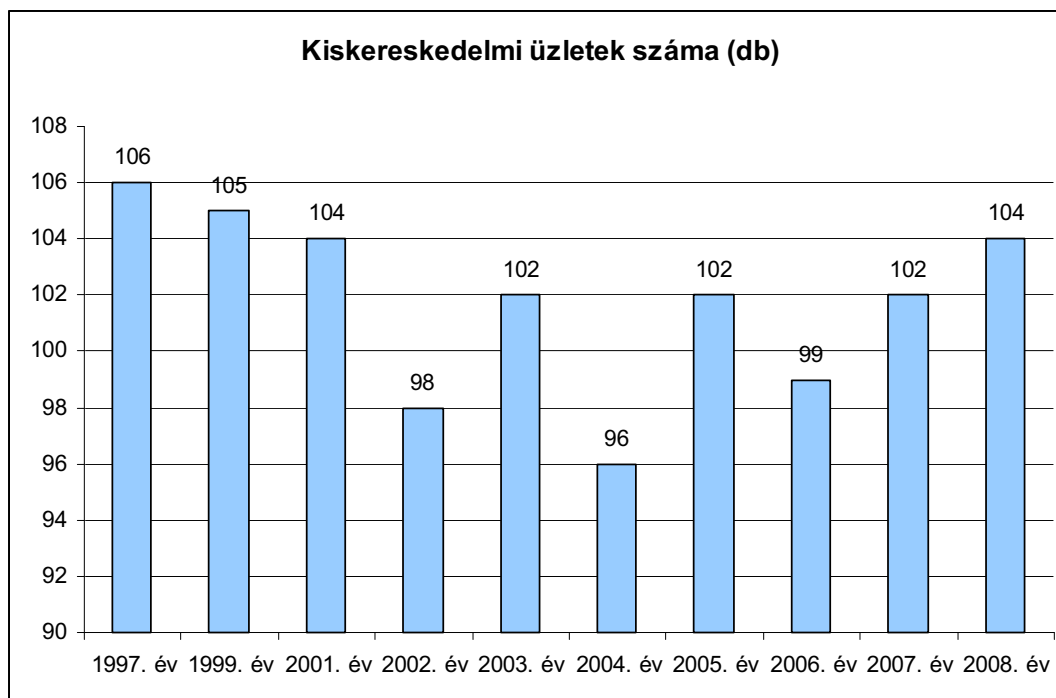
A város áruellátása az átlagosnál jobb, mely környezete fölé emeli. Az utóbbi években az egyre növekvő vállalkozói kedv újabb és újabb profilú és nagyságú kereskedelmi egységekkel gyarapítja a kínálatot. A vendéglátó és egyéb egységek száma az ABC-ktől a zöldség-, virágüzletekkel bezárólag meghaladja a félszázat. A szolgáltatások skálája rendkívül széles és sokrétű, mely kielégíti a helyi igényeken túlmenően a körzet, de az átmenő forgalom elvárásait is. Az ácsból a vízvezeték szerelőig mind megannyi szakmában több tucat szakember tevékenykedik, vállalkozói minőségben, jó színvonalon. A város vonzáskörzete összesen egy tucat községet ölel fel, valamivel több, mint 23000 lakossal.

A szorosan vett szálláshely-szolgáltatás mellett Enyingen – a település hagyományainak is köszönhetően – napjainkban egyre inkább előtérbe kerülnek az aktív turisztikai szolgáltatások, ezek között a lovasturizmus. Enying idegenforgalmának nincs számottevő múltja. A huzamos ideig való itt tartózkodás turisztikai feltételei nem teremődtek meg. Kevés az úgynevezett idegenforgalmi vonzerő. A városközponttól gépjárművel kb. fél óra alatt elérhető a Balaton-part, azonban ez a tény nem befolyásolja az idegenforgalmat. A város életében nincs múltja az idegenforgalomhoz kapcsolódó tevékenységeknek. A feltételek, az idegenforgalmi vonzerő, a látványosságok, a megfelelő számú szálláshelyek nem alakultak ki.

2009. év	férőhely szám	vendéglátó hely szám	vendégéjszaka szám	külföldiek vendégéjszaka száma	vendégek száma
Falusi szállásadás	40	5	2141	34	843
Fizetővendéglátás	24	5	196	7	88
Magán szállásadás	64	10	2337	41	931
összesen	128	20	4674	82	1862

(adatforrás: KSH T-STAR- 2009.)

A szálláshely összetételből világosan látszik, hogy a felét (50%-át) a magánszállások teszik ki, melyet a ténylegesen eltöltött vendégéjszakák száma adat is alátámaszt. A külföldiek vendégéjszaka részaránya a 2 %-ot sem éri el a térségben. Elmondható, hogy a turizmus nem meghatározó Enyingen.

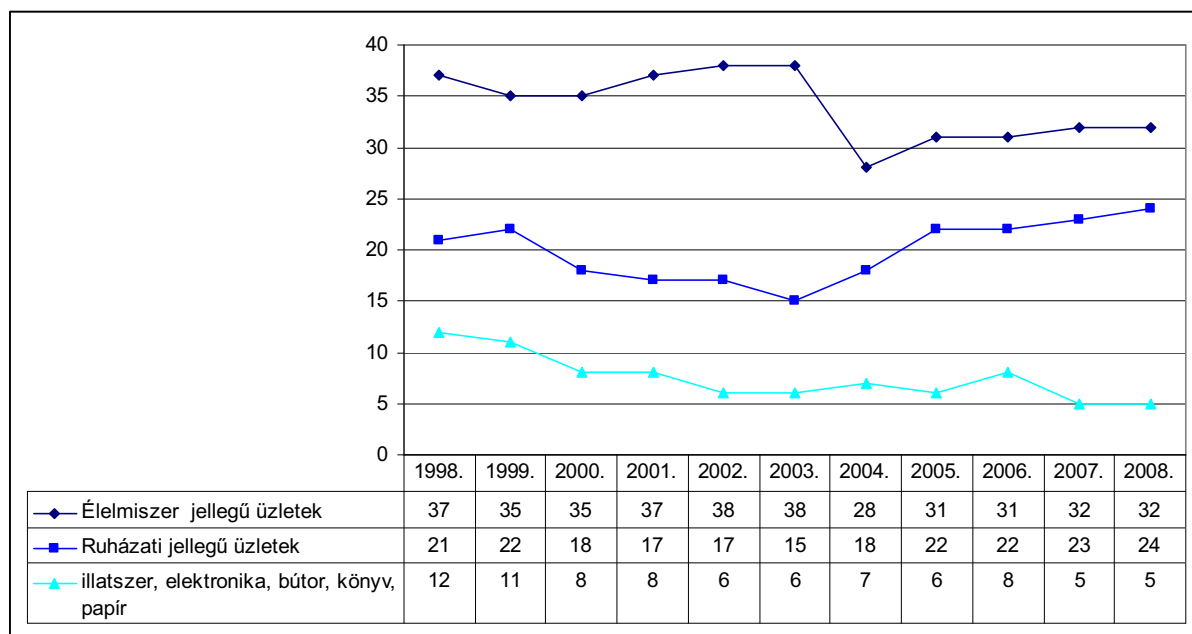

(adatforrás: KSH T-STAR- 2009.)

A kiskereskedelmi üzletek számának évenkénti alakulásában közel 10 %-os ingadozás figyelhető meg. Ha megnézzük az üzletek ellátás szerinti összetételét, azt tapasztaljuk, hogy az évek során az élelmiszer üzletek száma csökkent, míg a ruházati jellegű (ruha, használtruha, cipő) üzletek száma a 2002 – 2004 éves csökkenés után közel 30 %-kal emelkedett. Az egyéb üzletek – illatszer, bútor, elektronika, stb... - számának csökkenése azzal magyarázható, hogy az emberek a nagyobb üzletekben, bevásárló központokban az ilyen jellegű cikkeket is megvehetik, így nincs vagy jóval kisebb a keresleti oldal a szakirányú üzletek irányába. Ez a tendencia országos jellegű.

Időszak	Kiskereskedelmi üzletek	Élelmiszer jellegű üzletek	Ruházati jellegű üzletek	illatszer, elektronika, bútór, könyv, papíráru	Gépjármű-alkatrész-szaküzletek	Vegyes iparcikk-üzletek és áruházak	Palackozott italok szaküzletek	Dohányárú-szaküzletek	Festékek vasáruk, barkács- és építési anyagok szaküzletek	Egyéb, iparcikk-szaküzletek	Nagykereskedelmi raktárak
1998.	107	37	21	12	4		1	2	5	25	
1999.	105	35	22	11	4		1	2	7	23	
2000.	104	35	18	8	4	4	2	2	7	24	
2001.	104	37	17	8	4	4	2	2	6	24	
2002.	98	38	17	6	4	4	2	2	6	16	3
2003.	102	38	15	6	4	4	3	2	6	21	3
2004.	96	28	18	7	3	4	3	2	5	23	3
2005.	102	31	22	6	3	4	3	2	6	22	3
2006.	99	31	22	8	3	4	3	2	6	16	4
2007.	102	32	23	5	3	4	3	1	5	20	5
2008.	104	32	24	5	3	4	3	1	5	22	5

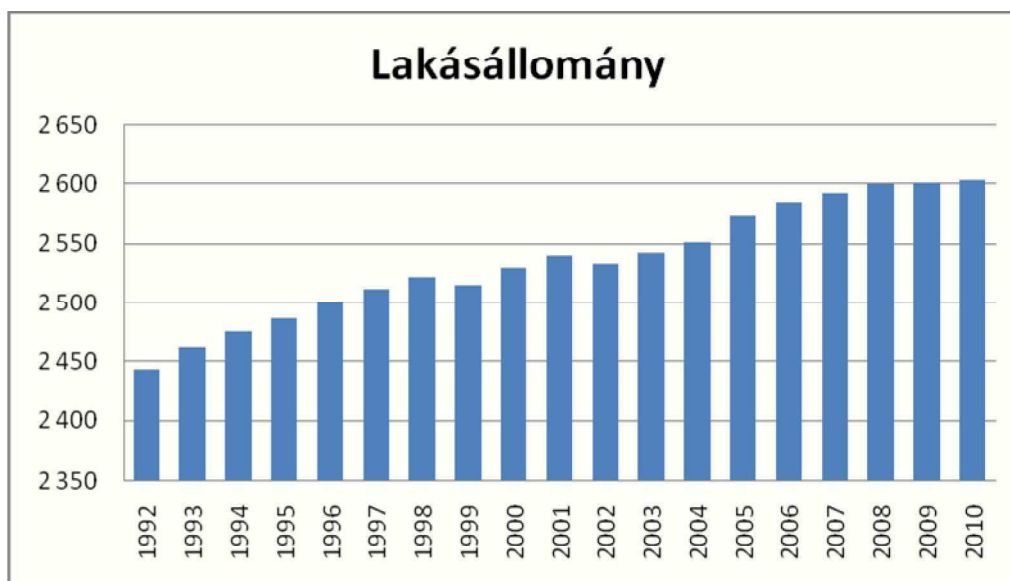
(adatforrás: KSH T-STAR- 2009.)

IV.9 Környezeti jellemzők

IV.9.1. Lakáshelyzet

Enyingen 2008-ben 2600 lakás volt megtalálható. Ez alapján száz lakásra 277,6 fő jut, ami mind a régió (254,3 fő) mind a megye (259,7fő) átlagánál magasabb értéket (KSH-STASAT). A lakásállomány 2000 óta régiós szinten 4,1 %-kal, megyei szinten 4 %-kal bővült, melyhez viszonyítva Enyingen ez a szám 2,8 %, ami mind a régiós, mind a megyei átlag alatt van.

1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2 444	2 463	2 476	2 487	2 500	2 512	2 522	2 515	2 529	2 539	2 532	2 543	2 552	2 573	2 585	2 593	2 600	2 601	2 604

Adatforrás: KSH Helységnévtár (január 1-jai adatok)

Közép-Dunántúlon 2000 és 2007 között összesen 23527, évente átlagosan 2941 lakást vettek használatba lakóik. Ez Fejér megye viszonylatában 2005-ben 1000 db, 2006-ban 1250 db, míg 2007-ban 850 db körül volt. Enyingen 14 db körül mozgott. A csökkenés a következő években érte el Enyinget, és az építési kedv felére csökkent.

A 2000 és 2007 közötti időszakban mutatkozó fejlődés kapcsán fokozatosan alakult át a lakásépítés szerkezete, melynek főbb jellemzői:

- módosult a beruházói kör összetétele, fokozatos a vállalkozói lakásépítés térnyerése,
- növekedett a bérbeadásra és értékesítésre épülő lakások aránya,
- differenciálódott az épített lakások mérete,
- dominánssá vált a professzionális kivitelezés.

A családi házas építési forma Fejér megyében a legnépszerűbb a régió megyéihez képest ahol a használatba vett lakások közel háromnegyede így épült. A lakások építési formái közül Enyingen a családi házas építés dominál, szinte 100 %-ban.

Lakásépítések építési cél szerint, megkülönböztetünk saját használatú, bérbeadás céljára, értékesítésre, szolgálati használatra. Enyingen 1 db lakás épület az elmúlt időszakban szolgálati használatra, a többi mind saját használatú lakás volt. Ami a megyei és régiós átlagtól eltérő, hogy üzleti célú lakásépítés a városban nem volt.

Az építetők körének, az építési formáknak és céloknak változása megmutatkozik az új lakások átlagos alapterületének és szobaszámának változásában is. A vidéki lakossági igények a régió több kistérségében a több szobás lakások számának gyarapodását mutatják. Az új lakások átlagos alapterülete 100-110m² között változott Enyingen, míg a régióban 90-118 m² között volt.

	2005	2006	2007	2008	2009
Az év folyamán családi házas formában épített lakások száma	14	14	11	6	7
Az év folyamán csoportház (sorház, láncház) formában épített lakások száma	0	0	1	0	0
Az év folyamán épített egyszobás lakások száma	0	1	1	0	0
Az év folyamán épített fürdőszobával ellátott lakások száma	14	14	12	6	7
Az év folyamán épített háromszobás lakások száma (a két és fél szobásokkal együtt)	4	3	1	2	1
Az év folyamán épített kétszobás lakások száma (a másfél szobásokkal együtt)	0	1	2	1	0
Az év folyamán épített lakások összes alapterülete	1541	1626	1141	762	872
Az év folyamán épített lakóépületek száma	14	12	10	6	7
Az év folyamán épített négy és több szobás lakások száma	10	9	8	3	6
Az év folyamán megszűnt lakások száma avulás miatt	0	3	2	2	2
Az év folyamán megszűnt lakások száma egyéb ok miatt	1	3	2	1	1
Az év folyamán megszűnt lakások száma lakásépítés miatt	1	0	1	1	1
Az év folyamán megszűnt lakások száma lakásösszevonás miatt	0	0	0	0	4
Az év folyamán megszűnt lakások száma	2	6	5	5	
Az év folyamán saját használatra épített lakások száma	14	14	12	5	7
Az év folyamán szolgálati használatra épített lakások száma	0	0	0	1	0
Az év folyamán természetes személy által épített lakások száma	14	14	12	6	7
Épített lakások száma	14	14	12	6	7
Lakásállomány	2585	2593	2600	2601	2604
Lakásépítéshez kiadott építési engedélyek	17	21	18		
Az év folyamán kiadott új építési engedélyek alapján létesítendő lakások száma				7	4

Adatforrás: TEIR adatbázis 2005-2009

Az épített lakások infrastrukturális ellátottságát, felszereltségét a közüemi vízzel, közcsonnával és a gázvezetékekkel való ellátottság tükrözi. A közép-dunántúli régióban a vizsgált időszakban szinte teljesen háttérbe szorult a házi vízvezeték használata, az új lakások 99%-ba bevezették a közüemi vízvezetékét. Enyingen ez az arány 100%.

	2005	2006	2007	2008	2009
Az év folyamán épített gázvezetékekkel ellátott lakások száma	12	14	10	5	6
Az év folyamán épített házi csatornával ellátott lakások száma	11	12	12	0	7
Az év folyamán épített, közcsonnával ellátott lakások száma	3	2	0	6	0
Az év folyamán épített, közüemi vízvezetékekkel ellátott lakások száma	14	14	12		

Adatforrás: TEIR adatbázis 2005-2009

Az új lakások csatornázottsága a régióban és a megyében is folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Az időszak elején a régióban 65% volt a közcsonnára csatolt új lakások aránya, ez folyamatosan emelkedés mellett 2007-ben már 88%-ot ért el. Fejér megyében 2007-ben 65%-ot ért el. Enyingen ez az érték elég alacsony, mert a közüemi csatornával ellátottság jelenleg 4,5 %-os. Várhatóan 2013-ra készül el a csatornahálózat, így ebben a mutatóban 2013-ra várható jelentős változás.

háztartások közüemi ellátására vonatkozó adatok	2009
Közcsonna hálózatba bekapcsolt lakások száma	161
Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma	2604

háztartások közüzemi ellátására vonatkozó adatok	2009
Háztartási villamos energiafogyasztók száma	2941
Villamosenergia-fogyasztók száma	3159
Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma	2142
Háztartási gázfogyasztók száma	1910
Gázzal fűtött lakások száma	1829
Összes gázfogyasztók száma	2037

Adatforrás: TEIR adatbázis 2009

Az infrastrukturális ellátottság harmadik mérője a gázvezeték-hálózathoz csatlakozás mértéke. A gázcső-hálózatra kapcsolt települések számában, Fejér megyében teljes körű az ellátottság. A hagyományos fűtési anyagok (olaj, szilárd tüzelő) egyre inkább háttérbe szorulnak, a környezetkímélő gázzal való fűtés az új lakások 85%-ban van jelen. Fejér megyében a gázhálózatra csatlakozott új lakások aránya 88,3%-os. Enyingen a gázellátottság 98-100% közötti.

IV.10 Közzolgáltatások

IV.10.1. Humán közzolgáltatások

Oktatás-nevelés: bölcsődék, óvodák, közoktatás

Enyingen több óvoda, általános iskola, egy zeneiskola és egy gimnázium működik.

A Both Vilma óvónő által közel 100 éve alapított óvoda, a 28 tanulócsoportos általános iskola. Az általános iskola utáni képzés szintjei: a Dolgozók Gimnáziuma Levelező Tagozata. Ez utóbbi kistérségi funkciókat is ellát a helyi igények kielégítésén túlmenően. A vidéki tanulók elhelyezését szolgálja a 90 férőhelyes Bocsor Gimnázium. Ezen túl a Tinódi Lantos Sebestyén Református Zeneiskola is megkezdte működését a városban.

Óvoda	
feladat-ellátási helyek száma	3
férőhelyek száma	230
beírt gyermekek száma	237
Óvodapedagógusok száma	22
gyermekcsoportok száma	10

Adatforrás: KSH2009.

Általános iskola	
osztályok száma	28
osztálytermek száma	27
főállású pedagógusok száma	56
tanulók száma	569
Naponta bejárótanulók száma	67

Adatforrás: KSH2009.

Ami az intézményi ellátottságot illeti, megállapítható, hogy az óvodai férőhelyek száma kevesebb, mint amire igény van és a jelenleg beíratott gyerekek száma meghaladja. Ez hasonló az országos és megyei átlaghoz. Az ellátás is szétszórta, 3 óvodát tart fenn az önkormányzat, mely igen gazdaságtalan. Célszerű lenne egy helyen koncentrálni a gyerekeket.

Az általános iskolában a tantermek száma egyel kevesebb, mint az osztályok száma. Az átlagos osztálylétszám 21 fő. Az általános iskolai ellátást már nem csak az Enyingen élő diákok veszik igénybe, hanem a környező településen élők is, így már térségi vonzáskörzete is van az iskolának.

Középiskola	
Nappali tagozatos gimnáziumi tanulók száma	145
Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma	145
Középiskolai osztályok száma	6
Középiskolai osztálytermek száma	8
Középiskolai főállású pedagógusok száma	11
Naponta bejáró középiskolai tanulók száma	105
Kollégiumban lakó középiskolai tanulók száma	1
Középiskolai felnőttoktatásban tanulók száma	51

Adatforrás: KSH2009.

A középiskola kihasználtsága már nem olyan jó mint az általános iskoláé. Csak 6 osztályt tudtak indítani a 8 tantermes iskolában. A tanulók 72,4 %-a bejáró, és csak 27,6 % helyi – enyingi – tanuló.

Kultúra, közművelődés

A Városi Művelődési Ház - amely az 1870-ben épült Úri kaszinó épületében működik a várossá avatás után nyerte el mai formáját, s látta el széles skálán a kulturális, közművelődési, szórakozási, város politikai célokat szolgáló feladatokat. A Vas Gereben Könyvtár felnőtt és gyermekek részére 1945-ben alakult, mint népkönyvtár. 1953 és 1961 között járási könyvtárként működött. Alapterülete 270 m². Könyvállománya valamivel több, mint 30000 kötet, s három fiókkönyvtára van. A kölcsönzött kötetek száma évi 2000 körüli. Folyóirat olvasója, zenehallgató terme, videó-helyisége is van.

A helyi közművelődési célok megvalósítása érdekében az önkormányzat segíti a civil szervezetek művelődési törekvéseit, széleskörű együttműködést alakít ki a társadalmi szervezetekkel. A

közművelődés közösségi színtereit az önkormányzat a Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár szervezésében biztosítja. A Művelődési Ház és Könyvtár részben önálló gazdálkodású önkormányzati intézmény, amely az önkormányzat költségvetésében biztosított kereteken belül látja el pénzügyi, gazdasági feladatait.

A közművelődési intézményekben a szabadidő kulturális és sportcélú eltöltéséhez kell a feltételeket biztosítani.

A közművelődési intézmények fenntartásához szükséges személyi és szakképzettségi feltételeket a jogszabályokban meghatározott szinten biztosítja a fenntartó. A foglalkoztatott létszámkeretet az éves költségvetési rendelet rögzíti.

Egészségügyi és szociális ellátás

Az egyes szociális ellátásokról a 14/2000. (IV. 19.) sz. helyi rendelet rendelkezik. E rendelet célja, hogy a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló, többször módosított 1993. évi m. tv. (a továbbiakban: Szoc.tv.) által meghatározott pénzbeli és természetbeni juttatások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénybevételének szabályait megállapítsa, rendelkezze az ellátások igénybevételének jogosultságáról, az ellátások mértékéről és a igénybevételük módjáról.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete e rendeletben szabályozza az alábbi természetben nyújtott szociális ellátásokat:

- köztemetés,
- közgyógyellátás méltányosságból,
- a képviselő-testület döntése alapján természetbeni szociális ellátásként nyújtható:
 - az átmeneti segély,
 - a temetési segély,
 - a lakásfenntartási támogatás.

Az Önkormányzat az alábbi személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat végzi:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- nappali ellátást nyújtó intézmény (idősek klubja),
- ápolást, gondozást nyújtó (tartós bentlakásos) intézmény,
- speciális alapellátási feladatok.⁶

A Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás szociális ellátás területén a családsegítésre, házi segítségnyújtásra és jelzőrendszeres segítségnyújtásra kötött együttműködést.

A családsegítés két mikro-körzetben valósul meg.

Az Enying-Lepsény-Kisláng mikro-körzeti társulás családsegítési feladatait Enying Város Önkormányzata Enying Város Egyesített Szociális Intézmény) elkülönült szervezete útján látja el.

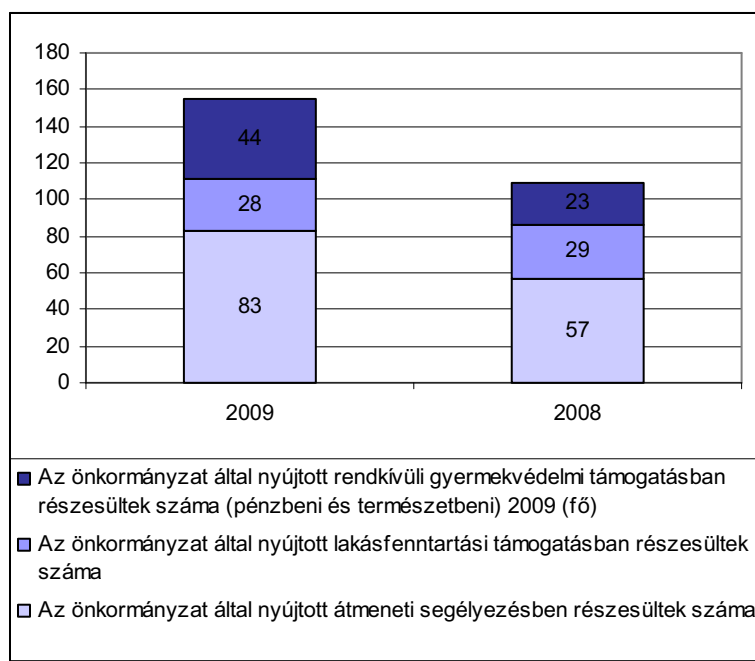
Dég-Mezőkomárom-Szabadhidvég-Lajoskomárom mikro-körzeti társulás családsegítési feladatait Szabadhidvég Község Önkormányzata a Mezőföldi Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálati Társulás erre a célra alakult szervezetét bízta meg

A jelzőrendszeres segítségnyújtást Enying Város Önkormányzata Enying Város Egyesített Szociális Intézmény elkülönült szervezete útján látja el. Folyamatosan biztosítja a vállalt feladat ellátását Enying,

Dég, Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhídvég, Lepsény, Kisláng ill. a gesztor önkormányzat Enying tekintetében a lakosság arányosan kihelyezett 100 (2007-től 125) készülék vonatkozásában.

A Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás 2006. január 1-től Enying, Dég, Lajoskomárom, Mezőkomárom, Szabadhídvég, Lepsény településekre kiterjedően központi orvosi ügyeletet tart fenn, amelyet az Emergency szerviz üzemeltet. Helye: Enyingi rendelőintézet ügyeleti helyisége.

A rendszeres szociális segélyben részesítettek száma igen magas volt 2008-ban 197, mely 2009-re visszaesett 99-re, majdnem felére. Hazánkban a vizsgálat időszak alatt folyamatosan növekedett azok száma, akik rendszeres szociális segélyben részesülnek. Ez az adat, a foglalkoztatás alacsonyabb szintjével van összefüggésben.

Az önkormányzat által nyújtott lakásfenntartási támogatás, az átmeneti segélyezés és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megfelelő indikátorai egy-egy település önkormányzati alapú segítségnyújtásának.

Összességében – amennyire a rendelkezésre álló adatokból megállapítható – a támogatás eseteinek száma az átmeneti segélyezés és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatások terén jelentősen, 35 %-kal emelkedett. Ez azt jelenti, hogy az önkormányzati szociális jellegű támogatások igénybevétele egyre nagyobb igény van.

Adatforrás: TEIR adatbázis 2008-2009

	2009	2008
A rendszeres szociális segélyben részesítettek közül foglalkoztatásban résztvevők száma	60	32
Ápolási díjban részesítettek évi átlagos száma	51	42
Ápolási díjra felhasznált összeg	18031	14198
Az önkormányzat által nyújtott átmeneti segélyezés esetei	99	73
Az önkormányzat által nyújtott átmeneti segélyezésben részesültek száma	83	57
Az önkormányzat által nyújtott átmeneti segélyre felhasznált összeg	766	425
Az önkormányzat által nyújtott lakásfenntartási támogatásban részesültek száma	28	29
Az önkormányzat által nyújtott lakásfenntartási támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)	1754	1441
Az önkormányzat által nyújtott rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetei	46	27
Az önkormányzat által nyújtott rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma (pénzbeni és természetbeni) 2009 (fő)	44	23
Az önkormányzat által nyújtott rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)	231	145
Időskorúak járadékában részesítettek évi átlagos száma	5	4
Időskorúak járadékára felhasznált összeg (1000 Ft)	1640	1568

	2009	2008
Közcélú foglalkoztatásban résztvevők száma (fő)	60	4
Közcélú foglalkoztatásra fordított összeg (1000 Ft)	33933	3226
Közfoglalkoztatási igazolvánnyal rendelkezők száma (fő)	158	208
Lakáscélú helyi támogatás összege (1000 Ft)	0	0
Lakáscélú helyi támogatásban részesültek száma (fő)	0	0
Rendelkezésre állási támogatásban részesítettek átlagos száma (fő)	197	
Rendelkezésre állási támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)	62729	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (fő)	503	449
Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma (fő)	99	197
Rendszeres szociális segélyre felhasznált összeg (1000 Ft)	36602	75605
Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatásában részesültek száma	54	67
Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatására kifizetett összeg (1000 Ft)	630	655

Adatforrás: TEIR adatbázis 2008-2009

Enyingen felnőtt és gyermek ellátást biztosító háziorvosi rendelő, védőnői szolgálat, fogorvos szakrendelés, mentőszolgálat, illetve központi orvosi ügyelet működik.

Enying lakosságának egészségi állapotát befolyásoló tényezőket a következők szerint foglalhatjuk össze:

- az orvosi alapellátás feltételeit háziorvos helyben biztosítja, szakellátás egy része a Fejér Megyei Szent György Kórház Enyingi Rendelőintézetében, a hiányzó szakellátások pedig a Fejér Megyei Szent György Kórházban vehetők igénybe;
- az életmód megfelel az országos átlagnak, annak változása, egészségesebb életmód, illetve táplálkozási szokások kialakítása felvilágosító munkát igényel;
- a környezeti hatások mértéke nem olyan jelentős, hogy kedvezőtlenül befolyásolnák a lakosság egészségi állapotát, a levegő és a víz minősége egyaránt megfelelő;
- a társadalmi, gazdasági, szociális és kulturális viszonyok megfelelnek a magyarországi települési viszonyoknak.

A Rendelőintézetben működő szakrendelések a következők:

- Belgyógyászat
- Sebészet
- Urológia
- Fül- orr- gégész
- Szemészet
- Bőrgyógyászat
- Orthopédia
- Tüdőgyógyászat
- Fizikótherápia
- Röntgen, ultrahang
- Reumatológia
- Nőgyógyászat
- Addiktológia
- Laboratórium

Hajléktalan-ellátás

Enyingen nincs hajléktalanok ellátására szakosított intézmény. Noha a hajléktalanokról pontos adatok nehezen kaphatók, elmondhatjuk, hogy számuk a városban nem jelentős.

IV.10.2. Társadalmi önszerveződések, civil szféra aktivitásának fő területei

A városban több civil szervezet működik, főként a kultúra a segítségnyújtás, a sport és szabadidő, valamint a településszépítés területén, közülük néhány jelentős aktivitást fejt ki, azonban ezen szervezetek helyi döntésekbe történő bevonása esetleges:

- Városunkért Közalapítvány
- Balatonbozsokért Alapítvány
- Barátság Nyugdíjas Klub
- Boróka Alapítvány
- Enyingi Városvédő, Szépítő és Hagyományőrző Egyesület
- Fejér Megyei Mozgássérült Egyesület Enyingi Szervezete
- "Kabókapusztá és Környéke Lakosságáért" Alapítvány
- Városi Polgárőrség
- Rozmaring Nyugdíjas Klub
- „Szirombontogató” Alapítvány az Enyingi Óvodáért

IV.11 Környezeti állapot

IV.11.1. Levegő

Egy terület levegőminőségi helyzetének meghatározásához és minőségéhez ismerni kell a vizsgált területen a környezeti levegőbe kerülő szennyező anyagok mennyiségét, a légkörben zajló fizikai és kémiai folyamatokat, és a domborzati valamint egyéb tényezőket.

A hazai vizsgálatok alapján megállapítható a légszennyező anyagok a következő forrásokból kerülnek a környezeti levegőbe:

- Ipari, mezőgazdasági szolgáltató tevékenységekből
- Közlekedési és szállítási tevékenységekből
- Lakossági és intézményi tevékenységekből

A légszennyező anyagokat kibocsátó források alapvetően két csoportba sorolhatók:

- pontszerű
- és diffúz légszennyező források

Pontszerű légszennyező forrásokat jelentenek a gépjárművek kipufogói által kibocsátott kipufogógázok, a füstgáz kémények és a különböző elszívók kürtői. A diffúz légszennyező forrásokat a különböző felületekről -alapanyag, késztermék tárolók, épületek, csarnokok nyílászárói, tárolótartályok légzői, stb.- a környezeti levegőbe kerülő légszennyező anyagok jelentik.

A településen belül jelentős diffúz légszennyező forrás még a tavasszal és ősszel végzett avar, és hulladékégetés. A diffúz légszennyező forrásokból a környezetbe kerülő légszennyezőanyagok mennyisége nem mérhető, ennél fogva kibocsátási határértékkel sem szabályozott. A megelőzést a diffúz források megszüntetése jelenti, amire a különböző tevékenységek engedélyezése során kiemelt figyelmet kell fordítani.

Enying és környezete szerencsére a kevésbé szennyezett települések közé tartozik. A településen kívül működő üzemek sem por-, sem zajszennyezést nem jelentenek. Egyre jelentősebb környezeti hatással bír viszont a településen áthaladó gépjárművek átmenő forgalma, ennek por- és zaj hatása. Légszennyezés szempontjából említésre méltó a mezőgazdasági művelésből származó porszennyeződés. Ezek ellen erdősávok telepítés évei lehet védekezni.

Időszakosan és elszórtan előfordul a háztáji állattartásból keletkező bűzhatás, de nem jelentős. A lakossági fűtésből eredő légszennyezés mértéke a gázfűtésre történő átállással jelenősen csökkent. Bejelentésre kötelezett légszennyezési pontforrás nem található a településen.

A térségben a környezeti levegő állapotát mutató imissziós adatokat a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumhoz tartozó Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat méri. Mérőhely a településen, illetve közvetlen környezetében nem található, így mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

IV.11.2. Víz

A Mezőföld területéről lefolyó vizek, a kisebb nagyobb patakok, vízfolyások közvetlenül, vagy a Sió csatornán át közvetve jutnak a Dunába. Enying egyetlen jelentős vízfolyása a Csíkgát patak.

Patak neve: Cinca - Csíkgát patak

Mederszakasz hossza: 26,5 km

Átlagos vízhozama: 0,350 m³ ls

Minimális vízhozama: 0,015 m³/s
Abszolút esése: 71 m
Átlagos esése 2,7%
Vízfolyás jellege: természetes vízfolyás

A település területe magas talajvízállású. Az összes magas talajvízzel érintett csatornaszakasz hossza: 5013m. A városban 0,8- 4,1 m között észleltek talajvizet.

Enying négy vízgazdálkodási területtel rendelkezik:
Cinca-Csíkgát patak, Enyingi ér, Józsefkúti-árok, Halastavak.

A Cinca patakhoz tartozó tavak állami tulajdonban vannak, melyek bérleményként helyi vállalkozások kezelésben állnak. A Cinca patakhoz tartozó tavakon túl Enyinghez tartozik még néhány magántulajdonban lévő kisebb tó is („Torvaj” lápi tó, Leshegytől Tisztavíz pusztáig terjedő tó). Szervezett halászati tevékenység egyik taven sem folyik, de horgászati tevékenység az Enyingi Horgászegyesület keretei között lehet gyakorolni.

A patakon ritka nagy árvizek alkalmával -becsült adatok szerint- 50 m³/s feletti vízhozam is lehetséges, egyéb időszakban pedig alig van víz benne. A kistájnak öt állóvize van, közülük 21 ha felszínnel négy természetes. Az enyingi tározó 93 ha felszínű. A talajvíz mélysége 2-4 m között van, többnyire azonban Balatonbozsoktól DK-re 6 m-ig süllyed. Mennyisége nem számottevő. Kémiaiilag meghatározható a kalcium-hidrogénkarbonátos jelleg. A területen 100 m alatti átlagos mélységgel, artézi kutak találhatók, gyakorta nagy vastartalommal.

IV.11.3. Talaj

Területe felboltozott löszös hátakból és alacsony löszláblából áll. A pannóniai beltengeri üledékből (homok, agyag), folyóvízi hordalékokból (kavics, kavicsos homok, homok) és eolikus képződményekből (homokos és típusos lösz, átmosott lösz) felépült határa mintegy ötmillió éves földtörténeti fejlődés eredménye. A felsőpannóniai időszakban Enying térségét is beltenger öntötte el, mely 500-1000 méter vastag medenceüledéket rakott le. A tengerfenék fokozatos feltöltődésével és kiemelkedésével a terület ismét szárazulattá vált. A túlnyomó részt homokos, agyagos üledékekből álló pannóniai felszín a felsőpliocén végén és a jégkorszak elején emelkedett ki megközelítőleg mai magasság árá oly módon, hogy a Balatonfűzfő-küngösi táblával egybeforrva, a Balaton-felvidék délkeleti irányába lejtőssződött, s vízhalózat is ebben az irányban alakult ki. A jégkorszak első felében (ópleisztocén) a Balaton-felvidék felől leszaladó patakok a pannóniai tábla puha üledékes takaróját letarolták, felszínébe éles medret vágtak, melyet durva kavicsos hordalékukkal töltöttek fel. A következő, az enyingi-hát mai vonalában 4-6 km széles hosszanti süllyedék alakult ki, amely a jégkorszak közepén (közép pleisztocén) aprókavicsos, murvás-homokos folyóvízi üledékkel telítődött. A felszín további formálódásában a fiatal szerkezeti mozgásoknak és a löszképződésnek volt döntő szerepe. A jégkorszak utolsó szakaszában (újpleisztocén) a kéregmozgások hatására a pannóniai rétegek lépcsőzetesen alacsonyodtak le a Sió felé, és kialakult többek között a Sió- és a Kabóka (Csíkgát)-patak, a Tikacs süllye-déke, a Balaton árka. Ettől kezdve a Balaton-felvidék vizeit a Balaton, a Tikacs süllyedék vizeit a Kabóka medre vezeti le. A hát kiemelkedésével 8-15 m magasságú lösz halmozódott fel, amely uralkodó felszíni formává vált. A mai domborzatot a jégkorszak végétől nyomon kísérhető eróziós tevékenység alakította ki. Ennek következtében alakult ki a változó vastagságú, lösszel, üledékkel fedett, völgyekkel és aszókkal tagolt és délkelet felé lejtő enyingi-hát.

A település mezőgazdasági művelés alatt álló területei közepes és jó termékenységű mezőszégi (csernozjom) talajok, amelyek gyengén-közepesen erodáltak. Fában szegény területnek számít, mivel erdeit szinte teljesen kiirtották.

A kistáj jelentős részét löszön kialakult, vályog mechanikai összetételű, termékeny mészlepedékes csernozjom talajok fedik, amelyek 23 %-a 5°-nál meredekebb lejtőkön fordul elő. A csernozjom talajok területének 15%-a szőlő, 10%-a gyümölcsös, 3%-a erdő és 72% szántóföld. A terület fennmaradó 14%-án további három talajtípus fordul elő. Enying és Lepsény környékén réti talajok a jellemzőek, ezek 6%-ot tesznek ki. További 4-4%-ot pedig a Sió és a Cinca öntés réti talaja és a Sió Balatonszabadi környéki szakaszának réti lápos talaja. Mindhárom hidromorf talajképződmény, mechanikai összetétele vályog, termékenysége V. és VII. között változik a réti talaj tói a lápos réti talajig. A réti talajok 30%-át réti öntések, 80%-át lápos rétek, 90%-át rétek borítják.

A településhez tartozó területek, talajok, talaj vizek vonatkozásában különösebben nem szennyezettek. Jelentős kockázati tényezőnek minősül a talaj minőség szempontjából az illegális hulladéklerakók, melyek felszámolása az önkormányzat számára állandó problémát jelent.

IV.11.4. Éghajlat

Enying a nyugat-mezőföld mérsékeltlen meleg, mérsékeltlen száraz, enyhe telű körzetéhez tartozik. Évi középhőmérséklete 10-10,5 C körül mozog. Az évi csapadék átlaga 575 mm, ami a tartós nyári meleggel együtt mérsékelt szárazságot idéz elő. Vízháztartása mérsékeltlen veszteséges. Fő vízfolyása a Csikgát-patak. Mellékvizei a Les-patak kivételével mind időszakos jellegűek. Állóvizeit haltenyésztésre használják.

IV.11.5. Települési környezet

A valamivel több, mint 5 km hosszú és alig egy-másfél km széles helység nem terjedős alföldi típusú, hanem sokkal inkább szalagtelepülés jellegű, melynek többek között egyik hátránya, hogy csak elméletileg jelölhetjük ki a városcentrumot. Enying tipikus kisvárosias városközponttal rendelkezik, melyre jellemző a zárt sorú sűrű beépítés az utcavonalon előkert nélkül, viszonylag kis telekmérettel. Itt helyezkedik el az intézmények döntő többsége, valamint az egyedi megjelenésű és funkciójú épületek, kastély, templomok.

A városközpont köré felfűződő területek zömét kertvárosias, családi házas beépítés jellemzi nagy zöldfelületi aránnyal. Jellemző az oldalhatáron álló beépítés előkerttel és az alacsony beépítési százalék.

Kisebb mértékben, önálló területi egységként jellemző a lakótelepi beépítés, közös tömbtelkeken geometrikus elhelyezkedésű lapos tetős épületekkel.

Elsősorban a csatolt területeken (pl.: Alsótekeres, Balatonbozsok) jellemző a falusias, családi házas beépítés, nagyobb telkekkel, alacsonyabb beépítési százalékkal a falusias életmódra jellemző telekhasználat. Megfigyelhető a kerti növények termesztése és háztáji állattartás is.

A külterületek felhasználása is a falusi, gazdálkodó életvitelnek megfelelő. Művelési ágak megoszlása Enying külterületein

Művelési ág	Terület (ha)
Szántó és szántóként használt kert	13001,
Konyhakert	76
Üvegház és fólia	71,07
Szőlő	0,04
Gyümölcs	33,19

Rét	3,9
Legelő	3,56
Erdő	803,91
Nádas	263, 10
Halastó	17,79
Termőterület	27,05
Kivett	380,21
	14225,34

A város gazdasági területein a teleszerű beépítés jellemző, technológiától függően kialakított épületekkel, nagy telekmérettel, magas beépítési százalékkal, csekély zöldfelülettel. A 2/2002. KöM rendelet szerint érzékeny természeti terület a településen nincs. A településen nem található Natura2000 által érintett terület.

IV.11.6. Csapadékvíz-elvezetés, bel-és árvízvédelem

A felszíni vízrendezés probléma körébe tartoznak a településeken belüli (belterületi) csapadékvíz elvezetési feladatok is. Rendezett csapadékvíz elvezetésre szolgáló hálózat (zárt, nyitott) jelenleg általánosan csak a települések - azok közül is inkább csak a városok, és azoknak is csak- kis részén található. A települések nyílt árkos rendszerét a meglevő, zömmel feliszapolódott árkok alkotják. A nyílt árokrendszer a település arculatát mindig rendezetlenné, ápolatlanná teszi. Még a kezelt, fokozottan karbantartott virágosan szegélyezett árkok is csak a virágzási időben, az év maximum egyharmadában tudnak javítani a látványán.

Enying város belterületeinek csapadékvíz-elvezető rendszere részleges, elégtelen és általánosan rendezetlen. A belterületi ingatlanok felszíni víz elleni védelme megnyugtatóan jelenleg nem biztosított. A belterület zömében családi házas beépítésű. A meglevő csapadékvíz-elvezető-hálózat részben zárt csatorna, zömében nyílt földárkok, helyenként burkolattal ellátva. A belterület egy jelentős részén a csapadékvíz-elvezetés az útfelületen valósul meg.

Az Enying város belterületi csapadékvizeinek befogadói az alábbiak:

- Cinca (Csikgát) patak☺/KDT VIZIG kezelésében)
A korábbi időszakban a vízfolyásra rendezési terv készült, mely még nem valósult meg. A vízfolyás jelenleg rendezetlen, a belterületi szakaszok elnádásodtak, hulladékkal telítettek. A vízfolyás rendezését célszerű rövidtávon ütemezni.
- 112 sz. közcélú vízfolyás: Józsefkuti árok /Cinca Térségi Vizi Társulat kezelésében a Balatonbozsoki bel- és külterületi szakaszokon a vízfolyás rendezendő.
- 113.sz. közcélú vízfolyás: Enyingi ér /Cinca Térségi Vizi Társulat kezelésében Enying bel- és külterületi szakaszon a vízfolyás rendezendő.
- 114.sz. közcélú vízfolyás: Csikgáti árok /Cinca Térségi Vizi Társulat kezelésében a vízfolyás bel- és külterületi szakaszon rendezendő.

IV.11.7. Ivóvízellátás

Az enyingi ivórendszer három önálló részre tagolódik:

- Enying-Balatonbozsoki Vízmű /ivóvíz és csatorna
- Kabóka-Leshegy Vízmű
- Alsótekeresi Vízmű

A vízművek minden területen önkormányzati tulajdonban vannak, és koncessziós szerződés keretében szolgáltatók üzemeltetik.

Enying-Balatonbozsok-Kabóka-Leshegy ivóvízellátását a FEJÉRVÍZ Zrt. látja el, egyedül Alsótekeres városrész ivóvízellátást szolgáltatja a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. - Balatoni Üzemigazgatósága. A helyi vízhálózattal összefüggő adatokat a következő táblázat tartalmazza.

Település neve	Össz lakás szám (db)	Vízellátásba bekötött lakások száma (db)	Vezetékes vízzel rendelkező lakások aránya (%)	Vízellátás kiépítettsége (km)
Enying	2605 db	2562 db	98,3%	47,6 km

Adatforrás: Enying Város szennyvízelvezetése és szennyvízkezelése RMT

A szolgáltató köteles fogyasztói részére- a vízközművek mennyiségi és minőségi teljesítőképességének határáig- jogszabályban rögzített minőségű ivóvizet szolgáltatni, illetve a szolgáltatási pontig ellátórendszerük kezelését és karbantartását biztosítani.

Az ivóvíz használatát követően csatorna vagy csatornabekötés híján a talajba, illetve a talajvízbe jut, elszennyezve azt. Súlyosabb gond azonban, hogy a felszínközeli talajvizek, vagy közvetlenül a szennyvizek mélységi ivóvízbázisát is tönkre tehetik. Enying Város Önkormányzata a város szennyvízelvezetés és szennyvízkezelés problémájának megoldására pályázatot nyújtott be és támogatást nyert.

A megyében a lakosságnak szolgáltatott ivóvíz alapján a vezetékes vízhálózatra bekötött háztartásoknál az egy lakosra jutó napi átlagos ivóvízfogyasztása 1998-ban alig haladta meg a 80 l/nap mennyiséget. Napjainkban a háztartások kedvező, korszerű felszereltsége mellett takarékos vízfogyasztású berendezésekkel is - az egészséges életmód, a higiénikus környezet biztosításához egy lakosra jutó vízfogyasztásnak min. 150 l/nap mennyiséget kell feltételezni.

IV.11.8. Gázellátás

A településen a gázközművek kiépítettsége teljesnek mondható, a jelenlegi igényeket a meglévő kapacitások megfelelően ellátják. A gázellátást biztosító cég az E-ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt.

IV.11.9. Elektromos energia

A közvilágítási berendezések elemein belül megkülönböztethetjük az aktív (fényforrás irányába haladó készülékek) és passzív elemeket (közvilágítás célját szolgáló tartószerkezetek, vezetékrendszer stb.) Enying város a közvilágítási szolgáltatást az E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Részvénytársaságtól veszi igénybe.

IV.11.10. Kommunikációs hálózat

A távbeszélő-hálózat kiépült, valamennyi vezeték nélküli táv- és hírközlési szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani. A vezetékes telefon-szolgáltatást a Magyar Telekom Rt. - a MATÁV Rt. jogutódja - végzi.

Közfürdőre vonatkozó közmű és közterületi adatok	
Állami belterületi közutak hossza 2009 (km)	10,05
Állami közutak területe 2009 (1000 m ²)	76,40
Az összes gázcsőhálózat hossza 2009 (km)	62,00
Közfürdő hálózat hosszából elválasztó rendszerű szennyvízcsatorna hossza 2009 (km)	2,20
Közfürdő ivóvízvezeték-hálózat hossza 2009 (km)	49,20
Közfürdő szennyvízcsatorna-hálózat hossza 2009 (km)	2,20
Önkormányzati kiépítetlen járda hossza 2009 (km)	0,43
Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza 2009 (km)	111,55
Önkormányzati kiépített járda hossza 2009 (km)	41,71
Önkormányzati kiépített út és köztér hossza 2009 (km)	32,81
Önkormányzati kiépített út és köztér területe 2009 (1000 m ²)	112,67
Rendszeresen tisztított közterületből a burkolt belterületi utak területe 2009 (1000 m ²)	69
Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek száma 2009 (db)	1
Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területe 2009 (m ²)	1400
Összes zöldterület területe 2009 (m ²)	85734

IV.11.11. Zöldterület-gazdálkodás

A környezeti tényezők közül ez, azaz elem, melynek fejlesztése, illetve a fenntartás magas színvonala jótékony, javító hatással van a többire. A megcélzott turisztikai fejlesztések és a kellemes és vonzó lakókörnyezet kialakítása megkívánja a település parkosítását, a bel- és külterület fásítását, mely a szerkezetileg különálló településrészek egységes szerkezetbe rendezésének egyik eszköze.

A belterületi parkokra nagy gondot fordít az önkormányzat. A virágosítás eredményei a kertekben és az utcákon egyaránt szemmel láthatók, azonban további ez irányú fejlesztési törekvések is tapasztalhatóak. Fontos lenne a városközpont rehabilitációja során a hidroglobusz körüli park és a Szabadság tér, a kastély park zöldfelületi rekonstrukciója.

Az önkormányzat fejlesztéshez kapcsolódó átfogó célja: olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek összességben a településképet jelentős javulást eredményez, hozzájárulnak továbbá a települési lakosság életminőségének javulásához, korszerű és a mai kor követelményeként megfelelő településképet kialakításához. A fejlesztés pozitívan hat továbbá a terület környezeti és épített környezetének állapotára.

Enying Város Önkormányzata minden évben meghirdeti a "Virágos Enyingért, Szép Környezetért" virágosítási, parkosítási és környezetszépítési versenyt. A verseny célja: kulturált, környezetbarát, vendéghívó településképet kialakításának elősegítése.

A verseny két kategóriában kerül meghirdetésre:

1. kategória: magánszemélyek
2. kategória: vállalkozások, intézmények, jogi személyek, civil szervezetek.

A verseny elbírálásának szempontjai: - közterület parkosítás, tartós díszítés, - hangulatos előkertek, kapubejárók, virágos balkonok kialakítása - lakóházak, intézmények virágosítása, növényi díszítése, különös tekintettel a házak és intézmények előtti közterületekre - üzleti bejáratának csinosítása, szépítése - a virágosítás, parkosítás, környezetszépítés minősége és esztétikai hatása.

A közterületek, zöldterületek fenntartásáról, fejlesztéséről folyamatosan gondoskodni kell. Ezt a feladatot a településen az önkormányzat szolgáltató intézménye végzi. A belterületi részekben a

település zöldfelületi kiépítettsége közepes szintűnek mondható. Kevés az olyan közcélú park, rekreációs terület, ahol átgondolt kerttervezéssel találkozunk. Az utak melletti közterületeken ugyan elég nagyszámú fa illetve cserje található, de azok kevés díszítőértékkel bírnak. A lakóutcák zöldterületei rendezett képet mutatnak, a városképet nagymértékben rontja a sok léghánel. A közterületek fásítása a szűk utcák esetében nem megoldható.

Új utcák kialakításánál helyet kell biztosítani az út melletti fasoroknak. A különböző funkciójú területek közé célszerű többsoros növényzetet, fasort vagy cserjesort ültetni. Az így kialakított zöldsáv elválasztja, de egyben össze is kapcsolja a különböző funkciójú területeket.

Közterületeken történő fásításokhoz, parkosításokhoz elsősorban a kis- illetve közepesen nagy lombkoronát nevelő, illetve jelentősebb díszítőértékkel bíró, színes lombú fák javasoltak. A jó levegőminőség érzékenyebb fajok telepítését is lehetővé teszik. Előnyben kell részesíteni a területre jellemző őshonos fafajokat.

Enying Város belterületi zöldterületei a következők:

- Rózsaparki közterület (2754/43 hrsz)
- Szabadság tér
- Balatonbozsok – posta előtti park
- Marosi út - Cinca-patak melletti sáv (2760 hrsz.)
- Cifra kert-kö (1474/3 hrsz.)
- Cifra kert Ny-i (1474/35 hrsz.)
- Tornyos Iskola melletti sáv (267 hrsz)
- Hősök tere (2009 hrsz)
- Kossuth utca (2293 hrsz.)

IV.11.12. Közlekedés

A város főútja a 64-es másodrendű főút, amely Lepsény és Simontornya között fut, elsősorban a Mezőföld déli része és Tolna megye M7-es autópályával való összekötését, valamint a középső országrész kelet-nyugat irányú közlekedését szolgálja. Erre két út: egy Siófok - Balatonszabadi és egy Lajoskomárom felől érkező mellékút a településen, egy Polgárdi - Kisláng - Mátyásdomb felől érkező pedig a településközponttól öt kilométerre, délre csatlakozik. Továbbá a főutakra a kisebb településrészek, külterületi lakott helyek burkolt útjai csatlakoznak.

A település jól megközelíthető, a 64. sz. főút tulajdonképpen ketté szeli a települést. Nem messze található az M7 autópálya és a 7.sz. főútvonal. A 7.sz. 1. rendű és a 64.sz. II. rendű főutak kereszteződése körforgalmi csomópont.

Helyi járatú autóbuszok bonyolítják le a forgalmat a városközpont és a külterületek, Kabókapusztá, Leshegy-Ófalu, Alsótekeres, Balatonbozsok között. Egyre költségesebb az önkormányzat számára, ezért folyamatosan napirenden van a probléma.

A vasúti forgalom szünetel 1998 óta. A megszüntetett 49-es számú Lepsény- Tamási-Dombóvár vonalon vonatok helyett vonatpótló autóbuszok jártak 2007. március 3-ig.

A távolsági autóbuszjáratok - melyek a városon áthaladnak, és a központban megállnak - száma meghaladja a 12 járatot. Helyi Volán kirendeltség működik. A távolsági közlekedésben meghatározó szerepet foglal el: járatok kötik össze: Budapesttel, Győrrel, Keszthellyel, Keszteméttel, Szegeddel, Szekszárdal és Szombathellyel. Enyinget Dunaföldvárral, Veszprémmel, Székesfehérvárral és

Siófokkal és a környező településekkel kötik össze sűrű autóbuszjáratok.

A kamion és nehézforgalom a tűréshatáron van. Az Enyingen áthaladó személygépkocsik száma a Balatoni idényben májustól októberig terjedő időszakban tetőzik. A forgalmi rend megváltoztatása, parkolás, sebességkorlátozás, tájékoztató táblák elhelyezése soron következő feladat.

A belső úthálózat legtöbbje aszfalt burkolattal rendelkezik, kisebb részük talajstabilizált vagy zúzottkőves borítású.

A helyi közutak és járdák állapota több helyen nem megfelelő. A mellékutak állapota egyrészt az úttest minősége, teherbírása és azok elégtelen szélessége miatt nem kielégítő. A meglévő mellékúthálózat fejlesztése mellett új utak építésére is szükség van.

A településen és környékén a kerékpározók biztonsága érdekében szükség van kerékpárút-hálózat kialakítására, mely az önkormányzat tervei között már évek óta szerepel. A kerékpárút-hálózatot regionális szinten szükséges kialakítani, hogy a szomszédos településekkel meglegyen a kapcsolat.

A Kossuth Lajos utca forgalomterhelésének enyhítését nem lehet megoldani csupán forgalomtechnikai intézkedésekkel, jelzőtáblák kihelyezésével, jelzőtáblákkal jelzett súlykorlátozással, azonban ezek kiépítése is sokat segítene a probléma enyhítésében. Azonban amíg nem létesülnek olyan utak, amelyek reális alternatívát nyújtanak a Kossuth Lajos utca tehermentesítésére, addig nem várható, hogy a tehergépjárművek betartják a jelzőtáblákkal jelzett súlykorlátozást.

A település külső közlekedési kapcsolatait a belső úthálózat gerincét a 64. sz. főút, illetve annak átkelési szakasza adja. A 64. sz. főút országos másodrendű főút, mely a 61. sz. főút (Simontornya) és a 7. sz. főút Enying között vezet. Hossza 37,549 km. Hálózati jelentőségét az a szektorforgalom adja, mely a Balaton (Székesfehérvár, illetve Veszprém) és Dunaföldvár között ad kapcsolatot a 6. sz. út vonalával, a Budapest-Pécs tengellyel, valamint a Duna hídon keresztül a Duna-Tisza közével. Ezen a vonalon van az egyik legrövidebb út az ország közepe és a Közép-, illetve a Nyugat-dunántúli régiók között.

A megyei területrendezési terv Enying térségében, főleg a nagytérségi közlekedési kapcsolatok viszonylatában jelentős fejlesztéseket tartalmaz, melyeknek lehet hatása Enying városára is:

- Az M8 jelű gyorsforgalmi út térségen való átvezetése, mely út elérhetővé válna a 7. sz. főút igénybevétele Lepsénynél, vagy a tervezett M65 jelű gyorsforgalmi úton keresztül a várostól D-re.
- A másik nagytérségi kapcsolatokat érintő fejlesztés a tervezett M65 jelű gyorsforgalmi út, mely a várostól, a város lakóterületi egységeitől D-re vezet, és csomópontot képez a 64. sz. főúttal és a tervezett M8 jelű gyorsforgalmi úttal.

Az M8 sz. út elkészülte esetén a Duna-Tisza köze és a Balaton K-i sarka közötti szektorforgalmak nagy részét magához vonzaná, illetve lehetővé válna ennek a forgalomnak a két út közötti megosztása. Ennek elkészültéig azonban ennek az útnak a forgalma, teher és nehéz tehergépkocsi forgalma természetes módon nő.

A térséget érintő közlekedéshálózati fejlesztések után a célforgalmon túl a szokásokból eredő, a rövidebb útvonalat választó, a gyorsforgalmi hálózathoz kizárt és esetleg a szándékosan ide vonzott (idegenforgalom, kereskedelem stb.) forgalom fogja terhelni a 64. sz. főút vonalát. Az előző estben a forgalom összetevői közül inkább a tehergépjárművek, nehéz tehergépjárművek, lassúforgalmi járművekre, míg az utóbbinál a személygépkocsik illetve kerékpárok forgalmára kell számítani.

A gyorsforgalmi úthálózat kiépítéséig azonban a 64. sz. főút átkelési szakaszára vegyes forgalom terhelődik, mely a települést tehermentesítő szakasz elkészültéig a város közlekedési gerincét képező főút átkelési szakaszán halad.

IV.11.13. Szennyvízkezelés

Településünk –ivóvíz hálózatának hossza 48,9 kilométer, a kiépített közüzemi csatornaközmű hálózat hossza 2,2 kilométer, azaz 4,5 %-os a város csatornázottsága. A házi bekötések száma jelenleg 161 db. A jelenlegi kis kapacitású, a lakóterületek közvetlen határán lévő szennyvíztisztító (2 db SZK 40), már megépítése idején is korszerűtlen volt, az előírt víztisztasági paramétereket teljesíteni nem tudja, kapacitása 100 %-ban lekötött, üzeme összességében túrt állapotúnak tekinthető. A csatornázottság csekély mértékéből fakadóan a település összes vízfelhasználásának túlnyomó hányada települési folyékony hulladék formájában jelenik meg

A meglévő szennyvíztisztító telep Enying város külterületén, a 0151 hrsz-ú területen helyezkedik el. A tisztított szennyvíz befogadója a Csík-gát patak 9+193 km szelvénye. A tisztított szennyvíz elvezetésére 90 fm 300 mm-es, gravitációs csatorna szolgál. A szennyvíztisztító telepen 2 db eleveniszapos szennyvíztisztító berendezés üzemel, melyet kézi tisztítású rácsáblával kombinált osztóakna és fertőtlenítő medence, valamint fordítóakna egészít ki. A szennyvíztisztító telep üzemeltetője a Fejérvíz Zrt., tulajdonosa Enying Város Önkormányzata.

A települési folyékony hulladékot (szippantott szennyvíz) és szennyvíziszapot Enying Város Szolgáltató Intézményével kötött szerződés szerint helyi vállalkozók szállítják el. A szállításhoz szippantó kocsik, illetve szippantó pótkocsival ellátott mezőgazdasági vontatók állnak rendelkezésre. A szolgáltatás biztonsága nagy, mivel a gyűjtési-szállítási feladatokra több vállalkozó is rendelkezésre áll. Mind a települési folyékony hulladék, mind pedig a kommunális szennyvíziszap szántóföldi elhelyezésre kerül, vagy közvetlenül, vagy az Enying Város Szolgáltató Intézménye által üzemeltetett 047/24 hrsz. alatti szennyvízleürítő medencében történő átmeneti tárolás után.

A településen 220 ingatlant ellátó szennyvízcsatorna hálózat van kiépítve. A településen a szennyvizeket házi gyűjtőkbe vezetik, melyek vízzárósága kétes, a gyűjtőkből a szennyvíz egy része közvetlenül a talajba jut, károsítva annak élővilágát, a felszín alatti vizeket.

2010-ben a Környezet és Energia Operatív program (KEOP) szennyvízelvezetés és tisztítás egyfordulós pályázati konstrukciója keretén belül pályázatot és nyert vissza nem térítendő támogatást a város szennyvízkezelési problémáinak megoldására. A megvalósítás befejezése várhatóan 2013. év vége. A beruházás során Alsótekeres és Leshegy településrész kivételével kiépül a gyűjtőhálózat. A csatornázatlan területeken gravitációs szennyvíz elvezetési technológia kialakítása, szerelt rendszerű csatornahálózattal tervezett, 11 db központi átemelő telep beépítésével.

IV.12 Kulturális és természeti örökség védelme

IV.12.1. Települési és épített környezet

A táj mesterséges alkotói alapján való csoportosítása:

- művelésbe vont területek (szántók, szőlők, gyümölcsösök)
- települések, építmények (város, falu, tanya)
- vonalas létesítmények (utak, vasutak, csatornák, távvezetékek) -külszíni bányák (kő, szén, kavics)
- termőtáj
- lakótáj
- ipari táj
- üdülőtáj

Fontos feladatunk a különböző korokból ránk maradt építészeti alkotások megőrzése. Ezek a település arculatának jellegzetes meghatározói, megfelelő védelmük közös érdekünk. Ez vonatkozik egy-egy épületre, jellegzetes utcáskorra, de a településkép egészére is.

Ez alapján az épített környezet még fennmaradt egyedi értékeit helyi védettség alá kell helyezni, annak érdekében, hogy a település múltjának még meglévő, értékes elemei fennmaradjanak.

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése.

A város polgárainak, a településre érkező vendégek, az átutazók közérzetét alapvetően befolyásolja a település közterületeinek, utcáinak állapota, tisztasága, rendezettsége. Rendezett településkörnyezeti megjelenés, gondozott utcák jellemzik a települést. Összességében megfelelő a városkép.

A települési környezet állapotát jellemző tényezők:

- az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete,
- az iparból és közlekedésből adódó légszennyezés,
- a közterületek állapotának elhanyagolása pénz hiányában,
- a települési zöldfelület aránya.

Az emberi egészség alakulásának környezeti összefüggései:

Az épített környezet állapotával kapcsolatos fő problémák:

- a lakásállomány, a lakóépületek állapotának romlása, (lakásállomány),
- a középületek, közterek (pénzügyi források hiánya, kialakult emberi
- magatartásformák, viselkedéskultúra) (közlekedés),
- műemlék jellegű épületek állapotromlása.

Többutcás szalagtelkes település a Mezőföld nyugati részén, az ún. enyingi-háton fekszik. Belterülete Csíkgát- vagy Kabóka-patak partján, 136 méter tengerszint feletti magasságban található.

A valamivel több, mint 5 km hosszú és alig egy-másfél km széles helység nem terjengős alföldi típusú, hanem sokkal inkább szalagtelepülés jellegű, melynek többek között egyik hátránya, hogy csak elméletileg jelölhetjük ki a városcentrumot.

Enying tipikus kisvárosias városközponttal rendelkezik, melyre jellemző a zárt sorú sűrű beépítés az utcavonalon előkert nélkül, viszonylag kis telekmérettel. Itt helyezkedik el az intézmények döntő többsége, valamint az egyedi megjelenésű és funkciójú épületek, kastély, templomok.

A városközpont köré felfűződő területek zömét kertvárosias, családi házas beépítés jellemzi nagy zöldfelületi aránnyal. Jellemző az oldalhatáron álló beépítés előkerttel és az alacsony beépítési százalék.

Országos védelem alatt álló műemlék épületek:

R. k. templom (Nepomuki Szent János)

nyilvántartási szám: 1696

Kossuth Lajos u.

hrsz.: 2295/1

klasszicista

1841

Település központjában, nagyobb teresedés közepén, szabadon álló, keletelt, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos templom, a szentély felé kontyolt nyeregtetővel, a szentélyhez kétfelől csatlakozó, azonos magasságú bővítményekkel. Főhomlokzaton hat toszkán oszlop által tartott timpanon, a négyzetes toronytest a timpanon takarásából emelkedik ki. A portikusz mögött kőkeretes, szemöldökgyámos bejárati ajtó, fölötte feliratos tábla. Oldalhomlokzatain szélről sarokpilasztterekkel hangsúlyozott rizalitok, övparkányon íves parkányú félkörös ablakok, töretlenül körbefutó háromrészes főparkány és fölötte attikafal, a szentélyt a parkányok közé fogott ablakosor világítja meg. Dongaboltozatos hajó, félkupolával fedett szentély, a mellékterek csehsüveg- és teknő boltozatosak, a bejárati oldalon két oszlopra támaszkodó, tömör mellvédes karzat.

Építette hg. Batthyány Fülöp 1838–1841-ben (építész: Alois Pichl, Vajta Ferenc uradalmi építőmester és Hanauer György tatai építőmester). A II. világháború pusztításait 1949-ben hozták helyre (Szánthó Lajos restaurátor). Belső felújítás 1965-ben, a külső 2002-ben volt.

Uradalmi épület

nyilvántartási szám: 1698

Szabadság tér 2.

hrsz.: 1470

18. század vége

Település központjában, az r. k. templom (trsz.: 1696) és a kastély (trsz.: 1697) között, főszárnyával utcavonalon, mellékszárnyával telekhatáron álló, L alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. Erősen átalakított homlokzatú. Egytraktusos alaprajzi elrendezésű, az utcai szárny előtt lapos dongával fedett oldalfolyosó fut, az árkádsor részben befalazva. Kapualja két szakaszos, csehsüveg boltozatos. Épült a 18. század végén. Jelenleg szociális otthon.

Batthyány-kastély és parkja

nyilvántartási szám: 1697

Szabadság tér 16.

hrsz.: 1474/58

késő barokk 1806 előtt

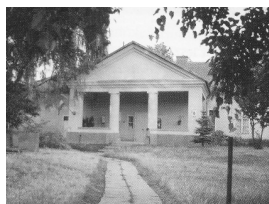
Település központjában, az r. k. templomtól (trsz.: 1696) DNy-ra, szabadon álló, U alaprajzú, részben alapincézett, kontyolt nyeregtetős épület Főszárnya emeletes, mellékszárnyai földszintesek. Főhomlokzatának közepén enyhén előreugró, timpanonnal lezárt középrizalit. Sávozott vakolatarchitektúra, a földszinti ablakok vakolatkváderes keretezésűek, az emeletiek könyöklő- és szemöldökparkányos, szalagkeretesek. Az udvari homlokzat tengelyében erősen előreugró, timpanonnal lezárt középrizalit, a kocsibehajtó fölött pilaszterpárookra támaszkodó erkély. A főszárny középfolyosós, a mellékszárnyak oldalfolyosós alaprajzi elrendezésűek. Építette gr. Batthyány Lajos 1806 előtt a D-i szárnyba beépült korábbi épület felhasználásával. Öröklés útján jutott a Draskovics családhoz 1870-ben, majd a 1895-ben gr. Csekonics Endre vásárolta meg, aki a 20. század elején

eklektikus stílusban átépíttette. A II. világháborúban erősen megrongálódott, először iskolát, majd 1959–1962 között orvosi rendelőt alakítottak ki benne. Parkját jelentősen megcsonkították.

Helyi védetség alatt álló építmények:

Református templom	(782 hrsz)
Evangélikus templom	(2010 hrsz)
Temető kápolna	(2260 hrsz)
Okmányiroda	(537 hrsz)
Herceg Batthyányi Fülöp általános iskola	(1304 hrsz)
Volt malom	(2262 hrsz)
Balatonbozsok, katolikus templom	(236 hrsz)
Balatonbozsok, ravatalozó	(236 hrsz)
Balatonbozsok, "tornyos iskola"	(269 hrsz)
Balatonbozsok, Schrikker-kastély (óvoda)	(39 hrsz)
Árpád szobor	(2294/4 hrsz)
Szent-Györgyi Albert mellszobor	(1475/45 hrsz)
Feszület "tornyos iskola" előtt	(269 hrsz)

és a

Balatonbozsok, Schrikker-kastély

Szabadság tér 16.

hrsz.: 39

Eklektikus, klasszicista elemekkel

Balatonbozsok legnagyobb birtokosai 1851-ben a Jankovich, a Sztojanovits, a Germanecz és a Balassa családok tagjai voltak. A Schrikker familia viszonylag későn, az 1920-as években került a településre. Kúriáját is ekkor építhette fel eklektikus stílusban, melyben a klasszicista elemek meghatározóak.

Szabadon álló, földszintes, téglalap alaprajzú épület. Főhomlokzatán 2 oszlop és 2 pillér által tartott timpanonos, mellvédes középrész látható, mely erősen kilép a fal síkjából. A homlokzati szakaszon 3-3 ablak húzódik.

Az államosítás során a birtokokat és a kúriát elvették tőle, a 1950-ben az épületben tantermet alakítottak ki és az óvodát is ekkor helyezték el falai között. A kúria melyet kisebb park övez - jelenleg is óvodaként működik.

Természeti környezet

A 2/2002. KöM rendelet szerint érzékeny természeti terület a településen nincs. A településen nem található Natura 2000 által érintett terület.

IV.13 Korábbi időszak fejlesztései

Hazai pályázatokból kistérségre jutó pályázatok adatai 2005-2010 között

Régió	Kistérség	Kedvezm.	Helyzet	Projekt száma	Támogatás (MFt)	Költségigény (MFt)	Egy főre jutó tám. (Ft)
KD (2)	Enyingi (3703)	K	H	48	405	649	18 035

Európai Unió pályázatokból kistérségre jutó pályázatok adatai 2005-2010 között

Régió	Kistérség	Kedvezm.	Helyzet	Projekt száma	Támogatás (MFt)	Költségigény (MFt)	Egy főre jutó tám. (Ft)
KD (2)	Enyingi (3703)	K	H	35	954	2 220	42 459

Enyingen az alábbi, város céljai szempontjából fontos fejlesztések kerültek megvalósításra az elmúlt 5 évben:

Pályázó neve	Egységes cél	Projekt célja	Költségigény (eFt)	Támogatás (eFt)	Projekt kezdet	Projekt vége	Tám. rend.
ENYING VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	TEKI-Önkormányzati tulajdonú és alapfeladataihoz kapcsolódó intézmények beruházásai	<u>ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONÚ KÖTELEZŐ FELADATOT ELLÁTÓ INTÉZMÉNYEK FEJLESZTÉSE</u>	5 287	3 700	2006.06	2008.06	TEKI
ENYING VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	ÖNKORMÁNYZATI FELADATKÖRBE TARTOZÓ, ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONRA VONATKOZÓ FEJLESZTÉSEK TÁMOGATÁSA	<u>VÁROSI BÖLCSDÉ TETŐFELÚJÍTÁSA</u>	6 695	5 356	2007.07	2007.10	CEDE
ENYING VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	TEKI- Termelő infrastruktúra felújítása + mezőgazd.-i tev. -hez szükséges bekötő, összekötő utak	<u>BELTERÜLETI UTAK KÁTYÚZÁSA</u>	2 777	1 900	2005.06	2006.09	TEKI
ENYING VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	TEKI-Önkormányzati tulajdonú és alapfeladataihoz kapcsolódó intézmények beruházásai	<u>ÁLTALÁNOS ISKOLA TETŐSZERKEZETÉNEK JAVÍTÁSA</u>	6 378	4 464	2005.06	2005.09	TEKI
ENYING VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Idegenforgalom fejlesztése	<u>BARANGOLÁS A MEZŐFÖLDÖN - ENYING ÉS TÉRSÉGE KIADVÁNY</u>	1 649	1 072	2005.08	2005.12	TFC
ENYING VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	FELÚJÍTÁS, REKONSTRUKCIÓ- Infrastruktúra, úthálózat	<u>SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ BENTLAKÁSOS SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY KIALAKÍTÁSA</u>	159 708	80 000	2005.07	2007.06	TFC
ENYING VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	ÖNKORMÁNYZATI FELADATKÖRBE TARTOZÓ,	<u>HERCEG BATTHYÁNY FÜLÖP GIMNÁZIUM ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA</u>	11 039	7 034	2008.08	2009.01	CEDE

Pályázó neve	Egységes cél	Projekt célja	Költségigény (eFt)	Támogatás (eFt)	Projekt kezdete	Projekt vége	Tám. rend.
	ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONRA VONATKOZÓ FEJLESZTÉSEK TÁMOGATÁSA	<u>TETŐFELÚJÍTÁSA</u>					
MEZŐSZÖV Mezőgazdasági Szövetkezeti Zártkörűen Működő Részvénytársaság	A mezőgazdasági beruházások támogatása	<u>mezőgazdasági gépbeszerzés</u>	88 528	35 022	2005.01	2005.06	AVOP-1
Mikó Ferenc	A mezőgazdasági beruházások támogatása	<u>Mezőgazdasági erő és munkagépek beszerzése</u>	27 420	10 847	2005.03	2005.09	AVOP-1
Varga József	A mezőgazdasági beruházások támogatása	<u>A jó minőségű magágy előkészítés érdekében ásóborona, kombinátor beszerzése, a gabona félék betakarításhoz terménybeszállító kocsi beszerzése.</u>	16 684	6 600	2005.03	2005.10	AVOP-1
MEZŐSZÖV Mezőgazdasági Szövetkezeti Zártkörűen Működő Részvénytársaság	A mezőgazdasági beruházások támogatása	<u>Új gbonatároló kapacitás létesítése</u>	250 000	89 955	2005.07	2005.12	AVOP-1
Mayer János	A mezőgazdasági beruházások támogatása	<u>Kertészet fejlesztését szolgáló erőgép beszerzése</u>	5 907	2 658	2005.01	2005.02	AVOP-1
Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár	A felnőttképzés rendszerének fejlesztése	<u>Kistérségi felnőttképzést támogató központok kialakítása</u>	44 334	44 334	2006.05	2007.10	HEFOP-3
Materiale 2007 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Vállalati szervezet-fejlesztés, korszerű folyamat-menedzsment ösztönzése	<u>Vevő orientált ügyfél kapcsolat kezelés (CRM) és ezzel összefüggő beszerzési, logisztikai rendszer kialakítása WEB portál és távmunka (csoport munka) támogatással a Materiale 2007 Kft-nél</u>	5 720	2 860	2010.04	2010.09	GOP-2
"BORÓKA" Mozgássérült Gyermek Fejlesztéséért Alapítvány	A fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok	<u>Óvjuk a Földet, vigyázzuk a Mezőföldet</u>	5 156	4 898	2010.01	2010.12	KEOP-6
Fe-Cu Fémfelvásárló Kft.	Vállalati szervezet-fejlesztés, korszerű folyamat-menedzsment ösztönzése	<u>ISO 9001 szabvány előírása szerinti minőségirányítási rendszer bevezetése és tanúsíttatása</u>	1 600	800	2007.10	2008.10	GOP-2
INCON-LOGISTIC Nemzetközi Logisztikai Tanácsadó és Szolgáltató Kft.	Vállalati szervezet-fejlesztés, korszerű folyamat-menedzsment ösztönzése	<u>ISO 9001:2000 szabvány szerinti minőségirányítási rendszer bevezetése és tanúsíttatása az INCON-LOGISTIC KFT-nél.</u>	1 203	601	2008.01	2008.08	GOP-2
FERTILIA	Vállalkozások	<u>A piaci igényeknek megfelelő</u>	235 609	94 240	2008.09	2010.08	GOP-2

Pályázó neve	Egységes cél	Projekt célja	Költségigény (eFt)	Támogatás (eFt)	Projekt kezdete	Projekt vége	Tám. rend.
Agrokémiai és Logisztikai Kft	technológiai korszerűsítése	<u>műtrágya keverékek előállításának komplex technológiai fejlesztése a Fertília Kft-nél</u>					
Mikó & Mikó Kft.	A mezőgazdasági beruházások támogatása	<u>Silólétesítmény építése</u>	32 068	12 686	2005.06	2005.09	AVOP-1
Mikó & Mikó Kft.	A mezőgazdasági beruházások támogatása	<u>Mezőgazdasági gépek beszerzése</u>	13 975	5 529	2005.03	2005.05	AVOP-1
Magyar és Társa 2000 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Vállalkozások technológiai korszerűsítése	<u>Magyar és Társa Kft-nél eszközbeszerzés és informatikai fejlesztés.</u>	2 146	1 073	2009.06	2009.12	GOP-2

V SWOT analízis

Ebben a fejezetben a helyzetelemzésre támaszkodva először táblázatos formában, majd szövegesen is összefoglaljuk Enying erősségeit és gyengeségeit, esetleges fejlesztési, fejlődési lehetőségeit, és az ezzel kapcsolatban felmerülő veszélyeket. A SWOT elemzés során külön csoportokba soroltuk az egyes elemeket a befolyásoló környezet alapján: a természeti, gazdasági, társadalmi, jogszabályi, épületek, infrastruktúra, városműködés kategóriákba.

Erősségek		Gyengeségek	
Természeti	Kiváló termőhelyű területek Szennyvízproblémák hatékonykezelése	Természeti	Gyalogos és lovas-túra útvonalak korlátozott száma A főút miatt nagy átmenő forgalom – környezetszennyezés
Gazdasági	Jó minőségű termőföld, mely sokrétű agrár és kertészeti hasznosítást tesz lehetővé Fejlesztésre alkalmas területek Lakásállomány erőteljes fejlődése	Gazdasági	Alacsony vállalkozói aktivitás Egyoldalú gazdasági szerkezet Nem alakult ki térségre jellemző idegenforgalom Idegenforgalmat kiszolgáló kínálati oldal fejletlen Korlátozott turisztikai kínálat a településen és környékén A vállalkozások zöme kis tőkeerejű egyéni vállalkozás Kevés állandó munkahely
Társadalmi	Kedvező korstruktúra térségi szinten Szociális ellátás helyben történő biztosítása Szakképzett munkaerő (mezőgazdaság, ipar) Működő civil szervezetek Jó kapcsolattartás az intézményekkel	Társadalmi	Természetes fogyás Vándorlási veszteség Központi településrésztől különálló településrészek lakónépességének csökkenése Vállalkozó szellem erősítése a helyi lakosság körében Megváltozott lakosság összetétel Szegregált területek kialakulása
Jogszabályi	Helyi rendeletek, szabályzatok kidolgozottak, átláthatók	Jogszabályi	Túlszabályozott törvényi háttér
Épületek	Az ősi organikus településszerkezet jelentős részének fennmaradása Építészeti értékek (kastély, templom)	Épületek	Szétaprózott településszerkezet, karakteres településképp A szükséges minőségi és mennyiségi fejlesztések, felújítások elmaradása; Közösségi rendezvénytér hiánya
Infrastruktúra	Jó közlekedési lehetőségek	Infrastruktúra	Kerékpárutak összekapcsolódásának hiánya Akadálymentesítés alacsony szintje Utak, járdák minőségének gyors romlása
Városműködés	Tapasztalt szakemberekből álló önkormányzat	Városműködés	Nem hatékonyan működő intézmények (fenntartás, üzemeltetés) Rendezvények hatékonyabb szervezése

Lehetőségek		Veszélyek	
Természeti	Helyi környezeti erőforrások minél szélesebb körű felhasználása; Környezetkímélő turizmus erősítése Energiagazdálkodás korszerűsítése Települési zöldfelületek arányának növelése – (településközpont)	Természeti	Csatornahálózat kialakításáig, és a rákötésekig a felszíni vizek szennyezése növekszik
Gazdasági	Helyi mikro, kis- és középvállalkozások erősítése, beszállítói hálózatokhoz való csatlakozása Mezőgazdasági termékinálat, helyben történő feldolgozás bővítése Kiegészítő turisztikai fejlesztések (kínálatbővítés) Természetföldrajzi előnyök kihasználása; Fejlesztésre alkalmas területek a településen; Mezőgazdasági és egyéb ágazatok gazdaságfejlesztése Város kistérségi központként történő fejlesztése	Gazdasági	Társadalmi-gazdasági szabályozók kiszámíthatatlansága EU-s mezőgazdasági normatíva szabályozás A szükséges minőségi és mennyiségi fejlesztések elmaradása; A konkurencia megerősödése; Tőkehiány
Társadalmi	Iskolázottsági szint emelése Aktív, elhivatott, tenni akaró civil szervezetek; A testvérvárosi kapcsolatok intenzívebb kihasználása a gazdasági és idegenforgalmi kapcsolatok erősítésére. Környezettudatos nevelés támogatása Egészségmegőrző nevelés, iskolai prevenció támogatása, szűrővizsgálatok hangsúlyozása Szabadidő hasznos eltöltéséhez lehetőségek biztosítása (főképp a fiatalok számára)	Társadalmi	A szükséges kistérségi összefogás elmaradása a gyakorlatban; Növekvő munkanélküliség Városból kiszoruló deviáns elemek megjelenése
Jogszabályi	Helyi szabályozás átláthatóságának fenntartása	Jogszabályi	Környezetvédelem nem megfelelő szintje
Épületek	Lakóterületi bővítési lehetőségek Építészeti egységes településkép kialakításának igénye; Épületek rendszeres karbantartása, felújítása Hatékony intézményüzemeltetés	Épületek	Meglévő épületállomány állagromlása Épített környezet romlása
Infrastruktúra	Járdák felújítása, akadálymentesítése Parkolók építése Kerékpárutak építése Elkerülő út építése Csapadékhálózat fejlesztése	Infrastruktúra	Növekvő közüzemi díjak
Városműködés	Termékcsomaggá rendezhető, mozaikos vonzerők kialakítása, zöldturizmus erősítése Rendezvények hatékonyabb koordinációja	Városműködés	Bevételek csökkenése

A veszélyek azokat a külső negatívumokat jelentik, melyek, lehet, hogy bekövetkeznek, ha a település nem ismeri fel időben a problémát, és nem fejleszt időben. Hangsúlyozzuk itt, hogy a veszélyek nem azonosak a gyengeségekkel - a gyengeségek azok a tényezők, melyeket az érintettek is felismertek, és javítani szeretnének; a veszélyek pedig a gyengülés lehetőségét veti fel abban az esetben, ha a szükséges fejlesztések elmaradnak.

V.1 ERŐSSÉGEK

Természeti környezet

A mezőgazdasági termelést leginkább befolyásoló tényező a talaj minősége. Enying igen szerencsés természeti adottságokkal rendelkezik, Magyarország szinte legjobb minőségű termőföldje található itt és kiváló éghajlata miatt egyik legjobb mezőgazdasági termőterület a vidék.

A város vezetése számára is fontos a természet és környezet védelme, ezért a szennyvízproblémákat 2013-ra szeretné megoldani, hatékony szennyvízkezelési megoldásokkal. Ennek megfelelően a közép és hosszú távú fejlesztési terveket ennek gyűjteményében vételével készítik el.

Gazdasági környezet

Enying gazdaságának fő pillére a mezőgazdaság, mely a minőségi termékek irányába mozdult el. A város vezetése számára fontos a település fejlesztése, új lehetőségek meghonosítása, sokrétű agrár és kertészeti hasznosítás biztosítása. A további fejlesztések számára jó alapot szolgáltatnak a város területén meglévő fejlesztésre alkalmas ingatlanok.

A városban számos fejlesztésre alkalmas terület található, melyen elsősorban a lakóterületi funkció erősítésére van lehetőség.

Társadalmi környezet

A lokálpatrióta, a város iránt felelősséget érző lakosságra az aktív társadalmi élet is jellemző, melyet számos civil szervezet szerteágazó tevékenységi köre és aktív működése mutat.

Térségi szinten a lakosság összetétele kedvező, mert az aktív korú lakosság jelentős része a munkaképes korban van, illetve a 20-as évei elején. Amennyiben a térségben lehet tartani a jelenlegi lakosság jelentős részét, akkor a népesség fogyása lassítható.

Szociális ellátás helyben történő biztosítására jól működő társulást hozott létre a térség és hatékonyan működtetik.

Szakképzett munkaerő (mezőgazdaság, ipar) rendelkezésre áll a térségben, főleg szakirányú szakmunkára alkalmas aktív korosztály, akik megfelelő munkaerőt képviselnek a mezőgazdasági és ipari szakmunka terén.

Jogszabályi környezet

A környezeti adottságok védelmében, kihasználásában könnyebbé teszi, hogy a helyi rendeletek, szabályzatok jó kidolgozottak, átláthatóak.

Épületek

Az ősi organikus településszerkezet jelentős részének fennmaradása, és a különleges építészeti értékek (kastély, templom) megóvása elsődleges cél úgy, hogy a történelmi hangulatú terek, sajátos enyingi karaktere megmaradhasson, mely az uradalmi birtokközpontot jelentette. Fontos a megmaradt kastélypark épülethez illeszkedő hasznosítása.

Infrastruktúra

Jó közlekedési lehetőségeket a környező főközlekedési utak csomóponti elhelyezkedése biztosítja (M7 – 70-es, 64-es főút), melyek a település fejlődését alapvetően befolyásolják ellátás, szállítás, megközelíthetőség szempontjából.

Városműködés

Tapasztalt szakemberekből álló önkormányzat példaértékű módon kezdeményezi és koordinálja a fejlesztéseket.

V.2 Gyengeségek

Természeti környezet

A turizmus gyenge lábakon áll a vidéken, elsősorban a Balaton közelsége miatt nem alakult ki jelentős turisztikai vonzerőt jelentő attrakció. Gyalogos és lovas-túra útvonalak korlátozott száma, is ennek a háttár jellegnek a hiánya, mely erősítésével a terület turisztikai potenciálja növelhető lenne.

A főút miatt nagy átmenő forgalom jelentkezik, ami jelentős környezetszennyezést eredményezhet.

Gazdasági környezet

A mezőgazdasági jellegből adódóan az egyoldalú gazdasági szerkezet alakult ki a rá épülő feldolgozó iparral együtt. A mezőgazdaság szezonális, a bevételek egyenlőtlen eloszlása, a munkalehetőségek jelentős részének idényszerűsége foglalkoztatás szempontjából előnytelenebb – alkalmi munkának kedvez, mindemellett a „feketemunka” elterjedéséhez is hozzájárul. Az alacsony vállalkozói aktivitást nehezítik a bonyolult bürokratikus eljárások.

Elsősorban a Balaton közelsége miatt nem alakult ki jelentős turisztikai vonzerőt jelentő attrakció, erre épülő idegenforgalmat kiszolgáló kínálat. A lehetőség a lovas, gyalogos és kerékpárturizmusban keresendő.

Társadalmi környezet

Enyingen is tapasztalhatók az országra jellemző kedvezőtlen demográfiai folyamatok: a csökkenő gyerekszám, a lakosság elöregedése. A mezőgazdasági szezonon kívül erősen megemelkedő munkanélküliség a lakosságot elvándorlásra ösztönzi. Központi településrésztől különálló településrészek lakónépességének csökkenése, központi településrész irányába, illetve a nagyobb városok irányába.

Vállalkozó szellem erősítése a helyi lakosság körében fontos lenne annak érdekében, hogy helyben maradjanak.

Az idénymunka és a jelentősebb ipari üzemek hiánya az alacsonyabb iskolai végzettségű lakossági összetételt eredményezi, ami lassan megváltoztatja a lakosság összetételét, mind korosztály, mind társadalmi, etnikai téren.

Jogszabályi környezet

A Magyarországra jellemző túlszabályozott törvényi háttér itt is nehezíti a fejlődést.

Épületek

A felújítások, átépítések ellenére még mindig sok a leromlott állagú régi épület. Gondot jelent a régi épületek gazdaságos üzemeltetése.

A település, szerkezetéből adódóan többközpontú (Balatonbozsok, Enying), melyet a 64-es főút mentén történő fejlesztések még jobban felszabdaltak, ennek eredménye a szétaprózott településszerkezet. Enying központi részét karakteres településkép jellemzi. Ugyanakkor a közösségi rendezvényeknek színtere nem tudott kialakulni.

Infrastruktúra

A 64-es út átmenő forgalma igen nagy, amely jelentős környezetszennyezéssel terhezi a várost. Kevés a kerékpárút, holott ez különösen fontos lenne a jelentős nehéz gépjárműforgalom mellett és a turisztikai

lehetőségeket is erősíthetné. Ugyancsak hátrány a gyalogos járdák minőségének gyors romlása, valamint az akadálymentesítés hiányosságai, mind közterületen, mind az intézményekben.

Városműködés

Az intézményeken belüli és az intézmények közötti információáramlás (pl.: egészségügy, óvoda területén) időnként nem megfelelő, melynek eredménye a fenntartás szempontjából kedvezőtlen épületállomány üzemeltetése.

A rendezvények hatékonyabb szervezése területén a koordináció javítása megoldandó feladat.

V.3 LEHETŐSÉGEK

Természeti környezet

Helyi környezeti erőforrások minél szélesebb körű felhasználása mellett a hosszú távon is fejlődőképes beruházásokat kell ösztönözni.

Környezetkímélő turizmus erősítése, ilyen a zöldszturizmus.

A település belterületén a zöldfelületek arányát, intenzitását növelni szükséges. Rendezett parkok kialakítása mellett a parkolást és közlekedést is meg kell oldani.

A korszerű alternatív és megújuló energiák alkalmazását ösztönözni kell, és az energia racionális intézményi üzemeltetést szem előtt kell tartani.

Gazdasági környezet

Helyi mikro-, kis- és középvállalkozások erősítése, beszállítói hálózatokhoz való csatlakozása megoldást jelentene a vállalkozások fennmaradásához, folyamatos működéséhez, így a szezonális foglalkoztatás feloldásához is. A mezőgazdasági termékkínálat, helyben történő feldolgozás bővítése is a munkahelyteremtést segíti. A településen belül fejlesztésre alkalmas területek rendelkezésre állnak.

Kiegészítő turisztikai fejlesztések (kínálatbővítés), mind például a szálláshelyek, kapcsolódó szolgáltatások speciális vendégkör fogadására alkalmas létesítmények kialakítása.

Város kistérségi központként történő fejlesztésével tovább növelhetné a települési és környezete vonzerejét, mind a befektetők, vállalkozók, mind a lakosság számára.

Társadalmi környezet

Iskolázottsági szint emelése révén az ifjúság elvándorlása csökkenthető, megelőzhető, így a lakosság struktúrájában való változások mérsékelhetők.

A fejlesztés hatékonysága mellett a helyi identitást erősítheti a partnerség előmozdítása a gazdasági szféra helyi szereplői, a civil szervezetek, valamint a lakosság között.

A testvérvárosi kapcsolatok intenzívebb kihasználása a gazdasági és idegenforgalmi kapcsolatok erősítésére szintén fontos feladat a jól működő vállalkozások meglétéhez.

A gyermekvállalás támogatása, a környezettudatos nevelés fejlesztése, az egészségmegőrző nevelés iskolai prevenció előmozdítása, a lakossági szűrővizsgálatok hangsúlyozása a társadalom egésze számára hosszú távú fejlődést, elégedettebb mindennapokat, egészségesebb életet, egyfajta tervezhető jövőképet vetít előre.

Ehhez hozzájárulhat az egyre bővebb lehetőségek biztosítása a szabadidő hasznos eltöltéséhez, főként a fiatalok számára.

Jogszabályi környezet

Helyi szabályozás átláthatóságának fenntartása fontos feladat, hogy a lakosság és a gazdaság szereplői a helyi jogszabályokban könnyen eligazodhasson.

Épületek

Lakóterületi bővítési lehetőségek a település belterületén rendelkezésre állnak.

Építészeti egységes településkép kialakításának igénye a további fejlődés lehetővé, egyben kívánatosá teszi az épületek rendszeres karbantartását, felújítását, mely a hatékony intézményüzemeltetéssel is párosul. Amennyiben lehetőség van egy épületen belüli üzemeltetésre, vagy időbeni ellátás megosztásra, akkor az ellátások átszervezését meg kell oldani.

Infrastruktúra

A gyengeségek kivédése, a fejlesztés sikeressége érdekében szükség van a járdák felújítására, akadálymentesítésre, további parkolók építésére, kerékpárutak építésére. A közlekedési nehézségek enyhítésére hosszútávon megépülő elkerülő út adna megoldást.

Ugyancsak a környezetvédelmet szolgálja a megújuló energiaforrások közösségi felhasználásának fejlesztése, illetve a csapadékvíz elvezetés korszerűsítése, fejlesztése.

Városműködés

Termékcsomaggá rendezhető, mozaikos vonzerők kialakítása elengedhetetlen a turisztikai marketing fejlesztése terén, mely a kialakításra kerülő zöldturizmust erősítené.

Rendezvények hatékonyabb koordinációja szükséges térségi szinten.

V.4 VESZÉLYEK

Természeti környezet

A csatornahálózat kiépítése 2013 év végére készül el. Addig a háztartásokban keletkezett szennyvíz egy része tisztítatlanul a talajba kerül, mely a felszíni vizek minőségét rontja.

Gazdasági környezet

E téren célszerű figyelemmel lenni a munkanélküliség növekedésére. Elkerülendő a kisvállalkozások sorozatos megszűnése, mely az uniós mezőgazdasági normatíva szabályozás miatt elég nehézkes. A társadalmi-gazdasági szabályozók kiszámíthatatlansága a vállalkozások versenyképességéhez nélkülözhetetlen minőségi és mennyiségi fejlesztések elmaradásához vezet, miközben a konkurencia megerősödik. A vállalkozások jelentős részét a tőkehiány jellemzi.

Társadalmi környezet

A legjelentősebb veszély az ifjúság elvándorlása. Ez nem csak az állandó népesség előregedését idézi elő, hanem azt is, hogy a lakosság struktúrájában változik meg. Kisebb lesz az összetartás, a betelepülők nem érzik magukénak a települést, mely egyéb társadalmi problémákat eredményez. A probléma kezeléséhez a kistérségi összefogás erősítésére is szükség lenne, mert a városokból kiszoruló deviáns elemek itt találnak lehetőséget a megélhetésükhöz (pl.: föld, önellátás, stb..)

Jogszabályi környezet

Környezetvédelem erősítését akadályozza, ha a jogszabályokban ez a szempont nem érvényesül megfelelő szinten.

Épületek

A felújítások illetve az állagmegóvás elmaradása az épített környezet romlásához a lakosság helyi kötődését gyengíti.

Infrastruktúra

Növekvő közüzemi díjak miatt féltő, hogy az infrastruktúra lehetőségei (pl.: gáz- vagy csatornahálózat) kihasználatlanok maradnak.

Városműködés

A bevételek esetleges csökkenése (adók, stb..) a városműködés akadálya lehet.

VI Városrészi funkciók

A városrészek meglévő és fejlesztendő funkcióit ebben a részben foglaltuk táblázatba és elemezzük. A városrészek megtartandó, fejlesztendő és csökkentendő funkciói a következő táblázatban láthatók. A funkciók jellegüket tekintve lehetnek:

1. Gazdasági funkciók:
Ezen belül:
 - Idegenforgalmi
 - Kereskedelmi
 - Ipari-logisztikai
 - Mezőgazdasági
2. Városi funkciók:
Ezen belül:
 - Közterek, parkok funkció
 - Közmű, közvilágítás funkció
 - Közlekedési, távközlési funkciók
3. Közösségi funkciók
4. Város(rész) központi funkciók
5. Lakófunkció
6. Közszféra funkciók
7. Humán szolgáltatás funkciók

A funkciókat dominanciájuk alapján két csoportba osztottuk: jellemző funkciókra és mellékfunkciókra. A jellemző funkciók dominánsak az adott városrészben, míg a mellékfunkciók kiegészítik a főfunkciókat, jelenlétük nem határozott.

Funkciók megnevezése	Városrészek							
	Enying városrész		Balatonbozsok városrész		Kabókapusztá – Leshegy városrész		Alsótekeres városrész	
Idegenforgalmi		F				F		
Kereskedelmi		F						F
Ipari-logisztikai		F		CS				
Mezőgazdasági		F				CS		F
Városi funkciók								
Közterek, parkok funkció		F		F				
Közmű, közvilágítás funkció		F		F		F		M
Közlekedési, távközlési funkciók		F		F		M		
Közösségi funkciók		F		F				
Város(rész) központi funkciók		F		F				
Lakófunkció		M		M		F		F
Közszféra funkciók		F		CS				
Humán szolgáltatás funkciók		F		M				

Az alkalmazott szín és betűkódok a következők:

F	Fejlesztendő funkciók
M	Megtartandó funkciók
CS	Csökkentendő funkciók
	Jellemző funkciók
	Mellékfunkciók

Elmondható, hogy Enying legtöbb jellemző funkcióval rendelkező városrész az Enying városrész. Ez a város központja, amelyben dominánsak a kereskedelmi funkciók, a városi funkciók, a közszféra funkciók. Itt található a közigazgatási és közszolgáltatási intézmények, a helyi autóbusz megállók és a parkolók többsége. Mivel a város lakónépességének túlnyomó része itt koncentrálódik, így főfunkciók még a közösségi funkciók, a lakófunkciók, a humán szolgáltatási funkciók. A civil szervezetek nagy száma miatt beszélhetünk a közösségi funkciók dominanciájáról. A humán szolgáltatások esetében a jövőben a kistérségi szerep erősödése várható, mert a kistérség kisebb települései a bölcsődék, óvodák és általános iskolák fenntartásában finanszírozási gondokkal küszködnek. Enying déli, dél-keleti részén található a jellemzően ipari-mezőgazdasági funkciójú területek.

A Balatonbozsoki városrészben – miután külön településrészről van szó – részközponti szerepkört betöltő szolgáltató egységek találhatók: üzletek, éttermek, óvoda stb... a korábban különálló településként funkcionáló terület meghatározó városrészközponttal rendelkezik. A városrészben található benzinkút, bevásárló központ is, melyek között kisebb zöldterületek, zöldfelületek is megtalálhatók, de ezek száma és minősége nem meghatározó. A városrész többi része lakófunkciójú, a régi településmag falusias jellegű, míg az új kialakítású lakóterületek kertvárosi jellegűek.

Kabókapusztá – Leshegy városrész falusias jellegű, ahol az állandó lakosok száma töredéke az Enyingi vagy Bozsoki városrészt jellemző értéknek, mégis fontos települési egysége a városnak. A régi major területe idegenforgalmi hasznosítású és a fejlesztéseket is ez irányban kívánják ösztönözni.

Alsótekeres városrész különleges szereppel bír Enyingen, mert falusias lakóterületi funkción kívül jelentős mezőgazdasági tevékenységet végez az Alsótekeresi Faiskola is. A csaknem másfél száz éves múltra visszatekintő Enying-Alsótekeresi Dísz és Gyümölcsfa iskola Rt nemcsak hazai, hanem külföldi piacon is kínálja jó színvonalú termékeit, eredményes en. Csaknem 80 ha-on legkülönbözőbb díszcserjéket és gyümölcsfa csemetéket szaporítanak a 70-es főút 100-as kilométerénél. Nemcsak a Balaton-környéket, hanem a Dunántúl nagy részét is innen látják el elsőrendű szaporítóanyaggal. Tavasszal és ősszel – nyugat-európai színvonalú elárúsító parkja - óriási forgalmat bonyolít le. Több mint száz fajtából, változatból válogathatnak a vásárolni vágyók. Ezért ebben a városrészben a mezőgazdaság és a kereskedelem is domináns szereppel bír.

VII Anti-szegregáció

Városunk lakosságának összetételében egyre markánsabban jelentkezik a roma népesség növekedése. Szociális, kulturális és gazdasági megítélés szempontjából rendkívüli szélsőségeket mutatnak. Iskolázottságuk többségében alacsony, e miatt munkavállalói lehetőségeik is korlátozottak. Az önkormányzatot az esetek döntő hányadában segély folyósítására, anyagi és lakásproblémáik megoldása érdekében keresik fel. Sajnálatosan önmaguk helyzetük jobbításáért igen kevés önerőt vállalnak, életkörülményeik javítását elsősorban külső önkormányzati vagy állami támogatásban látják. Iskolázottságuk és anyagi helyzetükből fakadóan viselkedésük, a közösséghez való viszonyuk, megnyilvánulásaik, nyilvános szereplésük rontja a város image-ját, kedvezőtlenül hat az idelátogató hazai vagy külföldi turista számára. Felzárkóztatásuk, szintre hozásuk nehézkes, komoly problémát okoz. A megoldást a következetes és differenciált nevelés és oktatás jelentheti, melyet egyre növekvő súllyal mind az óvodának, mind az iskolának nemcsak fel kell vállalni, de tudatosan, következetesen, körültekintően végre is kell hajtania.

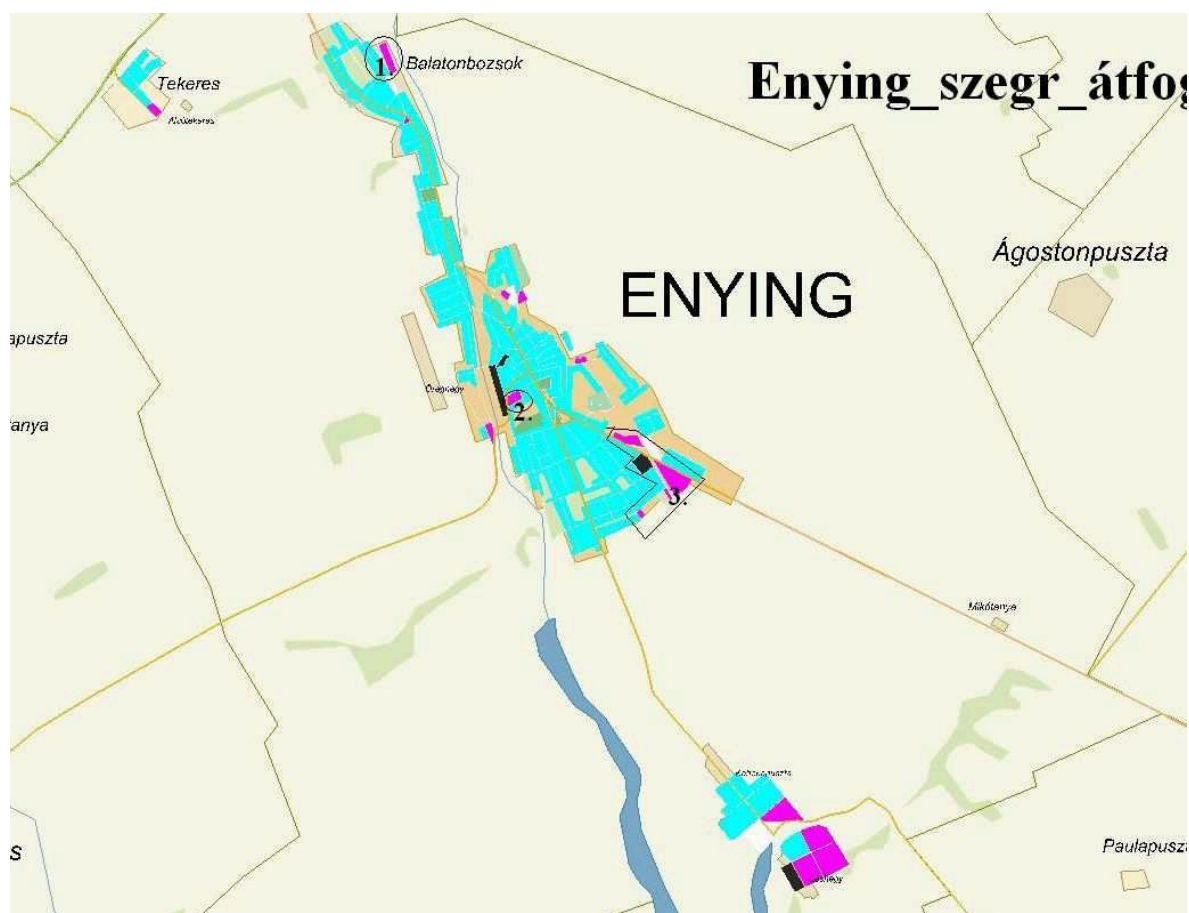
Az integrált Város Fejlesztési Stratégia részeként el kell készíteni az anti-szegregációs tervét, melynek keretében le kell határolnia a város leromlott részeit, szegregátumait. A lehatárolás a Városrehabilitációs Kézikönyvben meghatározott ún. szegregációs mutató alapján történik. A Kézikönyvben foglaltak szerint azon területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. (A szegregációs mutató a 2001-es népszámlálási adatokból állítható elő)

A Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatása alapján készült kartogram jelzi, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak (vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel). A térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, tehát még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét, de erősen leromlott területnek számít. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-39% = türkizkék, 40-49%=fekete, 50-100%=pink)

A kartogram olyan területeket is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak. A szegregációs térképen megjelölésre kerültek azok a területek, melyek 50 főnél nagyobb lakosságsszámmal bírnak.

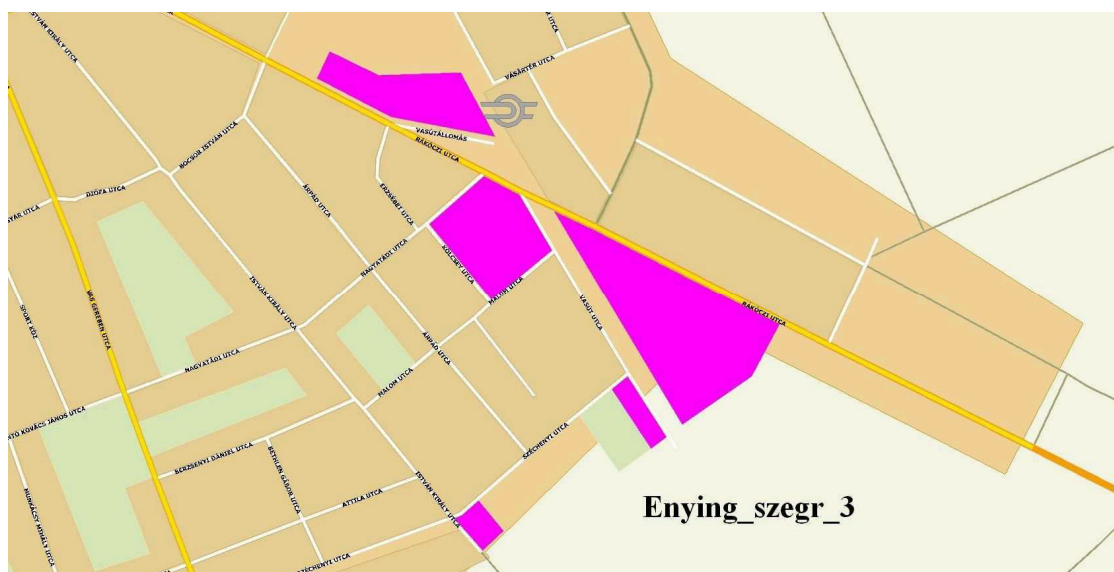
A térkép alapján megállapítható, hogy mind a négy városrész szegregátummal érintett.

Enying - szociális mutatók

Mutató megnevezése	Szegregátum_1. (Gárdonyi Géza u. – belterületi határ)	Szegregátum_2. (Bocskai u. - Deák Ferenc u.)	Szegregátum 3. (Vasút állomás - Rákóczi u. - Nagyatádi u. – Kölcsey u. - Malom u. - Vasút u. – Széchenyi u. - belterületi határ - Rákóczi u.)
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	65,1	66,0	67,0
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0,0	4,7	1,2
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	66,7	64,7	64,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	78,5	68,3	72,0
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	14,3	34,6	22,7
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma / munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	7,1	3,9	9,1
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	27,9	23,4	20,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	31,3	30,0	52,3
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	18,8	0,0	20,5

Adatforrás: 2001. évi népszámlálás (KSH)

Mutató megnevezése	Szegregátum_1. (Gárdonyi Géza u. - belterületi határ)	Szegregátum_2. (Bocskai u. - Deák Ferenc u.)	Szegregátum 3. (Vasút állomás - Rákóczi u. - Nagyatádi u. - Kölcsey u. - Malom u. - Vasút u. - Széchenyi u. - belterületi határ - Rákóczi u.)
Lakónépesség száma	65	82	157
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	23,1	26,8	28,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	66,2	57,3	59,9
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	10,8	15,9	12,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	65,1	66,0	67,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	0,0	4,7	1,2
Lakásállomány (db)	16	20	47
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	31,3	30,0	53,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	72,1	66,0	63,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	51,2	55,3	54,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	27,9	32,7	35,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	66,7	50,0	47,9
Állandó népesség száma	64	83	157

Részletes elemzés az Anti-szegregációt tervben 2. sz. melléklet, illetve a városrészi elemzéseknél.

VIII Az egyes városrészek területi megközelítésű elemzése

VIII.1 Városrészek beazonosítása

Enying területe a város történelméből adódóan több városrészre bontható. Balatonbozsok község 1966. év október 1-én közigazgatásilag Enyinggel egyesült. A konkrét területhatár a két település között nem pontosan ott húzódott, - mint ahol jelen tervkészítés során – lehatároljuk, de a két településrész összenövése során betelepült új rész szerkezetileg elkülöníthető. A túl sok városrészre szétbontás nem célszerű ezért a balatonbozsoki és két települést összekötő településrészt egy városrészi egységbe olvasztottuk. Enying települészszerkezetéből adódóan a központi belterület mellett – mely Enyingből és Balatonbozsokból áll – két lakott terület található, Kabókapusztá és Alsótekeres, továbbá két népességgel is bíró külterületi lakóhelye van: Leshegy és Öreghegy.

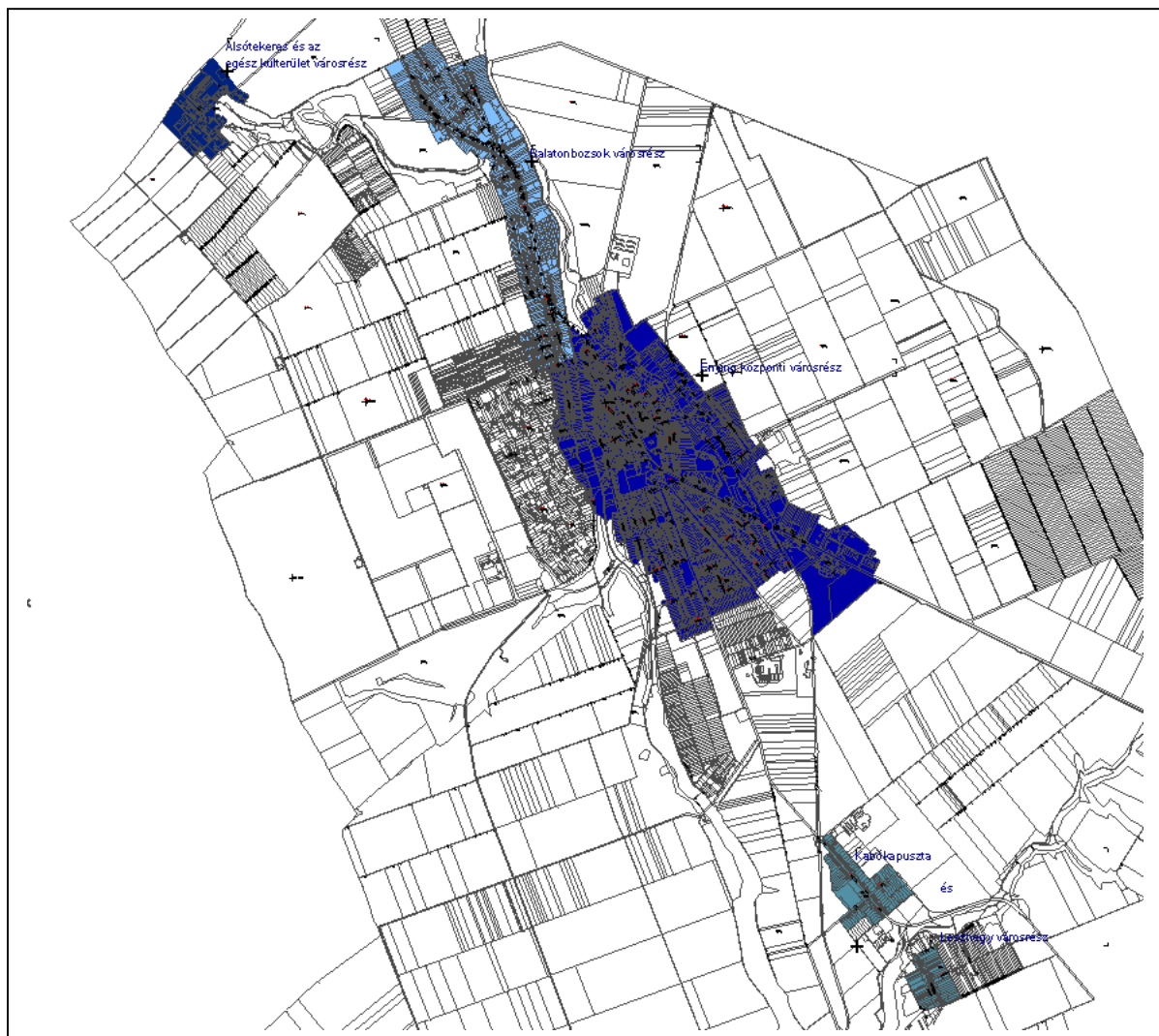

Földrajzi elhelyezkedésük miatt Kabókapusztá és Leshegy területe egy egységként kezelhető. Öreghegy népességi mutatói nem számottevőek, ezért nem csatoltuk egyik településrészhez sem.

A fentieket figyelembe véve Enying városában négy városrészt különítettünk el, melyek a következők:

1. Enying városrész
2. Balatonbozsok városrész
3. Kabókapusztá – Leshegy városrész
4. Alsótekeres városrész és a külterület

A városrészi lehatárolást a következő térkép mutatja, a területi hatályt pedig az alábbiakban részletezzük.

Enying városrészek lehatárolása

1. Enying városrész

Területe az alábbi utcákra terjed ki: Szabadi utca déli oldala; Zalka Máté utca; Bástyá utca; Vár utca; Lehel utca; Herceg Batthyányi Fülöp utca; Templom utca; Petőfi Sándor utca; Bajcsi-Zsilinszki utca; Hunyadi János utca ; László utca; Bocskai István utca; Deák Ferenc utca; Marosi út; Semmelweis Ignác utca; Ady utca; Budai Nagy Antal utca; Zrínyi Miklós utca; Vörösmarty M. utca; Bokréta utca; Kinizsi Pál utca; Batthyányi utca; Bartók Béla utca; Mátyás király utca; Jókai Mór utca; Kossuth Lajos utca; Rákóczi út; Vásártéri út; Liszt Ferenc utca; Siki K. utca; Erkel Ferenc utca; Radnóti Miklós utca; Vas Gereben utca; Székely Bertalan utca; Munkácsy Mihály utca; Sport köz; Szántó Kovács János utca; Benczúr utca; Madarász utca; Diófa utca; Nagyatádi utca; Berzsenyi Dániel út; Bethlen Gábor út; Attila út; Ságvári E u. ; István király utca; Bocsor István utca; Erzsébet utca; Kölcsey Ferenc utca; Malom utca; Árpád út; Széchenyi István utca; Vasút út; Belmajor u.; Hősök tere; Mikó tanya; Rózsa u. ; Szabadság tér; Szeszgyár u.; Vöröshajnal u.; Irinyi u.; Kigyó u.; Kenderföld köz; Deák Ferenc köz; Völgy u.; Vasvári u.

2. Balatonbózsok városrész

Területe az alábbi utcákra terjed ki: Szabadi utca északi oldala; Esze Tamás u; Táncsics Mihály utca; Móricz Zsigmond utca; József Attila utca; Dózsa György utca; Váci Mihály utca; Arany János u; Fő utca;

Kertalja utca; Kertalja út; Park utca; Kispusztá u.; Móra Ferenc utca; Tamási Áron út; Virág utca; Mikszáth Kálmán utca; Gárdonyi Géza utca;

3. Kabókapusztá – Leshegy városrész

Területe az alábbi utcákra terjed ki: Babits Mihály u., Csokonai u., Juhász Gyula u., Nefelejcs u., Tóth Árpád u.

Leshegy: Ófalu u.

4. Alsótekeres és az egész külterület városrész

Területe az alábbi utcákra terjed ki: Cseresznye u; Fenyő u.; Cserje u.; Lomb u.; Schrikkel park és az egész külterület (Öreghegy stb...)

VIII.2 Enying városszerkezete

A város középpontjaként az Enying városrész funkcionális, itt találhatók meg a legfőbb közintézmények, közösségi funkciókat betöltő helyek (templomok, közösségi ház). Ennek ellenére Enying településszerkezeti szempontból nem rendelkezik tényleges városközponttal, hiszen az Enying városrész nem bővelkedik a városi lakosság által megfelelően kihasználható közösségi terekben.

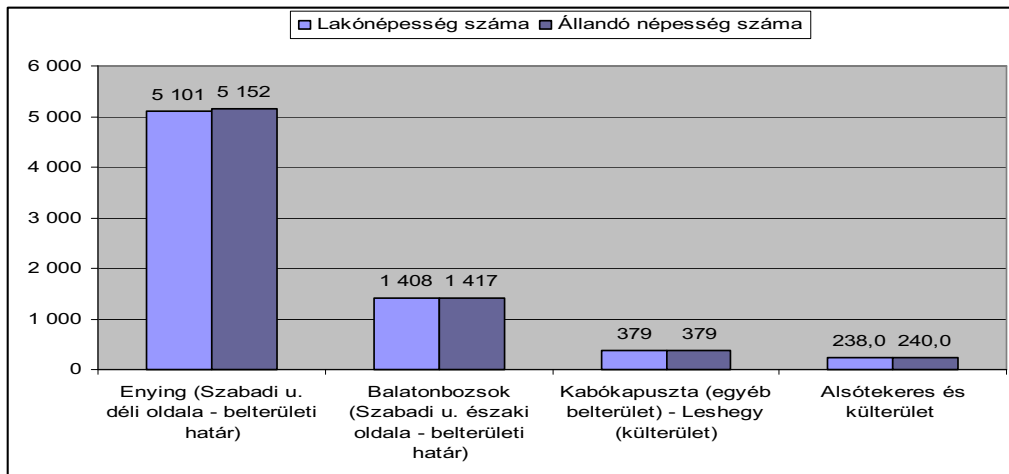
A főút, Kossuth Lajos utca mindkét oldalán zárt sorú, földszintes és emeletes épületek sorakoznak. A többi utcában megmaradtak a szalagtelkekre épített fésűs beépítésű, oldalhatáron álló lakóépületek. A város szerkezetében a többi területrészt falusias, kivéve a benzinkút környékét, ahol kertvárosi lakóterület jellemző, új telekosztásokkal.

VIII.3 Városrészek helyzetilemzése

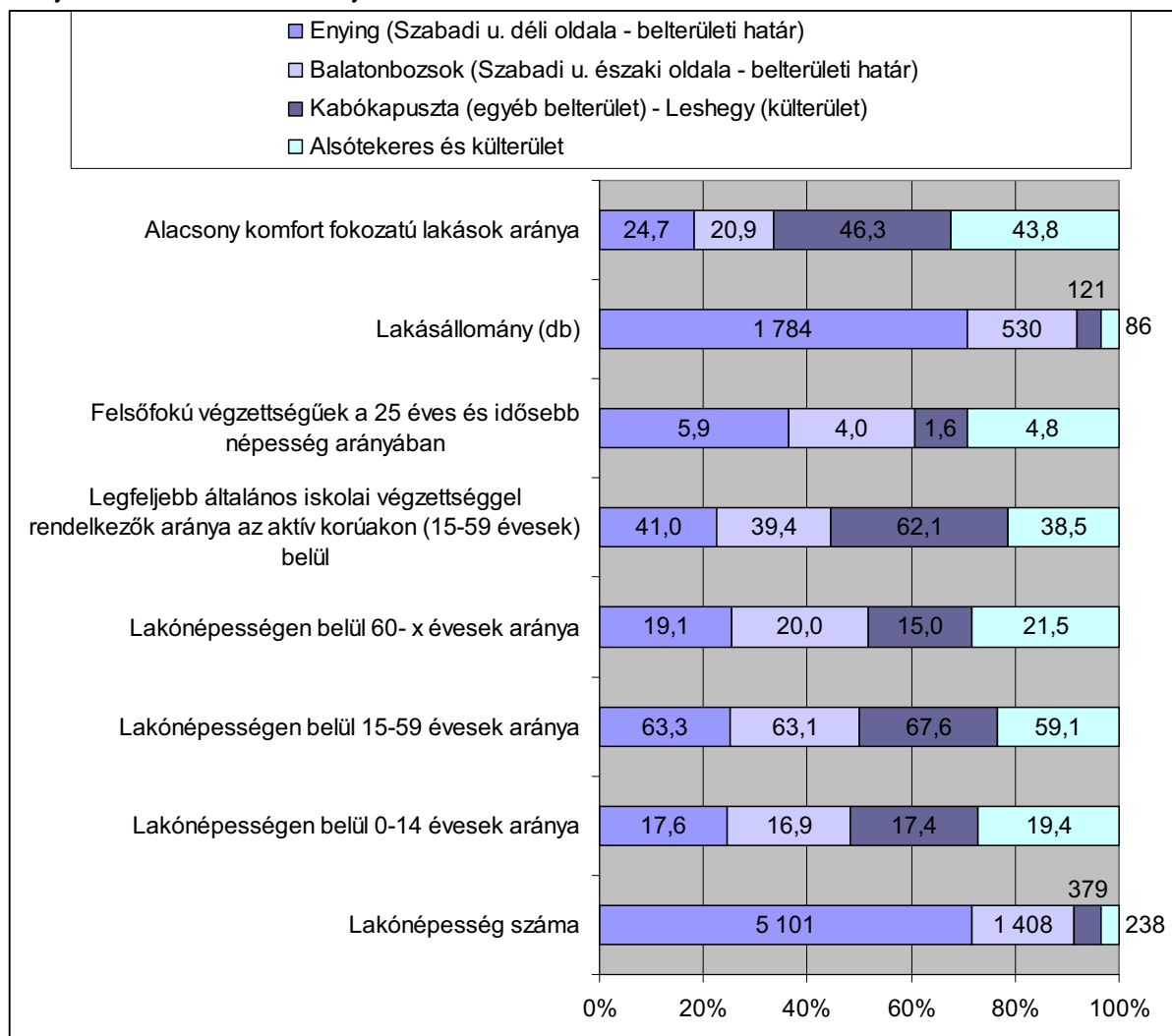
A városrészek elemzését a népességre, lakásállományra és a foglalkoztatásra vonatkozó adatok városrészi összehasonlításával kezdjük. Majd az egyes alfejezetekben bemutatjuk az adott városrész korfáját, gazdaságát, infrastrukturális adatait és funkcióellátását, tendenciákat is elemezve.

A fentebb lehatárolt városrészekre vonatkozó 2001. évi népszámlálási adatokat a következő három ábrában foglaltuk össze. A négy városrészt érintő önkormányzati adatokat is bemutatunk az egyes alfejezetekben, melyek rávilágítanak az egyes területek funkcióellátottságára is.

Az első ábrán látható, hogy a lakónépesség Enyingen a 2001. évi népszámlálás adatai alapján az Enying városrészt koncentrálnak: A lakosság 71,6 %-a ebben a városrészben él, míg a Balatonbózsok városrészben 19,8 %, a Kabókapusztá – Leshegy városrészben 5,3 %, Alsótekeres és a külterületeken 3,3 %-a. A 0-14 éves korúak aránya Alsótekeres – külterületi részeket magába foglaló városrészben a legnagyobb 19,4 %, míg a népesség legidősebb korosztálya lakhelyeül Balatonbózsokot és a külterületi településrészeket választotta. Ez magyarázható azzal is, hogy a belterületi lakóépületet a fiatal korosztályra hagyták. A 25 éves és idősebb felsőfokú végzettségűek aránya a lakónépességben belül az Enying városrészben a legmagasabb, majd Alsótekeres és a külterületi részek követik. Ami kirívó, Kabókapusztá és Leshegy alacsony iskolázottsága, amit a szegregációs térkép adataival lehet magyarázni.

A lakásállomány 70,8 %-a található Enying városrészben, és 21 % Balatonbozsok városrészben, ami azt jelenti, hogy a lakásállomány közel 92 %-a a központi belterületen található, Kabókapuszt – Leshegy területén 4,8, míg Alsótekeres és a külterületi részen csupán 3,4 %-ban. A külterületen, illetve a központi települési egységtől elkülönült városrészekben a lakónépesség számához hasonlóan minimális az itt található lakások aránya a város egészéhez viszonyítva, valamint a legmagasabb arányban itt találhatók alacsony komfortfokozatú lakások.

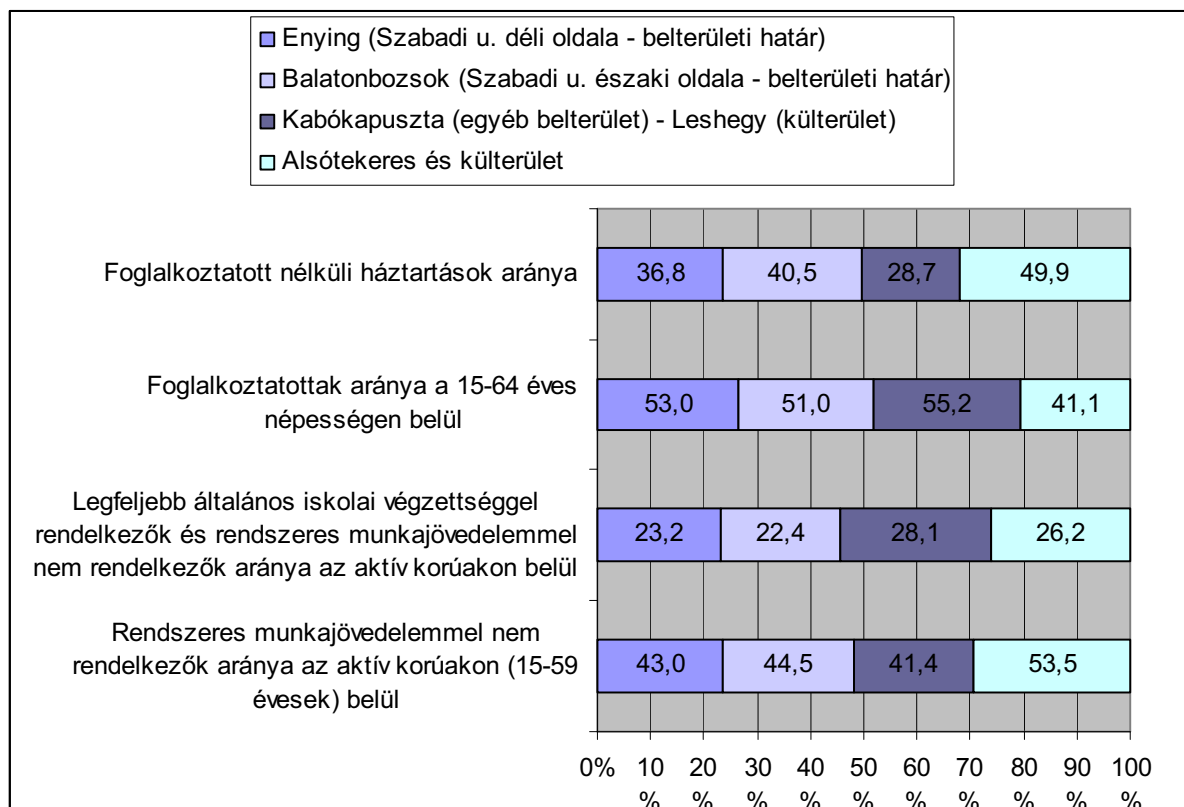
Lakónépesség és lakásállomány a városrészekben – adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

	Enying (Szabadi u. déli oldala - belterületi határ)	Balatonbozsok (Szabadi u. északi oldala - belterületi határ)	Kabókapusztá (egyéb belterület) - Leshegy (külsőterület)	Alsótekeres és külsőterület	Enying összesen
2001	1784	530	121	76	2511
2010	1862	567	122	58	2609
különbözet	78	37	1	-18	98
társasház	85	5	-	-	90

Lakásállomány változása - adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás; önkormányzat 2010.

Érdekes az településrészek összehasonlító adatállománya. 10 év alatt közel 100 lakással bővült a település lakásállománya. Ebből 67 %-a az Enyingi városrészben, 32%-a a bozsoki városrészben, Kabókapusztán 1 %-a épület. Alsótekeres és a külsőterületi részekben jelentős lakásszám leépülés tapasztalható, ami ellentétes a népességi adatok stagnálásával. A lakások döntő többsége családi ház, a társasházi lakások közül 75 db 1 emeletes épületben van.

Enying egyes városrészeiben a foglalkoztatottak és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők arányszámait a következő ábra foglalja össze. Látható, hogy a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül Alsótekeres és a külsőterületi részen a legmagasabb, a többi városrészben közel azonos arányú, de nagyon magas. A hasonló nagyságú városokkal összehasonlítva a régióban – ami 25-30 % közötti – Enyingen ez a szám 40-45 % között mozog. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül közel azonos értéket mutat 51-55 % közöttit, ez alól értelemszerűen Alsótekeres és a külsőterületi rész tér el ahol 41 %. A kettő adat közötti eltérést az eredményezi, hogy míg a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők arányszámát 15-59 éveseken belül vizsgáltuk a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül került megadásra.

Foglalkoztatottak és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők a városrészekben – adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya a Alsótekeres és a külterületi részben és Balatonbozsok városrészben a legmagasabb, ahol az idősebb korosztályok élnek.

A fentiek alapján összefoglalható, hogy a városrészeket összehasonlítva a legtöbben az Enyingi városrészben laknak, és itt található a legtöbb lakás is. Ugyanitt a legmagasabb a foglalkoztatottak aránya a 15-65 éves népességen belül. A külterületi részeken a legmagasabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül és a foglalkoztatott nélküli háztartások száma, ez utóbbinál Balatonbozsok város területét szükséges figyelembe venni.

A városrészek lakosságszámának időbeli változását a KSH 2001. évi népszámlálási adatok továbbszámításából készített önkormányzati adatokkal mutatjuk be a következő táblázatban. Az egyes városrészek lakónépességének korfáját az alfejezetekben elemezzük.

	Enying (Szabadi u. déli oldala - belterületi határ)	Balatonbozsok (Szabadi u. északi oldala - belterületi határ)	Kabókapusztá (egyéb belterület) - Leshegy (külterület)	Alsótekeres és külterület	Enying összesen
2001	5 101	1 408	379	238	7 126
2010	5 252	1 217	402	184	7 055

Lakónépesség számának alakulása városrészi megoszlásban – adatforrás: KSH 2001. önkormányzat népesség-nyilvántartó 2010.

A lakónépesség városrészi alakulásából levonható következtetése, hogy Enying városrészben növekvő a lakosságszám, míg a Balatonbozsoki városrész esetében 14 %-os népesség csökkenés mutatkozott 10 év alatt. Ennél nagyobb mértékű Alsótekeres és a külterületi településrészek népesség csökkenése, ahol ez az érték 23 %-os. Kabókapusztá-Leshegy 6 %-os népesség növekedése a szegregációval érintett területtel magyarázható.

Szociális szolgáltatásokat tekintve a település egészére kaptunk 2010 évi adatot. Ezek alapján

	fő	eFt
Aktív korú ellátott összesen	348	107 137
ebből rendszeres szociális segélyben részesült	70	17 188
ebből rendelkezésre állási támogatás	178	89 949
Időskorú járadékos	6	2 259
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesült	623	
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt kapott		6 740
ápolási díj		13 423
családsegítés	1 685	
lakásfenntartási támogatást kapott		1 982

Adatforrás: Családsegítő Szolgálat 2010.

VIII.3.1. Enying városrész

Enying városrész Enying városközpontjaként funkcionál, területe 4 544 215 m². Itt élt 2001-ben a lakosság 71,6 %-a, mely mára 74,4 %-ra emelkedett. A foglalkoztatottak aránya ebben az aktív korú népességen belül a városrészben 53 %. Ez a városrész rendelkezik a legtöbb városi funkcióval, melyet később Városrészi funkciók c. fejezetben elemzünk.

Enying városrészben található a városi központ szerepét alátámasztó intézmények többsége, így például a Városi Önkormányzat, a Polgármesteri Hivatal, a Közép-Dunántúli Regionális Munkaügyi hivatal Enyingi Kirendeltsége, Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár, Mezőföldi Többcélú

Kistérségi Társulás, Enying Város Egyesített Szociális Intézmény; Családsegítő Szolgálat, Okmányiroda, Enying Város Szolgáltató Intézménye, szakellátás tekintetében Fejér Megyei Szent György Kórház Enyingi Rendelőintézete, körzeti orvosi rendelő, orvosi ügyelet, mentőállomás, posta, Iskolák, állatorvos, óvodák, bölcsőde Idősek otthona, zeneiskola stb....

A közösségi ház szűkösen mondható, nagyobb rendezvények megtartására, civil szervezetek gyakoribb rendezvényeire, ifjúsági programok szervezésére, nagyobb sport és közösségi rendezvényekre nincs megfelelő szintű épület. A város két postahivatalából egy látja el az Enying városrészben a város lakosságát. Nincs igazi piac, vásárcsarnok terület a városban, melyre igény mutatkozna. A városrész közösségi terekben, ahol a lakosság helyi rendezvényeket tarthat, és amelyek a szabadidő eltöltésének egyik szabadterei helyszínét adná. A 64-es út mentén számos park található, de egyik sem tölti be a városi közpark funkcióját. A városban 85 734 m² zöldterület található, melynek közel 65 %-a ebben a városrészben van (55 700 m²). A kastély melletti területen található szabadterei színpad állapota leromlott, átépítésre szorul, illetve a körülötte lévő zöldterület alkalmas lenne megfelelő szintű kiépítés után a városi közpark funkciójának ellátására.

A városban található 3 óvodából kettő ebben a városrészben található, egy pedig a bozsoki városrészben. A található a bölcsőde és a Bocskai István Gimnázium. A főút mentén található a Herceg Batthyány Fülöp Általános iskola épületegyüttese tornateremmel, illetve a vasútállomás mellett található egy iskolaépület.

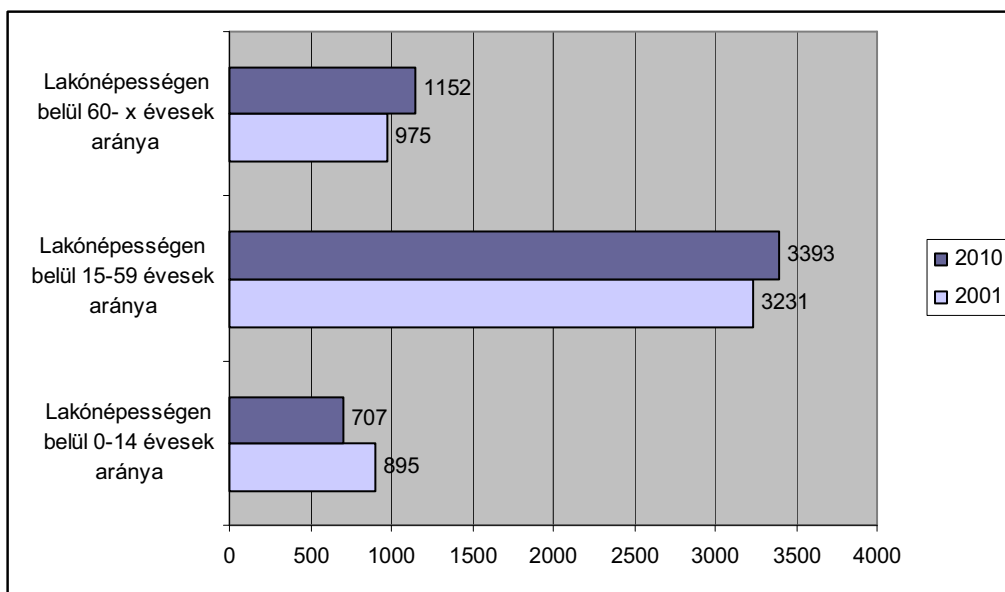
Emellett kiemelendő, hogy a lakások és azon belül a társasházi lakások jelentős része erre a városrészre koncentrálódik: a városban épült lakások 67 %-a ebbe a városrészbe épült. (2010-es önkormányzati adatok alapján). A városban kevés az Európai Unió szabványának megfelelően kialakított játszótér, melyre nagyon nagy igény van. E fejezetben külön elemzésre kerül a 64-es főút városrészi szakasza, mely a parkoló, kerékpár, gyalogos, és zöldfelületi problémákra is kitér. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a közintézmények előtti parkolók zsúfoltak. A növekvő kistérségi szerepkört ellátó intézmények parkoló szükségletét meg kell oldani.

A rendelőintézet a kastély épületében található, mely korszerűtlen. Évek óta megoldandó probléma egy új kistérségi szakorvosi rendelő kialakítása. A funkció áthelyezésével a kastély épülete önkormányzat céljára hasznosítható lenne, mert jelenleg több épületben, a városban elszórva találhatók meg a hivatal egyes egységei.

A városrészben jelentős számú helyi védett épület és szobor található és a védendő, mezővárosi karakterű terület is szabályozásra került a hatályos szabályozási tervben és helyi építési szabályzatban. A műemlék épületek is ebben a városrészben találhatók. Ezen épületek karbantartása, megfelelő állapotuk megőrzésére folyamatosan figyelmet kell fordítani.

A KSH-tól kapott 2001. évi népszámlálási adatok szerint, illetve az okmányiroda népesség-nyilvántartó 2010-es adatai szerint a városrész népességi korfáját a következő (nemek szerinti bontás nélkül) ábrán mutatjuk be.

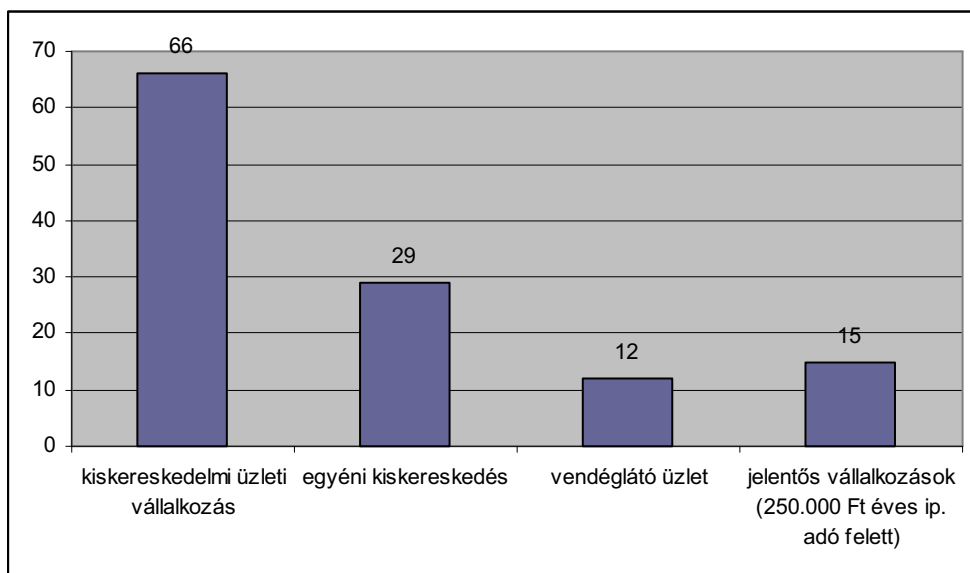
Mindkét korfa egyértelműen mutatja, hogy a városrész lakosságának túlnyomó része a 15-59 éves korosztályba tartozik. Megállapítható, hogy kevés gyermek és fiatalos lakos él a városrészben, mely szám 10 év alatt jelentősen tovább csökkent közel 20 %-kal, míg az aktív (4.7 %) és nyugdíjas (15 %) korosztályba tartozók száma mérsékeltebb emelkedést mutat. Ennek fő oka lehet a város demográfiai elemzésére hivatkozva a természetes fogyás és fokozatos előregedés. Az ábrából az is látható, hogy a 60 éves és annál idősebb korosztályba tartozó lakosok száma 177 fővel nőtt az elmúlt 10 évben.

Enying városrész korfája – adatforrás: KSH 2001. népszámlálás; önkormányzat népesség-nyilvántartó 2010.

A városrész működő vállalkozásainak számára nemzetgazdasági áganként, illetve egyéni vállalkozások számára nem áll rendelkezésünkre adat, így azok változását sem tudjuk bemutatni. Viszont a kereskedelmi és vendéglátó ipari egységek száma mutatja a gazdaság e szegmensét, továbbá a jelentős vállalkozások száma a nagyságra is utal.

A városrészben a kiskereskedelmi egységek száma a meghatározó, a vendéglátó egységek száma közel állandónak tekinthető.

Jelentős vállalkozások profilját tekintve: mezőgazdasági vállalkozás 5 db, építőipari vállalkozás 3 db, élelmiszeripari vállalkozás 2 db, kereskedelmi 2 db, fuvarozási 2 db, hulladékkezelési 1db. Ez az adat azt mutatja, hogy a jelentős vállalkozások egyharmada mezőgazdasági jellegű.

A szociális ellátás területén a városrészekre az alábbi adatok állnak rendelkezésre:

Megállapítható, hogy az Enying városrészben található lakosság 21 %-a családsegítésben és 10%-a gyermekjóléti ellátásban részesülő

	Enying (Szabadi u. déli oldala - belterületi határ)	Balatonbozsok (Szabadi u. északi oldala - belterületi határ)	Kabókapusztá (egyéb belterület) - Leshegy (külsőterület)	Alsótekeres és külsőterület	Enying összesen
családsegítés	1 100	235	180	170	1 685
gyermekjólét	541	60	19	3	623

A 64-es főközlekedési út átkelési szakasza:

A Vár utca és a Bástya utca között az út közterülete beszűkül, majd a református templomot követően kiszélesedik, a város kitarulkozik. Jellemzően az út burkolata szélesebbé válik, a járdák továbbra is az ingatlanhatárokhoz igazodnak, ám az út és a járda között mindkét oldalon megnövekszik a térköz. Az Ady Endre utca és a Batthyány utca közötti szakasz egy jellemző városi átkelési szakasz képét mutatja. A beépítés közelít a zárt sorúhoz, illetve az épületek, kerítések, kapuk helyenként már összefüggnek. A beépítés intenzitása megnő, megemelkedik az építménymagasság, az utat városi rangú épületek kísérik. A város intézményeinek, közintézményeinek jó része erre a szakaszra koncentrálódik. Ebből adódóan megnő az adott terület célforgalma és ezzel együtt a parkolóhely szükséglete is.

A záródó beépítés következményeként az egyes intézmények járműves megközelítése, árufeltöltése „hátról”, egy szervizútról lehetséges.

A közintézményekhez szükséges többletparkoló igényt sok esetben a főúthoz kapcsolódó közparkolók oldják meg. Ezeket háromféleképpen alakították ki:

- burkolattal párhuzamos megállási lehetőség - szűkebb keresztmetszetben
- szerviz utas, vendég utas parkoló kialakítása - széles közterület esetén
- kapubehajtókhoz csatlakozó merőleges állású parkolók – köztes területszélességek esetén

Mindezeket túl itt is jellemző a saját telken történő járműtárolás akár garázs, tömbgarázs, vagy telken belüli parkolókkal, illetve egyes intézmények esetén a csatlakozó mellékutcákban alakítottak ki parkolókat.

A Batthyány utcától a Semmelweis utcáig jellemzően nagy zöldfelületek között vezet el a változatlan paraméterű főút. Előbb a katolikus templom előtti tér a jellemző, majd a volt Batthyány kastély előtti díszter az követően a Hősök tere, ami meghatározó. Ezt követően a Hősök tere és a vasúti átjáró között egy szintén egységes, de az előző szakaszoktól eltérő kialakítású útszakasz következik.

A beépítés intenzitása a belvárosi szakaszhoz képest csökken. Már nem jellemzőek a többszintes házak, ám jellemzően sűrű a beépítés, tipikusak a hajlított házak, illetve az utcával párhuzamos gerincű épületek. A beépítés jellemzően oldalhatáron álló és az előkert nélküli épületeket a kapuk, kerítések kapcsolják össze. A vasúton túl az eddigiektől eltérő kialakítású szakasz kezdődik. Az út jellemzően a város külső területeire telepített ipari telkek között vezet. A beépítés is az ipari területekre jellemző: ritkábbak a kapubehajtók, de azok szélesebbek és nagyobb forgalomra méretezettek. Ezen a szakaszon már nem érvényesül a városra oly jellemző keresztmetszeti elrendezés, az ingatlan határokhoz igazodó járdák és az útburkolatig terjedő sáv jellegzetes díszkertszerű kialakítása.

A járműtárolást itt már többnyire telken belül oldják meg, csak egyes kereskedelmi, szolgáltató vállalkozásnál található a kapubehajtó környékén kavicsolt, illetve murvázott parkolóhely.

A kertvárosias beépítésnél a forgalomcsillapításra többnyire forgalomlassító középzsígek

alkalmazása javasolt, mindenképpen az átkelési szakasz vége helyen, illetve a javasolt gyalogos átkelőknél.

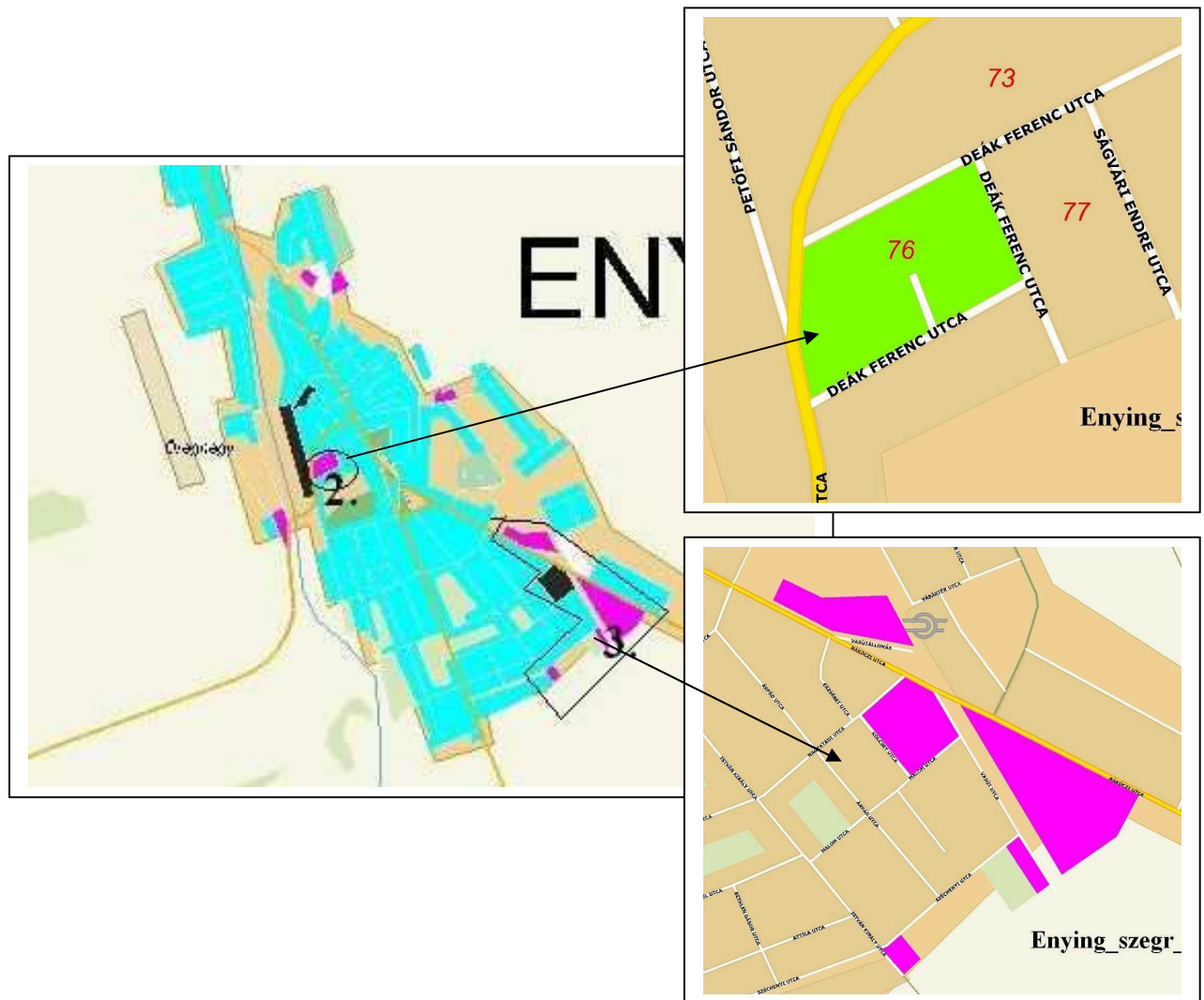
A 64. számú főút települési átkelési szakaszának belvárosi része a városi élet szempontjából a legfontosabb útszakasz, melynek több, egymással ellentétes funkciónak kell megfelelnie:

- ez az útszakasz a város élettengelye,
- itt helyezkedik az intézmények, üzletek legnagyobb része,
- mindezek következtében az itt átmenő gépjármű forgalom mellett jelentős helyi gépjármű célforgalom, átmenő helyi kerékpáros forgalom és gyalogos forgalom terheli ezt az útszakaszt.

Ennek az útszakasznak nemcsak a forgalmak levezetését kell szolgálnia, hanem a város polgárainak találkozó-, beszélgető-, sétáló (korzózó) helyszínéül is funkcionálnia kell.

E sokrétű feladatra való alkalmasság érdekében a zöldfelületeket és a hozzájuk kapcsolódó burkolt felületeket kell kialakítani úgy, hogy a gyalogos és kerékpáros közlekedés is elválasztott rendszerben megoldott legyen.

Városrészben kialakult szegregátumok 2001. évi népszámlálási adatok alapján:

Napjainkra a Liszt Ferenc utca Petőfi és Hunyadi utca közé eső szakasza is szegregált területként szerepeltethető. A népességi adatok tekintetében két jelentős szegregált területtel kell foglalkozni az egyik a Bocskai-Deák F. utca környéke, a másik a településrész déli területén található Vasút állomás -

Rákóczi u. - Nagyatádi u. – Kölcsey u. - Malom u. - Vasút u. – Széchenyi u. - belterületi határ által közrefogott terület.

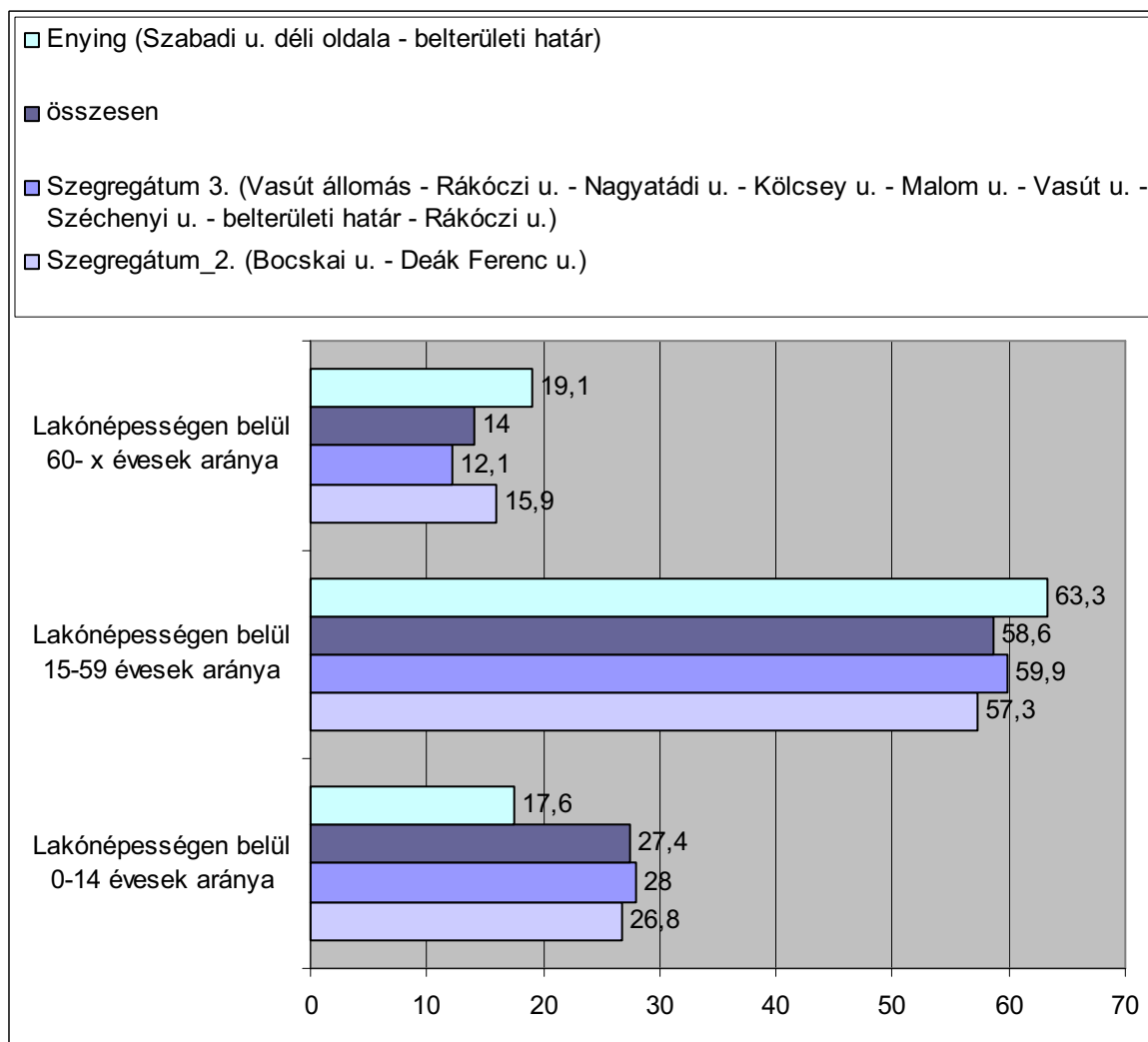
Mutató megnevezése	Szegregátum 2. (Bocskai u. - Deák Ferenc u.)	Szegregátum 3. (Vasút állomás - Rákóczi u. - Nagyatádi u. - Kölcsey u. - Malom u. - Vasút u. - Széchenyi u. - belterületi határ - Rákóczi u.)
Lakónépesség száma	82	157
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	26,8	28,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	57,3	59,9
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	15,9	12,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	66,0	67,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,7	1,2
Lakásállomány (db)	20	47
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	30,0	53,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	66,0	63,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	55,3	54,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	32,7	35,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	50,0	47,9
Állandó népesség száma	83	157

adatforrás: KSH 2001. évi népszámlálás

A mutatókat a városrészi adatokkal összehasonlítottuk és az alábbi megállapításokat tehetjük. A 2. szegregátum 2001-es adatok alapján még viszonylag kisebbnek számítható, de a 3 szegregátum jelentős mértékű. Együttesen a településrészi lakosság 4,68 %-át teszi ki. Amennyiben az akkori kisebbségi mutató 2% volt és jelenleg közel 9 %-ra tehető. Ez számokban azt jelenti, hogy az 5101 fő-s adatok 2010-re 5252 re változtak, azaz 151 fővel emelkedett a városrészi lakosságszám az etnikai kisebbség száma viszont 141-ről közel 570-re változott (2010-ben becsült adat) a településrészen.

A korfa jól érzékelteti a szegregátumok (külön-külön és összesen) adatai alapján a népesség kor szerinti összetételét összehasonlítva a városrészi kor szerinti adataival. Megállapítható, hogy a fiatal korosztály 10 %-kal magasabb arányú a városrészi viszonylatban, és ez a többlet a következő korosztályokat 5-5 %-ban érinti. A népesség növekedés is jellemzően ebben a korosztályban jelentkezett az elmúlt 10 év alatt.

Ami a fiatal korosztály amúgy is csökkenése miatt nem lenne gond, de a további adatok sajnos egyre kedvezőtlenebb képet mutatnak. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 25,5 % magasabb, mint a városrészi átlag, ami azt jelenti, hogy a 141 fő aktív korúból 93 főnek talán van 8. osztályos általános iskolai végzettsége, ami rendkívül alacsony mutató. Az itt élő lakosságból 4 főnek van csak felsőfokú végzettsége. Ezeket a mutatókat a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül mutatóval illetve a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül mutatóval együtt vizsgálva elmondható, hogy azonos képet kapunk, azaz 141 főből 93 nem foglalkoztatott.

adatforrás: KSH 2001. népszámlálás

Lakásállomány tekintetében még 2001-ben kedvezőbb volt a szegregátumokban a helyzet, mint a városrész egészében. A városrészben átlagosan 2,86 fő jutott egy lakásra, míg a szegregátumokban 2,1 fő. Viszont e lakások jelentős része alacsony komfort fokozatú lakás, főleg a 3. sz. szegregátum területén.

Mutató megnevezése	Szegregátum_2. (Bocskai u. - Deák Ferenc u.)	Szegregátum 3. (Vasút állomás - Rákóczi u. - Nagyatádi u. - Kölcsey u. - Malom u. - Vasút u. - Széchenyi u. - belterületi határ - Rákóczi u.)
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	66,0	67,0
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	4,7	1,2
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	64,7	64,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	68,3	72,0
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	34,6	22,7
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma / munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	3,9	9,1
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	23,4	20,2

Mutató megnevezése	Szegregátum 2. (Bocskai u. - Deák Ferenc u.)	Szegregátum 3. (Vasút állomás - Rákóczi u. - Nagyatádi u. – Kölcsey u. - Malom u. - Vasút u. – Széchenyi u. - belterületi határ - Rákóczi u.)
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	30,0	52,3
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	0,0	20,5

Adatforrás: 2001. évi népszámlálás (KSH)

A szegregátumok területére vonatkozó részletes adatok azonban a vázolt adatokhoz képest pontosításokat mutatnak. A 141 fő 15-59 éves aktív korú közül 31 fő él kizárólag állami vagy helyi támogatásból. Ha az arányuk nem változott, (ami sajnos nem egyértelműen feltételezhető) akkor 2010-re már 125 fő.

A 2. szegregátum csak a népesség összetételét és iskolai végzettségét tekintve tekinthető szegregátumnak, de lakásokra vonatkozó adatok alapján a környező tömbök színvonalán található, ezzel ellentétben a 3. szegregátum. Itt már a leromlott városi környezet is a szegregátumot jelzi. Az 57 lakás több mint fele, azaz 30 lakás a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások közül való. 11 lakás egyszobás. A 3 sz. szegregátum területén élők 72 % nem aktív, ami nagyon magas arány.

A helyzetelemzést áttekintve a következő megoldandó feladatok, problémák láthatók az Enying városrészben:

1. Közösségi terek hiánya
2. Megfelelő kialakítású és biztonságos „főutca” hiánya (ahol elválasztott rendszerű a gyalogos, kerékpáros és közúti forgalom. Megfelelő a parkoló kialakítása mind számát, mind megközelítését tekintve és rendezett a zöldfelülete)
3. Kevés gyermek a városrész lakosságához viszonyítva
4. Elöregedő lakosság
5. Ifjúság elvándorlása a munkalehetőségek számának csökkenése miatt
6. Szegregátumok kialakulása és erősödése.
7. A szociális rendszer nem tart lépést a társadalmi változásokkal
8. Épített környezet romlása
9. Vállalkozások megszűnése
10. Járdák minőségének gyors romlása, akadálymentesítés alacsony szintje
11. A szükségletekhez képest kevés parkoló
12. Kevés kerékpárút
13. biztonságos közlekedési csomópontok hiánya
14. Rossz minőségű zöldfelület
15. Kevés EU-s szabványnak megfelelő játszótér
16. Egészségügye ellátórendszer bizonytalan elhelyezése
17. Épületek működtetésének magas költsége
18. Közösségi rendezvényter hiánya
19. Infrastruktúra hiánya (szennyvíz, csapadékvíz)

A városrész céljainak és fejlesztési tevékenységének meghatározásakor az említett problémákat kell elsősorban figyelembe venni.

Összefoglalva úgy látjuk, hogy az Enying városrész a középtávon fejlesztendő városrész Enyingen, melynek fő lehetőségei minőségi városközpont kialakítása kistérségi központként és községi terek biztosítása a lakosság számára. A városrehabilitáció elsődleges kulcsterületének tekintendő.

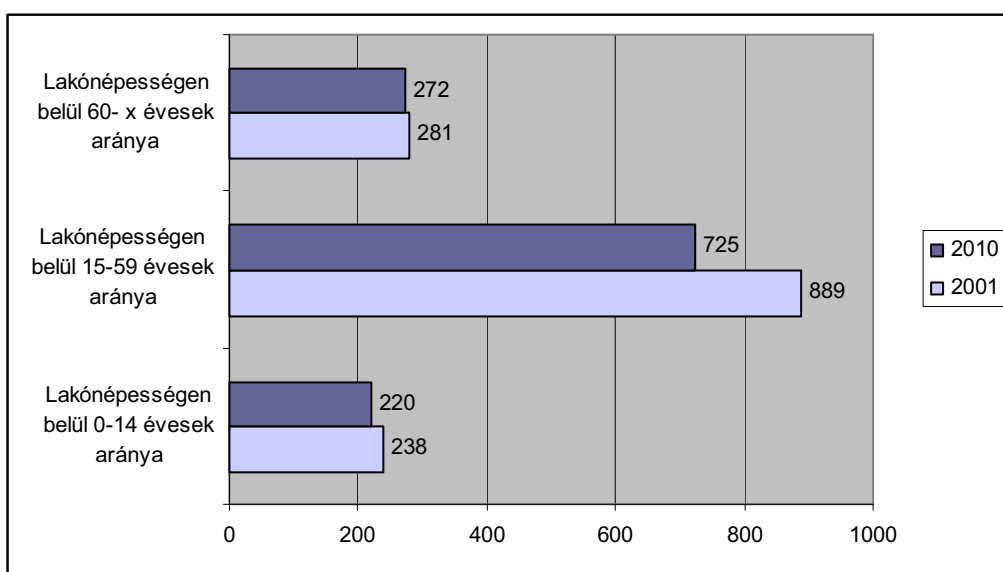
VIII.3.2. Balatonbozsok városrész

Balatonbozsok városrész Enying városrészközpontjaként funkcionál, területe 1 545 102 m². Itt élt 2001-ben a lakosság 17,1 %-a, mely mára 16,8 %-ra csökkent. A foglalkoztatottak aránya ebben az aktív korú népességen belül a városrészben 51 %, 370 fő.

A Balatonbozsok városrész jelentős része falusias jelleg, csak a déli területei (Enyinggel történő összeépülés) mutat kisvárosi karaktert. A településrészt lassan elöregedő népesség jellemzi, kevés fiatallal.

A KSH-tól kapott 2001. évi népszámlálási adatok szerint, illetve az okmányiroda népesség-nyilvántartó 2010-es adatai szerint a városrész népességi korfáját a következő (nemek szerinti bontás nélkül) ábrán mutatjuk be.

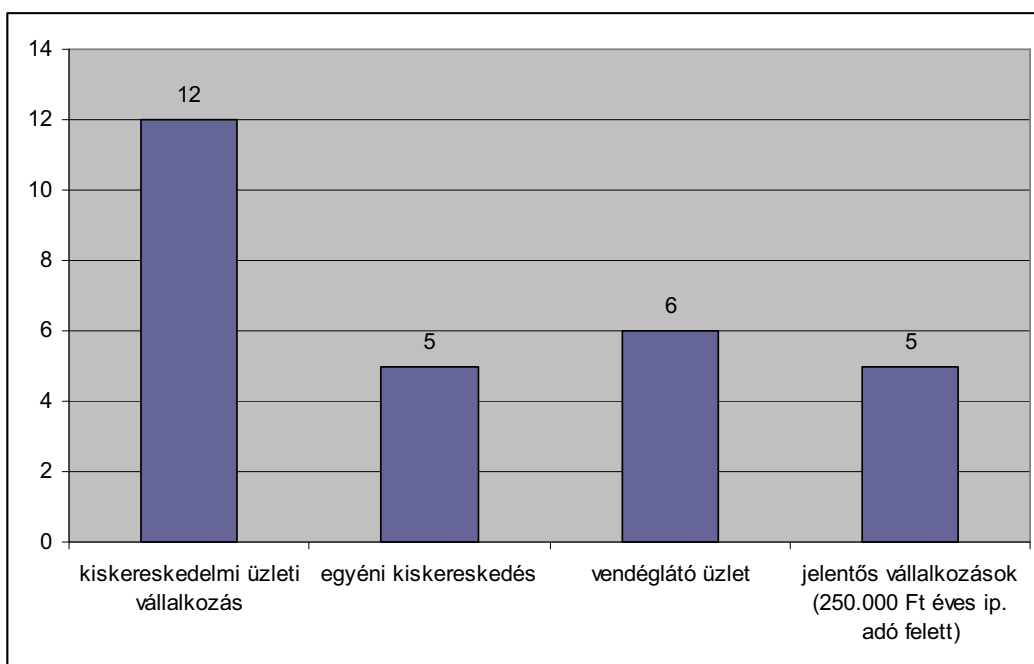
Az adatok alapján megállapítható, hogy a város egészére jellemző tendenciák a bozsoki városrészben is láthatók, hiszen az idősebb lakosok száma magas. Megfigyelhető, hogy 10 év alatt a városrész lakosságának száma közel 200 fővel csökkent, ami a területen élő lakosság 14 %-os csökkentését jelenti. Ez a szám rendkívül figyelmeztető. Ha megvizsgáljuk a korcsoportokon belüli arány megállapítható, hogy a munkaképes korosztály (15-59 éves) népességfogyása volt a legdrasztikusabb, 18 %. Az elöregedő népesség 3,2 %-os csökkenése átlagosnak mondható. A 0-14 éves korosztály 7,5 %-os fogyása a települési átlagon belüli.

Balatonbozsok (Szabadi u. északi oldala - belterületi határ)

A városrészből való elvándorlás a legsúlyosabb probléma, mely az épületek romlásával, elhanyagolt utcaképpel párosulhat az idő múlásával.

A városrész működő vállalkozásainak számára nemzetgazdasági áganként, illetve egyéni vállalkozások számára nem áll rendelkezésünkre adat, így azok változását sem tudjuk bemutatni. Viszont a kereskedelmi és vendéglátó ipari egységek száma mutatja a gazdaság e szegmensét, továbbá a jelentős vállalkozások száma a nagyságra is utal. A városrészben a kiskereskedelmi egységek száma a meghatározó, a vendéglátó egységek száma közel állandónak tekinthető.

Jelentős vállalkozások profilját tekintve: villanszerelés: 1db, betonvágás, betonbontás 1 db, fuvarozási és gépjármű kereskedés 3 db. Ez az adat azt mutatja, hogy a jelentős vállalkozások fele fuvarozással kapcsolatos tevékenységet folytat.

A szociális ellátás területén a városrészekre az alábbi adatok állnak rendelkezésre:

	Enying (Szabadi u. déli oldala - belterületi határ)	Balatonbozsok (Szabadi u. északi oldala - belterületi határ)	Kabókapusztá (egyéb belterület) - Leshegy (külterület)	Alsótekeres és külterület	Enying összesen
családsegítés	1 100	235	180	170	1 685
gyermekjólét	541	60	19	3	623

Megállapítható, hogy Balatonbozsok városrészben található lakosság 19 %-a családsegítésben és 5 %-a gyermekjóléti ellátásban részesülő.

A 64-es főközlekedési út átkelési szakasza:

A bozsoki részen az átkelési szakasz egy egységes képet mutat mind vonalvezetésben, mind keresztmetszeti elrendezésben a helységnév tábla és az üzemanyagtöltő állomás között. Bár ezen a szakaszon belül is vannak minimális eltérések, az üzemanyagtöltő állomást követően a Rózsa-park lakóút és Váci Mihály utca között egy rövid beépítetlen szakasz található. A helységnév tábla és a Cinca patak közötti szakaszon egy homogén egységes kialakítású főúti átkelési szakasz található, melyen csak lokális eltérések mutatkoznak.

Az Enyingi-ér és a Cinca patak völgye, mint egy természetes határ választja el az enyingi és a bozsoki településrészt. Ma ezen a szakaszon az út kiépítettség szintje külterületi jellegű az utat nem kíséri beépítés, járda stb., sőt a jelentős magasságú rézsúk miatt ezen a szakaszon korlátok között vezet az út.

Az utat kísérő beépítés: falusias lakóterület. A falusias lakóterületeknél a forgalomcsillapításra többnyire forgalomlassító középszigetek alkalmazása javasolt. Mindenképpen az átkelési szakasz kezdete helyén, illetve a javasolt gyalogos átkelőknél.

Enying városában a kerékpárral történő közlekedésnek komoly hagyományai vannak, mivel a városon belüli közlekedési célpontok, illetve az egyes településrészek "kerékpáros" távolságra vannak egymástól. Ma a kerékpáros forgalom a 64. sz. főút mentén koncentrálódik, hiszen ez ad kapcsolatot a városrészek között, illetve ez fűzi fel az intézmények nagy részét. A kerékpárosok ma az útburkolatot egyidejűleg használják a gépjárművekkel és a gépjárműves forgalommal.

A kerékpáros forgalom számára független pályás, kétirányú forgalmú kerékpárutat kell kijelölni.

A 64. sz. főút enyingi átkelési szakasza mentén a gyalogos úthálózat fő elemei az utat kísérő járdák rendszere. A járdák elhelyezkedése az átkelési szakaszon egységes, vagyis többnyire két oldalon, ingatlan határhoz igazodóan kerültek kialakításra. A járdaburkolat szélessége ebben az esetben többnyire 0,8-1,2 m, illetve a monolit betonból készült járdáknál 1,1-1,4 m között változik. Ettől csak rövid szakaszokon tér el a járda kialakítása, például az iskolánál lépcsőt tartalmaz, majd rövid szakaszon nincs járda. Ugyancsak hiányzik a járda a Kertalja utca és az üzemanyagtöltő állomás között a főút DNy-i oldalán. Az ingatlan határtól elszakad a járda vonalvezetése az egyes közparkoknál, a posta, az üzemanyagtöltő és a tervezett Rózsakert lakópark térségében, illetve a még be nem épített részeken keresztül nincs még meg a járda folyamatos továbbvezetése.

A főúthoz kapcsolódó parkolókat lehetőség szerint a csatlakozó, alárendelt utcákban kialakítandó parkolókkal kellene megoldani: Fő út - Móra Ferenc utca csatlakozásánál, a postánál, a bozsoki volt művelődési háznál, a vele szemköztes vendéglátó egységnél, az óvodánál, vagy az autójavítónál stb.

Az épületek elhelyezkedése többnyire oldalhatáron álló, a garázsok jellemzően az oldalkert felől megközelíthetőek, ezért az ingatlanok kapubehajtóval és az utat kísérő zöldfelületen átvezető behajtó útszakasszal csatlakoznak a közúthoz. Ezen a szakaszon az utcakép egyik meghatározó eleme - főleg a szélesebb zöldsávval rendelkező ÉK-i oldalon - a kapukhoz vezető útszakasz a kísérő növényzettel. A kialakult állapot miatt legfeljebb az egységes kialakítás, anyaghasználat és növényzettelépítést lehet szorgalmazni. Az út menti fásítás esetleges, nem egységes, hiányos. Az utcahosszon a Fő utca - Gárdonyi Géza utca - Park utca között jelentős kiterjedésű park található. A benzinkúttól a Dózsa György úti útcsatlakozásig a beépítés és telekhasználat kertvárosias jellegű. Az út menti zöldsávok keskenyek, fás növényzet csak szakaszonként található.

Javaslat: Az útszegély, vagy padka, a járda, a kerékpárút és a parkolók kijelölése, kiépítése után fennmaradó zöldsávban javasolt gyümölcsfák lecserélése. Az utcakép egységessé tétele érdekében utcaszakaszonként azonos fafajból álló, sorfává nevelt lombos fákban utcai fasorok kialakítása szükséges. Az utcai fasort az útburkolat szegélyévei párhuzamosan, a kapubehajtók, parkolók ritmusát is figyelembe véve, a fákat lehetőleg azonos tőtávolsággal kiültetve kell létesíteni. A 4,0 m-nél szélesebb út menti zöldsávokon az úttest felőli 4,0 m-en túli zöldfelületi rész legalább 100 m hosszú szakaszonként egységesen megtervezve és megépítve parkszerűen alakítható zöldfelület javasolt.

Városrészben kialakult szegregátumok 2001. évi népszámlálási adatok alapján:

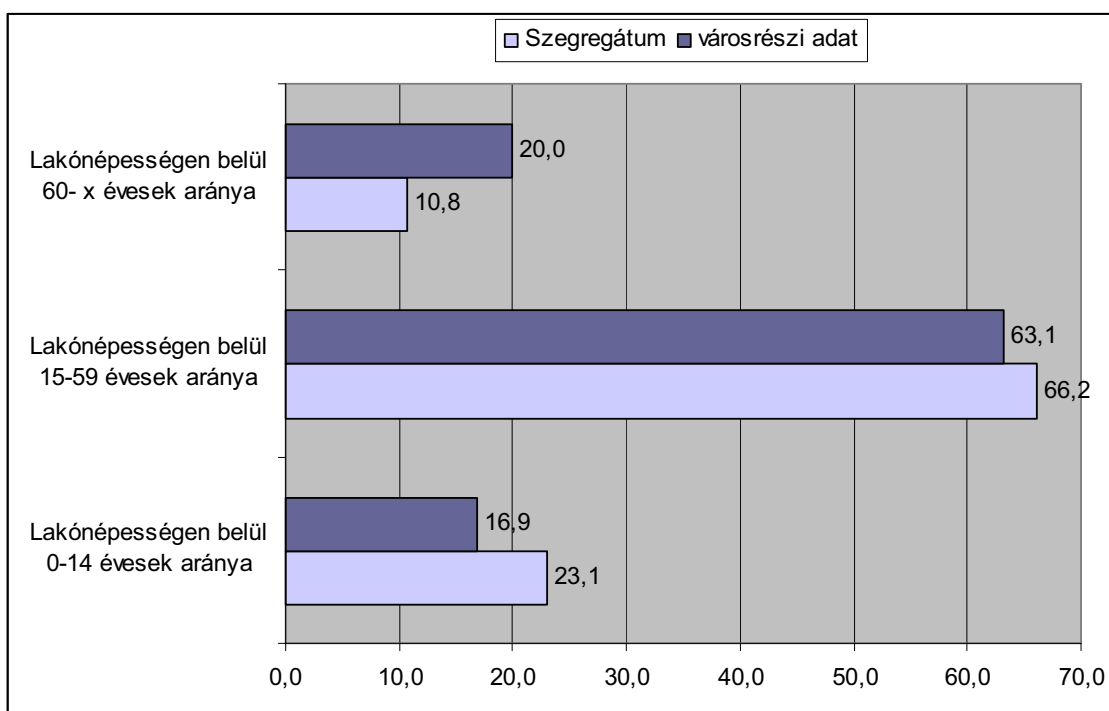

Napjainkra a Gárdonyi Géza u. – belterületi határ közé eső szakasza szegregált területként szerepel.

Mutató megnevezése	Szegregátum 1. (Gárdonyi Géza u. – belterületi határ)
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	65,1
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	78,5
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	14,3
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma / munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	7,1
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	27,9
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	31,3
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	18,8

Adatforrás: 2001. évi népszámlálás (KSH)

A mutatókat a városrészi adatokkal összehasonlítottuk és az alábbi megállapításokat tehetjük. A 1. szegregátum 2001-es adatok alapján még viszonylag kisebbnek számítható a 65 fős lakosságával. A településrészi lakosság 1%-át tette ki 2001-ben. Amennyiben az akkori kisebbségi mutató 2% volt és jelenleg közel 9 %-ra tehető. Ez számokban azt jelenti, hogy az 1408 fő-s adatok 2010-re 1 217-re változtak, azaz 151 fővel emelkedett a városrészi lakosságszám az etnikai kisebbség száma viszont 65-ről közel 109-re változhatott (2010-ben becsült adat) a településrészen.

Adatforrás: 2001. évi népszámlálás (KSH)

Fenti korfa jól érzékelteti a szegregátum és településrész eltéréseit a népesség kor szerinti összetétele tekintetében. Megállapítható, hogy a szegregátumban élő fiatal (0-14) korosztály városrészen belüli 6,3 %-os arányt képvisel. A 15-59 éves korosztály saját korosztályán belüli 4,8 %-os mutatójával nem kirívó. A idősorúak aránya kifejezetten alacsonynak mondható, a korosztály 2,5 %-a tartozik az etnikai csoportokhoz. A népesség növekedés jellemzően a fiatal korosztályban jelentkezett az elmúlt 10 év alatt.

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma a szegregátumban 42 fő. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya aktív korúakon (15-59 évesek) belül a városrészben 39,2 %, míg a szegregátumban 65 %.

Lakásállomány tekintetében a városrészben található összes lakás 3 % található a szegregátumban, melynek 31,3 % alacsony komfort fokozatú, tehát ez szám szerint 5 lakást érint. A városrészben található 110-ből. A koncentrációja azonban nagyobb, mint a városrészi átlag.

Mutató megnevezése	Szegregátum_1. (Gárdonyi Géza u. - belterületi határ)
Lakónépesség száma	65
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	23,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	66,2
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	10,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	65,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	0,0
Lakásállomány (db)	16
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	31,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	72,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	51,2

Mutató megnevezése	Szegregátum_1. (Gárdonyi Géza u. - belterületi határ)
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	27,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	66,7
Állandó népesség száma	64

Adatforrás: 2001. évi népszámlálás (KSH)

A helyzetelemzést áttekintve a következő megoldandó feladatok, problémák láthatók az Balatonbozsok városrészben:

1. Közösségi terek hiánya
2. Megfelelő kialakítású és biztonságos „főutca” hiánya (ahol elválasztott rendszerű a gyalogos, kerékpáros és közúti forgalom. Megfelelő a parkoló kialakítása mind számát, mind megközelítését tekintve és rendezett a zöldfelülete)
3. Kevés gyermek a városrész lakosságához viszonyítva
4. Előregedő lakosság
5. Ifjúság elvándorlása a munkalehetőségek számának csökkenése miatt
6. Szegregátumok kialakulása és erősödése.
7. A szociális rendszer nem tart lépést a társadalmi változásokkal
8. Épített környezet romlása
9. Járdák minőségének gyors romlása, akadálymentesítés alacsony szintje
10. A szükségletekhez képest kevés parkoló
11. Kevés kerékpárút
12. biztonságos közlekedési csomópontok hiánya
13. Rossz minőségű zöldfelület
14. Épületek működtetésének magas költsége
15. A főút miatt nagy átmenő forgalom – környezetszennyezés
16. Alacsony vállalkozói aktivitás
17. Kevés állandó munkahely
18. Közösségi rendezvénytér hiánya
19. Infrastruktúra hiánya (szennyvíz, csapadékvíz)

A városrész céljainak és fejlesztési tevékenységének meghatározásakor az említett problémákat kell elsősorban figyelembe venni.

Összefoglalva úgy látjuk, hogy Balatonbozsok városrész a középtávon fejlesztendő városrészközpont Enyingen, melynek fő lehetőségei a községi terek biztosítása a lakosság számára

VIII.3.3. Kabókapusztá – Leshegy városrész

Kabókapusztá Enying központi belterületétől délre külön álló egységet alkotva helyezkedik el 337 670 m² területtel. Tőle délre található Leshegy, mely külterületi lakott hely, területe 173 279 m². A városrész összesen 510 949 m² területű, a legkisebb városrészi egység.

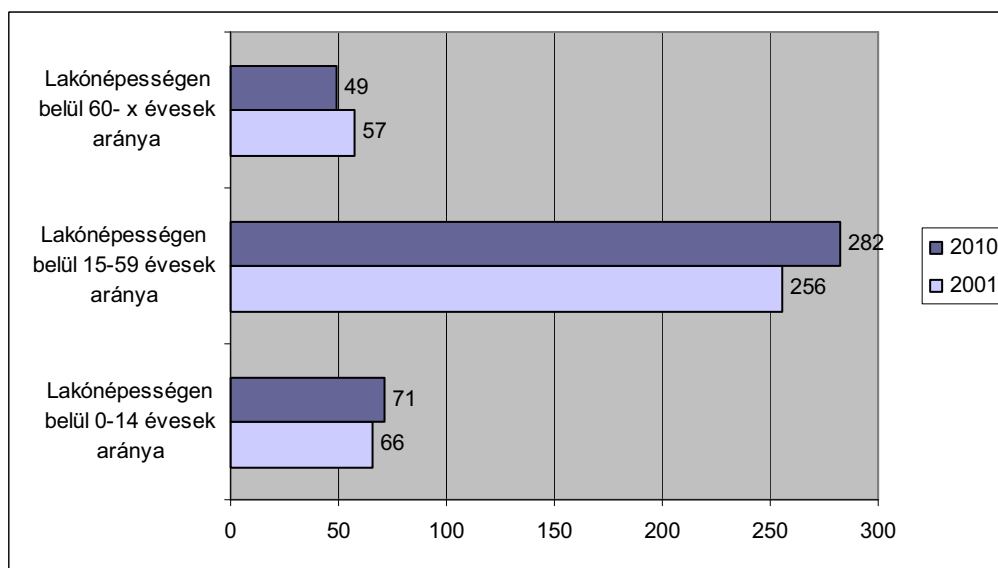
Mutató megnevezése	Enying összesen	Kabókapusztá (egyéb belterület) - Leshegy (külterület)
Lakónépesség száma	7 126	379
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,5	17,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,6	67,6

Mutató megnevezése	Enying összesen	Kabókapusztá (egyéb belterület) - Leshegy (külsőterület)
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	18,9	15,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	42,1	62,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	5,2	1,6
Lakásállomány (db)	2 521	121
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	25,2	46,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,3	41,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	23,4	28,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	52,7	55,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	37,3	28,7
Állandó népesség száma	7 188	379

Adatforrás: 2001. évi népszámlálás (KSH)

Enying lakosságának 2001-ben 5,3 % élt ebben a városrészben, napjainkra ez 5,5 %-os értéket mutat. Az egyetlen városrész, ahol a népesség szám emelkedett. Ez a Leshegyen kialakulóban lévő szegregációs területtel magyarázható.

A lakónépességen belüli korosztályos változásokat a 2001 és 2010 között a következő ábra mutatja.

Jól látható, hogy a fiatal és munkaképes korosztályban a területen élő lakossághoz képest jelentős mértékű emelkedése figyelhető meg.

Kabókapusztán a legmagasabb az alacsony komfortfokozatú lakások száma.

A városrész működő vállalkozásainak számára nemzetgazdasági áganként, illetve egyéni vállalkozások számára nem áll rendelkezésünkre adat, így azok változását sem tudjuk bemutatni. Viszont a kereskedelmi és vendéglátó ipari egységek száma mutatja a gazdaság e szegmensét, továbbá a jelentős vállalkozások száma a nagyságra is utal. A városrészben a kiskereskedelmi egységek száma elenyésző, a vendéglátó egységek száma közel állandónak tekinthető.

Kabókapusztá (egyéb belterület) - Leshegy (külterület)	
kiskereskedelmi üzleti vállalkozás	1
egyéni kiskereskedelem	1
vendéglátó üzlet	1
jelentős vállalkozások (250.000 Ft éves ip. adó felett)	1

Kabókapusztán található Kabóka Lovastanya, mely lovardát, vendégszobákat is tartalmaz és alkalmas céges rendezvények tartására, gyereke és felnőtt sporttáborok szervezésére is. Enying egyik kiemelkedő idegenforgalmi létesítménye.

A helyzetelemzést áttekintve a következő megoldandó feladatok, problémák láthatók Kabókapusztá – Leshegy városrészben:

1. Kevés gyermek a városrész lakosságához viszonyítva
2. Elöregedő lakosság
3. Szegregátumok kialakulása és erősödése.
4. Épített környezet romlása
5. Járdák minőségének gyors romlása, akadálymentesítés alacsony szintje
6. Kevés kerékpárút
7. Rossz minőségű zöldfelület
8. Alacsony vállalkozói aktivitás
9. Kevés állandó munkahely
10. Infrastruktúra hiánya (szennyvíz, csapadékvíz)

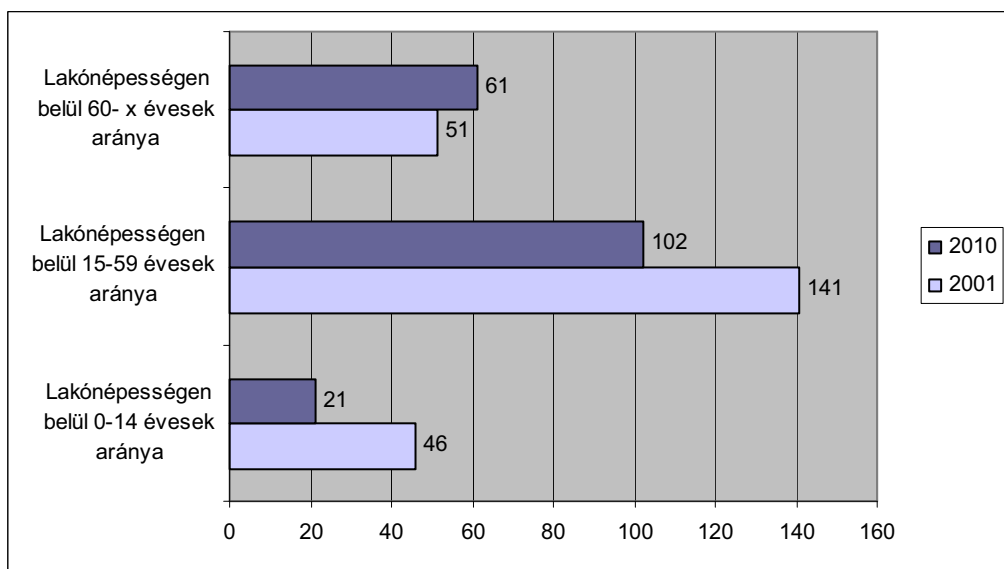
A városrész céljainak és fejlesztési tevékenységének meghatározásakor az említett problémákat kell elsősorban figyelembe venni.

Összefoglalva úgy látjuk, hogy Kabókapusztá – Leshegy városrész esetében a megfelelő infrastruktúra és közterület kialakítása a cél.

VIII.3.4. Alsótekeres és az egész külterület

A lakónépesség száma meglehetősen alacsony, Külterületi lakott helyként nyilvántartott Alsótekeres 355 731 m² és a külterület, ami összesen 76 353 013 m², mely (jelen városrészt tekintve Alsótekeres és Leshegy területét leszámítva) 75 824 003 m².

A KSH-tól kapott 2001. évi népszámlálási adatok szerint, illetve az okmányiroda népesség-nyilvántartó 2010-es adatai szerint a városrész népességi korfáját a következő (nemek szerinti bontás nélkül) ábrán mutatjuk be.

Az adatokból megállapítható, hogy jelentős a népességfogyás (22 %-os) jellemzi a településrészt, ami előregedő képet mutat. A fiatalok és aktív korúak elvándorlásának aránya ebben a városrészben a legmagasabb. Az alábbi táblázat Alsótekeres és a be nem sorolt egyéb külterületi részek adatait tartalmazza:

Mutató megnevezése	Alsótekeres és külterület	Alsótekeres (külterület)	Be nem sorolt külterület (Öreghegy)
Lakónépesség száma	238	217	21
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,4	19,8	19,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,1	65,9	52,4
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	21,5	14,3	28,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	38,5	49,7	27,3
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,8	3,6	5,9
Lakásállomány (db)	86	76	10
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	43,8	27,6	60,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	53,5	43,4	63,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	26,2	25,2	27,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	41,1	53,6	28,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	49,9	37,3	62,5
Állandó népesség száma	240	222	18

Adatforrás: 2001. évi népszámlálás (KSH)

Jelentős gazdasági vállalkozása a településrésznek a Dél-Balatoni Agro Kft. A kertészet tovább fejlesztése egyik meghatározó településrészi feladat.

A helyzetelemzést áttekintve a következő megoldandó feladatok, problémák láthatók az Alsótekeres és

a külterületi városrészben:

1. Kevés gyermek a városrész lakosságához viszonyítva
2. Előregedő lakosság
3. Ifjúság elvándorlása a munkalehetőségek számának csökkenése miatt
4. Szegregátumok kialakulása és erősödése.
5. A szociális rendszer nem tart lépést a társadalmi változásokkal
6. Épített környezet romlása
7. Járdák minőségének gyors romlása, akadálymentesítés alacsony szintje
8. Alacsony vállalkozói aktivitás
9. Kevés állandó munkahely
10. Infrastruktúra hiánya (szennyvíz, csapadékvíz)

A városrész céljainak és fejlesztési tevékenységének meghatározásakor az említett problémákat kell elsősorban figyelembe venni.

IX A város hosszú távú jövőképeinek meghatározása

IX.1 A jövőkép meghatározásának módszertana

Enying hosszú távú jövőképeinek és a célrendszer meghatározásához a következő forrásokat használtuk fel.

1. Az Integrált Városfejlesztési Stratégia kapcsán készített kérdőívek civil szervezetek számára, önkormányzat illetékes

2. A rendelkezésre álló dokumentumok közül a közül a következők szolgáltak a stratégia alapjául:

- Országos Területrendezési Terv (2003; 2008)
- Országos területfejlesztési koncepció
- Fejér Megye területrendezési terve (2009)
- Magyarország Műemlékjegyzéke – Fejér Megye
- Fejér megyei kistérségek összehangolt stratégiai programja (2001.)
- Enying Város Fenntarthatósági programja (2009-2014)
- Enying Város Településfejlesztési koncepciója és a településrendezés tervezési programja (Enying Város Képviselő-testületének 190/2003. (IX. 10.) számú határozata)
- Mezőföldi Többcélú Kistérségi Társulás anyagai
- Enying Településrendezési Terve és annak módosítása (2003; 2010; szerkezeti terv, szabályozási terv és alátámasztó munkarészek)
- Enying Város Önkormányzatának gazdasági programja

IX.2 Kijelölt jövőkép

Enying kijelölt jövőképét idézzük a 2003-ban aktualizált Településfejlesztési Koncepcióból:

„ J ö v ő k é p ”

A település- arculatának, jellegét meghatározó vonásainak, fejlődésének fő irányai:

„MEZŐGAZDASÁGI KÖZPONT”

A településtörténeti múlt - virágzó mezőgazdasági központ a Batthyányi uradalom idejében, jelentős foglalkoztatást biztosító szervezetek az elmúlt évtizedekben -, a település mai fő ágazatai, munkaadói - jól működő mezőgazdasági vállalkozások jelenleg is -, a település adottságai a térség mezőgazdasági központjává emelik a várost.

Ezen települési jelleg mindenképpen meghatározó a város életében, illetve annak jövőjét tekintve. Támogatandók –e téren a már meglévő tevékenységek és új kezdeményezések: növénytermesztés, növényvédelem, farmgazdaságok, állattartás, nemesítés, vadgazdálkodás, halászat, feldolgozó-, tároló-, szállító funkciók, piacok, külterületi utak, öntözés, fásítás, zártkertek, mezőgazdasággal kapcsolatos oktatás, a mezőgazdasággal a település történelmi és agrármúltjával kapcsolatos kiállítások bemutatók szervezése...

„TÉRSÉGI KÖZPONT”

Enying térségi központi szerepe általános (oktatás, kereskedelem, egészségügy, munkahelyek...), szolgáltató és hivatali funkciók vonatkozásában is meghatározó. Enying a mezőföldi települések kistérségi központja – kistérségi társulás központja. Enying 3 megye (Fejér, Somogy, Veszprém) találkozásánál fekszik. Enying város az M7, 70, 71, 64 számú főközlekedési utak és az új tervezett országos és európai tranzitútvonalak metszéspontjában (K-Ny irányú transzverzális vonalként az M8 autópálya és az É-D-i irányú E65 európai út, mint a Helsinki folyosók része) található. Fontosak a város életében településközi kapcsolatok (testvérvárosok).

A térségközponti igényeknek megfelelni, az alábbiakra tekintettel igyekszik a város: nem csak a város, hanem a környező települések térségközponti igényeknek megfelelni, az alábbiakra tekintettel igyekszik a város: nem csak

a város, hanem a környező települések ellátása is cél, munkahelyteremtés („lehetőség szerint minél kevesebb más településen dolgozó-ingázó, minél több helyi munkával rendelkező betelepülő”) telephelykinálattal, új befektetések realizálásával, vállalkozók támogatásával, szolgáltatások kibővítésével, minőségi fejlesztésével. A hivatali (modern közigazgatással szemben támasztott követelményeknek való megfelelés – közigazgatás reformja) és általános városi (könyvtár, közművelődés...) szolgáltatások fejlesztése. Fiatalok kulturált szórakozásának, szabadidő eltöltésének támogatása (pl. internet kávéház, szórakozóhelyek...). A kistérségi központi jellegből fakadóan koordinatív, gesztori stb. szervező, összefogó feladatokat is el kell látni. Ki kell használni a város település földrajzi adottságait, kapcsolatait. Enying távlatban, mint logisztikai bázis – szállítmányozási telephelyek kialakítására is alkalmassá válhat.

„PIHENŐVÁROS, SPORTVÁROS”

Enying – a történelmi település és a településrészek – jó adottságú rekreációs céllal fejleszthető területekkel rendelkeznek. A település belső utcáiban kedvező fekvésű, csöndes telkek találhatók. A város folyamatosan igyekszik tenni a közösségi élet fejlesztéséért, a sport lehetőségek bővítéséért, a szabadidős és pihenő „terek” kulturált kialakításáért annak érdekében, hogy lakói részére az egészséges életmód feltételei, annak változatos- (óvodai, iskolai, verseny- és tömegsport) támogatása, minőségi-, korcsoportonkénti sportlehetőségek adottak legyenek. A pihenővárosi jelleghez kötődve biztosítani kell a település lakói és az ide látogatók nyugalmát is.

Ezen településjelleggel kapcsolatos követelményeknek megfelelni az alábbiak preferálásával lehet: túlnyomóan kertvárosias települési lakóterületek kialakítása, gazdag jó minőségű közösségi és sport területek – meglévő és újak - fejlesztése, pihenőparkok, játszóterek kialakítása, gyalogos-, kerékpáros-, lovas túraútvonalak kijelölése, a zajos, szaghatással járó tevékenységek szigorú szabályozása, a lakó-, intézményi-, és pihenő funkcióktól való markáns elválasztása (védőtávolságok, telephelyengedélyek, állattartás). A településen kiemelt hangsúlyt kell fektetni a közbiztonságra, az egészségügyi ellátás minőségi fejlesztésére (gyógy-, termáلتurizmus beindításával, megvalósításával kapcsolatos lehetőségek feltárása). Minőségi külső- és belső településképp javítása (közterület alakítások...).

BALATONI HÁTTÉRTELEPÜLÉS

Mivel Enying a Balaton háttér régiójában foglal helyet (a Balatontól mintegy 5 /közigazgatási határt figyelembe véve (-10 km-re) településközpontot figyelembe véve), így városunk fejlesztési elképzeléseinél nem lehet figyelmen kívül hagyni ennek hatásait, az ebből fakadó lehetőségeket (nem csak pozitív, hanem negatív hatásokat is: szezonális többletforgalom, bűnözés). Településünk a Siófoki kistérség, illetve ezen kistérséghez kapcsolódóan tagja a Dél-balatoni és Sió-völgyi Hulladékgyűjtőközpontjának konzorciumnak.

Ezen településjellegét erősíteni kell, támogatni az ezzel kapcsolatos, vagy összefüggésbe hozható kezdeményezéseket. A Balaton irányába mutató közlekedési kapcsolatokat fejleszteni kell (regionális kerékpárút, Balatonszabadi felé vezető út, a 6401 j. út kiépítése...) Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a turisztikai kínálatra. Ilyenek például: olcsóbb szálláshelyek, éttermek, kulturális programok, népszokások, hagyományok, helytörténeti és egyéb látványosságok, balatoni kiegészítő szolgáltatások, dísznövény kertészet, gyümölcsstermesztés...

A fenti fő irányok mindegyike meghatározó, meg kell teremteni ezek összhangját, elkerülve és mind inkább csillapítva ezen funkciók esetleges egymást zavaró hatását, törekednünk kell a kapcsolódó fejlesztések lehetőségeinek feltárására, kiaknázására.

A fentieket kiegészítve a helyzetelemzés és az említett dokumentumok alapján a következő megállapításokat tesszük:

- Fő cél az állandó munkahelyek számának növelése
- A lakosság megtartásának egyik fontos eleme a helyi lakosság számára is elérhető kulturális, ifjúsági, civil, vallási, valamint aktív szabadidős tevékenységek végzésére alkalmas szabadterei és fedett helyszínek biztosítása
- Egységes koncepció alapján kell a városi utcák és járdák, zöldfelületek felújítását. A kerékpárutak számát és hosszát is fejleszteni kell, elsősorban a 64-es sz. főút átkelési szakaszán.

X Jövőbeni fejlesztési irányok meghatározása

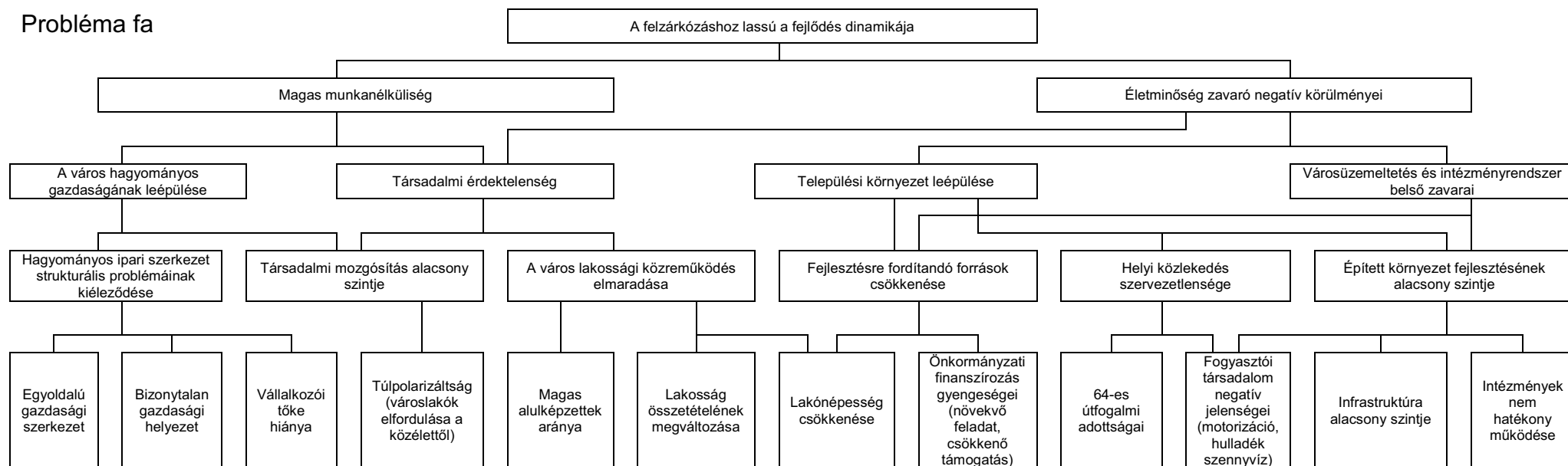
X.1 Célok kitűzése, stratégia meghatározása

Enying város átfogó célját, annak eléréséhez szükséges cél- és prioritás rendszert egy részletes helyzetelemzés, állapotfelmérés után tudjuk meghatározni. A helyzetértékelést követően, annak összefoglalásaként elkészítettük a település SWOT-analízisét, melyben bemutattuk Enying erősségeit, feltártuk gyengeségeit, valamint számba vettük a város adottságaiban rejlő lehetőségeket valamint potenciális veszélyeket. A SWOT-analízisből levezetésre kerül egy problémafa, amely a célfa alapját képezi. A célfa tartalmazza Enying hosszú távú jövőképét, és a speciális célok rendszerét.

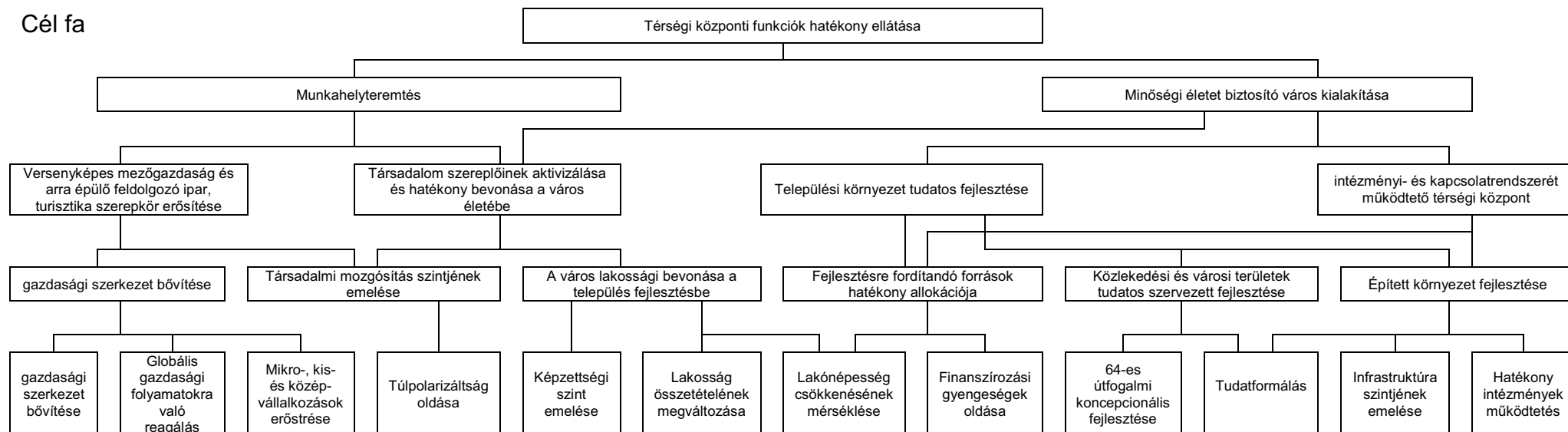
X.2 A fejlesztés célrendszere, célfája

A település jövőkép kialakításának alapja, hogy összegezzük a közelmúltat, tisztában legyünk a jelen helyzettel és felmérjük a jövő lehetőségeit. Ez az összegzés feltárja a város lehetőségeit, kitűzi a fejlődési irányvonalakat, hosszú távú stratégiákat. A SWOT-analízis összefoglalja és kiemeli azokat a problémákat és lehetőségeket, amelyek kijelölik a fejlesztés célrendszerét. A meghatározott jövőkép elérésének nehézségeit, leküzdendő akadályait összegeztük a problémafán. Amennyiben a feltárt problémák megszüntetése és a lehetőségek kihasználása megtörténik, elérhetővé válik a jövőképben leírt településkép.

Probléma fa

Cél fa

A fejlesztési célrendszer (célfű) tetején az alapcél, mint jövőkép áll. A jövőkép a helyzetértékelés és a SWOT-analízis, illetve egy kívánatos jövő figyelembe vételével átfogó módon határozza meg azt a jövőbeni állapotot, melynek elérése a város elsődleges célja. A jövőkép elsősorban a város adottságaira, valamint törekvésekre alapoz, azokra, amelyek Enying számára a legkedvezőbb fejlődési utat jelölik ki.

ALAPCÉL – JÖVŐKÉP

Enying városa vonzó, minőségi életkörüezetet nyújtó, versenyképes mezőgazdaságra épülő, kisvárosi szerepkör intézményi- és kapcsolatrendszerét működtető térségi központtá váljon, mely képes a pihenő szerepkört is ellátva hosszú távon fenntartható életminőséget biztosítani.

X.3 Átfogó cél meghatározása

Enying településalakító adottságai közt a terület jó mezőgazdasági feltételei, közlekedési kapcsolatai, tájak találkozási helyzete, valamint napjainkban a Balatoni Üdülőkörzet háttér szolgáltatásai, az iparfejlesztés, továbbá a hivatali- és általános szolgáltatási funkciói a meghatározók. Általánosan átmeneti településtípusú, amit jelenlegi településformája, valamint a mérsékelt változó demográfiai képe egyaránt tükröz.

Enying 1992-ben kapott városi rangot, azonban erre korábban jelentősebben nem készült fel, így az „új városra” maradt a városi infrastruktúra rendszer (műszaki és szellemi) kialakítása, pótlása, gyarapítása, a település társadalmának urbánus közösséggé szerveződése.

A megyei elképzelések közt ugyan szerepelt, hogy Enying távlatra középfokú központi szerepkört ellátni tudó - azaz térszervező település (város) legyen, de ez nem járt együtt az akkori idők fejlesztéskonzentrálásával, várossá való alakításának hangsúlyos elősegítésével. A városi ragra emelkedést nem előzte meg tudatosan tervezett, településfejlesztési akcióprogram kialakítása és megvalósítása, így napjainkban Enying Város urbánus települési környezetének megteremtése - megtervezése és megvalósítása - mint megkésett, de tovább nem halasztható feladat sürgető kényszerként jelenik meg.

A stratégiai vagy átfogó célok teljesülése az alábbi kiemelt terület jelentős javulását, bővítését szolgálja:

Életminőség szintjének emelése:

- A népességet megtartó életkörüezet és életlehetőségek fejlesztése.
- Épített környezeti (település és településképi) minőségi fejlesztése, a műszaki infrastruktúra fejlesztése.
- Együttműködő városi lakosság és civil szervezetek

Munkahelyteremtés:

Gazdasági környezeti élénkítése:

- Fenntartható és versenyképes helyi mezőgazdaság és feldolgozó ipar fejlesztése, megfelelő potenciállal rendelkező gazdasági társaságok letelepítése.
- A humán erőforrás bázisának kialakítása.
- Kereskedelem fejlesztése, élénkítése
- Turisztikai potenciál erősítése
- Mikro- kis és középvállalkozások támogatása

Intézményrendszer fejlesztése:

- A kor igényeihez igazodó, magas színvonalú ellátó és szolgáltató intézményrendszer működtetése.
- Közigazgatás, közművelődés, oktatás, kultúra és sport fejlesztése,

egészségvédelem Kistérségi szerep erősítése

A kiépített közművek jelenlegi kapacitáskorlátainak átlépése, az egyéb infrastruktúrák (utak, járdák, zöldfelületek) jelenlegi állapotának javítása szükséges mind a gazdasági élet, mind az életminőség, mind pedig a kistérségi szerepkör terén kívánatos továbbfejlődéshez. Gazdasági társaságok betelepítésével a helyben foglalkoztatás növelhető, illetve az Önkormányzat saját bevételei – így fejlesztési forrásai – növekedhetnek. Az oktatási intézményrendszer fejlesztésével a település lakosságmegtartó erejének növelése érhető el, továbbá a jövőbe való befektetés ezen formája hosszú távon a város gazdasági életére, a lakosság életminőségére hat ki pozitívan. A közigazgatási és közellátási intézményrendszer fejlesztése a „komfortos” város kialakulásához, a magas életminőség biztosításához vezet, ami biztonságot nyújt a lakosság számára. A mezőgazdaság területén komoly termékesítés, illetve ehhez kapcsolódó gazdasági háttér infrastruktúra kiépítés szükséges, amennyiben jövőbeni irány a mezőgazdasági piacon történő szerepvállalás.

A fenti átfogó cél teljesülését az alábbi táblázatban szereplő mutatószámokkal mérjük:

Mutató megnevezése	Adatmérés forrása	Kiinduló érték	célérték
Január havi munkanélküliségi ráta	munkaügyi központ	10,26%	Tartósan 8 % körüli érték elérése
Város lakónépessége	KSH	7218 fő	Megállítani a fogyást. Évi átlagosan 0,5 %-os növekedés

X.3.1. Részcélok

A stratégia célok teljesülését az alábbi részcélok segítik:

Versenyképes mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar, turisztika szerepkör erősítése

- Gazdasági szerkezet bővítése
 - mezőgazdaság és feldolgozóipar fejlesztése, erősítése
 - turisztikai háttér infrastruktúra bővítése – szálláshelyek létesítésének elősegítése, kereskedelmi és vendéglátó szolgáltatók segítése,

Társadalom szereplőinek aktivizálása és hatékony bevonása a város életébe

- A város lakossági bevonása a településfejlesztésbe
 - rendezvényrendszer továbbfejlesztése (kulturális, sport, egyéb területeken)
 - Társadalmi mozgósítás szintjének emelése

Települési környezet tudatos fejlesztése

- Fejlesztésre fordítandó források hatékony allokációja
- Közlekedési és városi területek tudatos szervezett fejlesztése
- Épített környezet fejlesztése
 - szabadtéri rendezvényközpont fejlesztése
 - a település egész területén szépítése az utcák fásításával, dísznövények ültetésével, virágosítással, utcabútorok, pihenőhelyek telepítésével, új közösségi és játszóterek kialakítása,
 - zárt és nyitott csapadékvíz-elvezető rendszer építése, felújítása,
 - külterületeken tovább kell folytatni a felzárkóztatást, különös tekintettel az infrastruktúra fejlesztésére,
 - megújuló- alternatív energiaforrások hasznosíthatóságának felmérése, alkalmazása

- középületek, közterületek rendezése, játszóterek, parkolók kialakítása,
- városi piac kialakítása,
- szabadidő eltöltésére, sportolásra alkalmas létesítmények, területek kialakítása, a sport infrastruktúrájának bővítése,

Intézményi- és kapcsolatrendszerét működtető térségi

- az óvodai ellátások racionalizált elhelyezése, működtetése,
- komplex, valamennyi közszolgáltatási funkciót magába foglaló közigazgatási központ kialakítása,

X.3.2. Az önkormányzat jövőbeni céljai általánosságban

Az önkormányzat a kötelező és önként vállalt feladatnak a lehető legmagasabb szinten való ellátása érdekében arra törekszik, hogy elősegítse a fejlesztési programjaiban megfogalmazott feladatok megvalósítását.

Versenyképes mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar, turisztika szerepkör erősítése

Ipar

- Ipari park helyének kijelölése, kialakítása;
- tárgyalás folytatása kis és középvállalkozók letelepítésére;
- a meglévő ipari létesítményeket működtetőkkel az együttműködés fokozása;
- ki kell használni a testvérvárosi kapcsolatokból fakadó esetleges ipartelepítési lehetőségeket.

Mezőgazdaság

- A kistermelők által megtermelt mezőgazdasági termékek értékesítésének és felvásárlásának megkönnyítése. Pl. mázsaház rendbetétele, állat és kirakodóvásárok szervezése, a Vásártér hasznosítása.
- Hegyőri ügyelet, mint civil szerveződés támogatása;
- a mezőgazdasági termékek vasúti szállításának szorgalmazása; hűtőház építése;

Idegenforgalom

- Fizetővendég szolgálati férőhelyek növelése, turista szálláshelyek kialakítása; Vendéglőre, panzióra van szükség a városközpontban, ehhez vállalkozót kell keresni; Geológiai vizsgálat termálvíznyerés kérdésében;
- A Balatonbozsok - volt üszőtelep melletti domboldal- idegenforgalmi hasznosítása;

Társadalom szereplőinek aktivizálása és hatékony bevonása a város életébe

Közművelődés - Sport

- Helyi szinten a Művelődési Ház és Városi Könyvtár helyben jó lehetőségeket biztosít. A Művelődési Ház jelenlegi formájában kisebb rendezvények, klub foglalkozások tartására alkalmas. Befogadóképessége korlátozott.
- A Művelődési Ház tevékenységi köre központi szervezéssel nehezen bővíthető, igazi funkcióját akkor töltheti be, ha különösebb központi ráfordítások nélkül alulról jövő kezdeményezésekből fakadó rendezvények meghonosodnak, s azok otthonra találnak.
- A Városi Könyvtár anyagának mennyisége és minősége jó színvonalú, jelenlegi elhelyezése már nem szerencsés, épületének állaga rossz. Ingatlanhasznosításnál a Könyvtár elhelyezésével feltétlenül foglalkoznunk kell, hiszen feladat ellátási köre egyre szélesedik.

Lakossági tájékoztatás

- Az önkormányzat hagyományos hirdetési módszerek alkalmazásán túl, a városi újság, a Hírmondó megjelentetését támogatja.
- Hirdetőablak és várostérkép kihelyezés a forgalmas helyekre.
- Kistérségi koordinációs központ létrehozása.

Civil szerveződések

- Fontos a civil szervezetek jelenléte, de őket aktívabban, hatékonyabban kell bevonni a város fejlesztésébe, programszervezésbe. A civil szervezetek általában meghatározott célcsoport érdekeit képvisel. A meglévő szervezetek célcsoport hiányosak. A fiatal, 7-nyugdíjas korosztályig nincs igazán közösségszerveződés szerepét állító civil szerveződés, mely hosszú távon a települési kötődést képes kialakítani. Ennek hiányában a közösségszervezés sem működik.
- A közterület-felügyelet szigorítása.
- Költségmentes rétegprogramok szervezése.

Testvérvárosi kapcsolatok

- Az eddig kialakult és létrejött testvérvárosi kapcsolatok (Bád Uracs, Bánffyhungad) elsősorban oktatási és kulturális területeken realizálódtak és hoztak kézzelfogható eredményt. A jövőben a német és erdélyi kapcsolat további fenntartása, elmélyítése és kiszélesítése lehet reális cél.
- Szerencsés lenne, ha a német partnerváros Bád Uracs vagy annak segítségével Baden-Württemberg tartományból sikerülne vállalkozót, munkahelyteremtőt a városba vonzani. Szorgalmazni kell a vállalkozói kapcsolatok kialakítását.
- Az udmurti kapcsolat fenntartását a nagy távolság erőteljesen korlátozza, míg a lengyelországi Brzeg esetében a települések nagyságrendi különbsége az, amely a kapcsolat további szélesítését, avagy testvérvárossá nyilvánítását megnehezíti.

A kisebbség kérdése

- A város lakosságának összetételében egyre markánsabban jelentkezik a roma népesség növekedése. Szociális, kulturális és gazdasági megítélés szempontjából rendkívüli szélsőségeket mutatnak. Iskolázottságuk többségében alacsony, emiatt munkavállalói lehetőségeik is korlátozottak. Az önkormányzatot az esetek döntő hányadában segély folyósítására, anyagi és lakásproblémáik megoldása érdekében keresik fel. Sajnálatosan önmaguk helyzetük jobbításáért igen kevés önerőt vállalnak, életkörülményeik javítását elsősorban külső önkormányzati vagy állami támogatásban látják. Iskolázottságuk és anyagi helyzetükből fakadóan viselkedésük, a közösséghez való viszonyuk, megnyilvánulásaik, nyilvános szereplésük rontja a város image-ját, kedvezőtlenül hat az idelátogató hazai vagy külföldi turista számára. Felzárkóztatásuk, szintre hozásuk nehézkes, komoly problémát okoz. A megoldást a következetes és differenciált nevelés és oktatás jelentheti, melyet egyre növekvő súllyal mind az óvodának, mind az iskolának nemcsak fel kell vállalni, de tudatosan, következetesen, körültekintően végre is kell hajtania.

A betelepülők kérdése

- Az utóbbi években a város potenciális helyzetéből fakadóan egy nagyobb mértéket ölt és tendenciózussá válik a német állampolgárok ingatlanvásárlásával járó letelepedése. Egyesek állandó, míg mások csak ideiglenes lakhelyüknek tekintik a várost. Irányukba olyan fórumok rendezése a feladat, mely elősegíti azt, hogy egyrészt otthonosan érezzék magukat, másrészt kialakuljon bennük a vonzódás Enying Városa, lakossága, vezetése irányában, melynek további folytatása lehet, hogy a város gazdasági fellendülését anyaországi kapcsolataik révén elősegítsék.

Települési környezet tudatos fejlesztése

Közlekedés

- Főközlekedési út forgalmi rendjének visszaállítása;
- a nehézgépjárművek a közterületen való tartózkodásának megoldása;
- 64-es út átkelési szakaszának közterületi rehabilitációja (kerékpárút kiépítése, járdák korszerűsítése, megújuló zöldfelület kialakítása, utcabútorozás)
- Parkolók használhatóvá tétele, új parkolók kialakítása;
- Útkereszteződések kiszélesítése, körforgalmú csomópontok építése. Külterületi buszmegállók lefedése, a megrongáltak kijavítása;

Külterületek

- A sajátos fekvés a történetileg kialakult településszerkezet nemcsak a városmagra szorítkozik, hanem attól bizony meglehetősen távol eső területekre is: Kabókapusztá, Leshegy, Alsótekeres. A lakossági igények ott is ugyanúgy megfogalmazódnak, mint a belterületen, kielégítésük azonban lényegesen költségesebb.

Közművelődés - Sport

- Véglegesíteni kell a futballpálya locsolása-ápolása, a sport támogatása kérdését.
- A városi Sportcsarnok megépítése fontos feladat.

Városfejlesztés

- A szennyvízkérdés, a csatornázás megoldása jelenleg zajlik, és várhatóan 2013 év végéig befejeződik.
- Belvízelvezetés, út menti árkok helyzete, bejárók, hidak, átereszek kérdése problémás, mint, azok az útszakaszok, ahol az úttest magasabb a járdánál, ahol a betorkolló utak lejtősek és nem rendelkeznek megfelelő szilárd burkolattal.
- Előbb-utóbb gondoskodni kell egy új köztemető létesítéséről.
- 64-es út mentén egységes környezetrendezés szükséges – kerékpárút kialakítása, járda korszerűsítés és átépítés, parkrendezés, zöldfelületi rendszer rekonstrukciója, közműáthelyezések, parkolók kialakítása, és rendezése, stb...
- Játszótér építés
- Szabadtéri színpad – mint rendezvénytér – felújítása, korszerűsítése, rendezvénytérként történő hasznosítása.

Intézményi- és kapcsolatrendszerét működtető térségi

Egészségügy - Környezethigiénia

- Permanens együttműködés a megyei Szent György Kórházzal;
- Egészség ház létesítése
- Szemétgyűjtők elhelyezése;
- Nyilvános illemhely létesítése;

Szociális ellátás

- Az ESZI tekintetében az állandó elhelyezést igénylők körének bővítése várhatóan szükség szerű lesz. Ennek erkölcsi és anyagi feltételeit, helybiztosítás vonatkozásában humánusan, de gazdaságosan, rendeletileg szabályozni kell. Feltételezhető, hogy Enying városnak, mint kistérségi körzetközpontnak, feladatává válhat egy hajléktalanokat átmenetileg befogadó helyiség létrehozása.
- A bölcsőde működtetését gazdaságos alapra kellene helyezni.

Oktatás

- A demográfiai adatok ismeretében növekedés sem az óvodai, sem az általános iskolában részesülők körében nem prognosztizálható.
- Az óvodai csoportok száma és az azt kiszolgáló helyiségek egyensúlya tartható,

gazdaságos óvodai elhelyezést és működtetést kell kialakítani.

- A Gimnázium és képzési profilja kistérségi funkciót lát el. Mind az elmúlt évek tapasztalata, mind a jövőre irányuló felmérések és az iskola iránti érdeklődés alapján biztosítottnak látszik 8 tanulócsoporthoz állandó megléte a nappali rendszerű képzésben.
- Továbbra is feladat a tehetséges tanulók támogatása: Bursa Hungarica, Arany János tehetséggondozó program.
- A középfokú oktatási intézmény működése nem tartozik a kötelezően ellátott feladatok közé, de mindaddig, amíg a normatív állami támogatás olyan mértékű, hogy önkormányzat számára nem jelent külön megterhelést az intézmény fenntartása a városi rang, presztízs, a kistérségi igény és a városi értelmiség és munkahelymegtartás szempontjából nem célszerű átadni a megyei működtetésre, akárcsak az Erzsébet Ligeti iskolát.
- Együttműködés a Munkaügyi Központtal, átképzések, oktatások szervezése a munkanélküliek számára

Közigazgatás

- Enying Városa kistérségi feladatot is ellát közigazgatási vonatkozásban. A Polgármesteri Hivatalhoz kapcsolódó részegységek, Építésügy, Gyámügy, Mezőföldi Kistérségi Társulás magában hordozza olyan feladatoknak az ellátását, amelynek kisugárzó szerepe van. Célszerű a központi irányítást egy épületben megoldani.
- A rend, közbiztonság megteremtése és fenntartása a városi Rendőrs feladata, melynek elhelyezése elképzelhető ideálisabb körülmények között.

Városgazdálkodás

- Jelenlegi formájában Enying Város Szolgáltató Intézménye, mint önállóan gazdálkodó egység végzi a város közterületeinek, intézményeinek aktuális és permanens munkáit, amelyek egyrészt karbantartó, környezetalakító, szépítő, állagmegóvó és kisebb részben újat építő, létrehozó jellegűek.
- A település egyik legnagyobb gondja a hulladékkezelés és a szemét kérdése. A közterület rendjének, a városi esztétikus külső biztosításának egyik feltétele az lehet, ha a Szolgáltató rendelkezik egy állandó megfelelő képzettségű, dolgozni akaró és tudó park, kertépítő, takarító brigáddal. Feltétlenül szükség van az elkövetkezőben a leromlott, alacsony színvonalú, rossz hatékonysági mutatókkal dolgozó géppark folyamatos cseréjére, felújítására.

Lakáshelyzet

- Lakatlan vagy tulajdonos nélkülivé vált lakásingatlanok regisztrálása.
- A meglévő ingatlanok hasznosítása – belterület és utcanyitás nélkül.
- Az álláshirdetéseknél a lakáshelyzet megoldását az önkormányzat lehetőleg lakásbérrel oldja meg. Ez a megoldás sokkal gazdaságosabb, mint adott esetben egy ingatlan megvásárlása.

X.3.3. Enying város fő célkitűzései a következők:

- Meg kell oldani a települési csatornahálózat teljes körű rendszerének kiépítését.
- Meg kell oldani a település szennyvízelvezetési és -kezelés rendszerének kiépítését.
- Az esélyegyenlőség jegyében biztosítani kell a romák, a hátrányos helyzetűek (csökkentett munkaképességű lakosok) foglalkoztatását, a nők munkahelyi szerepvállalásainak egyenlő esélyeit.
- A településfejlesztés, területrendezés során a táj arculatát meg kell őrizni, a jelenleg

hátrányos helyzeteket meg kell szüntetni. Az ehhez szükséges intézkedésekre ki kell dolgozni, a települési tervet ki kell dolgozni.

- Az infrastruktúra-fejlesztésnél, a helyi ipar és mezőgazdaság fejlesztése során a környezetkímélő módszereket kell előnyben részesíteni és támogatni.
- Biztosítani kell a vízbázis védelmét a jó minőségű ivóvíz biztosítása érdekében.
- A közcélú létesítmények és környezetük fenntartására és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani.
- A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.
- A város belterületén lévő számos zöldfelület felújítása, kezelése.
- Szilárd burkolatú utak, terek (játszóterek), parkolók kialakítása, meglévők karbantartása.
- 64-es út mellett kerékpárút létesítése
- Települési, vagy intézményi szinten megvalósítható alternatív energiaforrások felhasználási lehetőségeinek számbavételét követően utána kell járni, hogy milyen alternatív energiaforrást előállító üzemek épültek az országban és azok milyen hatásokkal dolgoznak. A megtérülő projekt kidolgozása, majd megvalósítása.

X.4 Középtávú célok meghatározása

Enying középtávú céljainak meghatározását az egyes városrészekhez kapcsolódó konkrét fejlesztési elképzelések csoportosításával, tematizálásával végeztük el. A középtávú célok kijelölésében támaszkodtunk Enying és az egyes városrészek helyzetelemzésére.

A fenti részcélok és átfogó célok mentén középtávra az alábbi célokat tűztük ki:

- 7. Munkanélküliség csökkentése, új munkahelyek teremtése (több lábon állás, helyi gazdaságfejlesztés, mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar fejlesztése, turizmus szolgáltatásainak fejlesztése)**
- 8. Közlekedési kapcsolatok fejlesztése, 64-es út átkelési szakaszának biztonságossá tétele, kerékpárút és járdák korszerűsítése, építése, közterületek, zöldfelületek rehabilitációja.**
- 9. Hatékony kistérségi közigazgatási központ kialakítása, a biztonságos kisváros identitás erősítése (rendelőintézet építése stb..)**
- 10. Önkormányzati tulajdonú köz- és gazdasági célú intézmények /ingatlanok energiaellátásának korszerűsítése, akadálymentesítése.**
- 11. A helyi lakosság számára is elérhető kulturális, ifjúsági, civil, vallási, aktív szabadidős és közösségépítő tevékenységek, valamint erre alkalmas szabadtéri és fedett helyszínek biztosítása, a város/ részközpont vonzerejének növelése érdekében.**
- 12. A minőségi városkép kialakítása, az épített és a természeti környezet értékeinek megőrzése, feltételeinek javítása.**

A fenti célok a városi környezet minőségi javítását, a társadalmi kohézió erősítését és a helyi gazdaság élénkítését segítik elő.

A fenti középtávú célok teljesülését az alábbi táblázatban szereplő mutatószámokkal mérjük.

Középtávú cél	Mutató megnevezése	Adatmérés forrása	Kiinduló érték (2009/2010)	Célérték (2018.)
Munkanélküliség csökkentése, új munkahelyek teremtése	Január havi unkanélküliségi ráta	Munkaügyi központ	10,26 %	7 %
Közlekedési és közterületi kapcsolatok fejlesztése	Felújított utak területe (m2)	önkormányzati kimutatás	0	1500
	A felújított vagy kialakított aszfalt járdák területének növekedése (m2)	önkormányzati kimutatás	0	800 m2
	Újonnan kiépített városi kerékpárutak hossza (km)	önkormányzati kimutatás	0	5
	Felújított zöldfelületek területe (m2)	önkormányzati kimutatás	0	2500
	Kialakított új parkolók száma (db)	önkormányzati kimutatás	0	20
Hatékony kistérségi közigazgatási központ	Az önkormányzat által évente ellátott ügyek számának növekedése (%)	önkormányzati felmérés/kimutatás	0	8
Energiaellátás korszerűsítése, akadálymentesítés	Korszerűsített fűtésű önkormányzati épületek száma	önkormányzati felmérés/kimutatás	0	1
	Újonnan akadálymentesített épületek száma	önkormányzati felmérés/kimutatás	0	2
Szabadidős és közösségépítő tevékenységek, valamint erre alkalmas szabadterei és fedett helyszínek biztosítása	Rendezvények száma	önkormányzati kimutatás	0	10
	Újonnan/ felújított közösségi terek számának növekedése	önkormányzati kimutatás	0	3
Minőségi városkép kialakítása, az épített és természetin környezet értékeinek megőrzése	Felújított épületek száma (db)	önkormányzati kimutatás	0	2
	Felújított, vagy újonnan kialakított közparkok/ parkok számának növekedése (db)	önkormányzati kimutatás	0	3

A következő alfejezetben az egyes középtávú célok részletes kifejtése olvasható.

1. Munkanélküliség csökkentése, új munkahelyek teremtése (több lábon állás, helyi gazdaságfejlesztés, mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar fejlesztése, turizmus szolgáltatásainak fejlesztése)

A helyi gazdaság fejlesztésének fő célkitűzése az „állandó várost” szolgáló munkahelyteremtés és a „több lábon állás” biztosítása. A mezőgazdasági ipar leépülése a rendszerváltás óta új helyzetet teremtett. Nem a jelentősebb termelőszövetkezetek lettek a fő foglalkoztatók, hanem magánvállalkozások, de továbbra is jellemző volt a mezőgazdaság jelenléte. A mezőgazdasági ágazat – ezen belül főleg a növénytermesztés – és a rá épülő feldolgozó ipar azonban a szezonális munkanélküliséget vonzza magával, melynek mérséklése is fontos feladat. Azonban mindenképpen szükséges a mezőgazdasági szezontól független állandó munkahelyek számának növelése.

A munkahelyteremtő több lábon állás érdekében szükséges egyéb gazdasági tevékenységek letelepítése a városban, melynek lehetőségét a közüzemi szennyvízelvezetés kiépítése képes lesz elősegíteni. Ezek között elsősorban a gazdasági-logisztikai, pénzügyi központok illetve a kézműves

ipar letelepítése szerepelhet. Ez utóbbi a Balaton háttértelepüléseként is működőképes lehet. Dísz tárgyak, és egyéb turisztikai cikkek előállításával a szakipari, alacsony végzettségi szintű munkaerő tudna munkalehetőséghez jutni.

A város kiemelt fejlesztési célja foglalkoztatási területen a tartós munkanélküliek munkához jutásának segítése.

Érintett városrészek:

Ez a középtávú cél elsősorban a legnagyobb népességű Enying városrészt érinti, de eltérő mértékben érvényesül Balatonbozsók és a többi (Kabókapusza és Alsótekeres) városrészben is.

2. Közlekedési kapcsolatok fejlesztése, 64-es út átkelési szakaszának biztonságossá tétele, kerékpárút és járdák korszerűsítése, építése, közterületek, zöldfelületek rehabilitációja.

A település külső közlekedési kapcsolatait a belső úthálózat gerincét a 64. sz. főút, illetve annak átkelési szakasza adja. Az M8 jelű gyorsforgalmi út térségen való átvezetése, mely út elérhetővé válna a 7. sz. főút igénybevételével Lepsénynél, vagy a tervezett M65 jelű gyorsforgalmi úton keresztül a várostól D-re. A másik nagytérségi kapcsolatokat érintő fejlesztés a tervezett M65 jelű gyorsforgalmi út, mely a várostól, a város lakóterületi egységeitől D-re vezet, és csomópontot képez a 64. sz. főúttal és a tervezett M8 jelű gyorsforgalmi úttal. Az M8 sz. út elkészülte esetén a Duna-Tisza köze és a Balaton K-i sarka közötti szektorforgalmak nagy részét magához vonzaná, illetve lehetővé válna ennek a forgalomnak a két út közötti megosztása.

Ennek elkészültéig azonban ennek az útnak a forgalma, teher és nehéztehergépkocsi forgalma természetes módon nő. A térséget érintő közlekedéshálózati fejlesztések után a célforgalmon túl a szokásokból eredő, a rövidebb útvonalat választó, a gyorsforgalmi hálózathoz kizárt és esetleg a szándékosan ide vonzott (idegenforgalom, kereskedelem stb.) forgalom fogja terhelni a 64. sz. főút vonalát. Az előző esetben a forgalom összetevői közül inkább a tehergépjárművek, nehéztehergépjárművek, lassúforgalmi járművekre, míg az utóbbinál a személygépkocsik illetve kerékpárok forgalmára kell számítani.

A gyorsforgalmi úthálózat kiépítéséig azonban a 64. sz. főút átkelési szakaszára vegyes forgalom terhelődik, mely a települést tehermentesítő szakasz elkészültéig a város közlekedési gerincét képező főút átkelési szakaszán halad, ami várhatóan középtávon nem fog változni.

A 64. sz. főút várost átvéelő átkelési szakasza annak kiépítettség szintjét tekintve több szakaszból adódott össze és ma is több eltérő szakaszból áll. Enying városában a kerékpárral történő közlekedésnek komoly hagyományai vannak, mivel a városon belüli közlekedési célpontok, illetve az egyes településrészek "kerékpáros" távolságra vannak egymástól. Ma a kerékpáros forgalom a 64. sz. főút mentén koncentrálódik, hiszen ez ad kapcsolatot a városrészek között, illetve ez fűzi fel az intézmények nagy részét. A kerékpárút javasolt vonalvezetése - a városon átvezető teljes hosszát tekintve csak kis mértékben szakad el a 64. sz. főúttól. A kerékpárút felfűzi a települési intézmények nagy részét. A kerékpárút a rajta haladóknak folyamatosan városélményt nyújtó, a város más-más arcát megmutató beépítések mentén halad. Megépítését követően biztonságosabbá válik a kerékpáros közlekedés és akadálymentesebbé, folyamatosabbá a főút gépjárműves közlekedése.

A forgalomcsillapításra többnyire forgomlassító középzigetek alkalmazása javasolt, mindenképpen az átkelési szakasz eleje és vége helyen, illetve a javasolt gyalogos átkelőknél. A csomópontoknál gyalogos, illetve kerékpáros átvezetések biztonságosabbá tétele lenne a feladat, továbbá a csomópontok átépítése – ahol lehet körforgalomra.

A több évtizede létrehozott zöldfelületek mind kialakításuk koncepciójában, mind növényzetük és berendezéseik (hulladékgyűjtők, padok, kerékpártárolók) tekintetében elavultak, teljes átépítésre, átalakításra szorulnak. Az egyes pontokon történő felújítások nincsenek összhangban egymással, és ha ez a folyamat folytatódik, a zöldfelületeket érintően egy teljesen heterogén utcakép alakul ki. Az útszakasz kezdő és végpontját zöldfelületi szempontból parkok alkotják. Kisebb kiterjedésű a Herceg Batthyányi Fülöp utca csatlakozásánál lévő díszkert, jelentős nagyságú összefüggő zöldfelületet alkot a Hősök tere, a Szabadság tér parkja a katolikus templom kertje, a Bozsoki posta környéke.

Összességében folytatni kell a városi utcák és járdák felújítását, a kerékpárutak számát és hosszát is fejleszteni kell. Fontos feladat az elégséges számú felszíni parkolóhely kialakítása is.

Az esélyegyenlőség keretein belül kiemelt területként kell kezelni a fogyatékkal élők akadálymentes közlekedése feltételeinek megteremtését. Ennek megvalósítása érdekében a korlátozott közlekedésképeségű emberek számára olyan akadálymentes épített környezetet kell kialakítani, amely kényelmes, biztonságos és önállóan használható. Az új építésű utakat és egyéb közlekedési létesítményeket a településrendezési tervvel összhangban úgy kell kiépíteni, hogy minden tekintetben megfeleljenek az akadálymentes közlekedés feltételeinek. A meglévő utak felújításakor és korszerűsítésekor is figyelembe kell vennünk ezeket a követelményeket. A biztonságos közlekedés érdekében a forgalmi utak, valamint a fogyatékosok által gyakran használt útvonalak mentén fontos a járda elválasztása az útburkolattól. A vakok és csökkentlátók folyamatos vezetésére a beépítési vonal beugrásainál szükséges a szegély kiemelése, az érintés útján való tájékoztatás, veszélyes helyre történő figyelmeztetés, hangjelzős közlekedési lámpák felszerelése. A mozgáskorlátozottak, továbbá a nehezen közlekedők, gyerekkocsit tolók, stb.... érdekében a kiemelt szegélyt – új csomópont építésénél az átkelőhely teljes szélességében, átépítésre nem kerülő csomópontonál a kiemelt szegély egy részét – kell lesüllyeszteni. A vakok és csökkentlátók közlekedésének elősegítésére a járdán a burkolatot úgy kell kiépíteni, hogy járás közben és/vagy botjukkal érzékelve megállapíthassák, hogy gyalogos-átkelőhely közelében vannak. Közhatalmatul parkolóknál a közlekedésben akadályozott fogyatékos személyek számára – külön jogszabály szerint – megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Érintett városrészek:

Ez a középtávú cél elsősorban a 64-es főközlekedési út átkelési szakaszát érintő két városrészre terjed ki: Enying városrész, és Balatonbozsok városrészre. A közlekedési kapcsolatok fejlesztése cél differenciáltan mind a négy városrészt érinti. Az utcák, járdák felújítása, akadálymentesítése, valamint a városi kerékpárutak fejlesztése főleg a központi településrészt érinti (Enying, Balatonbozsok).

3. Hatékony kistérségi közigazgatási központ kialakítása, a biztonságos kisváros identitás erősítése (rendelőintézet építése stb..)

A kistérségben több szolgáltatás enyingi központtal működik és ott érhető el a többi szolgáltatás 8 település (vagy ha nagyobb vonzáskörzet, akkor ennél több) lakosai számára is. Ezek közé tartozik a Gyámhivatal, Elsőfokú építésügyi hatóság, Okmányiroda, Regionális Munkaügyi Központ Kistérségi Kirendeltsége, Szakorvosi és Ambuláns Rendelő, Mentőállomás, Körzeti orvosi ügyelet.

A jövőbeli kormányzati szándék valamint a finanszírozási helyzet függvényében valószínűsíthető, hogy a kistérség településeiben működő hatóságok illetve humán szolgáltatók megszűnnek, és e szolgáltatások Enyingen lesznek elérhetők. Emellett megállapítható, hogy a hivatalok, ellátó intézmények épületei nem mindig megfelelő műszaki állapotúak, illetve szétszórtnak, több épületben működnek. Ezek racionális elhelyezése és gazdaságos működtetése fontos feladat.

Középtávú célként a kistérségi és térségi szintű ügyintézésre megfelelő mennyiségű és minőségű humán szolgáltatás nyújtására alkalmas infrastruktúra és szervezet kialakítását jelöljük meg.

Érintett városrészek:

A város közigazgatási központja az Enying városrészben található, ezért ez a középtávú cél itt fog érvényesülni.

4. Önkormányzati tulajdonú köz- és gazdasági célú intézmények /ingatlanok energiaellátásának korszerűsítése, akadálymentesítése.

Alapvetően fontos a város működésének, ezen belül energiagazdálkodásnak áttekintése és energiagazdálkodási koncepció és intézkedési terv készítése. A korszerűsítés során a jövőben javasolt a Polgármesteri Hivatal, a kastély és egyéb közintézmények energiahatékonysági felújítása, mert nagyon magasak a fűtési költségek, nagy a hő veszteség. Ezért terveket kell kidolgozni a középületek alternatív, elsősorban napenergiával, napkollektorokkal való ellátására. Bátorítani kell továbbá a többgenerációs lokális erőművek létesítését újabb középületek és nagyobb magánházak esetén. Mindezek megvalósításához tudatos és felkészült pályázati stratégiával kell megteremteni a források nagy részét.

Új közhasználatú építmények elhelyezése során biztosítani kell a mozgásukban korlátozott személyek számára is a biztonságos és akadálymentes megközelíthetőséget. Az akadálymentesen kialakított létesítmények, berendezések használatát megfelelő tájékoztató, útbaigazító jelzéssel kell elősegítenünk.

Érintett városrészek:

Az energiagazdálkodás és az akadálymentesítés által érintett ingatlanok túlnyomórészt az Enying városrészben találhatók, így a középtávú cél itt fog érvényesülni.

5. A helyi lakosság számára is elérhető kulturális, ifjúsági, civil, vallási, aktív szabadidős és közösségépítő tevékenységek, valamint erre alkalmas szabadtéri és fedett helyszínek biztosítása, a város/ részközpont vonzerejének növelése érdekében.

A kérdőívek hangsúlyos eleme volt, hogy nincs elégséges és megfelelő közösségi tér a helyi civil élet, az ifjúsági és szabadidős tevékenységek végzésére. Ezért középtávú célként jelöljük ki a helyi lakosság számára is elérhető kulturális, ifjúsági, civil, vallási, valamint aktív szabadidős tevékenységek végzésére alkalmas szabadtéri és fedett helyszínek biztosítását. Ezen célok kialakítására alkalmas terület a Szabadságtér melletti víztorony alatti terület, a kastélypark területe a szabadtéri színpad felújításával, illetve a kastély-park hátsó területe fedett közösségi és sport célú rendezvények számára.

Érintett városrészek:

Az Enying városrészben találhatók a fejlesztési területek, így a középtávú cél itt fog érvényesülni.

6. A minőségi városkép kialakítása, az épített és a természeti környezet értékeinek megőrzése, feltételeinek javítása.

Enying történelmi múltjából és érdekes településfejlődéséből kifolyólag, a rá jellemző épületek és utcaképek védelme és helyreállítása fontos feladat. A 2010-ben módosult településrendezési terv számba veszi az értékes épületeket, utcaképeket, és táji értékeket, melyeket helyi védelemmel láttak el. Fontos ezek védelme és megújítása annak érdekében, hogy a jövő nemzedéke és láthassa a múlt értékeit.

A külterületen a természeti adottságok megóvása szintén fontos feladat. Ezeket a területeket alapvetően két veszély fenyegeti: a beépítés és elkerítés, illetve az illegális hulladéklerakás. A természeti környezet megóvása mellett törekedni kell ezen értékek körültekintő és óvatos kiaknázására, hogy az ökoturizmus fejlesztésével a bevételek növekedésével a munkahelyek létesítésével gyarapodjon a város.

Érintett városrészek:

Ez a középtávú cél differenciáltan mind a négy városrészt érinti.

X.5 Az egyes városrészek konkrét céljainak meghatározása

A városrészek céljainak meghatározását a következő módszerrel végeztük el:

A kiindulópont a városrészi szintű helyzetelemzés, valamint a megoldandó feladatok, problémák listája volt. A városrészi céloknak választ kell adniuk a fejlesztési szükségletekre, igényekre. A célok meghatározása során a fő rendezőelv a városrészi funkciók jövőbeli alakulása (fejlesztés, megtartás illetve szükség esetén csökkentés) volt. Az alábbiakban bemutatjuk a kijelölt városrészi célt, amely referenciapontját képezi a későbbi akcióterületi integrált fejlesztéseknek. A városrészi célokat jellemző mutatókkal számszerűsítjük.

X.5.1. Enying városrész

Városrészi cél: az épített környezetét megőrző és fejlesztő, hatékony közigazgatási, közösségi, kereskedelmi és szolgáltató központjává váljon a városnak és a kistérségnek. Emellett a város számára gazdaságilag, stratégiailag, város működés szempontjából fontos gazdasági funkciók elhelyezése.

A városrészi cél teljesülését az alábbi táblázatban szereplő mutatószámokkal mérjük:

Mutató megnevezése	Adatmérés forrása	Kiinduló érték (2009/2010)	Célérték (2018.)
Felújított zöldfelületek területe (m ²)	önkormányzati kimutatás	0	2000
Kialakított új parkolók száma (db)	önkormányzati kimutatás	0	12
Korszerűsített fűtésű önkormányzati épületek száma	önkormányzati felmérés/kimutatás	0	1
Felújított, vagy újonnan kialakított közparkok/ parkok számának növekedése (db)	önkormányzati kimutatás	0	2
Felújított épületek száma (db)	önkormányzati kimutatás	0	2
Mezőgazdasági, ipari vállalkozások letelepítése az erre kijelölt területre	önkormányzati kimutatás	0	5
Kerékpárút építése (km)	önkormányzati kimutatás	0	3

Gazdasági funkciók:

A város fő bevételi forrását jelentő mezőgazdasági üzemek ebben a városrészben találhatók. A gazdasági ipari terület feladata, hogy helyet adjon a lakó és ellátás, szolgáltatás funkcióba nem integrálható, de a város működéséhez nélkülözhetetlen gazdasági funkciók számára. Ezek kiszolgáltatását és fejlesztését, további új ipari területek előkészítését meg kell oldani.

A város fő ellátási funkciói ebbe a városrészbe csoportosulnak: kulturális programok szervezése, az épületek kihasználása, a 64-es út mentén kereskedelmi zóna ösztönzése, városi piac kiépítése. A kereskedelem terén a meglévő funkciók megerősítése és minőségi kereskedelmi szolgáltatás nyújtása a cél.

Közlekedési és közterületi funkciók:

A funkció megtartás a cél, a közterületek minőségének javításával, minőségi városkép kialakításával, valamint a közlekedési biztonság javításával. Konkrét célként fogalmazható meg a parkolóhelyek

számának növelése, kerékpárutak növelése, közterek, zöldfelületek rehabilitációja.

Közösségi funkciók:

A fejlesztendő funkciók, a helyi közösségi élet erősítésével, lehetőségeinek biztosításával, ide értve a kulturális, ifjúsági, civil, vallási, aktív szabadidős és közösségépítő tevékenységeket, valamint erre alkalmas szabadtéri és fedett helyszínek biztosítását egyaránt. Konkrét cél a szabadtéri színpad felújítása, játszótér építése és városi rendezvény és sportcsarnok építése.

Város(rész) központi funkciók:

Fejlesztendő funkciók, amelyhez szorosan kapcsolódik a 64-es út városi közterületének rehabilitációja – mely során a gyalogos, kerékpáros és közúti forgalom elválasztásra kerülne, parkolók kialakítása mellett a kereskedelmi funkciójú épületek előtt gyalogos zóna kerülne kialakításra.

Lakófunkció:

A funkció megtartása a cél, a minőség hangsúlyozásával „élhető” kisváros megteremtésével. A funkció minőségét javítja a városrész többi funkciójának tervezett változása (pl: közlekedési és közösségi fejlesztések, ipari tevékenységek).

Közzsféra funkciók:

Fejlesztendő funkció, cél a kistérség központi szerep erősítése, minőségi közszolgáltatások nyújtása. Kapcsolódó cél a közintézmények energiahatékonyságának javítása, fűtése korszerűsítés.

Humán szolgáltatási funkciók:

Fejlesztendő funkciók. Célként fogalmazható meg egyrészt új egészségügyi ellátó intézmény építése, másrészt az intézmények infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése, a humán szolgáltató intézmények (bölcsőde, óvodák, iskolák) racionális üzemeltetése, energiahatékonyságának javítása.

X.5.2. Balatonbozsok városrész

Városrészi cél: falusias jellegét, természet-közeliségét megőrző, egyre szélesebb körű és jobb minőségű szolgáltatásokat nyújtó települési alközponttá válnon.

A városrészi cél teljesülését az alábbi táblázatban szereplő mutatószámokkal mérjük:

Mutató megnevezése	Adatmérés forrása	Kiinduló érték (2009/2010)	Célérték (2018.)
Felújított zöldfelületek területe (m ²)	önkormányzati kimutatás	0	500
Kialakított új parkolók száma (db)	önkormányzati kimutatás	0	8
Felújított, vagy újonnan kialakított közparkok/ parkok számának növekedése (db)	önkormányzati kimutatás	0	1
Kerékpárút építése (km)	önkormányzati kimutatás	0	2

Gazdasági funkciók:

A város ellátásában résztvevő szolgáltatások kiegészítő tevékenységek, kereskedelmi funkciók erősítése. A kereskedelem terén szintén a funkciók fejlesztése a cél, annak érdekében, hogy a szolgáltatások skálája és minősége felzárkózzon az Enying városrészhez.

Közlekedési és közterületi funkciók:

A funkció megtartás a cél, a közterületek minőségének javításával, minőségi városkép kialakításával, valamint a közlekedési biztonság javításával. Konkrét célként fogalmazható meg a parkolóhelyek számának növelése, kerékpárutak növelése, közterek, zöldfelületek rehabilitációja.

Közösségi funkciók:

A fejlesztendő funkciók, a helyi közösségi élet erősítésével, lehetőségeinek biztosításával, ide értve a kulturális, ifjúsági, civil, vallási, aktív szabadidős és közösségépítő tevékenységeket, valamint erre alkalmas szabadtéri és fedett helyszínek biztosítását egyaránt. Konkrét cél a szabadtéri színpad felújítása, játszótér építése és városi rendezvény és sportcsarnok építése.

Város(rész) központi funkciók:

Fejlesztendő funkciók, amelyhez szorosan kapcsolódik a 64-es út városi közterületének rehabilitációja – mely során a gyalogos, kerékpáros és közúti forgalom elválasztásra kerülne, parkolók kialakítása mellett a kereskedelmi funkciójú épületek előtt gyalogos zóna kerülne kialakításra.

Lakófunkció:

A funkció megtartása a cél, a minőség hangsúlyozásával, a közlekedési zajterelés csökkentésével, a városrészre jellemző falusias környezet fennmaradásával. A funkció minőségét javítja a városrész többi funkciójának tervezett változása (pl: gazdasági, közlekedési és közösségi fejlesztések).

X.5.3. Kabókapusztá – Leshegy városrész

Városrészi cél: idegenforgalmi célú fejlesztés, lovas turizmus erősítése mellett a falusias jelleg megőrzése a természet-közeliség figyelembe vételével. A közlekedési kapcsolatok erősítése és közműellátás folyamatos biztosítása.

A városrészi cél teljesülését az alábbi táblázatban szereplő mutatószámokkal mérjük:

Mutató megnevezése	Adatmérés forrása	Kiinduló érték (2009/2010)	Célérték (2018.)
Felújított utak területe (m ²)	önkormányzati kimutatás	0	1000
Vendégéjszakák számának növekedése	önkormányzati kimutatás	0	5 %
Közművel ellátott ingatlanok száma	önkormányzati kimutatás	0	80 %

Gazdasági funkciók:

Nem jelent meghatározó tényezőt az idegenforgalomban működő vállalkozások száma, ugyanakkor a városrészben meghatározó a lovas turizmus jelenléte, Ennek erősítése és a rá épülő vállalkozások számának növelése a cél, továbbá a speciális szolgáltatások bővítése. A turizmus fenntartása érdekében a zavaró hatású mezőgazdasági funkció csökkentése javasolt.

Közlekedési és közterületi funkciók:

A közlekedési kapcsolatok erősítése fontos tényező, mert a településrész jelentős távolságra található a központi városrésztől. A közműellátás folyamatos biztosítása is ezért nehezebb, de a jelenlegi szint emelése az ott lakók és az oda érkező turisták számára is megoldandó feladat.

Lakófunkció:

A funkció megtartása a cél, a minőség hangsúlyozásával és városrészre jellemző falusias környezet

fennmaradásával.

X.5.4. Alsótekeres városrész és a külterület

Városrészi cél: falusias jelleg és természet-közeliség megőrzése, kiváló kertészeti lehetőségek és hozzá kereskedelmi lehetőség fejlesztése. Mezőgazdaság fejlesztése.

A városrészi cél teljesülését az alábbi táblázatban szereplő mutatószámokkal mérjük:

Mutató megnevezése	Adatmérés forrása	Kiinduló érték (2009/2010)	Célérték (2018.)
Kereskedelmi forgalom növekedése	önkormányzati kimutatás	0	3 %
Közművel ellátott ingatlanok száma	önkormányzati kimutatás	0	80 %

Gazdasági funkciók:

A kereskedelem terén szintén a funkciók fejlesztése a cél. A város egyik jelentős vállalkozása az Alsótekeresi kertészet, melynek fejlődéséhez, fejlesztéséhez lehetőséget kell biztosítani. A kereskedelem terén a meglévő funkciók megerősítése és minőségi kereskedelmi szolgáltatás nyújtása a cél.

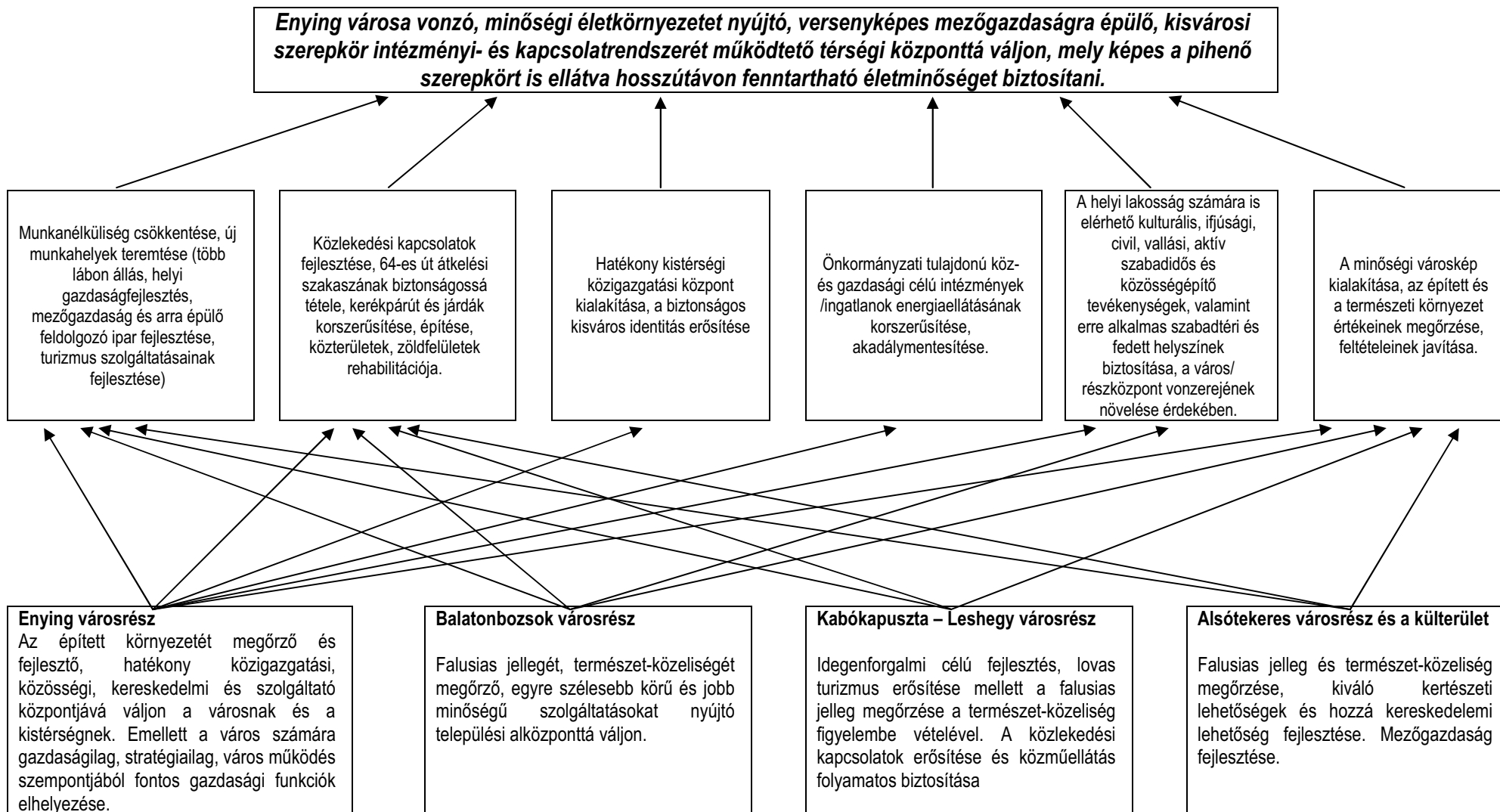
Közlekedési és közterületi funkciók:

A közműellátás folyamatos biztosítása nehézkesebb, de a jelenlegi szint emelése az ott lakók miatt elengedhetetlen.

Lakófunkció:

A funkció megtartása a cél, a minőség hangsúlyozásával, a közlekedési zajterelés csökkentésével, a városrésze jellemző falusias környezet fennmaradásával. A funkció minőségét javítja a városrész többi funkciójának tervezett változása (pl: gazdasági, közlekedési és közösségi fejlesztések).

X.6 A célok hierarchiája

XI A célrendszer konzisztenciája, koherenciája

XI.1 A célrendszer koherenciája

A célrendszer koherenciájának vizsgálatát a városrészek céljainak összevetésével kezdjük. A városrészi célokat a városi funkciók mentén hasonlítjuk össze:

Gazdasági funkció:

- Idegenforgalmi funkció: E téren jelenleg a városrészek között kialakult feladatmegosztást a város nem kívánja jelentősen megváltoztatni. Speciális turisztikai ágazatként kezelt lovas turizmust az öko-turisztikával kiegészítve kell tovább kezelni. Ezekhez kapcsolódó szolgáltatások bővítése javasolt, melyek jellemzően a Kabókapusza és külterületi területeken vannak. Ilyen módon a funkció ellátása egymást kiegészítő, a szolgáltatások palettáját bővítő tevékenységekkel valósul meg, ezzel erősítve a város egészében az idegenforgalmi funkció jelenlétét.
- Kereskedelmi funkció: A két központi városrészben jellemző a leginkább, speciálisan Alsótekeres tekintetében is jelentkezik, de a kertészethez kapcsolódóan. A kereskedelmi funkció bővítése fejlesztése fontos feladat. Az Enying városrészben piac (vásárcsarnok) kialakítása fejlesztési célként mutatkozik.
- Ipar, logisztika funkció: Gazdasági, ipari, különleges területek jelentős része az Enying városrészben található a település déli részén. Ezen funkció fejlesztése és új gazdasági üzemek letelepedése és funkció erősítése az egész város érdeke a munkahely teremtése a fő fejlesztési cél.
- Mezőgazdasági funkció: Az Enying városrészben illetve Alsótekeres és külterület városrészben értelmezhető a legjelentősebben, mely a város életének fő meghatározója és fejlesztése, illetve a mezőgazdaságra épülő feldolgozó ipar elősegítése a város fő célkitűzése.

Közlekedési és közterületi funkciók:

Az egyes városrészek céljai azonos irányba mutatnak, azonban elsődleges feladat a 64-es út átkelési szakaszának fejlesztése, ami elsősorban Balatonbozsok és Enying városrészt érinti. Párhuzamosan, egymást erősítve megvalósítandó célok a közterületek minőségének javítása, a közlekedési biztonság javítása, az akadálymentesítés, a parkolóhelyek számának növelése valamint kerékpárutak kialakítása.

Közösségi funkciók:

Enying és Balatonbozsok városrészben jelenik meg, azonban célirányosan az Enyingi városrészben szükséges a hozzá kapcsolódó kulturális, ifjúsági, civil, vallási, aktív szabadidős és közösségépítő tevékenységek, valamint erre alkalmas szabadterei és fedett helyszínek biztosítása. Az igényekre épített összhangolt fejlesztésből mindegyik érintett városrész profitálhat.

Város(rész)központi funkciók:

Alapvetően az Enying városrészt érintő cél, amelyből a többi városrész is profitál. A bozsoki városrészben a történelmi hagyományok miatt települési részközpont szintén kialakult, mely főleg kereskedelmi jelleggel működik. A részközponti funkció erősítését elő kell segíteni.

Lakófunkció:

E funkció erősödése a kereskedelmi, közlekedési, közmű, közösségi, humán szolgáltatási funkciók fejlesztésével valósulhat meg.

Közsféra és humán szolgáltatásai funkciók:

Az Enying városrészben megvalósuló funkciókat a mási három városrész, valamint a teljes kistérség lakossága igénybe veszi, ezért fejlesztése pozitív hatással van a település egészére.

A fentiekből látható, hogy a városrészek céljai egységes, egymás kiegészítő, támogató rendszerré állnak össze, a szomszédos városrészekre meghatározott célok illeszkednek egymáshoz. A célrendszer nem eredményezi zárványok kialakulását. A tervezett funkcióbővítések nem okoznak a többi városrész számára hátrányos funkciócsökkenést, illetve veszteszt.

A következőkben bemutatjuk, hogy a városrészek egyedi céljai hogyan támogatják Enying középtávú célkitűzéseit.

1. Munkanélküliség csökkentése, új munkahelyek teremtése (több lábon állás, helyi gazdaságfejlesztés, mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar fejlesztése, turizmus szolgáltatásainak fejlesztése)

Foglalkoztatás bővítéssel jár az Enying városrész területén a jelenlegi gazdasági, ipari területek és esetleges fejlesztési területek előkészítései. Továbbá a kereskedelem fejlesztése, kistérségi központi szerep erősítése, a Balatonbozsok városrész céljai közül a minőségi szolgáltatásokat nyújtó települési alközponttá válás, Kabókapusztai céljai közül az idegenforgalmi fejlesztések, míg Alsótekesen a kereskedelem és kertészet fejlesztése.

2. Közlekedési kapcsolatok fejlesztése, 64-es út átkelési szakaszának biztonságossá tétele, kerékpárút és járdák korszerűsítése, építése, közterületek, zöldfelületek rehabilitációja.

A városrészi célok bemutatása során a közlekedési funkció tartalmazza az ide kapcsolódó célokat.

3. Hatékony kistérségi közigazgatási központ kialakítása, a biztonságos kisváros identitás erősítése (rendelőintézet építése stb..)

A városrészi célok bemutatása során a közsféra funkció tartalmazza az ide kapcsolódó célokat.

4. Önkormányzati tulajdonú köz- és gazdasági célú intézmények /ingatlanok energiaellátásának korszerűsítése, akadálymentesítése.

Az Enying városrészben az intézmények korszerűsítése, gazdaságos és akadálymentes kialakítása tartozik ide.

5. A helyi lakosság számára is elérhető kulturális, ifjúsági, civil, vallási, aktív szabadidős és közösségépítő tevékenységek, valamint erre alkalmas szabadtéri és fedett helyszínek biztosítása, a város/ részközpont vonzerejének növelése érdekében.

A városrészi célok bemutatása során a közösségi funkció tartalmazza az ide kapcsolódó célokat.

6. A minőségi városkép kialakítása, az épített és a természeti környezet értékeinek megőrzése, feltételeinek javítása.

Ehhez a középtávú célhoz mind a négy városrész épített értékei és településképe kialakítása beletartozik, de kiemelten kell kezelni Balatonbozsok és Enying városrész országos és helyi védelem

alatt álló épületeit és Enying városrész településközpontjának településszerkezeti kialakítását.

A következő lépés a középtávú célok koherenciájának vizsgálata. Megállapítható, hogy a középtávú célok között ok-okozati kapcsolat húzódik meg, az alábbiak szerint.

A munkanélküliség csökkentése hozzájárul a város kiadásainak csökkentéséhez, valamint csökkenteni a főként fiatalokra jellemző elvándorlási tendenciát, hozzájárul a város és a kistérség lakosságának bővüléséhez, a korösszetétel javulásához.

A közlekedési kapcsolatok negatív tendenciáinak erősítése szintén csökkenti az elvándorlási tendenciát, ugyanakkor infrastruktúrájával hozzájárul a fejlődési lehetőségek kihasználásához.

A hatékony kistérségi központ kialakítása szintén csökkenti az elvándorlási tendenciát, valamint a vándorlási egyenleg negatív irányát mérsékli.

Az energiaellátás korszerűsítése rövidtávon többletkiadás, de néhány éven belül megtérül, és a megtakarítás révén kedvezően hat a város költségvetésére. Az akadálymentesítés (a jogszabályi kötelezettségen túl) csökkentheti az elvándorlási tendenciát, valamint egyes célcsoportoknál a kulturált, biztonságos élet feltételeit teremti meg.

A közösségi terek és épített környezet kialakítása szintén csökkenti az elvándorlási tendenciát, valamint hozzájárul a településen élők jó közérzetéhez, esetleg a gazdasági élet számára is kedvezőbb befolyással bír.

XI.2 Az Integrált Városfejlesztési Stratégia céljainak illeszkedése a Településfejlesztési Koncepció alapelveihez

Jelen dokumentum Kijelölt jövőkép című fejezetében idézzük Enying város Településfejlesztési Koncepcióban meghatározott jövőképét és célkitűzéseit. A középtávú célok és jövőkép meghatározásánál összegeztük és kicsit bővítettük az ott meghatározott hosszú távú átfogó megállapításokat. A középtávú és a városrészi célok meghatározásánál nagymértékben támaszkodtunk a Településfejlesztési Koncepcióban leírtakra.

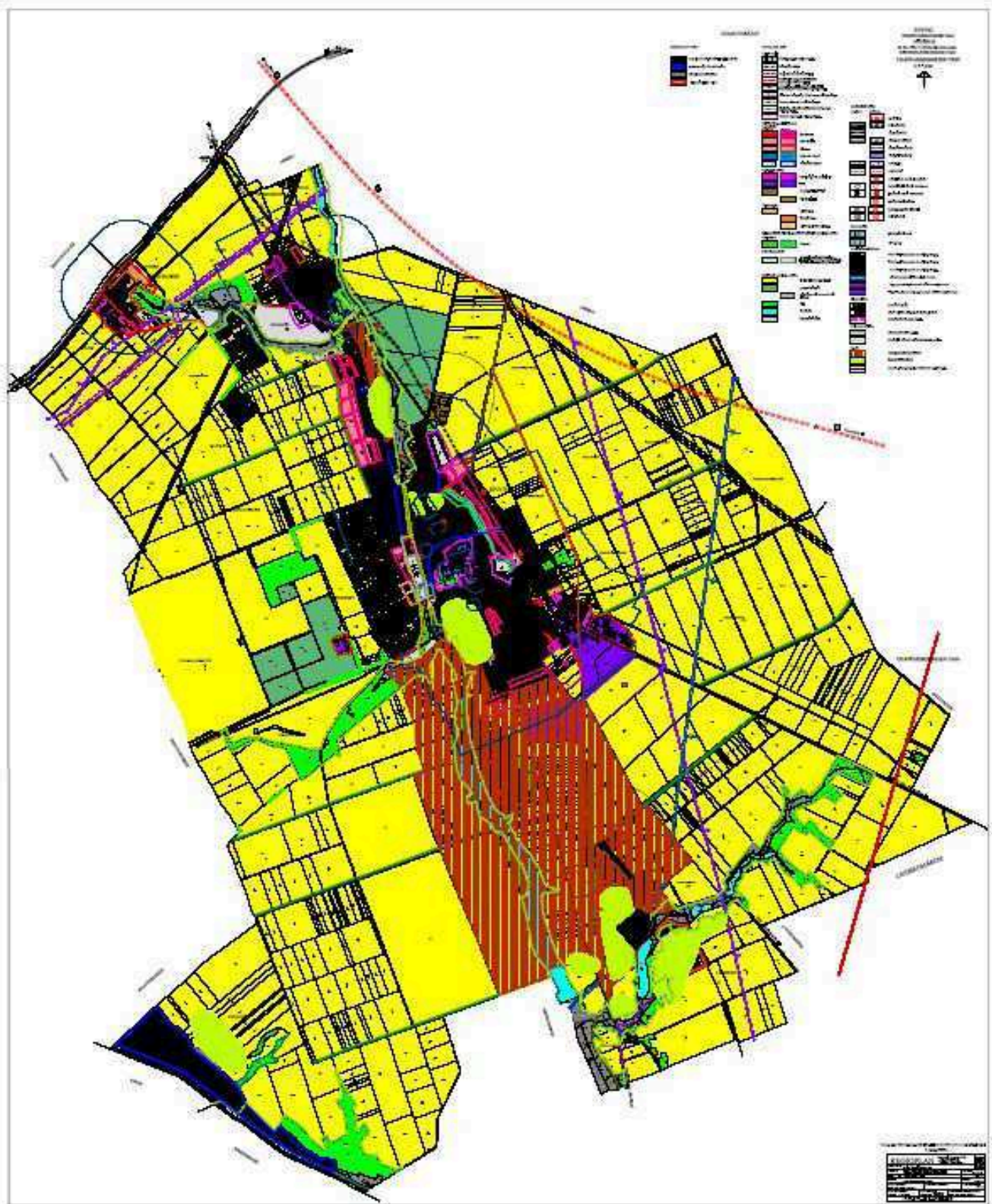
A fentieknek megfelelően jelen dokumentum célrendszere illeszkedik a Településfejlesztési Koncepció alapelveihez.

XI.3 Az Integrált Városfejlesztési Stratégia városrészi céljainak illeszkedése a hatályos településszerkezeti és szabályozási tervhez

A középtávon tervezett városrehabilitációs és egyéb célú projektek megvalósítását az esetek döntő többségében lehetővé teszi a város településrendezési terve. Előfordul azonban, hogy a városrészekre kitérő célok megvalósításához egyes projekteknél szükséges a település szabályozási tervének illetve helyi építési szabályzatának módosítása. Ilyen esetekben a felmerült fejlesztési igényeknek megfelelően a településrendezési tervet módosítja a testület. A módosítási igényeket az Önkormányzat a projekt előkészítési szakaszában felméri és a változtatásra menetrendet dolgoz ki.

Összességében elmondható, hogy Enying településrendezési eszközei körültekintő vizsgálat és átgondolt szabályozás után került elfogadásra 2003-ban, melyet több kisebb területen illetve a 64-es út átkelési szakaszának tekintetében egységes településképi és használati rendezése érdekében 2010-ben módosításra került. Az elfogadás és módosítás az Étv. 9.§-ban meghatározott egyeztetési eljárás teljes körű lezárása után került elfogadásra.

A fejlesztések jelenleg hatályos településrendezési eszközökhöz illeszkednek.

XII A 2011-2019 között fejleszteni kívánt akcióterületek kijelölése

A következőkben kijelöljük az akcióterületeket illetve bemutatjuk területenként az elkövetkező 7-8 évben (középtávon) tervezett fejlesztési tevékenységeket. A fejezetben összefoglaljuk, hogy Enying Város Önkormányzata a fejlesztési tevékenységek meghatározásakor és az akcióterületek kijelölése során a város átfogó középtávú és városrészi céljainak elérésében milyen komplex megközelítést alkalmaz, valamint a tevékenységek célokhoz való kapcsolódásának módját.

Enyingen 2 fejlesztendő akcióterület van, melyek a következők:

3. Enying városközpont akcióterület
4. Enying déli iparterület és környezete akcióterület

Akcióterületi kijelölése térképi formában

A fejezetben összefoglaljuk, hogy az elkövetkezendő 7-8 évben milyen forrásból, mely akcióterületeken milyen fejlesztési tevékenységet tervez végrehajtani Enying Város Önkormányzata. Feltüntettük a fejlesztés tervezett költségét, és az Önkormányzatnál jelentkező esetleges várható bevételeket. Majd a tevékenységeket prioritizáltuk figyelembe véve a fejlesztés tervezett időpontját, figyelembe véve a civil

szervezetek és vállalkozók igényeit, és a végrehajthatóság feltételeit. (igénybe vehető források, fenntarthatóság, önerő stb...)

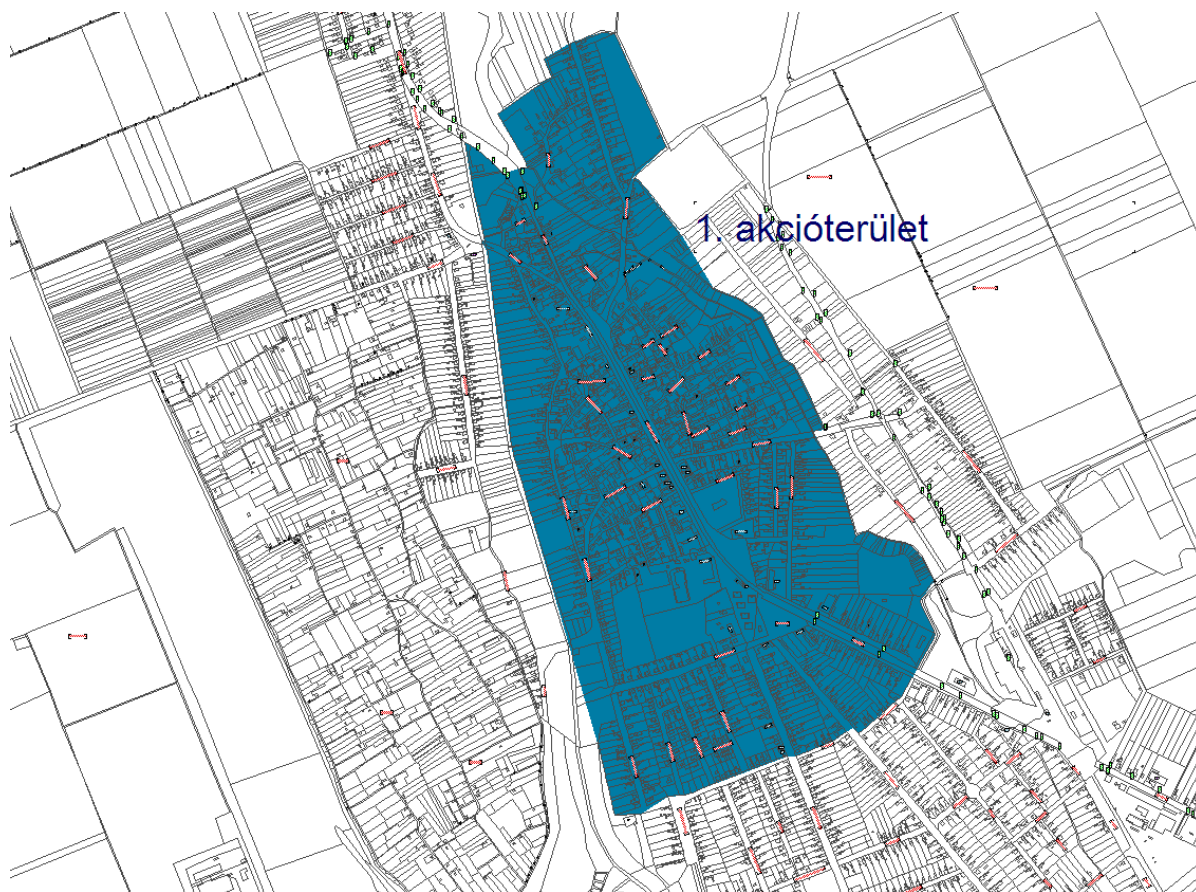
Kiemelendő, hogy a táblázatban feltüntetett adatok, legfőképp az időpontok, a költségek és a várható bevételek indikatív jellegűek, azaz a megvalósítás folyamán változhatnak/változnak.

A bemutatandó akcióterületekre vonatkozóan elvégeztük azok funkcióellátottságának vizsgálatát, melynek eredménye az alábbi táblázatban található.

Akcióterületek	Funkciók				
	Gazdasági	Közlekedési	Közösségi	Igazgatási	Humán szolgáltatási
Enying városközpont akcióterület					
Enying déli iparterület és környezete akcióterület					

	markánsan jelenlévő funkció
	jelenlévő funkció
	nem jellemző funkció

XII.1 Enying városközpont akcióterület

E területen elsősorban a településfejlesztési koncepció alábbi elemeinek megvalósulását célozzák meg:

- Kistérségi központi szerep erősítése, minőségi közszolgáltatások nyújtása

- Minőség hangsúlyozása, „élhető” kisváros megteremtése
- Intenzív kihasználás (terjeszkedés helyett)
- 64-es út mentén egységes közterület rehabilitáció
- Közterületek minőségének javítása, minőségi városkép kialakítása
- Közlekedésbiztonság javítása
- Minőségi gazdasági, kereskedelmi szolgáltatások nyújtása
- Helyi közösségi élet erősítése, lehetőségeinek biztosítása
- Közszolgáltatások energiahatékonyságának javítása

Az IVS célrendszeréből pedig a következőkkel színel:

- Meg kell oldani a települési csatornahálózat teljes körű rendszerének kiépítését.
- Meg kell oldani a település szennyvízelvezetési és -kezelés rendszerének kiépítését.
- Az esélyegyenlőség jegyében biztosítani kell a romák, a hátrányos helyzetűek (csökkentett munkaképességű lakosok) foglalkoztatását, a nők munkahelyi szerepvállalásainak egyenlő esélyeit.
- A településfejlesztés, területrendezés során a táj arculatát meg kell őrizni, a jelenleg hátrányos helyzeteket meg kell szüntetni. Az ehhez szükséges intézkedésekre ki kell dolgozni, a települési tervet ki kell dolgozni.
- Az infrastruktúra-fejlesztésnél, a helyi ipar és mezőgazdaság fejlesztése során a környezetkímélő módszereket kell előnyben részesíteni és támogatni.
- Biztosítani kell a vízbázis védelmét a jó minőségű ivóvíz biztosítása érdekében.
- A közcélú létesítmények és környezetük fenntartására és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani.
- A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.
- A város belterületén lévő számos zöldfelület felújítása, kezelése.
- Szilárd burkolatú utak, terek (játszóterek), parkolók kialakítása, meglévők karbantartása.
- 64-es út mellett kerékpárút létesítése
- Települési, vagy intézményi szinten megvalósítható alternatív energiaforrások felhasználási lehetőségeinek számbavételét követően utána kell járni, hogy milyen alternatív energiaforrást előállító üzemek épültek az országban és azok milyen hatásokkal dolgoznak. A megtérülő projekt kidolgozása, majd megvalósítása.

Az Enyingi városrészen belül „Enying városközpont akcióterület” került kijelölésre, hiszen ez a város központi területe, itt merülnek fel főként a problémák. A város fő problémái ebben a városrészben jelentkeznek és jellemzően ezen akcióterület területi határain belül. Nincs a településnek kifejezetten rendezvényekre alkalmas városi közparkja, mely méltó lenne a városhoz, nem megoldott az intézmények megközelítése, akadálymentesítése, energiaracionalizált üzemeltetése.

Az Enyingi városközpont területét jelöltük ki fő akcióterületként, mint a problémákkal leginkább érintett, jól jellemezhető területet és a problémákat jelző fő célcsoport legjelentősebb tartózkodási helyét.

Enying városközpont akcióterületet tartjuk a városrehabilitáció elsődleges célpontjának.

A tervezett fejlesztési tevékenységek a városközpont akcióterületen a következők:

- új egészségügyi ellátó intézmény építése,
- 2295/2 és a 2293 hrsz-ú közterület környezetrendezése (új egészségügyi ellátó intézményhez kapcsolódóan)
- Szabadság tér - Batthyány kastély északi sarka – 64-es főközlekedési út keresztezésében körforgalmi csomópont létesítése és a Deák Ferenc utca 1437/1 és a 1434 hrsz-ú

útszakaszával való összeköttetés kiépítése

- Batthyány kastély II. ütem felújítása – polgármesteri hivatali épületként történő hasznosítása
- Szabadtéri színpad felújítása, átépítése
- 1474/3 hrsz-ú park területet - meglévő növényzet védelme érdekében fafelvételi és favédelmi terv készítése mellett – városi szintű közparkká történő fejlesztése
- 1475 hrsz-ú területen gyermekjátszótér kiépítése és parkrendezés
- 1474/45 hrsz-ú közterület rendezése (kiszolgáló útfelületek, parkolók, zöldfelület rendezés)
- 1486/5 hrsz-ú területen álló – jelenleg kistérségi iroda működik – épület városi könyvtárrá történő átépítése
- 1474/40 és /71 hrsz-ú területen város sportcsarnok, rendezvénycsarnok építése
- Bocskai István és Hunyadi János utca keresztezésében városi piac építése
- Közintézmények energiahatékonyságának javítása (pl.: idősok napközi otthona, gimnázium épülete, városi művelődési ház, építésügyi hatóság/Gyámhivatal épülete, jelenlegi könyvtár épülete, Herceg Batthyányi Fülöp általános iskola épülete, óvodák épületei)
- Közintézmények akadálymentesítése
- Új óvoda építése – egy épületben megoldani a 3 óvoda üzemeltetését
- Teljes körű szennyvízelvezetés és kezelés megoldása
- Kulturális programok szervezése,
- Közterületek minőségének javításával, járda és zöldfelület megújítás
- A 64-es út mentén egységes koncepció alapján közterület rehabilitáció (kerékpárutak és gyalogos területek elválasztott rendszerű kialakítása, területre felfűződő parkok revitalizációja, és ezeket összekapcsoló zöldfelület rendezése (csapadékvíz elvezető rendszerek megoldása) ezáltal a kereskedelmi zóna ösztönzése, a kereskedelem terén a meglévő funkciók megerősítése és minőségi kereskedelmi szolgáltatás nyújtása
- Minőségi városkép kialakítása, homlokzat felújítások révén
- Közlekedési biztonság javítása – csomópontok biztonságossá, akadálymentessé tétele
- Parkolóhelyek számának növelése,
- Kerékpárutak növelése,
- Szegregátum kialakulásának csökkentése

XII.2 Enying déli iparterület és környezete akcióterület

E területen lakó és nagyobb rész gazdasági funkció található, kiegészülve a közlekedési funkcióval. E két utóbbi feladata, hogy helyet adjanak a lakó és központi városrészbe nem integrálható, de a város működéséhez nélkülözhetetlen gazdasági funkciók számára.

E területen elsősorban a településfejlesztési koncepció alábbi elemeinek megvalósulását célozzák meg:

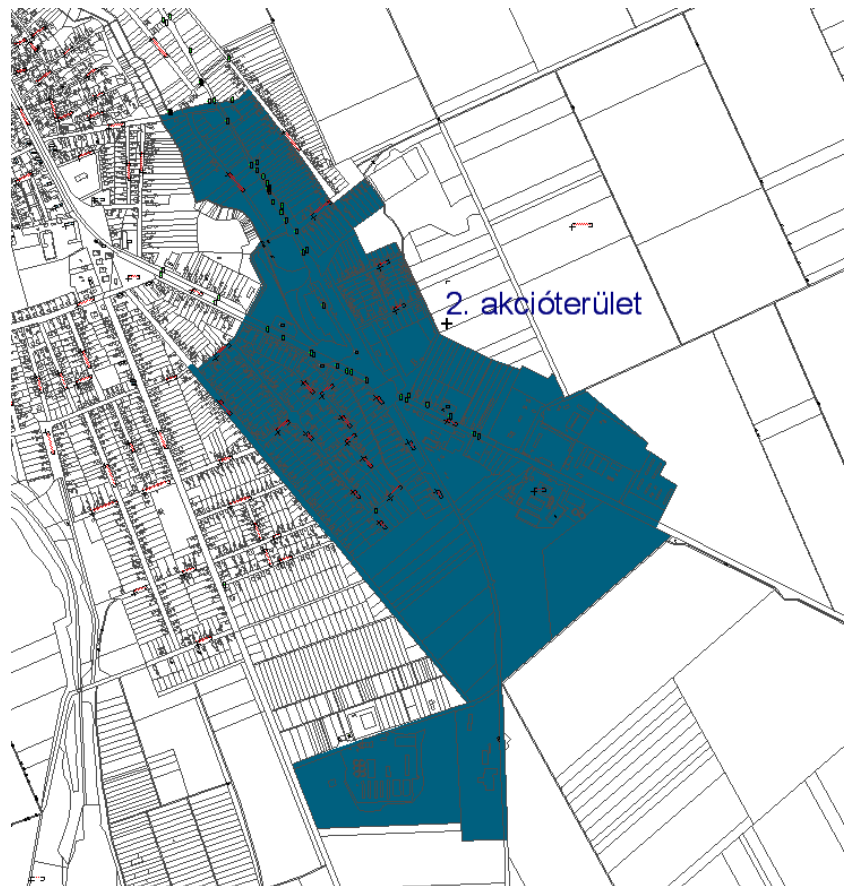
- Intenzív kihasználás (terjeszkedés helyett)
- 64-es út mentén egységes közterület rehabilitáció
- Közterületek minőségének javítása, minőségi városkép kialakítása
- Közlekedésbiztonság javítása
- Minőségi gazdasági, kereskedelmi szolgáltatások nyújtása

Az IVS célrendszeréből pedig a következőkkel színel:

- Meg kell oldani a települési csatornahálózat teljes körű rendszerének kiépítését.
- Meg kell oldani a település szennyvízelvezetési és -kezelés rendszerének kiépítését.
- Az esélyegyenlőség jegyében biztosítani kell a romák, a hátrányos helyzetűek (csökkentett munkaképességű lakosok) foglalkoztatását, a nők munkahelyi szerepvállalásainak egyenlő

esélyeit.

- A településfejlesztés, területrendezés során a táj arculatát meg kell őrizni, a jelenleg hátrányos helyzeteket meg kell szüntetni. Az ehhez szükséges intézkedésekre ki kell dolgozni, a települési tervet ki kell dolgozni.
- Az infrastruktúra-fejlesztésnél, a helyi ipar és mezőgazdaság fejlesztése során a környezetkímélő módszereket kell előnyben részesíteni és támogatni.
- A város belterületén lévő számos zöldfelület felújítása, kezelése.
- Szilárd burkolatú utak, terek (játszóterek), parkolók kialakítása, meglévők karbantartása.
- 64-es út mellett kerékpárút létesítése

A város fő bevételi forrását jelentő mezőgazdasági üzemek ebben a városrészben találhatók. A gazdasági ipari terület feladata, hogy helyet adjon a lakó és ellátás, szolgáltatás funkcióba nem integrálható, de a város működéséhez nélkülözhetetlen gazdasági funkciók számára. Ezek kiszolgálását és fejlesztését, további új ipari területek előkészítését meg kell oldani. Közlekedési és közterületi funkciók tekintetében a funkció megtartás a cél, a közterületek minőségének javításával, minőségi városkép kialakításával, valamint a közlekedési biztonság javításával. Konkrét célként fogalmazható meg a parkolóhelyek számának növelése, kerékpárutak növelése, közterek, zöldfelületek rehabilitációja. A vasút környékének rendezés és esetleges vasúti funkcióként történő hasznosítása.

A tervezett fejlesztési tevékenységek a déli iparterület és környezete akcióterületen a következők:

- Gazdasági-ipari területek magánberuházásai
- Önkormányzati ingatlanok értékesítése révén új munkahelyek teremtése
- Közműépítések az ipari és gazdasági területekhez

Enying átfogó és középtávú céljainak elérése érdekében a következő komplex megközelítést

alkalmaztuk.

A városi és városrészi helyzetelemzések, valamint a kérdőívek információi alapján feltártuk Enying meglévő és jövőbeni lehetséges problémáit. A problémákat előfordulásuk szerint területenként, azaz városrészenként csoportosítottuk. Meghatároztuk a problémák alapján az elérhető középtávú célokat. A célhierarchia felépítésekor a városrészek meglévő jellemző és mellékfunkcióit is figyelembe vettük. A fennálló problémák és a városrészi célok, valamint a területi sajátosságok figyelembevételével kijelöltük az akcióterületeket, majd áttekintettük az akcióterületek fejlesztési lehetőségeit. Legvégül az akcióterületek fejlesztési lehetőségeit – összevetve a meglévő, vagy jövőben megszerezhető pénzügyi forrásokkal (magánberuházások, pályázati és egyéb források) – tevékenységekre bontottuk le.

Akcióterületenkénti költségbecslés

Fejlesztési elképzelések			Beruházás becsült költsége	Beruházáshoz igazodó pályázat	Potenciális pénzügyi forrás	
Akció- terület	Típus	Fejlesztés megnevezése			Elnyerhető maximális támogatás	Biztosítandó saját forrás
központi	önkormányzat	új egészségügyi ellátó intézmény építése,	600 m Ft	KDOP – 5.2.1./C	2 100 milliárd	60 millió Ft
				TIOP 2.1.2.	1000 millió Ft	60 millió Ft
		2295/2 és a 2293 hrsz-ú közterület környezetrendezése (új egészségügyi ellátó intézményhez kapcsolódóan)	400 mFt	KDOP 3.1.1./C	200 millió Ft	200 millió Ft
		Szabadság tér - Batthyány kastély északi sarka – 64-es főközlekedési út keresztezésében körforgalmi csomópont létesítése és a Deák Ferenc utca 1437/1 és a 1434 hrsz-ú útszakaszával való összeköttetés kiépítése	1100 mFt	KDOP 3.1.1./C KDOP 3.1.1./B	200 millió Ft 1000 millió Ft	900 mFt 180 mFt
		Batthyány kastély II. ütem felújítása – polgármesteri hivatali épületként történő hasznosítása	n.a.	KDOP 3.1.1./C	200 millió Ft	n.a.
		Szabadtéri színpad felújítása, átépítése	200 mFt	KDOP 3.1.1./C KDOP 3.1.1./B	200 millió Ft 1000 millió Ft	0 Ft 20 millió Ft
		1474/3 hrsz-ú park területet - meglévő növényzet védelme érdekében fafelvételi és favédelmi terv készítése mellett – városi szintű közparkká történő fejlesztése				
		1475 hrsz-ú területen gyermekjátszótér kiépítése és parkrendezés				
		1474/45 hrsz-ú közterület rendezése (kiszolgáló útfelületek, parkolók, zöldfelület rendezés)				
		1486/5 hrsz-ú területen álló – jelenleg kistérségi irodaként működő – épület városi könyvtárrá történő átépítése	n.a.	KDOP 3.1.1./C	200 millió Ft	n.a.
				TIOP 1.2.3	8 millió Ft	n.a.

Fejlesztési elképzelések			Beruházás becsült költsége	Beruházáshoz igazodó pályázat	Potenciális pénzügyi forrás	
Akció- terület	Típus	Fejlesztés megnevezése			Elnyerhető maximális támogatás	Biztosítandó saját forrás
központi	önkormányzat	1474/40 és /71 hrsz-ú területen város sportcsarnok, rendezvénycsarnok építése	n.a.	KDOP 3.1.1./C KDOP 3.1.1./B	200 millió Ft 1000 millió Ft	n.a.
		Bocskai István és Hunyadi János utca keresztezésében városi piac építése	n.a.	KDOP 3.1.1./C KDOP 3.1.1./B	200 millió Ft 1000 millió Ft	n.a.
		Közüintézmények energiahatékonyságának javítása (pl.: idősok napközi otthona, gimnázium épülete, városi művelődési ház, építésügyi hatóság/Gyámhivatal épülete, jelenlegi könyvtár épülete, Herceg Batthyányi Fülöp általános iskola épülete, óvodák épületei)	n.a.	KEOP 4.3 KEOP 4.4.	n.a.	n.a.
		Közüintézmények akadálymentesítése	65 m Ft	TIOP - 3.3.1	Nem releváns	Nem releváns
		Új óvoda építése – egy épületben megoldani a 3 óvoda üzemeltetését	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
		Teljes körű szennyvízelvezetés, kezelés megoldása	3 Mrd Ft	KEOP- 1.2.0/B	250 millió Ft	526,5 millió Ft
	civil	Kulturális programok szervezése,	4 millió Ft	NCA	n.a.	n.a.
	önkormányzat	Közterületek minőségének javításával, járda és zöldfelület megújítás	200 m Ft	KDOP 3.1.1./C KDOP 3.1.1./B	200 millió Ft 1000 millió Ft	0 Ft 20 millió Ft
		A 64-es út mentén egységes koncepció alapján közterület rehabilitáció (kerékpárutak és gyalogos területek elválasztott rendszerű kialakítása, területre felfűződő parkok revitalizációja, és ezeket összekapcsoló zöldfelület rendezése (csapadékvíz elvezető rendszerek megoldása) ezáltal a kereskedelmi zóna ösztönzése, a kereskedelem terén a meglévő funkciók	n.a.	KDOP 3.1.1./C KDOP 3.1.1./B	200 millió Ft 1000 millió Ft	n.a.
			n.a.	KDOP 4.2.2.-11	300 millió Ft	n.a.

Fejlesztési elképzelések			Beruházás becsült költsége	Beruházáshoz igazodó pályázat	Potenciális pénzügyi forrás	
Akció- terület	Típus	Fejlesztés megnevezése			Elnyerhető maximális támogatás	Biztosítandó saját forrás
		megerősítése és minőségi kereskedelmi szolgáltatás nyújtása				
központi	önkormányzat	Minőségi városkép kialakítása, homlokzat felújítások révén	n.a.	KDOP 3.1.1./C KDOP 3.1.1./B	200 millió Ft 1000 millió Ft	n.a.
		Közlekedési biztonság javítása – csomópontok biztonságossá, akadálymentessé tétele	n.a.	KDOP 3.1.1./C KDOP 3.1.1./B KDOP 4.2.1.	200 millió Ft 1000 millió Ft n.a.	n.a.
		Parkolóhelyek számának növelése,	n.a.	KDOP 3.1.1./C	200 millió Ft	n.a.
		Kerékpárutak növelése,	n.a.	KDOP 4.2.2.-11	300 millió Ft	n.a.
		Szegregátum kialakulásának csökkentése	n.a.			n.a.
Ipari	Vállalkozói és egyéb	Gazdasági-ipari területek magánberuházásai	n.a.	KDOP - 1.2.1	100 millió Ft	n.a.
			n.a.	KDOP – 1.1.1.	1 000 millió Ft	n.a.
		Önkormányzati ingatlanok értékesítése révén új munkahelyek teremtése	n.a.	MPA – 2011 -KKV	120 millió Ft	n.a.
		Közműépítések az ipari és gazdasági területekhez	n.a.	KDOP 1.1.1.	1000 millió Ft	n.a.

Megjegyzés:

- A táblázatban, a beruházásokhoz igazodó pályázatok esetében a jelenlegi (2011. április) állapotok kerültek feltüntetésre.
- A vállalkozói típusú fejlesztések között kizárólag a stratégia készítésekor az Önkormányzat által ismert, tervezhető beruházásai szerepelnek számokkal.
- A fejlesztési elképzeléseknél azért szerepeltettük a „nincs adat” (n.a.) kifejezést, mert bár a fejlesztési irányok, illetve egyes esetekben a konkrét beruházási ötletek adóttak, azok pontos számát, tartalmát, nagyságrendjét nem ismerjük (pl. tervezés alatt álló projektek, ahol tartalomfüggő a költségvetés). Ezeket az érdekelt vállalkozók, magánbefektetők megjelenésekor, beruházási ötleteik megismerésekor, valamint a részletes beruházási terv megismerésekor lehet pontosítani.

A fent meghatározott projektek alapján becsülhető az akcióterületekre egy költségnagyság – a rendelkezésre álló információk mélységének és pontosságának megfelelően. A táblázatban látható, hogy az elkövetkező 7 évben mekkora értékű beruházás megvalósítása lenne optimális Enying számára, illetve ezzel érné el az IVS-ben rögzített célok egy részét, hozzájárulva a fő cél megvalósulásához.

Akcióterületre vonatkozó összesített költségbecslés

Akció- terület	Típus	Beruházás becsült költsége		Biztosítandó saját forrás (ideális eset)
		megosztva	összesen	
Központi	Önkormányzati	5 569 mFt	5 569 mFt	1726,5 mFt
	Vállalkozó és egyéb	n.a.	n.a.	n.a.
Ipari	Önkormányzati	n.a.	n.a.	n.a.
	Vállalkozó és egyéb	n.a.	n.a.	n.a.
Összesen	Önkormányzati			
	Vállalkozó és egyéb			

Természetesen ekkora szabad pénzeszközzel (ami az önkormányzati fejlesztésekhez kapcsolódik) nem rendelkezik Enying Város Önkormányzata.

Enying nem rendelkezik olyan ingatlanvagyonnal, amely alkalmas lenne arra, hogy jó helyen lévő, önkormányzati fejlesztések számára nem alkalmas, értékes ingatlanok eladásával szerezzen fejlesztési forrásokat. Egyedüli lehetősége (hogy ne a költségvetés terhére), hogy olyan beruházások megvalósítására fordítja a jelenlegi, fejlesztésekre elkülönített pénzeszközeinek egy részét, amelyek jövedelmet termelnek számára, és lehetőséget teremtenek közcélú és egyben, hátrasorolt fejlesztések elindítására.

Mivel a fejlesztések finanszírozására sajnos kevés önkormányzati forrás áll rendelkezésre, így az Önkormányzatnak priorizálni kell a tervezett fejlesztések között az alábbiakat figyelembe véve:

Melyek a halaszthatatlan beruházások, amelyek elmaradása komoly kockázat az Önkormányzatnak,
Melyek lehetnek pilot-projektek és generálhatják a vállalkozói kedv élénkülését, a magánszféra fejlesztéseinek felpörgetését.

Az akcióterületekre vonatkozó szűkített, priorizált projektlista tervezet

Fejlesztési elképzelések		Beruházás becsült költség	Beruházáshoz igazodó pályázat	Potenciális pénzügyi forrás		
Akció- terület	Fejlesztés megnevezése			Elnyerhető max. támogatás	Biztosítandó saját forrás (ideális eset)	Bankhitel felmerülése
Központi	új egészségügyi ellátó intézmény építése,	600 mFt	Rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése KDOP – 1.1.1.	2 100 millió Ft	60 mFt	
			Kistérségi járóbeteg- szakellátó központok kialakítása és fejlesztése TIOP-2.1.2	1000 millió Ft	60mFt	
	2295/2 és a 2293 hrsz-ú közterület környezetredezése (új egészségügyi ellátó intézményhez kapcsolódóan)	400 mFt	Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	200 millió Ft	200 mFt	
	Szabadtéri színpad felújítása, átépítése	200 mFt	Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	200 millió Ft	20 mFt	
	1474/3 hrsz-ú park területet - meglévő növényzet védelme érdekében fafelvételi és favédelmi terv készítése mellett – városi szintű közparkká történő fejlesztése		Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	200 millió Ft		
	1475 hrsz-ú területen gyermekjátszóter kiépítése és parkrendezés		Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	200 millió Ft		
	1474/45 hrsz-ú közterület rendezése (kiszolgáló útfelületek, parkolók, zöldfelület rendezés)		Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	200 millió Ft		
	1474/40 és /71 hrsz-ú területen város sportcsarnok, rendezvénycsarnok építése	n.a.	Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	200 millió Ft	n.a.	n.a.
	Bocskai István és Hunyadi János utca keresztvezésében városi piac építése	n.a.	Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	200 millió Ft	n.a.	n.a.
	Teljes körű szennyvízelvezetés és kezelés megoldása	3 000 mFt	Szennyvízelvezetés és – tisztítás megvalósítása	250 000 millió Ft	526,5 mFt	
	Kulturális programok szervezése,	4 mFt	NCA	4 millió Ft	0 Ft	
			4 204 millió Ft		866,5 millió Ft	

Az akcióterületeken tervezett fejlesztésekhez kapcsolódó potenciális pályázati források

Pályázati kiírások	Elnevezés	Pályázati besorolás	Megjelenési/bontási határidő	Támogatás keretösszege	Támogatás intenzitása	Támogatás Minimuma /maximuma
KDOP						
KDOP-4.2.2-11	Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése	Megjelent	2011. március 1. - 2012. március 29. között folyamatos	1 Mrd Ft	minimum 85%-a, max.90%-a	minimum 50 millió Ft, maximum 300 millió Ft,
KDOP-5.2.1/C-11	Rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése	Megjelent	2011.09.30	2,07 Mrd Ft	90%	2,1 mrd Ft
KDOP-1.2.1-11	Vállalati együttműködés és klaszterek támogatása	Megjelent	2011. március 1-től 2011. május 13-ig folyamatos	5 mrd Ft	80%	minimum 10 millió Ft, max. 100 millió Ft,
KDOP – 1.1.1.	Regionálisan kiegyensúlyozott, vonzó telephelyi, iparterületi infrastruktúra kialakítása	Akcióterv		5,45 Mrd Ft	Max 50 %	minimum 10 millió Ft, max. 1 000 millió Ft
KDOP – 3.1.1./C	Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	Akcióterv		1,1 mrd Ft	Max. 100 %	minimum 20 millió Ft, maximum 200 millió Ft
KDOP – 3.1.1./B	Település (al)központok kialakítása, értékmegőrző rehabilitációja	Akcióterv		1,1 mrd Ft	Max. 80 %	minimum 20 millió Ft, max. 1000 millió Ft
KDOP – 2.1.1.	Kiemelt és integrált vonzerő-, termék- és infrastruktúrafejlesztések támogatása	Akcióterv		6,4 Mrd Ft	Max. 100 %	minimum 5 millió Ft, maximum 300 millió Ft
KDOP – 2.2.1	Térségi és helyi turisztikai együttműködési rendszerek, fejlesztése	Akcióterv		1 Mrd Ft	Max. 85 %	minimum 20 millió Ft, maximum 100 millió Ft
KDOP 4.1.1.	Környezeti értékek védelme, környezetbiztonság növelése	Akcióterv		6,3 Mrd Ft	Max. 100 %	minimum 10 millió Ft, max. 1000 millió Ft
KDOP – 5.3.1.	Közzolgáltatások elérését segítő informatikai rendszerek	Akcióterv		0,5 Mrd	Max. 100 %	minimum 0 millió Ft, maximum 500 millió Ft

Pályázati kiírások	Elnevezés	Pályázati besorolás	Megjelenési/bontási határidő	Támogatás keretösszege	Támogatás intenzitása	Támogatás Minimuma /maximuma
KEOP						
KEOP-1.1.1/B	Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek továbbfejlesztése	Megjelent	Folyamatos	15 mrd Ft	70 %	Min. 100 millió Ft - max. 3000 millió Ft.
KEOP - 6.3.0/09-11	Környezetvédelmi célú informatikai fejlesztések a közigazgatásban (E-környezetvédelem)	Megjelent	Folyamatos	4,25 milliárd forint	Nem értelmezett	Min. 90 millió – max. 1 500 millió
KEOP-1.2.0/09-11	Szennyvízelvezetés és – tisztítás megvalósítása	Megjelent	Folyamatos	256,95 milliárd forint	85 %	Min 250 millió Ft
KEOP-7.3.1.3/09-11 és KEOP-3.1.3/09-11	Gyűjteményes növénykertek és védett történeti kertek megőrzése és helyreállítása	Megjelent	Folyamatos	2,42 milliárd forint	85 %	Minimum 50 millió Ft, max. 250 millió Ft.
KÖZOP						
KÖZOP-3.5.0-09-11	Térségi elérhetőség javítása"			126,57 Mrd Ft	100 %	
KÖZOP - 3.2	Kerékpárút-hálózat fejlesztése	Felfüggesztve		4,4 Mrd Ft.	85 %	minimum 50 millió Ft, maximum 450 millió Ft
TIOP						
TIOP – 2.2.4.	Struktúraváltoztatást támogató infrastruktúrafejlesztés a fekvőbeteg-szakellátásban	Felfüggesztve		Változó kiírás szerint	90 %	Min. 1.667 millió Ft Max. 12.386 millió Ft
TIOP – 1.2.3	Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúrafejlesztése – „Tudásdepó Expressz” támogatására	Akcióterv		Változó kiírás szerint	100 %	7-8 millió Ft
TIOP-2.1.2	Kistérségi járóbeteg-szakellátó központok kialakítása és fejlesztése	Akcióterv		Változó kiírás szerint	90 %	minimum 500. millió Ft, max. 1.000. millió Ft
TIOP- 3.3.1	A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése	Akcióterv		Változó kiírás szerint	100 %	Nem releváns
TIOP 3.4.2	Bentlakásos intézmények korszerűsítésére	Akcióterv		Változó kiírás szerint	94 %	minimum 20 millió Ft, max. 200 millió Ft

Pályázati kiírások	Elnevezés	Pályázati besorolás	Megjelenési/bontási határidő	Támogatás keretösszege	Támogatás intenzitása	Támogatás Minimuma /maximuma
TÁMOP						
TÁMOP-2.4.3	Atipikus foglalkoztatási formák támogatása	felfüggesztve		1 955 millió forint	100 %	minimum 20 millió forint, maximum 50 millió forint
Munkaerőpiaci Alap						
MPA-2011-KKV	Mikro-, kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő pályázatainak támogatása	lezárult	2011. február 17.-től március 31.-ig		10-50 % nemzetgazdasági ágtól és kistérségi minőségtől függően	Max.: 120 millió Ft
Foglalkoztatási Hivatal	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	Megjelent	2011.04.29	12 Mrd Ft		
Foglalkoztatási Hivatal	Rövid időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	Megjelent	2011.09.30	28 Mrd Ft.		

XIII Fenntarthatósági szempontok

XIII.1 A fenntartható környezeti fejlődés programja

A település stratégiai céljainak meghatározása során igen hangsúlyos szempont volt a fenntartható környezet biztosítása. Fontos hangsúlyozni, hogy a fenntarthatóság legfontosabb pillére a környezeti fenntarthatóság, de biztosítása elválaszthatatlan a társadalmi és gazdasági háttér jelenlététől. A programelemek ez alapján kerültek kialakításra.

A természetes élőhelyek (természet-közelik helyek) és egyéb természeti területek ökológiai szempontokat is kielégítő kezelése a fenntartható turizmus szempontjainak érvényesítése alapvető feladat. Főleg a lovas központok és ahhoz tartozó tavaknál, illetve a kialakításra váró öko-turisztikai helyeken, túraútvonalakon. Keresni kell a gazdaságilag-társadalmilag fenntartható konstrukciókat, tekintettel arra, hogy az ilyen jellegű beruházások indirekt módon térülnek meg. Szükséges ezért a környezeti fenntarthatóság fontosságának tudatosítása, valamint a helyi civil társadalom és a vállalkozások bevonása a környezet védelmébe és a fenntartható működtetésbe.

Szükséges továbbá az energiahatékonyság javítása és energiatakarékosság fokozása. A lakásállomány passzív technológiával való építése/működtetése, miáltal az üvegházhatású gázok 75 %-ban csökkennek. A lakossági és kommunális szektorban jelentős kibocsátás-csökkentés érhető el, a lehetőségeket fel kell tárni és ki kell használni. Fejleszteni és népszerűsíteni kell a nem motorizált közlekedést, valamint a helyi tömegközlekedést (munkabuszok, iskolabuszok, szociális buszok stb...), a kerékpáros és gyalogos közlekedés lehetőségeit, valamint az egyéb alternatív megoldásokat. Szükséges a hatékony hulladékgazdálkodás. A szennyvízelvezetés kérdését minél hamarabb meg kell oldani és be kell fejezni a közütemi csatornarendszer kiépítését és ösztönözni kell a lakókat a teljes körű rákötésre. A csapadékvíz elvezetést korszerű módon kell kezelni, és ha lehet az összegyűjtött csapadékvizet öntözővízként hasznosítani. A mezőgazdaságban célszerű erősíteni az integrált és a biogazdálkodást. A talajművelésben a víztakarékos technológiákat kell alkalmazni, valamint törekedni kell a minél kevesebb talajművelésre.

A fenntartható környezeti fejlődés program elemeinek a stratégia megvalósulását kell erősíteni, segíteni. A programelemek:

Klímaaváltozás

- Lakossági és közületi energiatakarékosság
- Energia hatásfok-javítás,
- Kibocsátás-csökkentés,
- Megújuló energia használata
- Jobb tájgazdálkodás

Környezetminőség

- Minőségi építészet
- „zöld város” létrehozása – zöldfelületi rendszer jó karba helyezésével és megújításával, bővítésével

Környezetalapú vidékfejlesztés

A környezeti fejlődés, az erőforrások megőrzése érdekében az erőforrások megőrzése és fejlesztése, egymást erősítő-megsokszorozó (multiplikatív) hatásukat a lehető legjobban kihasználó helyi piacfejlesztés szükséges azon termékek és szolgáltatások piacén, amelyek előállításához adottak és

fejleszthetők a feltételek. A helyi piac kialakítása révén a helyben termelt és feldolgozott termékek értékesíthetővé válnak.

Környezettudatosság

Az erőforrások megőrzésére, fejlesztésére, multiplikatív hatásainak maximalizálására épülő helyi piacfejlesztés azon termékek és szolgáltatások piacán, amelyek előállításához adottak és fejleszthetők a feltételek.

XIII.2 A stratégia megvalósításának főbb kockázatai

Kockázatok azonosítása és kezelése

Kockázatok típusa	Kockázatok azonosítása	Kockázatok értékelése	Kockázatok kezelése	Bekövetkezés valószínűsége
Intézményi kockázatok	Nem megfelelő humán erőforrás	A stratégia rendszeres felülvizsgálata elmarad, a kapcsolódó fejlesztési tevékenységek menedzselése nem megfelelő	A tapasztalattal és szakértelemmel rendelkező, önkormányzati munkatársakból összeállított, alaposan kiválasztott stratégiai és operatív menedzsment csapatok, valamint a jól lehatárolt feladatok minimálisra csökkentik e kockázatot.	alacsony
	A menedzsment szervezet leterheltsége, időhiánya	A fejlesztések menedzselésével, a stratégia gondozásával megbízott csapat nem tud megfelelő időt fordítani a kijelölt munkára, nem tudja hatékonyan ellátni feladatát.	Humán erőforrási terv az alapja a megfelelő szakemberek kiválasztása. A kontrolling feladatok megfelelő szervezésével, mind pénzügyi, mind műszaki oldalon kiküszöbölhető a határidőcsúszás. Az esetleges határidő-csúszások korrigálása, illetve vészesen közeledő időpontok betartása megoldásaként két alternatíva lehetséges. Egyik megoldás a projekt-team létszámának bővítése, másik módszerként pedig a túlóra jöhet számításba. Az első esetben figyelembe kell venni a tagok számával négyzetesen növekvő kommunikációs időigényt, második esetben pedig a team tagjai hatékonyságának munkaidőfüggő csökkenését.	közepes
	Projektelelemek előkészítetlensége	Az egyes fejlesztési elemek eltérő előkészítettség fokon állnak, így az egymásra épülésük, kapcsolódási lehetőségeik ki vannak téve az előkészítési folyamatoknak.	Az előkészítő munka menedzselésre, a fejlesztési koncepciók összehangolása stratégiai menedzsment szinten szükséges.	alacsony
	Információcsere nem megfelelő működése	A projektelemelek és azokért felelős személyek a leterheltség miatt nem minden információt adnak át egymásnak.	A projekt-team szervezetén belül a fejlesztéshez kapcsolódó információáramlásnak a „szoros” projekt-teamen kívül bizonyos mértékben hierarchizálnak kell lennie, ugyanakkor vertikálisan és horizontálisan is meg kell valósulnia.	alacsony
Társadalmi kockázat	A stratégia és a fejlesztések el nem fogadása a lakosság részéről	A stratégiában megfogalmazott célok, intézkedések a lakosság számára vállalhatók.	A lefolytatott egyeztetések igényfelmérések a tervezési folyamatba a kockázati tényezőt jelentősen csökkenti.	alacsony

Kockázatok típusa	Kockázatok azonosítása	Kockázatok értékelése	Kockázatok kezelése	Bekövetkezés valószínűsége
Műszaki kockázatok	A fejlesztésekhez kapcsolódó beruházások ütemterve csúszik	A fejlesztések egymásra épülését, ezzel a stratégia megvalósíthatóságát veszélyezteti az egyes fejlesztések időben meg nem valósulása.	Az ütemezés gondos tervezése és a határidők felültervezése, az operatív menedzsment szervezet segíthet a határidők követésében, a beruházások időben történő megvalósításában.	közepes
	A fejlesztésekkel kapcsolatos munkálatok negatív hatása	A stratégiában meghatározott intézkedések kivitelezési munkálatai zavarják a lakosok napi életvitelét, nyugalmát.	Amennyiben megvalósítható a fejlesztés, abban az esetben a különböző lakossági fórumok és egyéb tájékoztatási lehetőség segítségével elérhető, hogy a lakosok a pillanatnyi kellemetlenségeket a jövőbeli előnyök figyelembevételével éljék meg, ami nagyban megemelheti a tolerancia szintjüket.	alacsony
	nem megfelelő kivitelező kiválasztása	A beruházásokat megbízható, jó referenciával rendelkező kivitelező végezze.	A közbeszerzési feltételek megfelelő meghatározásával, bekért referencia munkák igazolásával, kivitelező szakmai tapasztalatának igazolásával lehet kiküszöbölni a kivitelező kiválasztásából eredő kockázatot.	közepes
	tervtől való eltérés illetve, feltárt probléma mértékének alábecsülése	A kivitelezési munkák során, - főleg ha nem csak új építés, hanem felújítások, bontások és építések történnek – sokszor előforduló esemény, melyet szakmailag felkészült szakemberek képesek kezelni.	A tervtől való eltérés tehát nem feltétlenül a hibás végrehajtás vagy a rossz tervezés következménye. Ha nem túl számottevő a tervtől való lemaradás, akkor az a jól megtervezett és kézben tartott projektek esetében egyfajta önkorrekciós folyamatot indukál. Ha azonban az eltérés vagy probléma tartósan bizonyul, beavatkozásra van szükség. Mindezek fontos következménye, hogy a beruházási tevékenység monitorozásához szükséges lehet annak jellegzetességeit figyelembe vevő indikátor-rendszer kialakítása; a jelzőrendszer érzékenységének meghatározása. Ha a bontási munkálatoknál megállapításra kerül, hogy sokkal több elvégzendő feladat van, mint azt a hatósági engedélyek beszerzése előtt felmérték, és a feladat műszaki tartalom megváltoztatásával jár. Ebben az esetben fel kell mérni, hogy hatósági, pénzügyi vonalon milyen esetleges költségtöbblet, határidőcsúszás jelentkezik, és ennek megfelelően kell a szükséges lépéseket megtenni, a kockázatkezelés alapján.	közepes
	hatósági engedélyek módosítása	Lejárt építési engedélyek esetében fordul elő, vagy a szükséges a terv módosítása menet közben.	A hatósági engedélyek módosítását meg kell előznie a módosított tervek elkészítésének. Ez a projektre főleg határidő csúszásának hatásával, illetve esetleges költségtételek módosulásával jár.	alacsony

Kockázatok típusa	Kockázatok azonosítása	Kockázatok értékelése	Kockázatok kezelése	Bekövetkezés valószínűsége
Pénzügyi-gazdasági fenntarthatósági kockázatok	A bevételek kiesése, illetve a bevételek nem terv szerinti alakulása.	Nem megfelelő körütekintéssel készülő költség-haszonelemzés.	Elmaradhatnak tervezett bevételei, melyek veszélyeztetik működését.	Közepes
	Műszaki tartalom miatt a költségvetés módosítása	Körütekintő pénzügyi tervezés szükségessége.	A támogatási szerződés megkötését követően a pénzügyi táblázatok módosítására megfelelő szabályrendszert építettek ki, melynek keretein belül lehet kezdeményezni a pénzügyi átcsoportosításokat. A projekt esetleges pénzügyi növekedése nem vonzza a pályázat során a költségvetés növekedését, miután a megnövekedett összeget a pályázónak önerőből kell finanszíroznia.	közepes
	Pályázati források lehívhatóságának sérülékenysége	A stratégiában meghatározott fejlesztések megvalósítása jelentős beruházási volumeneket jelent, amelyhez elengedhetetlen pályázati pénzek, vissz nem térítendő támogatások lehívása. A pályázati rendszerben történő sikertelen pályázás jelentős kockázatot rejt magában a fejlesztések és általuk a stratégia megvalósulásában.	Az önkormányzat vissza nem térítendő támogatások segítségével tudja megoldani időben a fejlesztéseket. Pályázati pénzek nélkül a fejlesztések (és a stratégia) megvalósítása elmarad, illetve csúszik, ami a város fejlődését is jó időre konzerválhatja.	magas
	A fejlesztések saját erő finanszírozásának problémája (önkormányzati fejlesztések)	Az Önkormányzat nem tudja finanszírozni a stratégia szempontjából fontos és szükséges fejlesztéseket, azok önerejét.	Megfelelő pénzügyi előkészítéssel, valamint kiegészítő források felkutatásával csökkenthető a kockázat (EU önerő alap, tőkebefektető stb....)	magas
Jogi kockázat	jogi és etikai normák változása	Alkalmazott jogszabályok megfelelő ismerete.	A projekt végrehajtása során a benne résztvevők feladata a mindenkor jogszabályok és etikai normák előírásainak illetve iratlan szabályainak betartása és betartatása.	alacsony
	pénzügyi jogszabályok változása	Külső tényezőkre gyors és precíz változtatás.	Esetleges jogszabályi változások okozhatnak pénzügyi gondokat, mint például az ÁFA 20%-ról 25%-ra történő emelése. Ilyen esetben, költségvetés módosításra lesz szüksége, illetve a különbözet a pályázót terheli.	magas

XIV A Stratégia megvalósíthatósága

XIV.1 Ingatlangazdálkodási terv

Az ingatlangazdálkodási stratégia irányvonalai

Enying városa jelentős vagyonnal rendelkezik, amelynek nagyságát az ingó és ingatlan vagyontárgyak adják. Enying Város önkormányzat Képviselő-testülete a helyi Önkormányzatról szóló többször módosított 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 16.§ (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján az Ötv. 78-80. és 88-90.§-ai, valamint az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló, többször módosított 1991. XXXIII. törvény 3.§ -ának, továbbá a 21-23. és 38. §-ainak figyelembe vételével alkotta meg a többször módosított, az önkormányzat vagyonáról és vagyonnal történő gazdálkodásról szóló 5/2003.(II.27.) sz. rendeletét.

Az önkormányzat vagyona tulajdonokból és vagyoni értékű jogokból áll. Az önkormányzati tulajdon törzsvagyonból és vagyon körén kívül egyéb vagyonból áll. Törzsvagyonnak olyan önkormányzati tulajdonú vagyontárgyak nyilváníthatók, amelyek közszolgáltatások céljára, vagy a közhatalom gyakorlására szolgálnak. Az önkormányzati tulajdon kiemelt köre a törzsvagyon, amely forgalomképeség szempontjából lehet:

- korlátozottan forgalomképes,
- forgalomképtelen.

Az Önkormányzat tulajdonában számtalan ingatlan van, melyeket szükség szerint a városvezetés fejlesztési céllal tart meg, értékesít, vagy használ fel. Az IVS célja többek között az, hogy egy középtávon átfogó, átlátható, kiszámítható befektetői környezetet eredményezzen, mely által a magántőke bevonására minél könnyebben szert lehet tenni, illetve a saját ingatlanjainak üzemeltetése minél hatékonyabb módon legyen megoldható. Az IVS mellett – azzal összhangban – a város rendelkezésére áll a szabályozási terve és helyi építési szabályzata, mely az átláthatóságot és a potenciális befektetők gyors döntési mechanizmusait segítik.

Az önkormányzati vagyon tekintetében a tulajdonosi jogai és kötelezettségei a Képviselő-testületet illetik meg, illetve terhelik.

A forgalomképtelen törzsvagyontárgyak közé soroljuk az alábbi csoportokat:

- a helyi közutak és műtárgyaik,
- terek és parkok
- vizek, vízi közműnek nem minősülő vízi létesítmények, szennyvíztisztító berendezések,
- levéltári és muzeális anyag,
- helyi jelentőségű természetvédelmi területek,
- temető,
- valamennyi köztéri szobor és műalkotás,
- mindaz a vagyon, melyet a képviselő-testület annak nyilvánít.

Korlátozottan forgalomképes törzsvagyontárgyak csoportja:

- a műemlékileg védett, a műemlék jellegű és városképi jelentőségű ingatlanok,
- a védett természeti terület és természeti emlék,
- közművek és valamennyi létesítményük (ök. Tulajdonú)
- Az önkormányzati szolgáltatások, helyi közhatalmi feladatok ellátását szolgáló művelődési, oktatási, egészségügyi, szociális, sport és egyéb önkormányzati feladatok ellátását biztosító

intézmények működéséhez szükséges ingatlanok, valamint az önkormányzat hivatala elhelyezését biztosító ingatlan,

- mindaz a vagyon, melyet törvény vagy önkormányzati rendelet annak nyilvánít.

Minden évben meghatározásra kerülnek a vagyongazdálkodási irányelvek, melyek alapján meghirdetik az értékesítésre, bérleményre váró ingatlanokat, meghatározva a területarányos értékesítési árat.

Enying építési telkei:

Utca	Hrsz	Terület (m2)	Értékkategória Ft/m2+ÁFA	megjegyzés	közművesítés	Rendezési terv
Rózsapark	2754/9	946	2200		gáz, víz	Kertvárosias (Lke)
	2754/17	814	2200		nincs	
	2754/18	820	2200			
	2754/19	827	2200			
	2754/20	833	2200			
	2754/21	840	2200			
Erkel F.	1497/7	5417	3000			Kisvárosias (Lk)
Semmelweis	1474/56	11698	1000			Kisvárosias (Lk)
Belmajor	1507/86	740	2750		nincs	Kisvárosias (Lk)
Vásártér	2658/4	2947	1100		nincs	Falusias (Lf)
	2658/7	1044	1100		gáz, víz	
	2658/8	1198	1100			
	2658/9	1188	1100			
	2658/11	1177	1100			
Széchenyi	2132	1476	550		nincs	Kisvárosias (Lk)
	2133	1867	550			
	2134	2038	550			
	2135	1875	550			
	2136	2012	550			
	2137	2346	550			
	2163/1	1935	550			
Vasút	2146	2002	550		nincs	Kertvárosias (Lke)
	2147	2048	550			
	2148	2018	550			
Belák S.	2412	1154	550	Képviselő-testület 120/2003.(V.28.) sz. határozatával kamatmentes részletfizetési lehetőséget biztosított ezen ingatlanokra vonatkozóan	nincs	Kertvárosias (Lke)
	2413	1204	550			
	2414	1232	550			
	2415	1314	550			
	2417	1572	550			
	2418	1619	550			
	2423	2938	550			
	2424	2238	550			
	2433/1	574	550			
	2433/2	1304	550			
	2435	1493	550			
	2436	1604	550			
	2437	1936	550			
	2439	2248	550			
	2442/1	920	550			
2442/3	870	550				
Budai N. A.	2517	1081	1100		nincs	Falusias (Lf)

Utca	Hrsz	Terület (m2)	Értékkategória Ft/m2+ÁFA	megjegyzés	közművesítés	Rendezési terv
Kiserdő	2809	1540	3300		nincs	Településközpont vegyes (Vt)
	2710	3075	3300			
	2811	2478	3300			
	2812	958	3300			
	2813	2109	3300			
	2814	3955	3300			
	2815	1624	3300			

Utca	Hrsz	Terület (m2)	Értékkategória Ft/m2+ÁFA	megjegyzés	közművesítés	Rendezési terv
Madarász Viktor u. hátsó teleksor	1690/9	1025	2700		gáz, víz	Kertvárosias Lke
	1690/10	1025	2700			
	1690/11	1025	2700			
	1690/12	1025	2700			
	1690/13	1025	2700			
	1690/14	1025	2700			
	1690/15	1025	2700			
	1690/16	1025	2700			
	1690/18	842	2700			
	1690/19	857	2700			
	1690/20	873	2700			
	1690/21	889	2700			
	1690/22	904	2700			
	1690/23	920	2700			

Balatonbozsok városrész

Utca	Hrsz	Terület (m2)	Értékkategória Ft/m2+ÁFA	megjegyzés	közművesítés	Rendezési terv
Sportpálya körül	47	13166			nincs	Falusias Lf
Gárdonyi u.	68/1	3498			nincs	Falusias Lf
	68/2	3753				
	68/3	3812				
	68/4	3902				

Kabókapusztá városrész

Utca	Hrsz	Terület (m2)	Értékkategória Ft/m2+ÁFA	megjegyzés	közművesítés	Rendezési terv
Babits M u.	7830/1	2147	550		gáz, víz	Falusias Lf
	7830/2	2156	550			
	7830/3	2165	550			
	7832	2277	550			
	7902/1	2288	550			
	7902/2	2278	550			
	7902/3	2268	550			
	7902/4	2259	550			
Nefelejcs u.	7922	2868	550		víz	Falusias Lf
	7923	3304	550			
	7924	2719	550			
	7925	2767	550			

A felsorolt ingatlanok esetében az „értékesíthető” kategória azt jelenti, hogy a stratégia vizsgálat aspektusai, fejlesztési céljai és intézkedései szempontjából irreleváns az ingatlan megléte. A tervezett fejlesztések esetében, bár szükség lenne, de nincs igazán lehetőség ingatlanok vásárlására, aminek az oka elsősorban az önkormányzat szűkös anyagi helyzete. A fejlesztések megvalósítása vagy önkormányzati ingatlanon történik vagy a fenti ingatlanok értékesítéséből befolyó összegből az akcióterületen található ingatlanok megvásárolhatók és a fejlesztésekhez szükséges önerő biztosítható. Az IVS-ben kijelölt akcióterületen – mely a fejlesztésekkel is érintett az alábbi önkormányzati, forgalomképes és korlátozottan forgalomképes ingatlanok találhatók, mely a fejlesztéssel érintettek:

Hrsz	Terület m ²	Művelési ág	Jelenlegi hasznosítás	Tervezett hasznosítás	feladat
1474/35	20 278	közpark	közpark	közpark	
1474/3	23 716	közpark	közpark	közpark	
1475	4 056	Beépítetlen ter. hidroglóbusz	Beépítetlen ter. hidroglóbusz	Játszótér, közpark	Terület rendezése
1474/58	23 820	kastély, kastélypark	Orvosi rendelő, egyéb iroda	Polgármesteri hivatal	Egészségügyi központ építése és kastély felújítása Csomópont kapcsolódó utca megnyitása Deák Ferenc utca irányába
1474/40	5 965	Beépített ter.	nem hasznosított	Sport és rendezvényközpont	Parkoló építés, utca megnyitás, építés
1470	2 766	Szociális otthon	Szociális otthon	Szociális otthon	
1474/45	12 535	közterület	Út és közterület	Közterület rendezés, út és parkoló építés	A lakó és közfunkciók szétválasztása, megfelelő közlekedési kapcsolaton keresztül, parkolók kiépítése, növényzet rendezése.
2293	22 616	közterület	Szabadság tér	közterület	Fa és növényállomány rendezése, parkolók kiépítése, körforgalomhoz kapcsolódó út kialakítása
2294/4	4013	iskola	Régi általános iskola, nem hasznosított	Bontás után egészségügyi központ	Egészségügyi központ építése
1400/3	962	Gazdasági- kereskedelmi épület, udvar	nem hasznosított	Piaci funkció kialakítása	Épület tervezetése és közterület rendezés
1400/2	717	Kivett, vásárcsarnok (üres)			

Az akcióterületen megvalósuló fejlesztésekhez az alábbi ingatlanok megszerzése, hasznosítása szükséges, mely alapján Enying városrendezési elképzelései a rendezési tervvel összhangban megvalósíthatóvá válna.

Hrsz	tulajdonos	Művelési ág	Jelenlegi hasznosítás	Tervezett hasznosítás	feladat
1206/1	állam	64. sz főút	Országos főút	körforgalmi csomópont	szerződés a kezelővel
1471	magán	Lakóház udvar	lakóépület	út	705 m ² megvétel, kisajátítás
1402/2	magán	Beépítetlen terület	Nem hasznosított	Piac, vásárcsarnok	1 034 m ² megvétel, kisajátítás
1474/57	magán	Beépített ter.	készletraktár	Park terület	megvásárlás

A 64-es út mentén történő közterület fejlesztések esetén mindenképpen szükséges a tulajdonviszonyok rendezése és a fejlesztésekhez történő hozzájárulás. Ezek az ingatlanok elsősorban a Magyar Állam tulajdonát képezik, a tulajdonosi jogokat gyakorolja a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. és vagyongazdálkodója a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ, akiknek a fejlesztéshez történő hozzájárulása szükséges.

A magántőke fejlesztései esetében az alábbiakban szükséges valamilyen szintű tulajdonviszony rendezés, értékesítés:

1400/3 hrsz-ú volt CBA – diszkont területe

537 hrsz-ú volt Okmányiroda épülete és területe – Ady E. u. 2.

22 hrsz Erzsébet ligeti Általános Iskola terület és épület 50 %-az

269 hrsz Fő utca, volt „tornyos” iskola épülete.

Ezen ingatlanok értékesítésével ösztönözni lehet a magánbefektetőket, vállalkozókat munkahelyek létesítésére, üzemek építésére.

Jelentős külterületi ingatlannal is rendelkezik a város, melyek általában bérleményként hasznosítanak.

XV A városrehabilitációs célok elérését szolgáló, nem fejlesztési jellegű tevékenységek ismertetése

XV.1 Tervalku a városfejlesztési elképzelések szabályozott kereteiben

Enying városnál kevésbé jellemző a tervalku, vagyis szabályozási engedmények nyújtása átvállalt fejlesztésekért cserébe. A városvezetés elképzeléseiben sokkal inkább a város adottságainak kihasználása (kiváló termőföld) és a kevés magánbefektető jelenléte húzódik meg. Ezen okok miatt a tervalku csak kisebb beruházások esetében működő konstrukció: egyes közlekedési csomópontok, járdák kialakítása, terület feltárások esetében.

XV.2 Város marketingstratégia, együttműködés a stratégiai fejlesztési célok eléréséhez

Célunk, hogy ezen fejezetben foglaljuk össze azon Enying Város Önkormányzata által a jövőben elvégezhető tevékenységeket, amelyek segítik, támogatják a stratégiához tartozó fejlesztési célok elérését.

Az Önkormányzat nem beruházási jellegű eszköztárának egyik legfontosabbika a városmarketing stratégia, amely kidolgozására az Önkormányzat a város-rehabilitációs pályázat útján kíván forrásokat találni. A pályázat sikeressége esetén Enying város marketing stratégiája, illetve az abban megfogalmazott városi (arculati kézikönyv) arculat, a benne foglalt marketing akciókkal készül el. A városmarketing szerepe elsősorban a település iránt érdeklődő potenciális és meglévő látogatók, turisták, a városban befektetni szándékozó vállalatok, vállalkozók szempontjából jelentős és közvetlen, azonban jó hatással van a helyi lakosságra, vállalkozókra, hiszen közvetett módon az ő megélhetésüket, életszínvonalukat javítja.

Napjaink egyik meghatározó információforrása az internet. Enying városának vezetése felismerte az internet nyújtotta lehetőségeket, és a mai kor elvárásainak megfelelő, minden igényt kielégítő honlapot üzemeltet.

A városmarketing stratégián túl a következő – elsősorban a lakosságot, vállalkozói kört, valamint a civil szervezeteket érintő – eszközök használata tervezett:

- Egyes, komplex fejlesztést igénylő területek, illetve ingatlanok esetében beépítési, hasznosítási, tájrendezési javaslatának elkészítése, a fejlesztések komplexitásából fakadóan egyes elemek megvalósítása (pilot-projektként) demonstrációs jelleggel (figyelemfelkeltés a célcsoportok számára, a „valami elkezdődött” értékének kihasználása).
- A városközpont, illetve bizonyos kiskereskedelmi, vendéglátó funkciókkal ellátott területek esetében mentesülhetnek az önkormányzati épületekben bérlőként jelenlévő vállalkozások a helyi iparűzési adó megfizetéséről, amennyiben az általuk befizetendő összeget az épület külső, homlokzat felújítására költik (pl.: egy felújítási alapot létrehozva).
- Az Önkormányzat tervei között szerepel együttműködés kezdeményezése, illetve meglévő kezdeményezésekhez történő csatlakozás elsősorban környezetvédelmi (szennyvízelvezetési pályázat kapcsán) és közlekedési projektek kapcsán. Az illetékes hatóságokkal, államigazgatási szervekkel történő kapcsolatfelvétel és együttgondolkodás, dolgozás azt a célt szolgálja, hogy az ilyen típusú fejlesztési elképzelések összhangban legyenek a szakágazati elképzelésekkel.
- A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok

környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan, következetesen végre is kell hajtani azokat. Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

- A település szempontjából fontos (hazai és uniós) fejlesztési források feletti döntések befolyásolása elengedhetetlennek tűnik. Mivel a redistribúciós rendszerek működtetése meglehetősen átpolitizálódott, ezért nem spórolható meg az a fajta érdekérvényesítő és lobby-tevékenység, amely a rendszer település számára kedvező befolyásolására törekszik. A következő szervezetek / hivatalok folyamatos információellátása, kontaktálása látszik különösen fontosnak:
 - Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács
 - Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség
 - Belügyminisztérium
 - Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

Fontos megemlíteni, hogy a fenti intézkedések, illetve eszközök akkor fejtik ki hatásukat hatékonyan, amennyiben a város jól tudja pozicionálni magát a piacon, városmarketing stratégiája jól előkészített és kidolgozott, megvalósítása pedig tervek szerint történik.

XV.3 Az integrált stratégia megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások

Az integrált stratégia megvalósítása – a Városfejlesztési kézikönyv szerint – olyan szervezeti működést kíván meg a várostól, amely biztosítja

- egyrészt a stratégia egészének folyamatos karbantartását, az elért eredmények visszacsatolását a stratégia tervezési folyamatába („stratégiai menedzsment”);
- másrészt pedig a stratégia által kijelölt akcióterületi alapú fejlesztések professzionális és hatékony megvalósítását („operatív menedzsment”).

A stratégiai menedzsment a „hatások” érvényesüléséért, az operatív menedzsment pedig az eredményekért (mind a közvetlen, „kimenetek”, mind a tényleges eredmények) visel felelősséget. Az eredmények visszacsatolása a program nyomon követéséből („monitoring”) származó adatok alapján történik.

XV.3.1. Stratégiai menedzsment szervezet

Fentiek alapján a stratégiai menedzsment fő feladatai:

- Az IVS megvalósulásának folyamatos nyomon követése, értékelése. Ennek keretében az elhatározott fejlesztések megvalósulásának nyomon követése, azok elvárt eredményeinek és hatásainak értékelése, az IVS által kitűzött célok teljesülésének figyelemmel kísérése.
- A városfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának figyelemmel kísérése, a külső feltételrendszer változásainak a stratégiai célokra és eszközökre gyakorolt hatásainak elemzése, értékelése.
- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az IVS cél- és eszközrendszerében.

A stratégia menedzsment szervezete nem választható el a város önkormányzatának szervezeti rendszerétől. A feladatok az önkormányzati hivatal szakapparátusának szoros együttműködését igénylik.

Az együttműködést a hivatal szervezetében intézményesíteni szükséges egy stratégiai munkacsoport felállításával, amelybe az érdekelt szakmai szervezeti egységek delegálnak résztvevőket. A stratégiai munkacsoport vezetője a polgármester, a Pénzügyi; Egészségügyi és Szociális; az Oktatási, Kulturális és Sport; Településfejlesztési és Környezetvédelmi bizottságból kerülnek ki. Egyértelműen szabályozni kell – és az IVS-hez kapcsolódva rögzíteni – hogyan valósul meg a stratégia munkacsoport munkája, tagjainak együttműködése, továbbá hogy a munkacsoport munkáját a hivatal mely egysége segíti.

Célszerű intézményesíteni a partnerség megnyilvánulási fórumait is, például létrehozásra kerülhet egy véleményvonal (pl.: varosfejlesztes@enying.eu), amely a lakosság, illetve a stratégiában érdekelt civil és vállalkozói csoport IVS-hez, a tervezett fejlesztési, fejlődési irányokhoz kapcsolódó véleményeknek a kinyilvánítását teheti lehetővé. Ennek fenntartása, folyamatos nyomon követése, szükség szerint a feltett kérdések megválaszolása, a leírtakra való írásbeli reakciók megtétele elengedhetetlen feladat. El lehet azon is gondolkodni, hogy éves rendszerességgel „arcot” is lehet adni ennek a véleménynyilvánításnak egy partnerségi fórum keretében. A fórum által tárgyalt szakmai anyagok előkészítését (előterjesztését) célszerűen a stratégiai munkacsoport készíti elő. Mivel a fórum stratégiai döntésekben segítheti a városvezetést, ezért javasolt az évenkénti legalább egyszeri – legfeljebb kétszeri – ülésezés, ennek kapcsán az IVS egészének és a kulcsfontosságú fejlesztések megvalósulásának áttekintése. A stratégiai döntéseket a város vezetése hozza meg, a partnerségi fórum szerepe, hogy a döntésekhez információt szolgáltatson, igényeket, szándékokat tudatosítson, javaslatot tegyen.

XV.3.2. Operatív menedzsment szervezet

Az eddig hazai példákból úgy tűnik: az önkormányzati városfejlesztési társaságok tudnak leginkább megfelelni az operatív (konkrét programokat lebonyolító) városfejlesztési projekt menedzsment szervezet feladatának. Ezek a társaságok gazdasági társasági formában létrehozott, rugalmas, kis létszámú, de sok szakértőt és vállalkozót mozgató eredményorientált szervezetek, amelyek „kvázi” non-profit formában működnek. A „kvázi” kitétel itt annak szól, hogy szervezetenként profit érdekelt cégekről van szó, de nem a nyereségmaximalizálást tekintik fő elvnek, hanem a sikeres városfejlesztő projekt lebonyolításokat. Ennek érdekében egyrészt erre ösztönző biztosítékokat kell a szervezettel kötendő szerződésekbe iktatni.

A település mérete és intézményrendszere jelenleg nem bír el egy külön városfejlesztési társaságot, bár a település vezetői belátták ennek fontosságát, értelmét. A későbbiekben elképzelhető, hogy az önkormányzat rendeleti úton kijelöl egy városfejlesztő társaságot az önkormányzat városfejlesztési tevékenységeinek ellátására, de előbb ennek pénzügyi, szakmai és humán-erőforrás oldalát kell biztosítani.

Jelen pillanatban a városfejlesztési stratégiával kapcsolatos operatív feladatok menedzselését, koordinálását Enying Város Polgármesteri Hivatal Műszaki Osztálya – településfejlesztés feladatokért felelős szervezeti egysége hivatott ellátni, aki az önkormányzati fejlesztési projektmenedzseri feladatokat végzi. Az ő munkáját két fő segíti:

- Pénzügyi feladatokban a Polgármesteri Hivatal Pénzügyi osztályának munkatársa,
- Műszaki feladatok ellátása, tekintetében a Polgármesteri Hivatal Építésügyi igazgatási feladataiért felelős szervezeti egység munkatársa

Ez a csapat lesz az Önkormányzat városfejlesztési stratégiáját operatív szinten koordináló, kezelő szervezete, így ők felelnek a kitűzött célok megvalósításáért, a stratégia szükséges módosításának kezeléséért, a dokumentum aktualizálásáért, a további fejlesztések szükségletek bevonásáért, valamint ők végzik el a fejlesztésekhez kapcsolódó pénzügyi, műszaki és kommunikációs feladatokat, a közbeszerzési eljárások lebonyolítását, a kivitelezések koordinálását. Természetesen e jelentős feladat komoly munkatapasztalatot és terhelhetőséget kíván, sőt bizonyos feladatok, tevékenységek elvégzéséhez alvállalkozók bevonása is célszerű lehet (pl.: a kivitelezéshez szorosan kapcsolódó egyes műszaki feladatok, stb....)

XV.3.3. A településközi koordináció mechanizmusára tett javaslatok

A települési koordinációban legfontosabb szerepet a Mezőföldi Kistérségi Társulás tölti be, mivel a társulás egyik kiemelt feladata a társult települések összehangolt fejlesztése, közös területfejlesztési és településrendezési programok kialakítása, megvalósítása. A társulás legfőbb döntéshozó szerve a Társulási Tanács. A Társulási Tanács legalább évente négy alkalommal ülésezik, és ez alkalmakkor megtárgyalják a települések fejlesztési terveit, a folyamatban lévő és a tervezett projekteket.

A településközi koordináció több kategóriára osztható:

Szomszédos települések: E kategóriába azok a települések tartoznak, amelyekkel közvetlen kapcsolatot tud kialakítani Enying a funkció/munkamegosztás terén. A települések között jelentős méretbeli különbségek vannak. Ide tartozik Mátyásdomb, Lajoskomárom, Szabadhídvég. E településekkel való kapcsolat során az agglomerációs kapcsolati rendszerek mintáját kell figyelembe venni.

Térségi kapcsolatok: Ide azok a települések tartoznak, amelyek nem a város közvetlen szomszédságában vannak, de méretüknél fogva és/vagy térbeli fizikai kapcsolat a kapcsolataik alapján kötődnek a városhoz. Ide tartozik: Siófok, Polgárdi és Székesfehérvár. E településekkel való kapcsolat a kapcsolati háló kiterjesztésének első lépcsőjét jelenti.

Térségi szervezeti kapcsolatok: Ide azon települések tartoznak, amelyek valamint térségi szerveződések keresztül kapcsolódnak Enyinghez. Ilyenek például a mikrotérségi feladatok, egyéb intézményi szerveződések. A településközi koordinációt itt a szövetkezés jellege erősen befolyásolja.

Testvérvárosok: Az eddig kialakult és létrejött testvérvárosi kapcsolatok (Bad Urach, Bánffyhunyad) elsősorban oktatási és kulturális területeken realizálódtak és hoztak kézzelfogható eredményt. A lengyel és udmurt kapcsolataink ennél jóval lazábbak. A jövőben az elmúlt évek tapasztalatából kiindulva a német és erdélyi kapcsolat további fenntartása, elmélyítése és kiszélesítése lehet reális cél. Szerencsés lenne, ha a német partnerváros Bad Urach vagy annak segítségével Baden-Württemberg tartományból sikerülne vállalkozót, munkahelyteremtőt megnyerni a város gyarapodásához. Szorgalmazni kell a vállalkozói kapcsolatok kialakítását is. Az udmurt kapcsolat fenntartását a nagy távolság erőteljesen korlátozza, míg a lengyelországi Brzeg esetében a települések nagyságrendi különbsége az, amely a kapcsolat további szélesítését, avagy testvérvárossá nyilvánítását megnehezíti.

Az egyeztetés során

- Meg kell határozni azokat a fejlesztési elemeket, amelyek a településre jellemzőek és fejlesztésük a térség erősödését (identitás, arculat) szolgálja. Ezeket a funkciókat szükséges erősíteni, figyelembe véve, hogy a partnertelepülések közül kihez lehet kapcsolódni, szinergiát létrehozni az által, hogy a települési funkciók hatása egymást, illetve a térségei

szintű arculatot erősíti.

- Meg kell határozni azokat a fejlesztési elemeket, amelyek a városnál megjelenhetnek, de amennyiben más, térségi településen is megjelennek, akkor esetleg egymás konkurenciái lehetnek (hacsak nem lehet a fejlesztési elemeket a konkurens pozícióból egymást erősítő pozícióba helyezni). Az egyeztetés során el kell dönteni, mely funkciókat mely település vállalja fel, figyelve arra, hogy a funkciók illeszkednek az adott település arculatához.
- Összegezni szükséges azokat a fejlesztési elemeket, amelyek csak az egy-egy településnél szerepelnek fejlesztési szándékként, és a két korábbi kategóriát ezen összegzés figyelembe vételével kell meghatározni.

XV.3.4. Az egyeztetés folyamata, feltételei

Az egyeztetés folyamata elsődlegesen attól függ, hogy milyen jellegű feladatmegosztás van a települések között. A térségi szervezeti kapcsolatok esetében a szervezeti keretek adottak, biztosítottak, az egyeztetés folyamata és feltételei rendszerint rögzítettek.

A térségi egyedi kapcsolatok illetve a testvérvárosok esetében az egyeztetés csak bizonyos témakörökben, kötetlenebb jelleggel valósul meg.

A szomszédos városokkal és településekkel való hosszú távú gyümölcsöző kapcsolat biztosítása érdekében célszerű lehet egy közös Térségi Tanács megalakítása. A Térségi Tanácsba a települések önkormányzatai és fontosabb civil/vállalkozói szervezetei delegálnak tagokat. A döntéseket ezen a szinten hozzák meg, a vállalásokat az egyes önkormányzatok rendeletben/határozatban hagyják jóvá. Szükséges meghatározni a vállalt feladatok előnyeit-hátrányait, az ezeket kiegyenlítő kompenzáció jellegét és mértékét, valamint a megállapítások felrúgásának következményeit.

XV.4 Partnerség

A felmérések alapján Enyingen a partnerség erősítése kiemelten fontos. Ezt egyrészt a nehéz gazdasági helyzet, másrészt a helyi társadalom önmagáról, illetve az egyes felek egymásról alkotott képe indokolja. Mindkét szempontból fontos a társadalmi kohézió erősítése, mivel a jelenlegi helyzetből csak egy megerősödött helyi közösségnek van esélye kilábalni.

Az erős belső kohézió megteremtése elsődlegesen a bizalom megerősítésével érhető el elsősorban a helyi vezetés és a lakosság között, amiért mindkét félnek tennie kell. A partnerség erősítésében az Önkormányzat, a helyi intézmények és a helyi civil szervezetek lehetnek kezdeményezők.

A társadalmi kohézió erősítésének eszközei:

A kommunikáció erősítése: Célul kell kitűzni, hogy a meglévő kommunikációs eszközökön áramoltatott információ gyorsabban, hatékonyabban jusson el a felekhez. Az ilyen, egyirányú kommunikációs eszközöknél több alkalmat kell adni a lakossági megnyilatkozásoknak. Törekedni kell a valódi párbeszédet biztosító kommunikációs módok hangsúlyosabbá tételére (pl.: internetes felületek javítása, internet oktatás). Meg kell találni a közvetlen (szóbeli) kommunikáció leghatékonyabb, legszélesebb köröket elérő, párbeszédet lehetővé tevő módjait (pl.. fogadóórák, fórumok).

A demokratikus kultúra fejlesztése: E téren kiemelt szerepe van a helyi közintézményeknek. Az iskolák a nevelési programjukba építik be, illetve olyan gyakorlati programokat szervezhetnek a diákoknak, ahol a demokratikus viselkedést elsajátíthatják. A közösségi ház is szervezhet ilyen célú programokat, rendezvényeket.

A társadalmi interakciók növelése: Az említett intézmények valamint a társadalmi szervezetek közös

programok, találkozók szervezésével erősíthetik a kohéziót. Az ilyen rendezvényeken javasolt a részvétel a döntéshozói oldalról is, mivel a közvetlen reakciók hatékonyak a párbeszéd kialakításában, egyben a korrekt információk átadását is segíthetik.

Tudatos (célzott) közösségfejlesztés: A helyi közösség szervezésére hivatásos közösségfejlesztők megbízásával kerülhet sor. A szakemberek segítenek az esetleges konfliktusok, ellentétek feloldásában, illetve eszköztárat adnak a továbbiakban a közösség önfejlesztésére.

Környezetfejlesztés: A társadalmi rendezvények megrendezésére, az emberek találkozására alkalmas közterületek (közparkok, játszóterek) és középületek, vendéglátó ipari egységek szintén segítik a közösség megerősödését. Ehhez szükséges a megfelelő környezetminőség biztosítása, a szükségletek kielégítő nagyságú terek létrehozása és a megfelelő atmoszféra megteremtése.

Az önkormányzatok nehéz helyzete miatt a feladatok megosztása terén partnerség kialakítása kulcsfontosságú a helyi civil szervezetekkel valamint a vállalkozói szférával is. Lehetőséget kell keresni olyan megoldásokra, amelyek bizonyos közfeladatok ellátását a civil- és magánszféra bevonásával oldják meg. A feladatok részbeni átadása esetén – különösen a vállalkozói együttműködéseknel – javasolt a körültekintő előkészítés, valamint a nyilvánosság és a civil kontroll biztosítása. A közfeladatok megosztását úgy kell elvégezni, hogy az a közösség számára hosszú távon értéket teremtsen. A vállalkozókkal kötött egyedi megállapodások mellett a vállalkozói szervezetek kialakítását, illetve a szervezettel való együttműködést is javasolt támogatni. A foglalkoztatás terén ajánlatos a vállalkozói igények felmérése, a szorosabb kapcsolat, párbeszéd a munkaügyi központ és a vállalkozók között. A városfejlesztési döntései során a helyi vállalkozók szándékairól párbeszéd folytatása szükséges, a terveket, elképzeléseket érdemes egyeztetni. Az egyedi egyeztetések mellett (helyett) érdemes egy szervezett keretek között működő vállalkozói fórumot működtetni.

Ugyancsak előnyös a helyi szakemberek – különösen a városfejlesztéshez kapcsolható – csoportjaival fórum létrehozása, így a fejlesztési elképzelések és a szakmai megvalósíthatóság találkozhat, a tervezés során kiértekezett és szakmailag megalapozott elképzelésekkel állhat elő az Önkormányzat. (Pl. 64-es főközlekedési út mentén a településrendezési eszközök 2010-ben kerültek módosításra átgondolt koncepció alapján.)

Fontos szerepe van az egyházaknak is a társadalmi kohézió megteremtésében, különösen a leszakadás, a társadalmi szegregáció megelőzésében. Támogatni javasolt az egyházi közösségi rendezvényeket, illetve az egyház hagyományaihoz, helyi történelméhez kapcsolódó közös események megrendezése.

Az Integrált városfejlesztési stratégia készítése során kérdőíves formában megkerestük a városban működő civil szervezetek képviselőit, mondjanak véleményt a képviselt szervezetük működése szemszögéből a város jelenlegi és jövőbeni helyzetéről.

A megkeresett szervezetek jelentős része élt a válaszadási lehetőséggel, így gondolataikat, véleményüket megoszthatjuk önökkel, és beépíthetjük a készülő fejlesztési dokumentumba. Illetve az Enyingi Hírmondóban megjelent sajtóanyag az összesített civil véleményekről. Sajtóanyagok 1. sz. melléklet.

XV.5 Monitoring és IVS felülvizsgálat

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia megvalósulásának egyik fontos mechanizmusa a monitoring feladatok ellátása. Enying Város Önkormányzata az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célokat, azok megvalósulásának módját, valamint eredményeit előre láthatólag egy-

két évente áttekinti és a szükséges változtatásokat beépíti, így folyamatosan karbantartott, koncepcióval színelő stratégiai dokumentummal fog rendelkezni.

Az IVS nyomon követéséért Enying Város Polgármesteri Hivatalának projektfejlesztéssel foglalkozó munkatársai felelősek.

Az IVS-ben feltárt célok és a középtávon tervezett fejlesztések, beruházások nyilvános megvitatását a stratégiai menedzsment szoros együttműködésével a partnerségi fórumokon minden évben egy alkalommal. A fórumokat megelőzően a stratégiai menedzsment szervezet áttekinti az IVS lényegi elemeit (célrendszer, számszerűsített célok megvalósulása, fejlesztési tevékenységek), illetve részletesen elemzik az akcióterületen megvalósult és az elkövetkező időszakban tervezett és szükséges fejlesztési tevékenységeket. Amennyiben szükséges az adatokat frissítik.

A partnerségi fórumokon az önkormányzat bemutatja az IVS-ben megfogalmazott akcióterületek fejlesztési tevékenységeinek állapotát, valamint feltárja a szükséges fejlesztési igényeket, és eredményességét a számszerűsített célok alapján. A lakossági fórumokról jegyzőkönyv készül, melyet megjelentetnek a városi honlapon, az Enyingi Hírmondóban és egy hét véleményezési időszakot adnak azon lakosoknak, akik akadályoztatásuk miatt nem tudtak jelen lenni a fórumon.

Az intézmények, civil szervezetek és vállalkozások számára évente egyszer külön-külön munkacsoportüléseket tartanak. A munkacsoportüléseket a lakossági fórumok időpontjával párhuzamosan szervezik meg, így hatékonyabbá téve a vélemények feldolgozását.

A fórumokon és munkacsoportüléseken elhangzott, valamint a jegyzőkönyvekre érkező javaslatok és tapasztalatok alapján a Stratégiai Menedzsment szervezi, egység az operatív menedzsment munkatársi aktív közreműködésével módosítják az IVS vonatkozó részeit: esetlegesen a helyzetelemzést, a számszerűsített célok, a célrendszer elemeit. A módosított IVS-t jóváhagyja a képviselő-testület, majd megjelentetik a város honlapján.

XVI Felhasznált források jegyzéke

1. Enying Város önkormányzata által rendelkezésünkre bocsátott dokumentumok (nyilvántartások, rendeletek, tervezett fejlesztések tervi anyagai)
2. Enying Város Településfejlesztési Konceptiója
3. Enying város Településszerkezeti terve, Szabályozási terve és Helyi Építési Szabályzata (2003.) – REGIOPLAN Kft.
4. Enying város Településszerkezeti terve, Szabályozási terv és Helyi Építési Szabályzat módosítása a 64. sz. főút átkelési szakasz közterület szabályozása tekintetében (2010.) – REGIOPLAN Kft.
5. Közép-Dunántúli Régió Fejlesztési Stratégiája
6. Adatforrás: Enying Város szennyvízelvezetése és szennyvízkezelése RMT
7. Mezőföld Kistérségi Társulás hivatalos honlapja
8. Enying Város Önkormányzatának hivatalos honlapja
9. KSH adatkérés: 2001. évi népszámlálási adatok és szegregátumok lehatárolása
10. KSH hivatalos honlapja: www.ksh.hu
11. KSH T-Star adatbázis
12. KSH Helyiségnévtár
13. VÁTI Kht. TEIR rendszer adatbázisai
14. Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapja: www.afsz.hu található nyilvános adatok
15. Adatforrás: 2011 Google
16. KSH Stadat
17. Családsegítő Szolgálat adatbázisa
18. Önkormányzat népesség-nyilvántartó adatbázisa
19. Fejér Megyei Munkaügyi Központ Enyingi kirendeltség
20. Enying Város Kereskedelmi Hatósága
21. Városi Adóhatóság
22. E. V. Szolg Intézet

A fentiek mellett az IVS elkészítése során minden beillesztet ábra és táblázat esetében feltüntettük a felhasznált forrásokat is.

XVII Mellékletek jegyzéke:

1.sz. melléklet: civil szervezetek kitöltött kérdőívei

2.sz. melléklet: Anti-szegregációs terv